

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

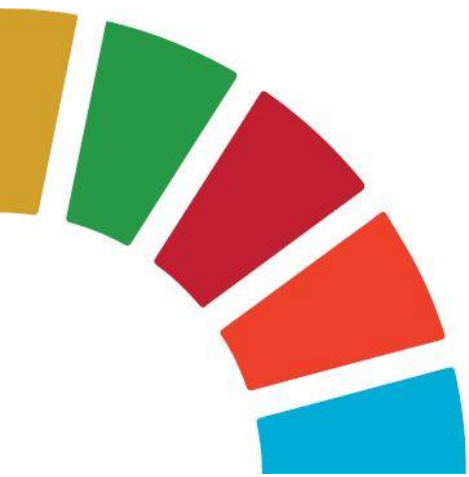
**ຈາກເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານ
ການພັດທະນາ ສູ່ເປົ້າໝາຍການ
ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ:
ການວາງພື້ນຖານສໍາລັບ ປີ 2030**

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ປະຈໍາ ສປປ ລາວ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ເດືອນພະຈິກ 2017

ສາລະບານ

ສາລະບານ

.....	i
ຄຳນຳ ໂດຍ ຜູ້ປະສານງານ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ	i
ພາກສະຫຼຸບສັງລວມ	1
ບົດນຳ.....	7
ພາກ I. ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດດ້ານການພັດທະນາ: ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ວາລະທີ່ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸເທື່ອ.....	8
MDG 1. ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄພອິດທົວ.....	10
MDG 1.1. ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກລົງໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ.....	10
MDG 1.2. ບັນລຸການຈ້າງງານທີ່ມີປະສິດທິຜົນຢ່າງເຕັມຮູບແບບ ແລະ ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ.....	11
MDG 1.3. ລຶບລ້າງຄວາມອິດທົວ ແລະ ປັບປຸງໄພຊະນາການ	12
MDG 2. ບັນລຸການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມຢ່າງທົ່ວເຖິງກັນ	17
MDG 3. ສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງແກ່ແມ່ຍິງ	20
MDG 4. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍ	23
MDG 5. ປັບປຸງສຸຂະພາບຂອງແມ່.....	26
MDG 6. ຕ້ານກັບເຊື້ອ HIV/ໂລກ AIDS, ໄຂ້ມາລາເຣຍ ແລະ ພະຍາດອື່ນໆ	28
MDG 6.1. ຮັບມືກັບເຊື້ອ HIV/ໂລກ AIDS.....	28
MDG 6.2. ແກ້ໄຂໄຂ້ມາລາເຣຍ ແລະ ພະຍາດສຳຄັນອື່ນໆ	29
MDG 7. ຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.....	31
MDG 7.1. ປົກປ້ອງຊັບພະຍາກອນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ.....	31
MDG 7.2. ປັບປຸງ ການເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ	32
MDG 8. ສ້າງຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາ.....	34
MDG 8.1. ປັບປຸງລະບົບການຄ້າ	34
MDG 8.2. ບັນລຸການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ	34
MDG 8.3. ປັບປຸງການຊຳລະໜີ້ສິນແບບມີຄວາມຍືນຍົງ	35
MDG 8.4. ສົ່ງເສີມເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ.....	36
MDG 9. ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງລະເບີດຍັງບໍ່ທັນແຕກຢູ່ ສປປ ລາວ	38
ພາກ II. ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ: ບັນຫາຕົ້ນຕໍ ເພື່ອໃຫ້ຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	40
SDG 1. ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ.....	42
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	42
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	43

SDG 2. ບັນລຸການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ.....	46
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	46
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	46
SDG 3. ມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ	50
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	50
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	50
SDG 4. ຮັບປະກັນການສຶກສາໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ທົ່ວເຖິງ.....	55
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	55
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	56
SDG 5. ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ	60
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	60
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	61
SDG 6. ຮັບປະກັນໃຫ້ມີນ້ຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ.....	65
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	65
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	66
SDG 7. ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານທີ່ຍືນຍົງ	69
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	69
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	69
SDG 8. ສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າ	74
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	74
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	75
SDG 9. ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ.....	80
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	80
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	81
SDG 10. ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ	85
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	85
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	85
SDG 11. ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສໃຫ້ທົ່ວເຖິງ, ປອດໄພ ແລະ ໜັ້ນຄົງທົນທານ.....	89
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ	89
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	90
SDG 12. ຮັບປະກັນຮູບແບບການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ	94

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	94
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	94
SDG 13. ແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບມືຜົນກະທົບຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວ.....	97
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	97
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	97
SDG 14. ອະນຸລັກ ແລະ ຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລຢ່າງຍືນຍົງ	102
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	102
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	103
SDG 15. ປົກປ້ອງ ແລະ ພື້ນຟູລະບົບນິເວດທາງບົກ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ	107
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	107
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	110
SDG 16. ສົ່ງເສີມໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມຍຸຕິທໍາ, ປອດໄພ ແລະ ສະຫງົບສຸກ	113
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	113
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	113
SDG 17. ພື້ນຟູການເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນ	119
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	119
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ.....	119
SDG 18. ແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ອຸປະສັກຕໍ່ການພັດທະນາປະເທດຊາດ.....	123
ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ.....	123
SDG 18: ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ	123
ບົດສະຫຼຸບ.....	126
ຄໍາສັບຫຍໍ້ ແລະ ອັກສອນຫຍໍ້	127
ລາຍຊື່ເອກະສານອ້າງອີງ.....	136
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ: ຕາຕະລາງ MDG ແລະ SDG.....	144
ໝາຍເຫດ	193

ຄຳນຳ ໂດຍ ຜູ້ປະສານງານ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ

ປະຈຳ ສປປ ລາວ

ຂ້າພະເຈົ້າ ມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະນຳສະເໜີ ບົດທົບທວນ ທີ່ມີຊື່ວ່າ ‘ເລີ່ມຈາກເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດດ້ານການພັດທະນາສູ່ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ: ການວາງພື້ນຖານ ສຳລັບ ປີ 2030.’

ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ ຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດດ້ານການພັດທະນາ (Millennium Development Goals ຫລື ຄຳຫຍໍ້ MDGs). ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ແລະ ປີ 2015 ໃນການບັນລຸຄາດໝາຍສູ່ຊົນ MDG, ສປປ ລາວ ສາມາດຫຼຸດລະດັບຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ ລົງໄດ້ຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ ແລະ ບັນລຸການລົງທະບຽນສຸດທິການເຂົ້າໂຮງຮຽນຂັ້ນປະຖົມຈາກ 59 ມາເປັນ 99 ສ່ວນຮ້ອຍ. ໃນຊ່ວງເວລາດຽວກັນ, ການຕາຍຂອງເດັກເກນອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 170 ມາເປັນ 86 ຕໍ່ ເດັກ 1,000 ຄົນທີ່ເກີດມີຊີວິດ, ສັດສ່ວນຂອງການເກີດ ທີ່ຊ່ວຍໂດຍບຸກຄະລາກອນຮັກສາສຸຂະພາບທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າສາມເທົ່າຈາກ 14 ມາເປັນ 54 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ຊົມໃຊ້ ແຫຼ່ງນໍ້າດື່ມທີ່ສະອາດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 28 ມາເປັນ 76 ສ່ວນຮ້ອຍ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສຳຄັນຍັງຄົງມີຢູ່ຈາກການທົບທວນໃນຄັ້ງນີ້. ເປັນຜົນເນື່ອງມາຈາກການລວບລວມ ຄຳຄິດເຫັນຂອງປະຊາຄົມໂລກແບບທົ່ວເຖິງ ຕະຫຼອດໄລຍະຫຼາຍກວ່າສອງປີໃນທົ່ວໂລກ, ວາລະ 2030 ພ້ອມດ້ວຍ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (Sustainable Development Goals ຫລື ຄຳຫຍໍ້ SDGs) ພະຍາຍາມຊອກຫາຊ່ອງທາງ ເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍທີ່ MDGs ທີ່ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸໄດ້ເທື່ອ.

ວາລະ 2030 ກຳນົດ ບຸລິມະສິດລະດັບໂລກສຳລັບປະຊາຊົນ, ໂລກ ແລະ ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ, ແລະ ພະຍາຍາມຊອກຫາຊ່ອງທາງ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ສັນຕິພາບໂລກທາງດ້ານອິດສະຫຼະພາບ ໃນມິຕິໃຫຍ່ຫຼວງຂຶ້ນ. ໂດຍສືບຕໍ່ຈຸດສຸມດ້ານສັງຄົມ ຂອງ MDGs ເປັນສ່ວນໃຫຍ່, SDGs ສ້າງຄວາມສົມດຸນໃນມິຕິດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ນອກຈາກເປົ້າໝາຍດ້ານສັງຄົມແລ້ວ ຍັງປະກອບດ້ວຍຫ້າເປົ້າໝາຍດ້ານເສດຖະກິດ, ຫ້າເປົ້າໝາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ໜຶ່ງເປົ້າໝາຍໃໝ່ກ່ຽວກັບສັນຕິພາບ, ຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ. SDGs ມີຄວາມເປັນສາກົນ ເພາະສະນັ້ນ ຈຶ່ງນຳໃຊ້ໄດ້ໃນທົ່ວ ໂລກ - ທັງປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ແລະ ກຳລັງພັດທະນາ ກໍ່ເໝືອນກັນ. ເປົ້າໝາຍ SDGs ເຊື່ອມສານກັນເປັນໜຶ່ງດຽວ ແລະ ບໍ່ແບ່ງແຍກຈາກກັນ, ຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ແກ້ໄຂບັນຫາ ຢ່າງສອດຄ່ອງ ແລະ ເຊື່ອມສານກັນ ລວມທັງ ການເປັນຄູ່ຄວາມຮ່ວມມື ຫຼາຍຝ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍດ້ານການພັດທະນາທີ່ສະຫຼັບຊັບຊ້ອນ ທີ່ພວກເຮົາປະເຊີນຢູ່. ແລະ ອີກຢ່າງ ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ຢ່າງຊັດເຈນ, ໂດຍສຸມໃສ່ ບັນດາຜູ້ທີ່ຖືກປະປ່ອຍໄວ້ຢູ່ເບື້ອງຫຼັງ ບົນເສັ້ນທາງຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດຢູ່ແຖວໜ້າໃນການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພັດທະນາພາຍໃນ, ພາຍໃຕ້ ການຊີ້ນຳ ແລະ ນຳພາ ຂອງທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ປະທານ ຄະນະຊີ້ນຳ SDG ລະດັບຊາດ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນຈາກກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ພ້ອມທັງກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ດັ່ງດຽວກັບ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ. ເກືອບ 60 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຕົວຊີ້ບອກ ຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 8 (2016-2020) ແມ່ນເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກຂອງ SDG. ສປປ ລາວ ຍັງເປັນປະເທດທຳອິດໃນທົ່ວໂລກ ທີ່ນຳໃຊ້ ເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດ SDG ທີ 18 ກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກທີ່ເປັນອຸປະສັກກິດຂອງການພັດທະນາປະເທດຊາດ. ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ວາລະ 2030 ເນັ້ນໜັກຄວາມສຳຄັນພື້ນຖານຂອງຂໍ້ມູນ ແລະ ສະຖິຕິທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້, ທັນເວລາ ແລະ ແຍກປະເພດ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຂາດບໍ່ໄດ້ໃນການວິເຄາະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ, ວັດແທກ

ຄວາມຄືບໜ້າທີ່ບັນລຸໄດ້ ແລະ ຕັດສິນໃຈໂດຍອີງໃສ່ຫຼັກຖານ. ໃນເລື່ອງນີ້, ການພັດທະນາ ຄວາມສາມາດດ້ານການປະສານງານກັນ ຂອງລະບົບສະຖິຕິທີ່ນໍາໜ້າໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນທີ່ຕໍ່ເນື່ອງໃຫ້ແກ່ການລາຍງານກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ SDG ຈະເປັນສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນ.

ບົດທົບທວນສະບັບນີ້ ສະໜອງ ພາບລວມໂດຍສັງເຂບ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງ MDG, ລວບລວມຂໍ້ມູນພື້ນຖານທີ່ເປັນໄປໄດ້ ສໍາລັບ SDGs ແລະ ເນັ້ນໃສ່ປະເດັນການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພັດທະນາພາຍໃນ ລວມທັງການຕິດຕາມ. ໂດຍການມີແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໃນປັດຈຸບັນ ຜ່ານຊ່ອງທາງຕ່າງໆ, ບົດທົບທວນສະບັບນີ້ ມີຈຸດປະສົງເພື່ອສະໜອງພື້ນຖານດ້ານວິຊາການສໍາລັບບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ (Voluntary National Review ຫລື ຄໍາຫຍໍ້ VNR) ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ຈະນໍາສະເໜີຕໍ່ກອງປະຊຸມເວທີການເມືອງລະດັບສູງໃນເດືອນກໍລະກົດ 2018. ການລາຍງານກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ 18 ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ຍົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈທີ່ນໍາພາໂດຍລັດຖະບານ ຈະສະໜອງເວທີສໍາລັບການເປັນຄູ່ຮ່ວມມື, ລວມທັງຜ່ານທາງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຫຼັກແຫຼ່ງ ແລະ ທີ່ກ່ຽວພັນອື່ນໆ, ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສອດຄ່ອງ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ປະສິດທິຜົນດ້ານການພັດທະນາ. ຂ້າພະເຈົ້າ ມີຄວາມປະຕິຍົນດີທີ່ບົດທົບທວນສະບັບນີ້ ຍັງແມ່ນລັດຖະບານ ເປັນຝ່າຍນໍາພາ ແລະ ພັດທະນາຂຶ້ນຜ່ານການປຶກສາຫາລືຢ່າງໃກ້ຊິດກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍ, ລວມທັງກະຊວງ ແລະ ໜ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ທັງໝົດ, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ.

ຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ມາຍັງ ທ່ານນາງ ເພັດສະໝອນ ສອນ, ຮອງຜູ້ອໍານວຍການ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ທີມງານຂອງເພິ່ນ ສໍາລັບການຊີ້ນໍາທາງດ້ານວິຊາການ; ຜູ້ຂຽນນໍາ, ທ່ານນາງ ດຣ. Yin-Yin Nwe, ສໍາລັບ ການລວບລວມຂໍ້ມູນ ແລະ ຄໍາເຫນາມຕ່າງໆຢ່າງຮອບຄອບ; ແລະ ຜູ້ຊ່ຽວຊານທັງຫລາຍຈາກຝ່າຍລັດຖະບານ, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມມືອື່ນໆສໍາລັບການປະກອບສ່ວນຂອງພວກເພິ່ນ ໃນບົດທົບທວນສະບັບນີ້.

ທ່ານ ນາງ ຄາຣິນາ ອິມໂມເນັນ
ຜູ້ປະສານງານອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ປະຈໍາ ສປປ ລາວ

ພາກສະຫຼຸບສັງລວມ

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ໄດ້ກະກຽມ ເພື່ອສະໜອງການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການສໍາລັບການເຊື່ອມສານ **SDG** ເປັນເປົ້າໝາຍພັດທະນາພາຍໃນ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການລາຍງານ ຂອງ ສປປ ລາວ, ລວມທັງສໍາລັບ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈໃນປີ 2018, ເຊິ່ງຈະເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງກອງປະຊຸມເວທີການເມືອງລະດັບສູງທາງຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ໃນປີດັ່ງກ່າວນັ້ນ. ມັນເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ຈະເນັ້ນໜັກ ວ່າບົດລາຍງານນໍາໃຊ້ຂໍ້ມູນສາມປະເພດ: (i) ຂໍ້ມູນຈາກລະບົບການບໍລິຫານຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຈາກການ ສໍາຫຼວດໂດຍອົງການ-ໜ່ວຍງານຂອງລັດຖະບານ, (ii) ການຄິດໄລ່ສໍາລັບບົດລາຍງານນີ້ ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຂອງລັດຖະບານ ທີ່ເຜີຍແຜ່ຕໍ່ສາທາລະນະ, ແລະ (iii) ການຖອດຖອນມາຈາກຖານຂໍ້ມູນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ, ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຂໍ້ມູນຈາກແຫຼ່ງຂອງລັດຖະບານ, ແຕ່ອາດຍັງລວມເອົາການປັບປຸງແກ້ໄຂ ແລະ ການຄາດຄະເນທີ່ເຮັດໂດຍໜ່ວຍງານນັ້ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຂໍ້ມູນແມ່ນປຽບທຽບໄດ້ໃນລະດັບສາກົນ. ສໍາລັບບົດລາຍງານ VNR, ລັດຖະບານ ຈະຕັດສິນໃຈ ແລະ ກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນບົນພື້ນຖານຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ.

ໃນປີ 2015 ແລະ 2016, ສປປ ລາວ ໄດ້ດໍາເນີນງານຜ່ານຂະບວນການວາງແຜນແຫ່ງຊາດແບບຮອບດ້ານ. ສິ່ງນີ້ປະກອບດ້ວຍ (i) ການກະກຽມການສະຫຼຸບສັງລວມຫຍໍ້ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງປະເທດຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດດ້ານການພັດທະນາ (ii) ການສ້າງຂອບການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ສໍາລັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 8 (National Socio-Economic Development Plan ຫລື ຄໍາຫຍໍ້ NSEDP) ປີ 2016–2020, ເພື່ອຮັບປະກັນການປະສານກົມກຽວລະຫວ່າງຕົວຊີ້ບອກຂອງ NSEDP ແລະ ຕົວຊີ້ບອກເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDG) ໃນຂອບເຂດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້, ແລະ (iii) ການດໍາເນີນ ການປັບໃຊ້ຕົວຊີ້ບອກສາກົນຂອງ SDG ໃຫ້ເຂົ້າກັບປະເທດໂດຍການຄັດເລືອກ ແລະ ດັດປັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ສອດຄ່ອງທີ່ສຸດສໍາລັບການນໍາໃຊ້ພາຍໃນປະເທດ ໃນໄລຍະຮອບວຽນປັດຈຸບັນຂອງ NSEDP. ບົດລາຍງານນີ້ ແມ່ນອີງໃສ່ຜົນໄດ້ຮັບຈາກຂະບວນການເຫຼົ່ານີ້. ຕົວຊີ້ບອກສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເປັນຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ; ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບາງຈໍານວນ ຍັງຢູ່ພາຍໃຕ້ການພິຈາລະນາ.

ພາກສ່ວນທໍາອິດຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ສະໜອງຂໍ້ມູນສໍາລັບການສະຫຼຸບສັງລວມຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ MDGs. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສະຫຼຸບຢູ່ຂ້າງລຸ່ມນີ້ (ເບິ່ງຢູ່ ຕາຕະລາງ 1 ເຊັ່ນດຽວກັນ).

- **MDG 1:** ສອງປີ ກ່ອນໜ້າວັນສິ້ນສຸດການຄາດໝາຍ, ສປປ ລາວ ສາມາດບັນລຸໄດ້ແລ້ວ ຄາດໝາຍ MDG 1A ຂອງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກລົງໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ. ຜູ້ທຸກຍາກໂດຍສະເລ່ຍໄດ້ກາຍມາເປັນຜູ້ທຸກຍາກໜ້ອຍລົງ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມແຕກໂຕນຍັງຄົງມີຢູ່ ແລະ ໄດ້ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນໃນບາງກໍລະນີ, ໂດຍມີຊ່ອງວ່າງກວ້າງຂຶ້ນ ລະຫວ່າງກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ກຸ່ມຮັ່ງມີທີ່ສຸດ. ໃນແງ່ຂອງການຈ້າງງານທີ່ມີປະສິດທິຜົນຢ່າງເຕັມຮູບແບບ ແລະ ວຽກເຮັດງານທໍາທີ່ມີຄຸນຄ່າ (ຄາດໝາຍ 1B), ຜະ ລິດຕະພາບແຮງງານຂອງ ສປປ ລາວ ເຕີບໂຕຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຍ້ອນການເຕີບໂຕທີ່ຂັບເຄື່ອນໂດຍຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ການໃຊ້ທຶນແບບສຸມ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ຕໍ່ຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທໍາເຕີບໂຕຂຶ້ນຍ້ອນການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດໃນອັດຕາທີ່ສູງ ລ້ຳໜ້າກວ່າການເຕີບໂຕຂອງການຈ້າງງານ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການເຕີບໂຕໃນຜະລິດຕະພາບແຮງງານບໍ່ໄດ້ສ້າງກາລະໂອກາດວຽກເຮັດງານທໍາທີ່ມີຄຸນຄ່າຢ່າງພຽງພໍ. ໃນບັນດາຜູ້ທີ່ມີວຽກເຮັດງານທໍາ, ສ່ວນແບ່ງຂອງການຈ້າງງານທີ່ມີສະພາບຄວາມສ່ຽງ (ຜູ້ອອກແຮງງານເອົາເອງ ແລະ ຜູ້ອອກແຮງງານໃນຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ) ຍັງສູງ. ໃນຄາດຫວາຍ 1C, ສປປ ລາວ ໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ MDG ຂອງການຫຼຸດອັດຕາສ່ວນຂອງຈໍານວນປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃນສະພາບອິດທົວລົງໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະເທດຍັງມີຜູ້ອິດທົວໃນລະດັບທີ່ສໍາຄັນ, ແລະ ເຖິງຈະມີຄວາມຄືບໜ້າໃນສອງປີຜ່ານມາ, ສປປ ລາວ ຍັງຢູ່ນອກເສັ້ນທາງສູ່ເສັ້ນໄຊຕໍ່ການຍັນລຸຄາດໝາຍ MDG ຂອງການຫຼຸດຜ່ອນໃນເດັກທີ່ມີນ້ຳໜັກຫຼຸດເກນ ແລະ ສະພາບຕໍ່າເຕັຍຍ້ອນຂາດໂພຊະນາການ.

- **MDG 2:** ສປປ ລາວ ໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ MDG ກ່ຽວກັບການເຂົ້າຮຽນສຸດທິຊັ້ນປະຖົມ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນເປົ້າໝາຍກ່ຽວກັບການຮຽນຄົບຊັ້ນ (ຮຽນລອດ) ແລະ ຮຽນຈົບຊັ້ນປະຖົມ. ເປົ້າໝາຍອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຮຽນລວມຂອງປະເທດ (GER) ສໍາລັບການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນ ສາມາດບັນລຸໄດ້ແລ້ວ. ການປັບປຸງເພີ່ມຕື່ມໃນການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມ ຈະຮຽກຮ້ອງ ການປັບປຸງອັດຕາການຮຽນຄົບຊັ້ນ (ຮຽນລອດ) ໃນການຮຽນຢູ່ຊັ້ນປະຖົມ. ເປົ້າໝາຍການຮູ້ໜັງສື ສໍາລັບຊາວໜຸ່ມ ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ບັນລຸຜົນ, ຊຶ່ງບອກໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະປັບປຸງອັດຕາການຮຽນລອດ ແລະ ຄຸນນະພາບໂດຍລວມຂອງການສອນ ແລະ ການຮຽນຮູ້ ທ່າມກາງສິ່ງອື່ນໃດ.
- **MDG 3:** ຊ່ອງວ່າງຄວາມສະເໝີພາບດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ແຄບລົງໃນທຸກລະດັບຂອງການເຂົ້າຮຽນ, ໂດຍມີຄວາມເທົ່າທຽມລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນລະດັບຊັ້ນປະຖົມ ແລະ ຊັ້ນມັດທະຍົມ. ໃນລະດັບຊັ້ນສູງ, ຊ່ອງວ່າງຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນຍັງຕໍ່າກວ່າລະດັບທີ່ເທົ່າທຽມກັນ. ໃນການຈ້າງງານ, ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ຍິງຍິດຄອງອາຊີບຊັ້ນຕໍ່າຂອງຕະຫຼາດແຮງງານ. ແມ່ຍິງ ໂດຍທົ່ວໄປ ມັກຈະບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ມັກຈະຖືກພົບເຫັນຢູ່ໃນຂະແໜງການບໍ່ເປັນທາງການທີ່ມີສະພາບສ່ຽງ ດັ່ງເຊັ່ນເຮັດວຽກງານໃນຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ, ແລະ ເພາະສະນັ້ນຈຶ່ງຖືກກົດກັນອອກຈາກການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ. ໃນຂະນະທີ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນໜຶ່ງໃນປະເທດທີ່ມີອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ສູງທີ່ສຸດຢູ່ສະພາແຫ່ງຊາດ, ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ ຍັງຕໍ່າຫຼາຍຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງການຕັດສິນໃຈໃນຄະນະລັດຖະບານ.
- **MDG 4:** ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍເກນອາຍຸຕໍ່າກວ່າ ຫ້າປີ ແລະ ເດັກແດງ, ໂດຍທີ່ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຄາດຄະເນວ່າຈະບັນລຸຜົນຂອງ MDG 4. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການສໍາຫຼວດປີ 2015 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄາດໝາຍລະດັບຊາດ ແລະ ສາກົນ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ບັນລຸຜົນເທື່ອ. ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ (LSIS) ໃນປີ 2018 ຄວນຈະສະໜອງຄໍາຕອບທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື, ເພາະວ່າການສໍາຫຼວດດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຄິດໄລ່ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກໂດຍໃຊ້ວິທີການດຽວກັນທີ່ເຄີຍໃຊ້ ຕະຫຼອດຫຼາຍປີທີ່ຜ່ານມາ. ໂຄງການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດໄດ້ ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນລະດັບທີ່ດີ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າກວ່າທີ່ກໍານົດ ທີ່ຈະກະຕຸ້ນພູມຄຸ້ມກັນໃນຄົນ/ພູມຄຸ້ມກັນຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນໄພຄຸກຄາມຂອງພະຍາດລະບາດ.
- **MDG 5:** ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ເປົ້າໝາຍ MDG ຂອງການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາສ່ວນການຕາຍຂອງແມ່ (MMR) ລົງໄດ້ສາມສ່ວນສີ່ຈາກລະດັບຊຸມປີ 1990. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ທັງ MMR ແລະ ອັດຕາການເກີດລູກໃນໄວລຸ້ນ ຍັງຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສູງທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນ, ໂດຍມີຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງໃນປະຊາກອນ. MMR ທີ່ສູງ ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ໂດຍການປົກຄຸມທີ່ຕໍ່າ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການໃຫ້ບໍລິການທີ່ບໍ່ພຽງພໍ. ອັດຕາການຄຸມກໍາເນີດແຜນໃໝ່ (ສະໄໝໃໝ່) ໃນບັນດາແມ່ຍິງທີ່ແຕ່ງງານແລ້ວສືບຕໍ່ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ, ແຕ່ຄວາມຕ້ອງການທີ່ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸເປົ້າໝາຍເທື່ອ ສໍາລັບການຄຸມກໍາເນີດແຜນໃໝ່ ແມ່ນຍັງສູງຢູ່.
- **MDG 6:** ອັດຕາການແຜ່ຫຼາຍຂອງເຊື້ອ HIV ຍັງຕໍ່າຢູ່ໃນປະຊາກອນທົ່ວໄປ, ແຕ່ວ່າອັດຕາການຕິດເຊື້ອ HIV ມີເພີ່ມສູງຂຶ້ນ. ໃນກຸ່ມຍ່ອຍຂອງປະຊາກອນຕົ້ນຕໍ ເຊັ່ນ ແມ່ຍິງຂາຍບໍລິການທາງເພດ, ຄົນທີ່ສັກຢາເສບຕິດ ແລະ ຜູ້ຊາຍທີ່ມີເພດສໍາພັນກັບຜູ້ຊາຍດ້ວຍກັນ, ອັດຕາການແຜ່ຫຼາຍຂອງເຊື້ອ HIV ຍັງເພີ່ມສູງຂຶ້ນເຊັ່ນກັນ. ຄວາມຮູ້ໂດຍລວມກ່ຽວກັບເຊື້ອ-ໂລກເອດ ຍັງຕໍ່າ, ແລະ ຍັງຕໍ່າລົງກວ່າອີກຢູ່ໃນບັນດາແມ່ຍິງ. ສປປ ລາວ ຍັງຫລ້າຊ້າຢູ່ໃນສອງໃນສາມເປົ້າໝາຍລະດັບໂລກ ສໍາລັບການຍົກລະດັບການປິ່ນປົວເອດ (ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງຜູ້ທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ຮູ້ຈັກສະຖານະພາບການຕິດເຊື້ອ HIV ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ, ແລະ ໃນບັນດາຜູ້ທີ່ຮູ້ສະຖານະພາບການຕິດເຊື້ອ HIV ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ, ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍທີ່ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານໄວຣັດ (antiretroviral)). ໃນພະຍາດໄຂ້ມາລາເຣຍ, ສປປ ລາວ ກໍາລັງປະເຊີນ ກັບການເພີ່ມຂຶ້ນໃຫມ່ ທີ່ຄຸກຄາມຕໍ່ຄວາມກ້າວໜ້າທີ່ສະໜໍາສະເໝີຕ້ານຢັນກັບພະຍາດດັ່ງກ່າວໃນທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ. ໃນຂະນະທີ່ ອັດຕາການປິ່ນປົວໃນບັນດາເດັກນ້ອຍທີ່ໄດ້ຮັບການຢືນຢັນວ່າຕິດເຊື້ອໄຂ້ມາລາເຣຍ ຍັງຄົງສູງຢູ່, ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ນໍາໃຊ້ມຸ່ງກາງນອນທີ່ຍ້ອມຢາຂ້າແມງໄມ້ໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ ການແຜ່

ຫຼາຍຂອງພະຍາດວັນນະໂລກ (TB), ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຫຼຸດລົງ, ແຕ່ຍັງສູງຫຼາຍກວ່າທີ່ຄາດຄະເນໄວ້ໃນກ່ອນໜ້ານີ້. ການກວດຫາ TB ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງຢ່າງຮີບດ່ວນ, ເຖິງແມ່ນວ່າເມື່ອໃດທີ່ກວດພົບເຊື້ອພະຍາດແລ້ວ, ອັດຕາຄວາມສໍາເລັດໃນການປິ່ນປົວພະຍາດ TB ແມ່ນສູງ.

- **MDG 7:** ຂະບວນການ ແລະ ສະຖາບັນຕ່າງໆສໍາລັບການຈໍາກັດການສູນເສຍພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ປະເທດ ຍັງບໍ່ທັນຢູ່ເທິງເສັ້ນທາງ ທີ່ຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍ MDG 7A ແລະ 7B ໃນການຟື້ນຟູຊັບພະຍາກອນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເສຍໄປ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍດ້ານຊີວະນາໆພັນ. ການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນສອງເທົ່າໃນສິບປີ. ສປປ ລາວ ໄດ້ບັນທຶກອ່າງຊົມສຸດທິຂອງທາດ CO2 ໃນປີ 1990 ແລະ ການປ່ອຍສຸດທິສູ່ຊັ້ນບັນຍາກາດໃນປີ 2000. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ການຫຼຸດຜ່ອນການໃຊ້ສານເຄມີທໍາລາຍຊັ້ນໂອໂຊນ ແມ່ນຢູ່ເທິງເສັ້ນທາງຂອງການບັນລຸຜົນ. ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ຄາດໝາຍຂອງເປົ້າໝາຍ MDG 7C ກ່ຽວກັບນໍ້າສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ການແຜ່ຫຼາຍທີ່ຍັງສູງຂອງການຖ່າຍແບບຊະຊາຍ ເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງ.
- **MDG 8:** ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນເສດຖະກິດຂອງພາກພື້ນ ແລະ ຂອງໂລກຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງມີສິບຕໍ່. ສປປ ລາວ ຍັງເພິ່ງພາຕໍ່ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາສໍາລັບສ່ວນແບ່ງທີ່ສໍາຄັນຂອງການລົງທຶນໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມຂອງປະເທດຊາດ. ໃນຂະນະທີ່ຄວາມສ່ຽງດ້ານໜີ້ສິນພາຍນອກຂອງປະເທດ ຖືກຈໍາແນກປະເພດວ່າຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ, ສ່ວນທີ່ສໍາຄັນຂອງໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດ ແມ່ນກ່ຽວພັນກັບໂຄງການຊັບພະຍາກອນຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ມີປະໂຫຍດສູງສຸດ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ບໍ່ຄາດການລ່ວງໜ້າຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການໃຊ້ໜີ້ເງິນກູ້ຢືມ. ໂດຍສະເພາະທີ່ໂຄງການຂະແໜງລ້ຽງງານ ຖືກຄາດຫວັງທີ່ຈະສ້າງຜົນຕອບແທນດ້ານເສດຖະກິດທີ່ສູງ ແລະ ມີສະຖຽນລະພາບ. ສປປ ລາວ ສືບຕໍ່ສະແດງຄວາມກ້າວໜ້າຢ່າງໄວວາໃນການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ.
- **MDG 9:** ການແກ້ໄຂຜົນກະທົບຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຍັງຄົງເປັນສິ່ງທ້າທາຍຢ່າງໜຶ່ງ. ເຖິງວ່າຈະເປັນເຊັ່ນນັ້ນກໍ່ຕາມ ຍັງມີການບັນລຸຜົນສໍາເລັດບາງຢ່າງ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການຫຼຸດລົງຢ່າງທ່ອງແທ້ ໃນການໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນຕະຫຼອດທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ, ການເຊື່ອມສານຂອງການປຸກຈິດສໍານຶກກ່ຽວກັບລະເບີດທີ່ຝັງດິນ ແລະ ວັດຖຸລະເບີດເສດເຫຼືອປາງສົງຄາມເຂົ້າໃນຫຼັກສູດໂຮງຮຽນ ແລະ ການນໍາໃຊ້ວິທີການແນວໃໝ່ທີ່ມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຊອກຫາ ແລະ ເກັບກູ້ລູກລະເບີດ, ເຊິ່ງໄດ້ນໍາໄປສູ່ການເພີ່ມທະວີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຂອງທີ່ດິນພ້ອມໃຊ້ປະໂຫຍດ.

ພາກທີສອງຂອງບົດລາຍງານເລັ່ງໃສ່ການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພັດທະນາພາຍໃນ. ສ່ວນນີ້ສະໜອງຜົນຮັບຂອງການດໍາເນີນງານຕະຫຼອດ 12 ເດືອນຜ່ານມາກ່ຽວກັບການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພັດທະນາພາຍໃນ. ພາຍໃຕ້ SDG, ແຕ່ລະ ເປົ້າໝາຍ, ບົດລາຍງານສະໜອງ (i) ລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກ SDG "ທີ່ປັບໃຊ້ພາຍໃນ" ທີ່ໃນເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ຖືກຄັດເລືອກ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນໃນກອງປະຊຸມວິຊາການຫຼາຍຄັ້ງທີ່ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ຮັບຜິດຊອບປະສານງານຕະຫຼອດທ້າຍປີ 2016 ເຖິງກາງປີ 2017 (ຂໍ້ຕົກລົງຂັ້ນສຸດທ້າຍ ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸໄດ້ເທື່ອກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກທັງໝົດ, ແຕ່ວ່າຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ນໍາສະເໜີໂດຍບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແມ່ນມາຈາກກອງປະຊຸມເຫຼົ່ານັ້ນ); (ii) ຂໍ້ມູນພື້ນຖານທີ່ເປັນຕົວບົ່ງຊີ້ກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກຄັດເລືອກ (ຕາມຂໍ້ມູນໃນເດືອນກັນຍາ 2017) ອີງຕາມ ສາມແຫຼ່ງທີ່ມາທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນວັກ 1; (iii) ສະຫຼຸບສັງລວມຕົວຊີ້ບອກທີ່ປັບໃຊ້ກັບພາຍໃນ ແລະ ປະເດັນການຕິດຕາມ; ແລະ (iv) ສະພາບລວມຫຍໍ້ປະເດັນການພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.

ບົດຮຽນ ຕົ້ນຕໍ ຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ MDG ແມ່ນຄວນແຈ້ງໃຫ້ຊາບກ່ຽວກັບການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ SDGs. ການປັບປຸງສະເພາະເຈາະຈົງ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ເຮັດໃນລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່. ການວາງ

ແຜນການສໍາຫຼວດແບບຮອບວຽນຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ຄໍານຶງເຖິງຄວາມຕ້ອງການສໍາລັບການປະສານງານທີ່ດີກວ່າເກົ່າ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຄໍານິຍາມທີ່ກົມກຽວກັນ ລະຫວ່າງບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາທີ່ສະໜັບສະໜູນການສໍາຫຼວດດັ່ງກ່າວ. ການສະໜັບສະໜູນເປັນພິເສດເປັນສິ່ງຈໍາເປັນສໍາລັບ SDGs ທີ່ບໍ່ໄດ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການລາຍງານ MDG ຕາມປົກກະຕິ.

ປີ 2018 ເປັນປີທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບການວາງແຜນພັດທະນາປະເທດຊາດ ແລະ SDG. ການທົບທວນໃນໄລຍະກາງສະໄໝຂອງ NSEDP ຖືກກໍານົດໃຫ້ມີຂຶ້ນໃນປີ 2018. ນອກຈາກນີ້ ຍັງແມ່ນປີທີ່ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການສໍາຫຼວດຈໍານວນໜຶ່ງ ຈະຖືກເຜີຍແຜ່. ຂະບວນການລາຍງານຂອງ VNR ຕໍ່ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ໃນປີ 2018 ສະໜອງກາລະໂອກາດ ສໍາລັບ ສປປ ລາວ ເພື່ອປັບປຸງສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນໃນຂໍ້ມູນພື້ນຖານ, ຕົວຊີ້ບອກ SDG ແລະ ຕົວຊີ້ບອກ NSEDP. ຕໍ່ມາ ຂະບວນການ ຄວນແຈ້ງບອກຕໍ່ການອອກແບບຂອງ NSEDP ຄັ້ງຖັດໄປ ແລະ ຂອບການຕິດຕາມຂອງມັນ.

ຕາຕະລາງ 1. ການທົບທວນການສັງລວມ: ຄວາມຄົບຖ້ວນກ້າວສູ່ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ຖືກຄັດເລືອກຂອງ MDG

ເປົ້າໝາຍ 1: ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄພອິດຫົວ

ຄາດໝາຍ 1.A: ຫລຸດຜ່ອນຈຳນວນປະຊາຊົນ ຜູ້ທີ່ມີລາຍໄດ້ໜ້ອຍກວ່າ ໜຶ່ງໂດລາຕໍ່ມື້ ລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ແລະ 2015	
ຄາດໝາຍ 1.B: ບັນລຸການມີວຽກເຮັດງານທຳ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີຜະລິດຕະພາບ ແລະ ມີວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າສຳລັບໝົດທຸກຄົນ, ລວມທັງແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ	
ການເຕີບໂຕຂອງ GDP ຕໍ່ຫົວຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ	
ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີສະພາບສ່ຽງ	
ຄາດໝາຍ 1.C: ຫລຸດຜ່ອນ ສັດສ່ວນຂອງປະຊາຊົນທີ່ປະສົບກັບຄວາມອິດຫົວ ລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ແລະ 2015	
ປະຊາກອນທີ່ອິດຫົວ ແລະ ທີ່ຂາດສານອາຫານ	
ການຂາດໂພຊະນາການໃນເດັກ, ເຕັຍກວ່າມາດຕະຖານ	

ເປົ້າໝາຍ 2: ບັນລຸການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມຢ່າງທົ່ວເຖິງກັນ

ຄາດໝາຍ 2.A: ຮັບປະກັນວ່າ, ພາຍໃນປີ 2015, ເດັກນ້ອຍບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃສ, ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ຈະສາມາດຮຽນຈົບຫລັກສູດຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ	
ການຈົດທະບຽນ ເຂົ້າຮຽນສຸດທິ ຂັ້ນປະຖົມ	
ການຈົດທະບຽນ ເຂົ້າຮຽນລວມ ຂັ້ນມັດທະຍົມ	
ການຮຽນຄົບຊັ້ນ/ຮຽນຈົບ	
ການຮູ້ໜັງສືຂອງຊາວໜຸ່ມ	

ເປົ້າໝາຍ 3: ສົ່ງເສີມ ຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ແມ່ຍິງ

ຄາດໝາຍ 3.A: ລົບລ້າງ ຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມ ໃຫ້ໄດ້ພາຍໃນປີ 2005, ແລະ ໃນທຸກລະດັບ ຂອງການສຶກສາ ພາຍໃນປີ 2015	
ຄວາມເທົ່າທຽມລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນການສຶກສາ	
ແມ່ຍິງໃນການມີວຽກເຮັດງານທຳ	
ແມ່ຍິງທີ່ເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ	

ເປົ້າໝາຍ 4: ຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍ

ຄາດໝາຍ 4.A: ຫລຸດຜ່ອນ ອັດຕາການຕາຍ ຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ລົງໃຫ້ໄດ້ ສອງສ່ວນສາມ ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາ ປີ 2015	
ການຕາຍຂອງເດັກຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ແລະ ເດັກນ້ອຍ	
ການສັກຢາສ້າງພູມຄຸ້ມກັນ	

ເປົ້າໝາຍ 5: ປັບປຸງສຸຂະພາບຂອງແມ່ມານ

ຄາດໝາຍ 5.A: ຫລຸດຜ່ອນ ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ລົງໃຫ້ໄດ້ ສອງສ່ວນສາມ ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາ ປີ 2015	
ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່	
ການປົກຄຸມຂອງການເກີດລູກທີ່ໄດ້ຮັບການດູແລໂດຍແພດຜູ້ຊໍານານ	
ຄາດໝາຍ 5. B: ບັນລຸການເຂົ້າເຖິງບໍລິການສຸຂະພາບຈະເລີນພັນສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ ພາຍໃນປີ 2015	
ການແຜ່ຫຼາຍຂອງການຄຸມກຳເນີດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ບໍ່ບັນລຸ	
ອັດຕາການຖືພາໃນໄວລຸ້ນ	
ການປົກຄຸມການຝາກທ້ອງກ່ອນເກີດ	

ເປົ້າໝາຍ 6: ຕ້ານເຊື້ອHIV/ໂລກເອດ, ມາລາເຣຍ ແລະ ພະຍາດສໍາຄັນອື່ນໆ

ຄາດໝາຍ 6.A: ຢຸດຕິ ການແຜ່ລະບາດ ຂອງເຊື້ອHIV/ໂລກເອດ ພາຍໃນປີ 2015 ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນຕ້ານຢັນຄືນ	
ຄາດໝາຍ 6.B: ບັນລຸການເຂົ້າເຖິງ ຢ່າງທົ່ວເຖິງ ຕໍ່ການປິ່ນປົວເຊື້ອHIV/ໂລກເອດສໍາລັບຜູ້ທີ່ຕ້ອງການໝົດທຸກຄົນ	
ຄາດໝາຍ 6.C: ຢຸດຕິ ການແຜ່ລະບາດ ຂອງເຊື້ອ/ພະຍາດມາລາເຣຍ ພາຍໃນປີ 2015 ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນຕ້ານຢັນຄືນ	
ໄຂ້ມາລາເຣຍ	
ພະຍາດວັນນະໂລກ	

ເປົ້າໝາຍ 7: ຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

ຄາດໝາຍ 7.A: ຜົນຂະຫຍາຍບັນດາຫລັກການພັດທະນາແບບຍືນຍົງເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານ ແລະ ເພື່ອທົດແທນ ການສູນເສຍ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ພື້ນທີ່ດິນທີ່ມີປ່າໄມ້ປົກຄຸມ

ຄາດໝາຍ 7.B: ຫຼຸດຜ່ອນ ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ, ບັນລຸການຫຼຸດລົງຂອງອັດຕາການສູນເສຍໃຫ້ໄດ້ພາຍໃນປີ 2010

ຄາດໝາຍ 7.C: ຫຼຸດຜ່ອນ ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ປາດສະຈາກການເຂົ້າເຖິງ ນ້ຳດື່ມທີ່ປອດໄພ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມຂັ້ນພື້ນຖານ ແບບຍືນຍົງ ລົງໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງພາຍໃນປີ 2015

ປັບປຸງແຫຼ່ງນ້ຳດື່ມສະອາດ

ປັບປຸງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອະນາໄມ

ເບົ້າໝາຍ 9: ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ລບຕ) ຢູ່ ສປປ ລາວ

ຄາດໝາຍ 9A: ຮັບປະກັນ ການເກັບກູ້ ລບຕ ອອກຈາກທີ່ດິນ ທີ່ເປັນລິມະສິດ/ມີຄຸນຄ່າສູງທາງດ້ານການກະສິກຳ ພາຍໃນປີ 2020

ຄາດໝາຍ 9B: ຫຼຸດຜ່ອນ ຈຳນວນຂອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ຈາກອຸບັດຕິເຫດຂອງ ລບຕ

ຄາດໝາຍ9C: ຮັບປະກັນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການທາງການແພດ ແລະ ການຟື້ນຟູຂອງຜູ້ລອດຊີວິດສາມາດບັນລຸໄດ້ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະ ພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດລູກຫວ່ານ.

ເຄື່ອງໝາຍ

ບັນລຸແລ້ວ

ຍັງບໍ່ບັນລຸ, ແຕ່ມີຄວາມຄືບໜ້າ

ຍັງບໍ່ບັນລຸ, ມີໂອກາດຕໍ່າຈະບັນລຸ

ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ/ບໍ່ສາມາດວັດແທກໄດ້

ບົດນຳ

1. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ຖືກກະກຽມເພື່ອສະໜອງການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການສຳລັບການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າ ໝາຍພັດທະນາພາຍໃນ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການລາຍງານ ຂອງ ສປປ ລາວ, ເຊິ່ງລວມທັງ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ (Voluntary National Review ຫລື ຄຳຫຍໍ້ VNR)) ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2018, ເຊິ່ງຈະເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງກອງປະຊຸມເວທີການເມືອງລະດັບສູງຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ໃນປີຕໍ່ໆກ່າວ. ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະເນັ້ນໜັກວ່າບົດລາຍງານນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນສາມປະເພດ: (i) ຂໍ້ມູນຈາກລະບົບການບໍລິຫານຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຈາກການສຳຫຼວດໂດຍອົງການ-ໜ່ວຍງານຂອງລັດຖະບານ, (ii) ການຄິດໄລ່ສຳລັບບົດລາຍງານນີ້ ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຂອງລັດຖະບານ ທີ່ເຜີຍແຜ່ຕໍ່ສາທາລະນະ, ແລະ (iii) ຖອດຖອນມາຈາກຖານຂໍ້ມູນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ, ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຂໍ້ມູນຈາກແຫຼ່ງຂອງລັດຖະບານ, ແຕ່ອາດຍັງລວມເອົາການປັບປຸງແກ້ໄຂ ແລະ ການຄາດຄະເນທີ່ເຮັດໂດຍໜ່ວຍງານນັ້ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຂໍ້ມູນແມ່ນປຽບທຽບໄດ້ໃນລະດັບສາກົນ. ສຳລັບບົດລາຍງານ VNR, ລັດຖະບານ ຈະຕັດສິນໃຈ ແລະ ກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນບົນພື້ນຖານຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ.

2. ໃນປີ 2015 ແລະ 2016, ສປປ ລາວ ໄດ້ດຳເນີນງານຜ່ານຂະບວນການວາງແຜນແຫ່ງຊາດແບບຮອບດ້ານ. ສິ່ງນີ້ປະກອບດ້ວຍ (i) ການກະກຽມການສະຫຼຸບສັງລວມຫຍໍ້ຄວາມຄືບໜ້າຂອງປະເທດຕໍ່ການປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດດ້ານການພັດທະນາ (ii) ການສ້າງຂອບການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ສຳລັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 8 (National Socio-Economic Development Plan ຫລື ຄຳຫຍໍ້ NSEDP) ປີ 2016–2020, ເພື່ອຮັບປະກັນການປະ ສານກົມກຽວລະຫວ່າງຕົວຊີ້ບອກຂອງ NSEDP ແລະ ຕົວຊີ້ບອກເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDG) ໃນຂອບເຂດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້, ແລະ (iii) ການດຳເນີນ ການປັບໃຊ້ຕົວຊີ້ບອກສາກົນ ຂອງ SDG ໃຫ້ເຂົ້າກັບປະເທດໂດຍການຄັດເລືອກ ແລະ ດັດປັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ສອດຄ່ອງເທົ່າສຸດ ສຳລັບການນຳໃຊ້ພາຍໃນປະເທດ ໃນໄລຍະຮອບວຽນ ປັດຈຸບັນຂອງ NSEDP. ບົດລາຍງານນີ້ ແມ່ນອີງໃສ່ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກຂະບວນການເຫຼົ່ານີ້.

3. ຕົວຊີ້ບອກສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເປັນຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ; ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບາງຈຳນວນຍັງຢູ່ພາຍໃຕ້ການພິຈາລະນາ. ພາກທຳອິດຂອງບົດລາຍງານນີ້ ສະໜອງພາບລວມຂອງຄວາມຄືບໜ້າຕໍ່ MDGs, ໃນຂະນະທີ່ ພາກທີສອງຂອງບົດລາຍງານ ເລັງໃສ່ການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພັດທະນາພາຍໃນ. ສ່ວນນີ້ ສະໜອງ ຜົນຮັບຂອງການດຳເນີນງານຕະຫຼອດ 12 ເດືອນຜ່ານມາກ່ຽວກັບການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພັດທະນາພາຍໃນ. ພາຍໃຕ້ແຕ່ລະ SDG, ບົດລາຍງານສະໜອງ (i) ລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກ SDG "ທີ່ປັບໃຊ້ພາຍໃນ" ທີ່ໃນເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ຖືກຄັດເລືອກ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນໃນກອງປະຊຸມວິຊາການຫຼາຍຄັ້ງ ທີ່ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ຮັບຜິດຊອບປະສານງານຕະຫລອດທ້າຍທ້າຍປີ 2016 ເຖິງກາງປີ 2017 (ຂໍ້ຕົກລົງຂັ້ນສຸດທ້າຍ ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸໄດ້ເທື່ອກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກທັງໝົດ, ແຕ່ວ່າຕົວຊີ້ບອກທີ່ນຳສະເໜີໂດຍບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແມ່ນມາຈາກກອງປະຊຸມເຫຼົ່ານັ້ນ); (ii) ຂໍ້ມູນພື້ນຖານທີ່ເປັນຕົວບິ່ງຊື່ກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກຄັດເລືອກ (ຕາມຂໍ້ມູນໃນເດືອນກັນຍາ 2017) ອີງຕາມ ສາມແຫຼ່ງທີ່ມາທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນວັກ 1; (iii) ສະຫຼຸບສັງລວມຂອງຕົວຊີ້ບອກທີ່ປັບໃຊ້ກັບພາຍໃນ ແລະ ປະເດັນການຕິດຕາມ; ແລະ (iv) ສະພາບລວມຫຍໍ້ຂອງປະເດັນການພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.

**ພາກ I. ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດດ້ານການ
ພັດທະນາ: ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ວາລະທີ່ຍັງບໍ່ທັນ
ບັນລຸເທື່ອ**

MDG 1

ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄພ
ອິດທົ່ວ

MDG 1. ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄພອິດຫວີດ^a

MDG 1.1. ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກລົງໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ

4. ສອງປີ ກ່ອນໜ້າວັນສິ້ນສຸດຄາດໝາຍ, ສປປ ລາວ ສາມາດບັນລຸໄດ້ແລ້ວ ຄາດໝາຍ MDG 1A ຂອງການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກລົງໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ. ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນທຸກຍາກໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 46 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 1992/93 ມາເປັນ 23 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 2012/13. ສະຫວັດດີການຄົວເຮືອນໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃນດ້ານກຳມະສິດຂອງຊັບສິນ, ສະພາບເຮືອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ. ຄວາມທົນທານຂອງວັດສະດຸ-ອຸປະກອນ ຮັບໃຊ້ໃນການສ້າງເຮືອນ ສະແດງເຖິງການປັບປຸງທີ່ພື້ນເດັ່ນ. ຕະຫຼອດໄລຍະດຽວກັນ, ການເຂົ້າເຖິງຕາຂ່າຍໄຟຟ້າໃນບັນດາຄົວເຮືອນທຸກຍາກ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຮ້ອຍລະ 18.5 ຈຸດມາເປັນ 58.7 ສ່ວນຮ້ອຍ.¹ ໃນປີ 2015, ຈຳນວນ 86 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກ ມີໂທລະສັບມືຖືໃຊ້ສື່ສານ, 77 ສ່ວນຮ້ອຍ ມີໂທລະພາບເບິ່ງ ແລະ 80 ສ່ວນຮ້ອຍ ມີລົດຈັກໃຊ້.² ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການເຕີບໂຕ ຂອງການບໍລິໂພກ ຍັງຕາມຫຼັງການເຕີບໂຕໃນ GDP ຂອງປະເທດ. ນັບຈາກປີ 2007/08 ຫາ 2012/13, ການເຕີບໂຕໃນການບໍລິໂພກຕົວຈິງ ຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ປີ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນ 2 ສ່ວນຮ້ອຍ, ເຊິ່ງຕາມຫຼັງຕໍ່ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງ GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ ຮ້ອຍລະ 4 ຈຸດ.³

5. ຜູ້ທຸກຍາກ ໂດຍສະເລ່ຍ ໄດ້ກາຍມາເປັນຜູ້ທຸກຍາກໜ້ອຍກວ່າເກົ່າ. ປະເທດໄດ້ປະສົບກັບການຫຼຸດລົງໃນຊ່ອງວ່າຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ລະດັບຄວາມທຸກຍາກສະເພາະກຸ່ມ ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ.⁴ ຊ່ອງວ່າຄວາມທຸກຍາກ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 11.2 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 1992/93 ມາເປັນ 5.5 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງເສັ້ນແບ່ງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດໃນປີ 2012/13, ໃນຂະນະທີ່ລະດັບຄວາມທຸກຍາກສະເພາະກຸ່ມ (ດັດຊະນີຄວາມຮຸນແຮງຂອງຄວາມທຸກຍາກ) ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 3.9 ເຖິງ 1.9 ຕະຫລອດໄລຍະເວລາດຽວກັນ ⁵. ພາຍໃນປີ 2015, ການຄາດຄະເນລະດັບປະເທດ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກໄດ້ຫຼຸດລົງເພີ່ມຕື່ມອີກ. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົວເຮືອນທີ່ກຳນົດວ່າ "ທຸກຍາກ" ໂດຍຄະນະກຳມະການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ (NCRDPE) ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 18.9 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2011 ແລະ 13 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 6,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄົວເຮືອນທັງໝົດ ໃນປີ 2015. ຕະຫຼອດໄລຍະດຽວກັນ , ອັດຕາສ່ວນຂອງບ້ານທີ່ກຳນົດວ່າ "ທຸກຍາກ" ຫຼຸດລົງຈາກ 36,7 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2011 ແລະ 30,3 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 20,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2015.^a

6. ຄວາມແຕກໂຕນຍັງສູງ. ຊ່ອງວ່າລະຫວ່າງຊຸມນະບົດ - ຕົວເມືອງ ຍັງມີຄວາມສຳຄັນຢູ່ທີ່ຮ້ອຍລະ 18,6. ອັດ ຕາຄວາມທຸກຍາກໃນເຂດຊຸມນະບົດ ແມ່ນ 2,9 ເທົ່າຂອງເຂດຕົວເມືອງ. ເຖິງຈະເຊັ່ນນັ້ນກໍ່ຕາມ, ຕະຫລອດໄລຍະສອງທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ, ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນຊຸມນະບົດທຸກຍາກ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 51,8 ມາເປັນ 28,6. ຄວາມຄືບໜ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຍັງແຕກຕ່າງກັນໄປ ອີງຕາມລະດັບຄວາມສູງ ແລະ ພູມສັນຖານ. ໜຶ່ງໃນສາມຂອງປະຊາກອນ ໃນເຂດເນີນສູງ ແມ່ນຍັງຢູ່ໃຕ້ເສັ້ນແບ່ງຄວາມທຸກຍາກ, ໃນຂະນະທີ່ ຢູ່ໃນເຂດທົ່ງພຽງ, ປະມານໜຶ່ງໃນຫ້າຂອງປະຊາກອນ ແມ່ນຜູ້ທຸກຍາກ (18,8 ສ່ວນຮ້ອຍ). ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໃນເຂດພາກກາງ ດຳເນີນໄປຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ: ໂດຍມີອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຢູ່ທີ່ 22 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2012/13, ປເກີດວ່າເຂດພາກກາງ ກຳລັງຈະໄລ່ທັນ ເຂດທົ່ງພຽງ.⁶

7. ການເຕີບໂຕໃນການບໍລິໂພກໄດ້ສ້າງປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຄົນທີ່ຮັ່ງມີຫຼາຍກວ່າກຸ່ມຄົນທີ່ທຸກຍາກກວ່າຂອງປະຊາກອນ. ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ 20 ປີ ນັບແຕ່ປີ 1992-1993 ເຖິງປີ 2012/13, ຄວາມແຕກຕ່າງໃນສ່ວນແບ່ງຂອງການບໍລິໂພກ ໃນລະດັບປະ ເທດລະຫວ່າງກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ກຸ່ມທີ່ຮັ່ງມີທີ່ສຸດໄດ້ຂະຫຍາຍກວ້າງອອກ

^a ຄຳນິຍາມຄວາມທຸກຍາກຂອງ NCRDPE ແມ່ນມາຈາກມຸມມອງຂອງລາຍໄດ້ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ. ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ສາມາດປຽບທຽບ ໄດ້ກັບການສຳຫຼວດການຊົມໃຊ້ຂອງຄົວເຮືອນ. NCRDPE ສ້າງບົດລາຍງານການຕິດຕາມປະຈຳປີ ໃນຂະນະທີ່ການສຳຫຼວດການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ຄົວເຮືອນຂອງ ສປປ ລາວ (Lao Expenditure and Consumption Surveys ຫລື ຄຳຫຍໍ້ LECS) ຜະລິດຂໍ້ມູນພຽງຄັ້ງດຽວທຸກໆ 5 ປີເທົ່ານັ້ນ.

ປະມານ ຮ້ອຍລະ 6 ຈຸດ. ໃນປີ 2012/13, ການຊົມໃຊ້ຂອງກຸ່ມທີ່ຮັ່ງມີທີ່ສຸດ ແມ່ນ 6.4 ເທົ່າຂອງຄົນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ. ສອງທົດສະຫວັດກ່ອນໜ້ານັ້ນ, ຄວາມແຕກຕ່າງກັນແມ່ນ 4,7 ເທົ່າ.⁷

8. ຊົນເຜົ່າ, ການສຶກສາ ແລະ ການມີວຽກເຮັດງານທຳຂອງຫົວໜ້າຄົວເຮືອນມີບົດບາດເປັນຕົວກຳນົດ. ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ລາວ - ໄຕ, ທີ່ມີລະດັບສູງສຸດຂອງການສຶກສາ, ມີອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຕໍ່າສຸດ (15,4 ສ່ວນຮ້ອຍ), ສືບຕໍ່ທ່າອ່ຽງຂອງສອງທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ. ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຂອງກຸ່ມຈີນ - ທິເບດ ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ (ຈາກ 42,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນ 2007/08 ມາເປັນ 16,4 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 2012/13), ແລະ ທຽບໄດ້ກັບຂອງ ກຸ່ມ ລາວ - ໄຕ. ຄວາມທຸກຍາກ ຍັງຄົງມີຢູ່ໃນລະດັບສູງ ໃນບັນດາ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ມອນ-ຂະແມ ແລະ ມັງ-ລື້ມ້ຽນ ຢູ່ທີ່ 42,3% ແລະ 39,8% ຕາມລຳດັບ. ອັດຕາຈຳນວນຜູ້ທຸກຍາກ ແມ່ນຫຼາຍກວ່າໜູ່ໃນຄົວເຮືອນ ທີ່ຫົວໜ້າຄົວເຮືອນ ບໍ່ມີການສຶກສາ (41,7 ສ່ວນຮ້ອຍ) ຫຼືພຽງແຕ່ໄດ້ຮຽນບາງຂັ້ນຂອງປະຖົມສຶກສາ (32,4 ສ່ວນຮ້ອຍ). ກຸ່ມຄົນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຊົນ ເຜົ່າ ລາວ - ໄຕ ແຕ່ໃດມາ ຈະດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດພູດອຍຫຼືເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກຫຍ້ງຍາກທີ່ຈະເຂົ້າເຖິງ, ແລະ ປັດໄຈເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນສຳຄັນ, ເພາະວ່າ ທີ່ຕັ້ງ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການສຶກສາ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ. ວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ລາຄາຜົນຜະລິດກະສິກຳ ຍັງມີອິດທິພົນຕໍ່ຮູບແບບຄວາມທຸກຍາກ. ການຊຳລັງຂອງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຊົນນະບົດ ໃນໄລຍະ 5 ປີຫາກໍ່ຜ່ານມາ ເຊິ່ງໃນນັ້ນມີຂໍ້ມູນ (2007/08 ຫາ 2012/13) ແມ່ນຍ້ອນການຫຼຸດຖອຍລົງຂອງລາຄາ ຜົນຜະລິດກະສິກຳໃນໄລຍະດັ່ງ ກ່າວນີ້, ເຊິ່ງຫຼຸດຕໍ່າລົງຢ່າງຂະໜານໃຫຍ່ໃນສະຫວັດດິການຂອງຊາວກະສິກອນ, ແຕ່ວ່າ ໄດ້ຍົກລະດັບສະຫວັດດິການຂອງຊາວຜູ້ອອກແຮງງານ, ເຊິ່ງເປັນຜູ້ຊື້ອາຫານໂດຍສຸດທິ.

9. ສາມແຂວງ ປະສົບກັບຄວາມທຸກຍາກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈາກປີ 2007/08 ຫາ 2012/13. ແຂວງເຫຼົ່ານີ້ ມີຄື ບໍ່ແກ້ວ, ຈຳປາສັກ ແລະ ສາລະວັນ. ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ໄດ້ປະສົບກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໃນຄວາມທຸກຍາກ ຈາກ 21,1 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2002/03 ມາເປັນ 44,4% ໃນປີ 2012/13. ໃນຈຳນວນທີ່ຍັງເຫຼືອ 14 ແຂວງ, ຄວາມທຸກຍາກ ຫຼຸດຖອຍລົງ ຢູ່ໃນອັດຕາທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ອັດຕະປື ແລະ ຜົ້ງສາລີ ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າໄວທີ່ສຸດ ໃນດ້ານອັດຕາສ່ວນຂອງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ນັບຈາກປີ 2007/08 ຫາ 2012 /13.⁸

MDG 1.2. ບັນລຸການຈ້າງງານທີ່ມີປະສິດທິຜົນຢ່າງເຕັມຮູບແບບ ແລະ ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ

10. ພາບລວມ ແມ່ນປະປົນກັນກ່ຽວກັບການຈ້າງງານທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ. ສາມຕົວຊີ້ບອກ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການບັນລຸ MDG 1.2.

- ຜະລິດຕະພາບແຮງງານ ຂອງ ສປປ ລາວ⁹ ເຕີບໂຕຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ນັບແຕ່ປີ 1995 ເຖິງປີ 2000 ແຕ່ຍັງຄົງຕໍ່າຢູ່ (ເບິ່ງຢູ່ລຸ່ມນີ້).
- ໃນບັນດາຜູ້ທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ສ່ວນແບ່ງຂອງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ (ຜູ້ເຮັດວຽກງານສ່ວນຕົວ ແລະ ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກ ຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ) ຍັງຄົງສູງຢູ່.
- ອັດຕາການມີວຽກເຮັດງານທຳຕໍ່ປະຊາກອນ (ETPR) ທີ່ສູງ, ກົງກັນຂ້າມກັບຂອງບັນດາປະເທດທີ່ຮັ່ງມີກວ່າ,¹⁰ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປະຊາຊົນຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກງານ ເພື່ອມີຊີວິດຢູ່ລອດ ແລະ ວ່າຊາວໜຸ່ມຈຳນວນຫຼາຍເກີນໄປ ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນລະບົບການສຶກສາ ຫຼືການຝຶກອົບຮົມ.

11. ການເຕີບໂຕໃນຜະລິດຕະພາບແຮງງານບໍ່ໄດ້ສ້າງກາລະໂອກາດຢ່າງພຽງພໍໃຫ້ແກ່ການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ. ການເຕີບໂຕທີ່ຂັບເຄື່ອນໂດຍຊັບພະຍາກອນເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ການເຕີບໂຕແບບເຂັ້ມທົນ

⁹ ການຄາດຄະເນໃນປີ 2016 ໂດຍອົງການແຮງງານສາກົນ ສຳລັບອັດຕາການມີວຽກເຮັດງານທຳຕໍ່ປະຊາກອນ (ETPR) ແມ່ນ 71% ສຳລັບປະເທດໄທ ແລະ 66% ສຳລັບສິງກະໂປ.

ໝາຍຄວາມວ່າ GDP ຕໍ່ຫົວຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳເຕີບໂຕຂຶ້ນ, ເນື່ອງຈາກການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດທີ່ສູງ ແຊງໜ້າການເຕີບໂຕຂອງວຽກເຮັດງານທຳ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການເຕີບໂຕທີ່ສູງ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບຢ່າງພຽງພໍຕໍ່ຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ການປະມົງ,¹⁰ ເຊິ່ງກວມເອົາປະມານ 70% ຂອງຜູ້ທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ.¹¹ ຂະແໜງການກະສິກຳ ຍັງມີຜະລິດຕະພາບຕໍ່າ (4 ຫາ 10 ເທື່ອຕໍ່າກວ່າຂະແໜງການທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ ໃນປີ 2010)¹² ໂດຍມີການຂາດແຄນ ມູນຄ່າເພີ່ມພາຍໃນປະເທດ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ຜະລິດຕະພາບທາງດ້ານກະສິກຳ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຍັງມີໜ້ອຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງປະເທດໄທ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນໄດ້ເພີ່ມທະວີ ຕະຫຼອດໄລຍະຫຼາຍປີຜ່ານມາ ທີ່ຈະແຊງໜ້າ ສ່ວນຂອງຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ.²

12. ປະຊາກອນສ່ວນໃຫຍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ແຕ່ວ່າກາລະໂອກາດການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າຍັງຈຳກັດ. ປະມານ 84 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກງານ ແມ່ນຢູ່ໃນວຽກງານທີ່ມີສະພາບສ່ຽງ, ຕາມທີ່ກຳນົດໂດຍອົງການແຮງງານສາກົນ, ເນື່ອງຈາກວ່າພວກເຂົາເຈົ້າ ເປັນຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກງານສ່ວນຕົວ ແລະ ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກງານຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ. ລະດັບທີ່ສູງຂອງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີສະພາບສ່ຽງ ແມ່ນຂັບເຄື່ອນໂດຍຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ການປະມົງ, ພະນັກງານຂາຍ ແລະ ປະກອບອາຊີບຂຶ້ນພື້ນຖານ.¹³ ວຽກງານສ່ວນຫລາຍຂອງຂະແໜງການກະສິກຳສະແດງອອກໃນລັກສະນະຂອງລາຍໄດ້ທີ່ຕໍ່າ,² ສະພາບການເຮັດວຽກທີ່ບໍ່ດີ ແລະ ການຂາດດຸນໃນການເຂົ້າເຖິງ ທັງດ້ານການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ແລະ ການເປັນຕົວແທນ ຢູ່ບ່ອນອອກແຮງງານ. ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີສະພາບສ່ຽງ ບໍ່ຈຳກັດຢູ່ພຽງແຕ່ຂະແໜງກະສິກຳເທົ່ານັ້ນ, ເນື່ອງຈາກ ວຽກເຮັດງານທຳ ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການເປັນທີ່ແຜ່ຫລາຍ. ແລະ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ມັກຈະໝາຍເຖິງ ວຽກງານຄ່າຈ້າງຕໍ່າ ແລະ ສະພາບການເຮັດວຽກທີ່ບໍ່ດີ. ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍຊາວລາວ - ແຫຼ່ງລາຍໄດ້ທີ່ໃຫຍ່ສຳລັບຄອບຄົວຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ - ກໍຍັງແມ່ນກຸ່ມທີ່ມີສະພາບຄວາມສ່ຽງ. ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍເຫຼົ່ານີ້ ປະກອບເປັນປະມານ 8 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທີ່ເຮັດວຽກງານ,¹⁴ ສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ໃນວຽກງານຄ່າແຮງງານຕໍ່າ, ແລະ ໃຊ້ແຮງງານແບບສຸມຢູ່ປະເທດໄທ ທີ່ໃກ້ຄຽງ.

13. ອັດຕາການມີວຽກເຮັດງານທຳຕໍ່ປະຊາກອນ (ETPR) ສະທ້ອນເຖິງຮູບແບບຄວາມທຸກຍາກ. ETPR ທີ່ຂ້ອນຂ້າງສູງຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນເພາະວ່າ ຜູ້ທຸກຍາກບໍ່ສາມາດປະຕິເສດທີ່ຈະບໍ່ເຮັດວຽກງານໄດ້, ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງຄຸນນະພາບຂອງວຽກງານ. ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ, ETPR ແມ່ນສູງສຸດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ໂດຍປາດສະຈາກເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຕ່າສຸດຢູ່ເຂດຕົວເມືອງ. ກຸ່ມທຸກຍາກທີ່ສຸດຂອງປະຊາກອນ ຄົວເຮືອນ ທີ່ມີອັດຕາ ETPR ສູງເຖິງ 85 ສ່ວນຮ້ອຍ (ທຽບກັບ 71 ສ່ວນຮ້ອຍ ສຳລັບຜູ້ທີ່ຮຶ້ງມືກວ່າ).

MDG 1.3. ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ແລະ ປັບປຸງໂພຊະນາການ

14. ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ຄາດໝາຍຂອງ MDG ໃນການຫຼຸດຜ່ອນລົງໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງໃນອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ອຶດຫິວ.¹⁵ ອັດຕາສ່ວນຂອງການຂາດສານອາຫານໃນປະຊາກອນ¹⁶ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 42,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 1990 ມາເປັນປະມານ 18,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2015.¹⁷ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ປະເທດຍັງ ມີຄວາມອຶດຫິວໃນລະດັບທີ່ສຳຄັນ, ຕາມທີ່ໄດ້ວັດແທກໂດຍ ດັດຊະນີຄວາມອຶດຫິວໃນທົ່ວໂລກ. ປະມານໜຶ່ງສ່ວນຫ້າຂອງປະຊາກອນ ບໍລິໂພກ ໜ້ອຍກວ່າຄວາມຕ້ອງການດ້ານພະລັງງານທີ່ຕ່ຳສຸດຈາກອາຫານ. ໃນບັນດາ 119 ປະເທດ ທີ່ວັດແທກໂດຍດັດຊະນີຄວາມອຶດຫິວໃນທົ່ວໂລກ (GHI) ໃນປີ 2017, ສປປ ລາວ ໄດ້ຄະແນນ 27.5 ຈັດອັນດັບຢູ່ໃນກຸ່ມ 25 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງບັນດາປະເທດທີ່ມີຄວາມອຶດຫິວ “ທີ່ໜັກໜ່ວງ”^{18,19}

² ໃນປີ 2016 ມູນຄ່າເພີ່ມໂດຍສະເລ່ຍດ້ານການກະສິກຳຕໍ່ຜູ້ອອກແຮງງານ (ອັດຕາແລກປ່ຽນ US\$ ຄົງທີ່ ໃນປີ 2010) ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນ 927 ໂດລາສະຫະລັດ, ທຽບກັບ 801 ໂດລາສະຫະລັດ ຢູ່ກຳປູເຈຍ, 813 ໂດລາສະຫະລັດ ຢູ່ຫວຽດນາມ, 1,071 ໂດລາສະຫະລັດ ຢູ່ມຽນມາ ແລະ 2,085 ໂດລາສະຫະລັດ ຢູ່ປະເທດໄທ. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເຄື່ອງມືວິເຄາະ ແລະ ສ້າງເປັນຮູບພາບຂໍ້ມູນ, ທະນາຄານໂລກ (World Bank Databank).

¹⁰ ອາຊີບພື້ນຖານ ປະກອບດ້ວຍ ຜູ້ເຮັດຄວາມສະອາດ, ຜູ້ຄ້າຂາຍຂ້າງຖະໜົນ, ຜູ້ສົ່ງເອກະສານ, ແລະ ອື່ນໆ. ຄຳນິຍາມຢ່າງຄົບຖ້ວນຂອງ ILO ມີໃຫ້ຢູ່ໃນພາກຫມາຍເຫດ.

² ສິ່ງນີ້ ແມ່ນ 'ລາຍໄດ້' ແທນທີ່ຈະເປັນ ຄ່າຈ້າງ, ເພາະວ່າ ສ່ວນໃຫຍ່ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ອອກແຮງງານເອົາຄ່າຈ້າງ.

15. ແມ່ນວ່າຈະມີ ຄວາມຄືບໜ້າໃນສອງປີທີ່ຜ່ານມາ, ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນຢູ່ບົນເສັ້ນທາງກ່ຽວກັບ ຄາດໝາຍ MDG ຂອງການຫຼຸດຜ່ອນສະພາຍຈ່ອຍຜອມ ແລະ ສະພາບຕໍ່າເຕັ້ຍ. ໃນປີ 2015, ປະມານ 35,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີທີ່ມີສະພາບຕໍ່າເຕັ້ຍ, 25,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ມີນ້ຳໜັກຫຼຸດເກນ ແລະ 9,6% ແມ່ນຈ່ອຍຜອມ.¹⁹ ນັບຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນປີ 1990, ການຫຼຸດຖອຍລົງຂອງການຕໍ່າເຕັ້ຍ ແມ່ນຊັກຊ້າ ແລະ ຄາດໝາຍຂອງປະເທດ ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸໄດ້ ໃນປີ 2015. ປະເທດ ຍັງຢູ່ຫ່າງໄກພໍສົມຄວນຈາກການບັນລຸຄາດໝາຍຂອງສາກົນ ສໍາລັບການຫຼຸດຜ່ອນຈໍານວນເດັກນ້ອຍ ທີ່ມີນ້ຳໜັກຫຼຸດເກນ ແລະ ກໍລະນີຂອງການສະພາບຕໍ່າເຕັ້ຍ ລົງໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ ທຽບຖານກັບ ຄ່າພື້ນຖານໃນໄລຍະຕົ້ນຊຸມປີ 1990.

16. ການຂາດໂພຊະນາການ ຢູ່ ສປປ ລາວ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທີ່ຮຸນແຮງໃນທົ່ວເຂດພາກ ແລະ ກຸ່ມ, ທີ່ກ່ຽວພັນກັບຮູບແບບຄວາມທຸກຍາກ. ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ, ກໍລະນີການຕໍ່າເຕັ້ຍ ແລະ ຈ່ອຍຜອມຫຼຸດເກນ ແຜ່ຫຼາຍເປັນສອງເທົ່າຂອງກໍລະນີຢູ່ເຂດຕົວເມືອງ. ອັດຕາການຕໍ່າເຕັ້ຍໃນເດັກ ຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ-ພາສາ ມົ້ງ - ລື້ ມ້ຽນ ແລະ ຈີນ - ທິເບດ ຫຼາຍເກີນກວ່າ 60 ສ່ວນຮ້ອຍ, ເກືອບສອງເທົ່າຂອງເດັກນ້ອຍຈາກກຸ່ມ ລາວ-ໄຕ. ການແຜ່ກະຈາຍຂອງການຕໍ່າເຕັ້ຍ ໃນເດັກນ້ອຍ ຈາກຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແມ່ນສາມເທື່ອສູງກວ່າທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນຄອບຄົວທີ່ຮັ່ງມີຫຼາຍກວ່າ. ຊ່ອງວ່າງດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ຂະຫຍາຍກວ້າງອອກໃນຊຸມປີຫຼ້ານີ້, ໂດຍມີຄວາມຄືບໜ້າໜ້ອຍໜຶ່ງ ໃນບັນດາເດັກນ້ອຍທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ. ແມ່ນແຕ່ ໃນບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ຮັ່ງມີ, 20% ຂອງເດັກນ້ອຍ ທົນທຸກຍ້ອນສະພາບອາການຕໍ່າເຕັ້ຍ.²⁰

17. ສປປ ລາວ ຍັງຢູ່ນອກເສັ້ນທາງໃນການຫຼຸດຜ່ອນພາວະການຕໍ່າເຕັ້ຍ ແລະ ພາວະນ້ຳໜັກຫຼຸດເກນໃນເດັກ ເພາະສາເຫດບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຢ່າງພຽງພໍ.²¹ ວິທີປະຕິບັດໃນການລ້ຽງລູກ (ຫລື ປ້ອນອາຫານ) ໃນຊ່ວງເປັນເດັກແດງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ແມ່ນຍັງເຮັດບໍ່ໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງອາຫານທີ່ຕໍ່າສໍາລັບທັງແມ່ ແລະ ເດັກ.²² ບັນຫາຫຼັກ ແມ່ນອັດຕາທີ່ຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າຂອງການລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມແມ່ ແຕ່ພຽງຢ່າງດຽວ ສໍາລັບເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 6 ເດືອນ, ມີການເພີ່ມຂຶ້ນທີ່ໜ້າຕົກໃຈຂອງການນໍາໃຊ້ນົມຜິງແທນນົມແມ່ລ້ຽງລູກນ້ອຍ ແລະ ການປ້ອນອາຫານເສີມທີ່ບໍ່ແທດເໝາະ.^{23,24} ພາວະເລືອດຈາກສາເຫດຂາດທາດເຫຼັກ ແລະ ການຂາດວິຕາມິນ A ມີສູງໃນເດັກນ້ອຍ (42 ແລະ 45 ສ່ວນຮ້ອຍຕາມລຳດັບ).^{25, 26} ໂພຊະນາການຂອງແມ່, ເປັນຕົວກຳນົດທີ່ສໍາຄັນກ່ຽວກັບສະພາບຕໍ່າເຕັ້ຍຂອງເດັກ, ຍັງຄົງບໍ່ດີເທົ່າທີ່ຄວນ. ອັດຕາພາວະເລືອດຈາກທີ່ສູງ,²⁷ ການນໍາໃຊ້ຢາຄຸມກຳເນີດທີ່ຕໍ່າ ²⁸ ແລະ ອັດຕາການຈະເລີນພັນທີ່ສູງ ປະກອບສ່ວນເຮັດໃຫ້ໂພຊະນາການຂອງແມ່ບໍ່ດີ. ອັດຕາການເກີດລູກໃນໄວລຸ້ນທີ່ສູງ ໃນ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນ ລາວ - ໄຕ (22-39 ສ່ວນຮ້ອຍ)²⁹ ແມ່ນຕົວປະກອບສ່ວນອີກຢ່າງໜຶ່ງຕໍ່ສະພາບການຕໍ່າເຕັ້ຍຂອງເດັກ.³⁰ ການສຶກສາຂອງເພດຍິງ ແມ່ນຍັງໜ້າເປັນຫ່ວງ, ເຊິ່ງມີອິດທິພົນຢ່າງໜັກແໜ້ນຕໍ່ໂພຊະນາການຂອງເດັກນ້ອຍ, ອັດຕາສະພາບການຕໍ່າເຕັ້ຍໃນບັນດາເດັກນ້ອຍທີ່ມີແມ່ທີ່ບໍ່ມີການສຶກສາ ແມ່ນສູງກວ່າ ສີ່ເທື່ອໃນເດັກນ້ອຍທີ່ມີແມ່ ທີ່ມີການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຫຼືສູງກວ່ານັ້ນ.³¹ ຄວາມເຊື່ອທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ການຄະລໍາອາຫານ ທີ່ອາດມີຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ການໂພຊະນາການ ຍັງເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ.^{32,33}

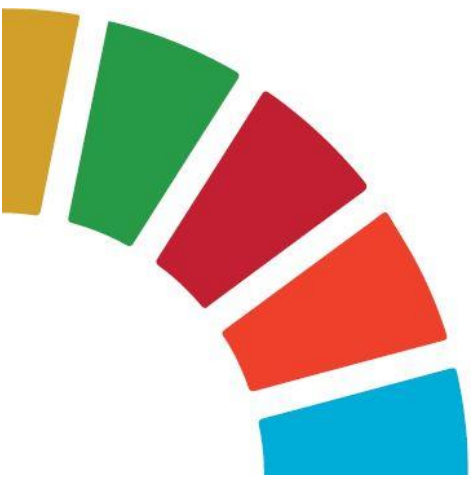
18. ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຍັງມີຄວາມສໍາຄັນ. ໃນຂະນະທີ່ 89% ຂອງປະຊາກອນ ມີຮູບແບບການບໍລິໂພກອາຫານທີ່ຍອມຮັບໄດ້, ປະມານ 11 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄົວເຮືອນໃນຊົນນະບົດ ມີການບໍລິໂພກອາຫານທີ່ບໍ່ດີ ແລະ ກ້າກິ່ງ.³⁴ ຄົວເຮືອນທີ່ມີສະພາບສ່ຽງທີ່ສຸດ ຕໍ່ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແມ່ນຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດ ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ໂດຍທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງຂັ້ນຕົ້ນໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ຄົວເຮືອນທີ່ມີການຫາປາ ແລະ ລ່າສັດທີ່ບໍ່ຫຼາຍຫລື ແຮງງານບໍ່ມີທັກສະສີມີ, ກຸ່ມຄົນທີ່ເຮັດການຜະລິດກະສິກໍາເຂດພູດອຍ ຢູ່ພື້ນທີ່ຄ້ອຍຊັນນ້ອຍໆ, ແລະ ກຸ່ມຄົນ ທີ່ບໍ່ມີ

¹⁹ ໃນການສໍາຫຼວດປະເມີນພາວະໂພຊະນາການດ້ວຍການວັດແທກສັດສ່ວນໃນເດັກນ້ອຍຢູ່ລາວ ໃນປີ 2015 (2015 Lao Child Anthropometry Assessment Survey ຫລື ຄຳຫຍໍ້ LCAAS), ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ. ການສໍາຫຼວດດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະບໍ່ສາມາດປຽບ ທຽບກັນໄດ້ກັບ ຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງ LSIS ໃນທີ່ຜ່ານມາ (2011/12). ໃນປີ 2017 LSIS ຄວນຈະສາມາດ ຍືນຍັນວ່າ ພາວະອາການຕໍ່າເຕັ້ຍ ໂດຍແທ້ຈິງແລ້ວ ຫລຸດລົງຢ່າງເປັນແກ່ນສານ ຈາກ 44% ໃນປີ 2011/12.

ສວນຄົວ. ການຫາປາ, ການລ່າສັດ ແລະ ການເກັບເດັດອາຫານທຳມະຊາດເປັນສູນກາງໃນການຊອກຫາອາຫານ ແລະ ການຫາລາຍໄດ້ເປັນເງິນສົດຢ່າງເພີ່ມທະວີ ສຳລັບຄົວເຮືອນຈຳນວນຫຼາຍ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນເຂດເນີນສູງທາງພາກເໜືອ.

19. ຄວາມຄືບໜ້າກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂໄພຄຸກຄາມສະເພາະໜ້າ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຍັງຊັກຊ້າ. ໄພຄຸກຄາມເຫຼົ່ານີ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ຫຼາຍຂະແໜງການ. ໄພຄຸກຄາມຫຼັກແມ່ນການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ຜົນຜະລິດທີ່ຫຼຸດຕໍ່າລົງ,³⁵ ເຊິ່ງມີຄວາມສຳພັນກັບຄວາມກົດດັນຕໍ່ທີ່ດິນ ທີ່ເປັນຜົນເນື່ອງມາຈາກປະຊາກອນ ແລະ ໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່,³⁶ ວິທີປະຕິບັດໃນດ້ານການກະສິກຳທີ່ອາໄສນໍ້າຝົນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງທີ່ຈຳກັດຕໍ່ນໍ້າຊົນລະປະທານ. ບັນດາໄພຄຸກຄາມອື່ນໆ ລວມມີພະຍາດລະບາດໃນສັດລ້ຽງ, ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂອງຊາວກະສິກອນໃນການຄົ້ນພົບເສດຖະກິດທາງເລືອກ ທີ່ຖືກກົດໝາຍ ຫຼັງການການຢຸດຕິການປູກຝົນ, ³⁷ ການຕ້ານທານທີ່ຕໍ່າຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ, ແລະ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO) ທີ່ເຮັດໃຫ້ທີ່ດິນຜະລິດກະສິກຳ ບໍ່ປອດໄພ.

20. ຮູບແບບການໃຊ້ຈ່າຍຂອງຊາວເມືອງບາງກຸ່ມຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງ. ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ປະມານໜຶ່ງໃນສິບຄົນ ທີ່ດຳລົງຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ ທີ່ບໍ່ທຸກຍາກ ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງພຽງພໍໃນເລື່ອງອາຫານການກິນ.³⁸ ເຖິງວ່າຄົວເຮືອນເຫຼົ່ານີ້ ຈະຢູ່ເໜືອເສັ້ນແບ່ງຄວາມທຸກຍາກ, ພວກເຂົາເຈົ້າ ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງພຽງພໍ ໃນເລື່ອງອາຫານການກິນ, ແຕ່ມັກເລືອກທີ່ຈະໃຊ້ຈ່າຍໃນເລື່ອງອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນເຄື່ອງອຸປະໂພກຕ່າງໆ.

MDG 2

ບັນລຸການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ
ຢ່າງທົ່ວເຖິງກັນ

MDG 2. ບັນລຸການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມຢ່າງທົ່ວເຖິງກັນ

21. **ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ຄາດໝາຍ MDG ໃນການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນສຸດທິຂັ້ນປະຖົມ ແຕ່ຍັງບໍ່ບັນລຸຄາດໝາຍໃນການຮຽນຈົບຂັ້ນປະຖົມ.** ໃນຂະນະທີ່ ອັດຕາການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນສຸດທິຂັ້ນປະຖົມ (NER) ແມ່ນ 98,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2014,³⁹ ອັດຕາການຮຽນລອດ ຮອດຊັ້ນ ປ 5⁴⁰ ຍັງຕໍ່າຢູ່, ຢູ່ທີ່ປະມານ 78% ໃນປີ 2014/15.⁴¹ ສິ່ງນີ້ແມ່ນຍ້ອນວ່າ ເດັກນ້ອຍສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ປະລະການຮຽນໃນປີທຳອິດຂອງການໄປຮຽນໜັງສື ຫຼື ບໍ່ມີຄວາມຄືບໜ້າ ຕໍ່ລະດັບຊັ້ນຮຽນຕໍ່ໄປ. ການກໍ່ສ້າງ "ໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນ" ໄດ້ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ເດັກນ້ອຍຫຼາຍໆຄົນ ໄດ້ໄປເຂົ້າໂຮງຮຽນ. ອັດຕາສ່ວນຂອງໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 48 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2007/08 ⁴² ເຖິງ 80 ເປີເຊັນໃນ 2015⁴³ ຂອງໂຮງຮຽນປະຖົມທັງໝົດ.

22. **ຄວາມແຕກໂຕນໃນການການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນຂັ້ນປະຖົມໄດ້ຫຼຸດລົງ, ແຕ່ຄວາມແຕກໂຕນໃນການເຂົ້າຫ້ອງຮຽນ ຍັງມີຫຼາຍ.** ຄວາມແຕກໂຕນກັນລະຫວ່າງແຂວງຕ່າງໆ ໃນ NER ຂັ້ນປະຖົມ ໄດ້ຫຼຸດລົງຕະຫຼອດໄລຍະຫຼາຍປີ ⁴⁴ ຈາກ ຮ້ອຍລະ 30 ຈຸດໃນປີ 2007 ມາເປັນປະມານ ຮ້ອຍລະ 3.5 ຈຸດໃນປີ 2014.⁴⁵ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຫ້ອງຮຽນສຸດທິທີ່ດັດສິມຂອງຂັ້ນປະຖົມ (ANAR) ⁴⁶ ລະຫວ່າງແຂວງຕ່າງໆ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍເທົ່າກັບຮ້ອຍລະ 22 ຈຸດໃນປີ 2011/12.

23. **ຄວາມແຕກໂຕນຂະໜາດໃຫຍ່ ໃນອັດຕາການຮຽນລອດຍັງຄົງມີຢູ່.** ໃນຂະນະທີ່ ອັດຕາການຮຽນຄົບຊັ້ນໄດ້ມີການປັບປຸງຕັ້ງແຕ່ປີ 2012, ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງແຂວງໃນປີ 2015 ຍັງມີຫຼາຍ ຢູ່ທີ່ຮ້ອຍລະ 28 ຈຸດ.⁴⁷ ນັກຮຽນປະຖົມ ປະມານ 10.000 ຄົນ ປະລະການຮຽນຂັ້ນປະຖົມໃນແຕ່ລະປີ.⁴⁸ ການຂາດຄວາມພ້ອມໃນການໄປໂຮງຮຽນຂອງເດັກແມ່ນປັດໄຈຕົ້ນຕໍ. ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາແຕ່ເຍົາວະຂອງເດັກມີຂໍ້ຈຳກັດ. ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງເດັກເຂົ້າໃໝ່ ໃນຊັ້ນ ປ1 ເຄີຍມີປະສົບການໃນໂຮງຮຽນກຽມມາກ່ອນ ໃນປີ 2014/15, ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຈຳນວນເຂົ້າຮຽນເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນຢູ່ໃນເຂດຕົວເມືອງ.⁴⁹

24. **ຄາດໝາຍຂອງອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຮຽນລວມຂອງປະເທດ (GER) ສຳລັບຂັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນສາມາດບັນລຸໄດ້.** GER ຊັ້ນມັດທະຍົມປາຍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເຊັ່ນກັນຈາກຕໍ່າກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍໃນຕົ້ນຊຸມປີ 1990 ມາເປັນ 45,8 ໃນປີ 2014/15. ໂດຍລວມແລ້ວ, ອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຮຽນລວມຂັ້ນມັດທະຍົມ (GER) ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 64,6 ສ່ວນຮ້ອຍພາຍໃນປີ 2014/15. ການປັບປຸງການເຂົ້າຮຽນຂັ້ນມັດທະຍົມ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງອັດຕາການຮຽນຄົບຊັ້ນ ໃນການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ. ອັດຕາການປະລະການຮຽນ ແລະ ຄວາມແຕກໂຕນໃນການເຂົ້າຫ້ອງຮຽນ ໃນຂັ້ນມັດທະຍົມແມ່ນຍັງມີຫຼາຍ. ອັດຕາການຈົບຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາລວມ ⁵⁰ ແມ່ນຕໍ່າກວ່າຫຼາຍ ທຽບກັບອັດຕາການເຂົ້າຮຽນລວມ, ຊື່ຍອກເຖິງອັດຕາການປະລະການຮຽນທີ່ສູງ.^{51,52} ໃນປີ 2012, ອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຫ້ອງຮຽນສຸດທິທີ່ດັດສິມຂອງຂັ້ນປະຖົມຂັ້ນມັດທະຍົມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍເຖິງຮ້ອຍລະ 54 ຈຸດໃນທົ່ວທຸກແຂວງ (ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ສາລະວັນ).⁵³

25. **ຄາດໝາຍການຮູ້ໜັງສືຂອງຊາວຫນຸ່ມ ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດໃຫ້ບັນລຸ.** ໃນຊຸມປີຫຼັງຜ່ານມາ, ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນອັດຕາການຮູ້ໜັງສື ຢຸດຢູ່ເກົ່າ ຫລື ອາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະກັບຫຼັງ.⁵⁴ ສປປ ລາວ ມີອັດຕາການຮູ້ໜັງສືທີ່ຕໍ່າ, ແມ່ນແຕ່ໃນບັນດາຊາວຫນຸ່ມ, ອາດຈະເປັນເພາະ ອັດຕາສ່ວນທີ່ໃຫຍ່ຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ບໍ່ສືບຕໍ່ເຂົ້າສຶກສາຢູ່ຂັ້ນມັດທະຍົມ. ຈຳນວນນັກຮຽນຮູ້ ພາຍໃນການສຶກສານອກລະບົບ ສຳລັບລະດັບຂັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄຸນນະພາບ ແລະ ປະສິດທິພາບ ຂອງໂຄງການຮຽນຮູ້ດັ່ງກ່າວ ຈຳເປັນຕ້ອງມີການປັບປຸງ.

26. **ການຮູ້ໜັງສືໃນການຮຽນຂັ້ນຕົ້ນໆ ແລະ ຄຸນນະພາບໂດຍລວມຂອງການສິດສອນ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງ.** ການປະເມີນນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມ 5 ໃນປີ 2006 ແລະ 2009 ⁵⁵ ໄດ້ເນັ້ນໜັກເຖິງຜົນຮັບໃນການຮຽນຮູ້ພາສາທີ່ຕໍ່າ. ໃນປີ 2009, ມີພຽງແຕ່ 19 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມ 4 ມີລະດັບການນຳໃຊ້ພາສາລາວໃນລະດັບທີ່ດີ. ການປະເມີນ ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ໃນປີ 2011/12 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະ

ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ ທັງພາສາລາວ ແລະ ຄະນິດສາດ. ໃນຊັ້ນຮຽນປະຖົມສີ່, ນັກຮຽນຈຳນວນໜຶ່ງສ່ວນສີ່ ບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການອ່ານໄດ້ຢ່າງຄ່ອງແຄ້ວ; ^{10.6} 10,6 ສ່ວນຮ້ອຍ ບໍ່ສາມາດດຳເນີນການອ່ານຂໍ້ຄວາມທີ່ງ່າຍໆ ແລະ 41.4 ສ່ວນຮ້ອຍ ບໍ່ມີທັກສະຂັ້ນຕໍ່າສຸດໃນການອ່ານ ທີ່ຄາດຫວັງວ່າຈະມີໄດ້ໃນຕອນທ້າຍຂອງການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ ⁵⁶.

MDG 3

ສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ
-ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້
ແກ່ແມ່ຍິງ

MDG 3. ສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງແກ່ແມ່ຍິງ

27. ຊ່ອງວ່າງຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ທູດແຄບລົງໃນທຸກລະດັບຂອງການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນ. ການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນຢູ່ໃນລະດັບປະຖົມ ແມ່ນໃກ້ຄຽງກັບຄວາມສະເໝີພາບກັນທາງເພດ ^{57,58} ເມື່ອເຂົ້າຮຽນຢູ່ໂຮງຮຽນປະຖົມ, ໂດຍທົ່ວໄປ ເດັກຍິງ ມັກຈະຮຽນດີກວ່າເດັກຊາຍ. ເດັກຍິງຈະຮຽນຫລາຍປົກວ່າ, ມີການຮຽນຄ້າງຫ້ອງໜ້ອຍກວ່າ, ແລະ ມັກຈະຮຽນຈົບຂັ້ນປະຖົມຫຼາຍກວ່າເດັກຊາຍ.⁵⁹ ເດັກຍິງ ມີອັດຕາການເຂົ້າຫ້ອງຮຽນທີ່ດີກວ່າ, ເຖິງວ່າການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນຕໍ່າກວ່າເດັກຊາຍ. ອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຫ້ອງຮຽນສຸດທິທີ່ດັດສິມຂອງຂັ້ນປະຖົມ (ANAR) ໃນປີ 2012 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສະເໝີພາບກັນດ້ານເພດໃນທັງລະດັບປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມ. ໃນລະດັບຊັ້ນສູງ, ຊ່ອງວ່າງຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຍັງບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຊ່ອງວ່າງໃນລະດັບຊັ້ນສູງ ກໍາລັງແຄບລົງໃນອັດຕາໄວກວ່າ ຂອງລະດັບມັດທະຍົມ. ສິ່ງນີ້ແມ່ນອາດຈະເປັນເພາະວ່າຍິງໜຸ່ມທີ່ຮຽນຮອດລະດັບຊັ້ນສູງມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະມາຈາກຄອບຄົວທີ່ມີບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເປັນອຸປະສັກກົດຂວາງໜ້ອຍກວ່າ.

28. ມີຄວາມຄົບໜ້າໜ້ອຍລົງກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງຊາຍໃນການສຶກສາລະດັບສູງ ແລະ ໃນເຂດຊົນນະບົດທຸກຍາກ. ຄວາມແຕກໂຕນທາງເພດ ໃນການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນ ທີ່ຄ່ອຍໆຂະຫຍາຍກວ່າອອກເຂົ້າຂ້າງເດັກຊາຍ ໃນການຂຶ້ນໄປຮຽນຕໍ່ຂັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນ, ຂັ້ນນມັດທະຍົມປາຍ ແລະ ຂັ້ນສູງ. ຊ່ອງວ່າງທາງເພດໃນການຂຶ້ນຫ້ອງຮຽນ ແມ່ນກວ້າງຫຼາຍຂຶ້ນເຊັ່ນກັນໃນເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ແລະ ໃນບັນດາເດັກນ້ອຍທີ່ແມ່ບໍ່ມີການສຶກສາ.

29. ແມ່ຍິງ ໂດຍທົ່ວໄປ ເຮັດວຽກງານຂັ້ນຕໍ່າໃນຕະຫຼາດແຮງງານ.⁵⁹ ສ່ວນແບງຂອງແມ່ຍິງ ໃນວຽກງານທີ່ມີຄ່າຈ້າງແມ່ນຕໍ່າໃນທຸກຂະແໜງການ (35 ສ່ວນຮ້ອຍ), ລວມທັງຂະແໜງການທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກໍາ (34 ສ່ວນຮ້ອຍ).⁶⁰ ອັດຕາສ່ວນທີ່ຕໍ່າ ຂອງແມ່ຍິງ ໃນວຽກງານທີ່ມີຄ່າຈ້າງ, ເມື່ອທຽບກັບຜູ້ຊາຍ, ແມ່ນສໍາພັນກັບລະດັບການສຶກສາທີ່ຕໍ່າ. ປະມານ 67 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຍິງທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳບໍ່ມີການສຶກສາ ຫຼື ມີພຽງແຕ່ການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມເທົ່ານັ້ນ, ກົງກັນຂ້າມ ເພດຊາຍທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ທີ່ບໍ່ມີການສຶກສາ ມີພຽງແຕ່ 54 ສ່ວນຮ້ອຍ.

30. ແມ່ຍິງ ໂດຍທົ່ວໄປ ມີໂອກາດໜ້ອຍທີ່ຈະມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ອັດຕາສ່ວນເທົ່າທຽມກັນຂອງຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ປະກອບກັນເປັນປະຊາກອນທີ່ເຮັດວຽກງານ,⁶¹ ແມ່ຍິງ ແມ່ນຖືກກົດກັນຫຼາຍຂຶ້ນ ອອກຈາກຂະແໜງການ ທີ່ເປັນທາງການ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ທີ່ເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ. ຈໍານວນ 64 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານໃນອາຊີບຂັ້ນພື້ນຖານ ⁶¹ ແລະ 65 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ ແມ່ນແມ່ຍິງ. ອາຊີບທີ່ຖືກຈໍາແນກປະເພດວ່າ ເປັນວຽກບໍລິການ, ຮ້ານຄ້າ ແລະ ພະນັກງານຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນແມ່ຍິງ. ຜູ້ຊາຍ ກິນຈໍານວນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງວຽກລັດຖະກອນ, ນັກວິຊາການ, ນາຍຊ່າງ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນໆ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ແມ່ຍິງມີບົດບາດສໍາຄັນ ໃນຂະແໜງການກະສິກໍາ, ເຂົາເຈົ້າ ມີການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການຄວບຄຸມປັດໄຈ ການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ສິນເຊື່ອໜ້ອຍກວ່າ.⁶² ແມ່ຍິງ ກິນຈໍານວນ ພຽງແຕ່ 23 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງນາຍຈ້າງທັງໝົດ,⁶³ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ, ແທນທີ່ຈະເປັນບໍລິສັດຂະໜາດກາງ ເຖິງໃຫຍ່.⁶⁴

31. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນສະພາແຫ່ງຊາດແມ່ນຂ້ອນຂ້າງສູງ, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນຢູ່ໃນສະຖາບັນອື່ນໆ ຂອງລັດຖະບານ. ສປປ ລາວ ມີອັດຕາສ່ວນສູງສຸດຂອງແມ່ຍິງໃນສະພາແຫ່ງຊາດປະເທດໜຶ່ງ, ເຊິ່ງສູງກວ່າລະດັບສະເລ່ຍຂອງໂລກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ ຍັງຕໍ່າໄພດ ໃນຕໍາແໜ່ງການຕັດສິນໃຈ ໃນສະຖາບັນອື່ນໆ

⁵⁷ GPI ທີ່ຄິດໄລ່ດ້ວຍອັດຕາການຮຽນຄົບຊັ້ນ, ອັດຕາການການຮຽນຄ້າງຫ້ອງ ແລະ ອັດຕາການຮຽນຈົບຂັ້ນ ແມ່ນ 1.04, 0.80 ແລະ 1.06 ຕາມລຳດັບ.

⁵⁸ ເພດຍິງ ປະກອບດ້ວຍ ຈໍານວນ 49,8 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ເພດຊາຍປະກອບດ້ວຍ ຈໍານວນ 50.2 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ.

ຂອງລັດຖະບານ (5 ສ່ວນຮ້ອຍ, 2012). ເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານ ທີ່ຈະຕ້ອງມີເພດຍິງໃນຕໍາແໜ່ງຕັດສິນໃຈຢ່າງໜ້ອຍ 15 ສ່ວນຮ້ອຍ ພາຍໃນປີ 2015 ແລະ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ຍິງ ໃນສະພາແຫ່ງຊາດ ພາຍຫຼັງຈາກການເລືອກຕັ້ງປີ 2016 ແມ່ນບໍ່ສາມາດບັນລຸໄດ້. ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, 98 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງນາຍບ້ານ ແມ່ນເພດຊາຍ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະຫະພັນ ແມ່ຍິງລາວ (LWU) ມີຕົວແທນຢູ່ໃນອົງການປົກຄອງຂັ້ນບ້ານ.⁶⁵ ບໍ່ມີຂໍ້ມູນໃນພາກເອກະຊົນ.

MDG 4

ຫລຸດຜ່ອນການຕາຍຂອງ ເດັກນ້ອຍ

MDG 4. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍ

32. **ສປປ ລາວ ມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ເດັ່ນໃນການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ແລະ ເດັກນ້ອຍ.** ການຄາດຄະເນຈາກຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ (LSIS) ໃນປີ 2012 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສປປ ລາວ ຢູ່ໃນເສັ້ນທາງທີ່ຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕົວເລກການສໍາຫຼວດປະຊາກອນປີ 2015 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເປົ້າໝາຍ ແຫ່ງຊາດສໍາລັບເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ແລະ ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກ (ກໍານົດຕາມລໍາດັບ ທີ່ 70 ແລະ 45 ຕໍ່ເດັກເກີດມີຊີວິດພັນຄົນ) ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸໄດ້ເທື່ອ.⁶⁶ ປະເທດ ຍັງມີບາງໄລຍະທາງທີ່ຈະກ້າວໄປສູ່ການບັນລຸເປົ້າໝາຍສາກົນ (ຫຼຸດຜ່ອນລົງສອງສ່ວນສາມຂອງລະດັບປີ 1990).⁶⁷ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບໍ່ມີຂໍ້ສະຫຼຸບທີ່ຊັດເຈນຈົນກວ່າ ຈະມີຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສໍາຫຼວດ LSIS ຄັ້ງໃໝ່ (ຄາດຄະເນວ່າຈະແມ່ນໃນ 2017/2018), ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກໄດ້ຮັບການຄິດໄລ່ ໂດຍການນໍາໃຊ້ວິທີດຽວກັນ ໃນຕະຫຼອດຫຼາຍປີທີ່ຜ່ານມາ.⁶⁸

33. **ໂຄງການສັກຢາສ້າງພູມຄຸ້ມກັນໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ດີ, ເຖິງແມ່ນວ່າຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າກວ່າຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະໃຫ້ເກີດມີພູມຄຸ້ມກັນໃນກຸ່ມຄົນ ຫລື ພູມຄຸ້ມກັນໃນຊຸມຊົນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນໄພຄຸກຄາມຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດ.** ໃນອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຂໍ້ມູນການສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ເຖິງການປົກຄຸມທີ່ຕໍ່າກວ່າ: 55 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2012, ທຽບໃສ່ 72 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກຂໍ້ມູນການບໍລິຫານ. ການປົກຄຸມໂດຍ ຢາວັກຊີນສຸດປະສົມ DTP-HBV-HIB ⁷¹ ແມ່ນ 52 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2012 ແລະ ມີພຽງໜຶ່ງໃນສາມຂອງເດັກນ້ອຍທັງໝົດ ທີ່ໄດ້ຮັບການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດ ທີ່ຖືກແນະນຳຢ່າງເຕັມຮູບແບບພາຍໃນຊ່ວງອາຍຸໜຶ່ງປີ.⁶⁹

34. **ຄວາມແຕກໂຕນໃນອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍມີຢູ່ໃນທົ່ວກຸ່ມເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ.** ອັດຕາການຕາຍແມ່ນສູງຫຼາຍກວ່າ ໃນບັນດາເດັກນ້ອຍທີ່ມາຈາກຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ຜູ້ທີ່ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ, ແລະ ຜູ້ທີ່ເກີດມາຈາກແມ່ທີ່ບໍ່ມີການສຶກສາ, ແມ່ທີ່ມີອາຍຸຫລາຍແລ້ວ (ອາຍຸສູງກວ່າ 34 ປີ) ຫຼື ຫຸ່ມນ້ອຍໂພດ (ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 20 ປີ) ແລະ ແມ່ທີ່ມາຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນ ລາວ - ໄຕ. ອັດຕາການຕາຍທີ່ສູງທີ່ສຸດ ບາງສ່ວນແມ່ນຢູ່ໃນບັນດາເດັກນ້ອຍ ທີ່ເກີດມາຈາກແມ່ທີ່ເກີດລູກຫ່າງກັນ ບໍ່ຮອດສອງປີ ແລະ ການເກີດຖີ່ກັນໂພດເກີນໄປ.

35. **ການປົກຄຸມ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບຂອງແມ່ ແລະ ເດັກຍັງຕໍ່າໂພດ, ໂດຍສະເພາະ ໃນບັນດາ ກຸ່ມທີ່ດ້ອຍໂອກາດ.**⁷¹ ຊຸມຊົນດັ່ງກ່າວ ມີສາທາລະນະນຸປະໂພກນ້ຳ ແລະ ສຸຂະອະນະໄມ ທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ວິທີປະຕິບັດໃນສຸຂະພິບານທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ແຂວງສາລະວັນ ແລະ ຜຶ້ງສາລີ ມີອັດຕາການຖ່າຍແບບຊະຊາຍສູງທີ່ສຸດ (78 ແລະ 62 ສ່ວນຮ້ອຍຕາມລໍາດັບ).⁷² ເຖິງແມ່ນວ່າ ບ່ອນທີ່ມີການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບແລ້ວ, ປັດໄຈອື່ນໆທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບການສຶກສາບໍ່ດີ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ (ດັ່ງເຊັ່ນ ການຂາດແຄນຈິດສໍານຶກດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການບໍ່ມີເວລາ) ນໍາໄປສູ່ອັດຕາການຊົມໃຊ້ທີ່ຕໍ່າ. ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບທີ່ສະໜອງໃຫ້ ແກ່ເຂດທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ, ໂດຍມີການຂາດແຄນດ້ານພະນັກງານ, ພະນັກງານ ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມທີ່ບໍ່ດີພໍ ແລະ ການຂາດແຄນອຸປະກອນທີ່ຈໍາເປັນ ແລະ ຢາຕ້ານເຊື້ອ.⁷³

⁷¹ ສໍາລັບການປ້ອງກັນພະຍາດຄໍຕິບ, ບາດທະຍັກ, ໄອໄກ້, ໂຮກຕັບອັກເສບ B ແລະ Haemophilus influenzae B ທີ່ເປັນຕົ້ນເຫດຂອງການອັກເສບລະບົບ ຫັນໃຈກະທັນຫັນ.

MDG 5

ປັບປຸງສຸຂະພາບຂອງແມ່ມານ

MDG 5. ປັບປຸງສຸຂະພາບຂອງແມ່ມານ

36. ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ຄາດໝາຍ MDG ຂອງການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາສ່ວນເສຍຊີວິດຂອງແມ່ (MMR) ໃຫ້ໄດ້ສາມສ່ວນສີ່ຈາກລະດັບປີ 1990. ຕະຫລອດສອງທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ, MMR ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 1,100 ຕໍ່ເດັກເກີດມີຊີວິດ 100,000 ຄົນໃນປີ 1990 ມາເປັນປະມານ 220 ໃນປີ 2013 (ປະເມີນໂດຍອົງການສະຫະປະຊາຊາດ⁷⁴) ແລະ 206 ໃນປີ 2015 ອີງຕາມການສຳຫຼວດ ປະຊາກອນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, MMR ແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບສູງທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນ, ໂດຍມີຄວາມແຕກໂຕນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ພາຍໃນປະຊາກອນ. ການຖືພາແຕ່ຍັງເປົາໄວ ແມ່ນຍັງພົບເຫັນທົ່ວໄປ ແລະ ເພີ່ມທະວີຄວາມສ່ຽງຂອງການເສຍຊີວິດຂອງແມ່, ໂດຍສະເພາະ ໃນແມ່ຍິງທີ່ບໍ່ມີການສຶກສາ ຫຼືຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ. ເຖິງວ່າຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດສຳລັບອັດຕາການເກີດລູກຂອງໄວລຸ້ນ ຢູ່ທີ່ 76 ຄົນ ຕໍ່ເດັກເກີດມີຊີວິດ 1000 ຄົນ,⁷⁵ ອັດຕາດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງຄົງເປັນໜຶ່ງໃນອັນດັບທີ່ສູງທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນ.

37. ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ (MMR) ທີ່ສູງ ອະທິບາຍໄດ້ໂດຍການປົກຄຸມທີ່ຕໍ່າ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການທີ່ບໍ່ພຽງພໍ. ອັດຕາສ່ວນຂອງການເກີດລູກທີ່ມີແຜດຜູ້ຊ້ານານຊ່ວຍເກີດ⁷⁶ ຍັງສືບຕໍ່ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນ, ແຕ່ຍັງຕໍ່າຢູ່ (42 ສ່ວນຮ້ອຍ ອີງຕາມຂໍ້ມູນການສຳຫຼວດ). ອັດຕາການແຜ່ຫຼາຍການຄຸມກຳເນີດແຜນໃໝ່ຂອງແມ່ຍິງທີ່ແຕ່ງງານມີພຽງແຕ່ 42 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບການຄຸມກຳເນີດແຜນໃໝ່ ທີ່ຍັງບັນລຸບໍ່ໄດ້ ແມ່ນຍັງສູງຢູ່ (20 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2011/2012). ມີພຽງແຕ່ 38 ສ່ວນຮ້ອຍເທົ່ານັ້ນ ທີ່ເກີດລູກ ຢູ່ໃນສະຖານທີ່ຮັກສາສຸຂະພາບ (2011/12). ການປົກຄຸມໃນການຝາກທ້ອງ (ANC) ຄາດຄະເນໄດ້ວ່າແມ່ນ 69 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2014,⁷⁷ ແຕ່ຕົວເລກນີ້ ແມ່ນພຽງແຕ່ສຳລັບ ການມາຝາກທ້ອງໜຶ່ງຄັ້ງເທົ່ານັ້ນ ນຳພະນັກງານແຜດທີ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ, ໃນຂະນະທີ່ອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO) ແນະນຳໃຫ້ມີ ການມາຝາກທ້ອງ ຫລາຍຄັ້ງ.⁷⁸ ຄຸນນະພາບການບໍລິການໃນການຝາກທ້ອງ ແມ່ນຍັງບໍ່ພຽງພໍ.⁷⁹ ໃນຂະນະທີ່ ໂຮງໝໍໃຫຍ່ ສາມາດສະໜອງ ການບໍລິການຜ່າທ້ອງເກີດລູກ (caesarean section), ແລະ ໃຫ້ບໍລິການປະສູດສຸກເສີນຂັ້ນພື້ນຖານ, ແລະ ການດູແລເດັກເກີດໃໝ່ (BEmONC) ແມ່ນມີໃຫ້ບໍລິການຢູ່ໃນທຸກໆເມືອງ, ຄຸນນະພາບການບໍລິການ ແລະ ລະບົບການສົ່ງຕໍ່ ຍັງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ.⁸⁰

38. ຄວາມແຕກໂຕນໃນການປົກຄຸມຂອງການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບຂອງແມ່ແມ່ນເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ. ຕົວຊີ້ບອກການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບຂອງແມ່ ແມ່ນຕໍ່າສຸດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ, ໃນບັນດາແມ່ຍິງທີ່ມີການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ ຫຼືບໍ່ມີການສຶກສາເລີຍ, ແມ່ຍິງຈາກຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ແມ່ຍິງທີ່ ບໍ່ແມ່ນມາຈາກຊົນເຜົ່າລາວ-ໄຕ. ຄວາມແຕກໂຕນ ມີຢູ່ຢ່າງສິ້ນເຊີງ ລະຫວ່າງກຸ່ມຄວາມທຸກຍາກ: ກຸ່ມທີ່ຮັ່ງມີທີ່ສຸດ ແລະ ກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແຕກຕ່າງກັນສູງເຖິງ ຮ້ອຍລະ 80 ຈຸດ ໃນການປົກຄຸມການບໍລິການສຸຂະພາບຂອງແມ່. ອັດຕາສ່ວນການຜ່າທ້ອງເກີດລູກ ແມ່ນຍັງຕໍ່າ, ຢູ່ທີ່ 4 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງການເກີດລູກທັງໝົດ, ເຊິ່ງຊີ້ບອກວ່າແມ່ຍິງຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງ ໄດ້ເກີດລູກໂດຍໃຊ້ການຜ່າທ້ອງ ບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້.⁸¹

⁷⁴ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສັງເກດວ່າ ຂໍ້ມູນປີ 2006 ແລະ 2011/12 (35 % ແລະ 54 % ຕາມລຳດັບ) ແມ່ນໄດ້ຈາກການສຳຫຼວດຕ່າງໆ, ໃນຂະນະທີ່ປີ 2014 ແມ່ນມາຈາກ ຂໍ້ມູນການບໍລິຫານ ຂອງກະຊວງການສາທາລະນະສຸກ, ແລະ ຊຸດຂໍ້ມູນພິທຽບໄດ້

MDG 6

ຕ້ານກັບເຊື້ອ HIV/ໂລກ AIDS, ໄຂ້
ມາລາເຣຍ ແລະ ພະຍາດສໍາ
ຄັນອື່ນໆ

MDG 6. ຕ້ານກັບເຊື້ອ HIV/ໂລກ AIDS, ໄຂ້ມາລາເຣຍ ແລະ ພະຍາດອື່ນໆ

MDG 6.1. ຮັບມືກັບເຊື້ອ HIV/ໂລກ AIDS

39. ການແຜ່ຫຼາຍເຊື້ອ HIV ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນຍັງຕໍ່າ ຕະຫຼອດ 15 ປີທີ່ຜ່ານມາ, ແຕ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ສາມາດນຶ່ງນອນໃຈໄດ້. ກໍລະນີການຕິດເຊື້ອ HIV ກໍລັງເພີ່ມຂຶ້ນ, ແຕກຕ່າງກັບບາງປະເທດໃກ້ຄຽງ, ໂດຍຄາດຄະເນວ່າມີ 1.096 ກໍລະນີຂອງການຕິດເຊື້ອໃໝ່ ໃນປີ 2015,⁸² ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 957 ກໍລະນີໃໝ່ໃນປີ 2014⁸³ ແລະ 617 ກໍລະນີໃໝ່ໃນປີ 2012. ການແຜ່ຫຼາຍເຊື້ອ HIV ຍັງແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ໃນກຸ່ມຍ່ອຍຂອງປະຊາກອນຫຼັກ ຫລື ກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ດັ່ງເຊັ່ນ ພວກຂາຍບໍລິການທາງເພດ, ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດດ້ວຍວິທີສັກ (PWID) ແລະ ຜູ້ຊາຍທີ່ຮ່ວມເພດກັບຜູ້ຊາຍ (MSM) ທີ່ຖືກຈັດປະເພດເປັນຄົນຂ້າມເພດ ທີ່ເປັນຜູ້ທີ່ຖືກລາຍງານວ່າຂາຍບໍລິການທາງເພດ. ຜູ້ມີເພດສໍາພັນກັບເພດກົງກັນຂ້າມ (88%) ແລະ MSM (8%) ກິນຈໍານວນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງການແຜ່ເຊື້ອ HIV ຈາກປີ 1990 ເຖິງປີ 2013. ການແຜ່ເຊື້ອຈາກແມ່ສູ່ລູກນ້ອຍ (4%) ແລະ ການໃຊ້ຢາເສບຕິດດ້ວຍການສັກ (ໜ້ອຍກວ່າ 1%) ກິນຈໍານວນ ພຽງແຕ່ອັດຕາສ່ວນເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ.⁸⁴

40. ຄວາມຮູ້ໂດຍລວມກ່ຽວກັບເຊື້ອ HIV ຍັງຕໍ່າ ແລະ ຍິ່ງຕໍ່າໃນບັນດາແມ່ຍິງ. ລະດັບຄວາມຮູ້ ບໍ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2000. ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ HIV/AIDS ມີຕໍ່າຫຼາຍ ໃນບັນດາຜູ້ທີ່ດໍາລົງຊີວິດ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະ ບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ, ບັນດາຜູ້ທີ່ບໍ່ມີການສຶກສາ, ບັນດາຜູ້ທີ່ມາຈາກກຸ່ມຄົນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ. ຄວາມແຕກຕ່າງຂອງຄວາມຮູ້ລະຫວ່າງ ຜູ້ຮຽນ ແລະ ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ມີການສຶກສາ ແລະ ບໍ່ມີການສຶກສາ ແມ່ນສິ້ນເຊີງໃນບັນດາ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ.⁸⁵ ອັດຕາການໃຊ້ຖົງຢາງອະນາໄມ ໄດ້ຮັບການລາຍງານວ່າ ມີສູງໃນການມີເພດສໍາພັນແບບການຄ້າ, ແຕ່ໃນການມີເພດສໍາພັນ ແບບທໍາມະຊາດຂອງມະນຸດ (ສາມັນທົ່ວໄປ) ແມ່ນມີຕໍ່າ. ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ຖົງຢາງອະນາໄມ ທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງປະເທດ ແມ່ນຂາດແຄນ.

41. ສປປ ລາວ ລ້າຊ້າ ຢູ່ 2 ໃນ 3 ເປົ້າໝາຍລະດັບໂລກ ສໍາລັບການເພີ່ມຈໍານວນຂອງການປິ່ນປົວ HIV ຫລັງຈາກ ປີ 2015.⁸⁶ ໃນປີ 2015,

- ປະມານ 71 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈໍານວນທີ່ຄາດຄະເນ ຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV (PLHIV) ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນປັດຈຸບັນ ທີ່ຮູ້ເຖິງສະຖານະພາບການຕິດເຊື້ອ HIV ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ທຽບໃສ່ ເປົ້າໝາຍລະດັບໂລກພາຍໃນປີ 2020 ແມ່ນ 90%.
- 47 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV ຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ຮູ້ຈັກສະຖານະພາບຂອງເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຮັບຢາຕ້ານຮີໂດຼໄວຣັດ (ART), ໃນຂະນະທີ່ເປົ້າໝາຍລະດັບໂລກພາຍໃນປີ 2020 ແມ່ນ 90%.
- 78 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຢາຕ້ານຮີໂດຼໄວຣັດ (ART), ມີປະລິມານໄວຣັດ (HIV RNA) ຖືກບີບຈໍານວນຕໍ່າລົງເຖິງລະດັບທີ່ກວດຫາບໍ່ພົບເທົ່າກັບບໍ່ແຜ່ຂະຫຍາຍ.⁸⁶

⁸¹ ຄາດໝາຍໃໝ່ສໍາລັບການເພີ່ມຈໍານວນຂອງການປິ່ນປົວ ເຊື້ອ HIV ຫລັງປີ 2015 ແມ່ນ (i) ພາຍໃນປີ 2020, 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV ຈະຮູ້ຈັກສະຖານະພາບ HIV ຂອງເຂົາເຈົ້າ, (ii) ພາຍໃນປີ 2020, 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ທີ່ຖືກປົງມະຕິວ່າຕິດເຊື້ອ HIV ທັງຫມົດ ຈະໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍ ຢາຕ້ານຮີໂດຼໄວຣັດ ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ແລະ (iii) ພາຍໃນປີ 2020, 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານຮີໂດຼໄວຣັດ ຈະມີປະລິມານໄວຣັດ ຖືກບີບຈໍານວນລົງຈົນກວດຫາບໍ່ພົບ.

MDG 6.2. ແກ້ໄຂໄຂ້ມາລາເຣຍ ແລະ ພະຍາດສໍາຄັນອື່ນໆ

42. ສປປ ລາວ ກໍາລັງປະເຊີນກັບການພື້ນຄືນໃໝ່ຂອງໄຂ້ມາລາເຣຍທີ່ເປັນໄພຄຸກຄາມຕໍ່ຄວາມຄືບໜ້າທີ່ສະໜໍາສະເໝີໃນການຕ້ານກັບພະຍາດໃນທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ. ແຕ່ປີ 2000 ຫາປີ 2011, ກໍລະນີໄຂ້ມາລາເຣຍ ແລະ ການຕາຍ ໄດ້ຫຼຸດລົງປະມານ 50 %, ແຕ່ວ່ານັບແຕ່ເດືອນທັນວາ 2011, ການລະບາດຂອງພະຍາດໄຂ້ມາລາເຣຍຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ ໄດ້ນໍາໄປສູ່ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາຂອງກໍລະນີ ແລະ ການເສຍຊີວິດທີ່ຍືນຍັນແລ້ວ. ກໍລະນີທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2011 ແມ່ນກ່ຽວພັນກັບການທະລຶກເຂົ້າມາຂອງແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍໃນພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ.⁸⁷ ທ່າອ່ຽງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນກໍລະນີໄຂ້ມາລາເຣຍ ຍັງສືບຕໍ່. 50,663 ກໍລະນີ ແມ່ນຈໍານວນ ທີ່ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນໃນປີ 2014, ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຈໍານວນການເສຍຊີວິດທີ່ບັນທຶກໄວ້ ແມ່ນ 4 ກໍລະນີ ໃນທົ່ວປະເທດ ໃນປີ 2014.⁸⁸ ການປົກຄຸມການນໍາໃຊ້ ຂອງມຸ້ງເຄືອບສານເຄມີກັນຍຸງ ຍັງຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ. ການສໍາຫຼວດ⁸⁹ ໃນປີ 2012 ໃນພື້ນທີ່ຖືກຄັດເລືອກພົບເຫັນວ່າ ຫຼາຍກວ່າ 80 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງເດັກນ້ອຍເກນອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ໄດ້ນອນໃນມຸ້ງບາງຊະນິດ.⁹⁰ ການສໍາຫຼວດຄັ້ງໜຶ່ງໃນປີ 2016 ຢູ່ສາມ ແຂວງ ທີ່ແບກພາລະກໍລະນີໄຂ້ມາລາເຣຍທີ່ສູງ ຄື ແຂວງຈໍາປາສັກ, ແຂວງ ແລະ ອັດຕະປື ພົບເຫັນ 74,3 % ຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ນອນ ໃນມຸ້ງທີ່ເຄືອບສານເຄມີທີ່ມີຄວາມຄົງທົນຕໍ່ການຊັກລ້າງ ແລະ ສານອອກລິດຄົງທົນຍາວນານ (long-lasting insecticidal nets ຫລື ຄໍາຫຍໍ້ LLINs).⁹¹ ອັດຕາການປິ່ນປົວໃນເດັກນ້ອຍ ທີ່ຍືນຍັນວ່າຕິດເຊື້ອໄຂ້ມາລາເຣຍຍັງສູງຢູ່, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ສູງກວ່າ 90 ສ່ວນຮ້ອຍ.⁹²

43. ອັດຕາການເປັນພະຍາດ Tuberculosis (TB), ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຫຼຸດລົງ, ແມ່ນສູງກ່ວາທີ່ຄາດຄະເນໄວ້ກ່ອນໜ້ານີ້. ປະຕິບັດຕາມຜົນຂອງການສໍາຫຼວດອັດຕາສ່ວນການຕິດເຊື້ອພະຍາດຄັ້ງທໍາອິດ (2010-2011),⁹³ ອົງການ WHO ໄດ້ປະເມີນຄືນສະຖິຕິ TB ຂອງ ສປປ ລາວ. ການຄາດຄະເນໃໝ່ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ອັດຕາການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດ TB ທັງໝົດແມ່ນ 1,9 ເທົ່າສູງກວ່າການຄາດຄະເນທີ່ຜ່ານມາ. ຮູບແບບແນວໂນ້ມຂອງ WHO ທີ່ໄດ້ປັບປຸງໃໝ່⁹⁴ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສປປ ລາວ ສາມາດຫຼຸດລົງໄດ້ຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງການແຜ່ກະຈາຍຂອງເຊື້ອພະຍາດ TB ຈາກ 1990 ເຖິງປີ 2014. ອັດຕາການຕິດເຊື້ອ TB ຍັງຫຼຸດລົງ; ແຕ່ວ່າອັດຕາການຕາຍຍ້ອນ TB ເໝືອນກັບວ່າບໍ່ໄດ້ຫຼຸດລົງ.⁹⁵ ການກວດຫາເຊື້ອ TB ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງໂດຍທັນທີ. ການສໍາຫຼວດ ແລະ ການທົບທວນໂຄງການ TB ໄດ້ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າມີຫຼາຍໆກໍລະນີທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກວດພົບ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວ, ແລະ ວ່າປະມານໜຶ່ງສ່ວນສາມເທົ່ານັ້ນຂອງພະຍາດວັນນະໂລກທັງໝົດ ຖືກກວດພົບພົບ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ອັດຕາຄວາມສໍາເລັດຂອງການປິ່ນປົວພະຍາດ TB ແມ່ນສູງ, ເຊິ່ງສູງກວ່າ 90%.

MDG 7

ຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງ
ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

MDG 7. ຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

MDG 7.1. ປົກປ້ອງຊັບພະຍາກອນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ

44. ຂະບວນການ ແລະ ສະຖາບັນ ສໍາລັບການຈໍາກັດ ການສູນເສຍປ່າໄມ້ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ແຕ່ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸໄດ້ເທື່ອ ໃນຄາດໝາຍ 7A ແລະ 7B. ລັດຖະບານ ໄດ້ກໍານົດ 20 ເຂດທີ່ກວມເອົາ 3,390,700 ເຮັກຕາ ຫຼື 14,3 ສ່ວນຮ້ອຍ ເນື້ອທີ່ຂອງປະເທດ⁹⁶ ເປັນເຂດປົກປັກຮັກສາແຫ່ງຊາດ (ທີ່ເອີ້ນອີກຢ່າງວ່າ ເຂດອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ).⁹⁷ ຖ້າຫາກ ເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການປົກປັກຮັກສາ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງ ບວກ ຕື່ມເຂົ້າ, ການປົກຄຸມຂອງເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຮອດປະມານ 20,2 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງພື້ນທີ່ດິນທັງໝົດ.⁹⁸ ລັດຖະບານ ກໍາລັງສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ, ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ການຈ່າຍຄ່າ ບໍລິການການນໍາໃຊ້ລະບົບ ນິເວດ.

45. ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຕະຫຼອດທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ. ການປົກຫຸ້ມຂອງ ປ່າໄມ້ໃນປີ 2012 ຢູ່ທີ່ 9.5 ລ້ານເຮັກຕາ ຫຼືປະມານ 40 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງເນື້ອທີ່ຂອງປະເທດ.⁹⁹ ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ຫຼຸດລົງປະມານ 1.4 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕໍ່ປີ.¹⁰⁰ ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ທາງດ້ານກະສິກໍາ, ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ການຂຸດຄົ້ນແຮ່ ທາດ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງ ໄດ້ນໍາໄປສູ່ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ໃນຂະນະທີ່ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ເຖືອນຜິດກົດໝາຍ, ການເກັບກ່ຽວທີ່ຄຸ້ມຄອງບໍ່ດີ ແລະ ການ ປູກຝັງແບບເລື່ອນລອຍ ສືບຕໍ່ເປັນສາເຫດແກ່ການເສື່ອມ ໂຊມຂອງປ່າໄມ້. ການປູກປ່າຄືນໃໝ່ ບໍ່ບັນລຸໄດ້ເປົ້າໝາຍຂອງແຜນການ 5 ປີຄັ້ງທີ່ຜ່ານມາ ໃນຈໍານວນ 3,9 ລ້ານເຮັກຕາ: ມີພຽງແຕ່ 8,5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ ສາມາດບັນລຸໄດ້, ເຊິ່ງແມ່ນ 329,941 ເຮັກຕາ.¹⁰¹

46. ການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ (GHG) ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນສອງເທົ່າໃນສິບປີ. ສປປ ລາວ ໄດ້ບັນທຶກການສູນ ເສຍສຸດທິ ອ່າງເກັບ CO₂ ໃນປີ 1990 ແລະ ການປ່ອຍສຸດທິສູ່ຊັ້ນບັນຍາກາດ ພາຍໃນປີ 2000.¹⁰² ໃນຈໍານວນການ ປ່ອຍອາຍພິດ CO₂ ທັງໝົດ, ເກືອບທັງໝົດ ໄດ້ຖືກປ່ອຍອອກມາຈາກການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້. ຂະແໜງກະສິກໍາ ຜະລິດ ທາດມີເທນ (CH₄) ແລະ ໄນໂຕຼເຈນອີກໄຊ (N₂O ເປັນສ່ວນໃຫຍ່).

47. ການຫຼຸດຜ່ອນການໃຊ້ເປັນໄລຍະ ຂອງສານພິດທໍາລາຍຊັ້ນໄອໂຊນ (ODS) ແມ່ນໄປຕາມແຜນ. ສານ ເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຫຼຸດລົງເກືອບເປັນສູນໃນປີ 2014.¹⁰³ ODS ທີ່ຍັງເຫຼືອ, ເຊິ່ງແມ່ນສານ hydro-chlorofluorocarbons (HCFC), ມີກໍານົດວ່າ ຈະຫຼຸດຜ່ອນການໃຊ້ໃຫ້ໄດ້ພາຍ ໃນປີ 2030.¹⁰⁴

48. ຊັບພະຍາກອນນໍ້າຈົດສະແດງໃຫ້ເຫັນທ່າອ່ຽງທີ່ຫຼຸດລົງ. ປະລິມານນໍ້າຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ຂອງ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ໝູນວຽນພາຍໃນປະເທດ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຕໍ່າລົງໄວທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນ, ເຊິ່ງໄດ້ຫຼຸດລົງ ເຖິງ 34 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກ 1990 ເຖິງປີ 2014.¹⁰⁵

49. ພັນສັດ ແລະ ພືດ ທີ່ຖືກຄຸກຄາມໃກ້ຈະສູນພັນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນເກືອບສອງເທົ່າ. ສະຫະພັນສາກົນເພື່ອ ການອະນຸລັກທໍາມະຊາດ (IUCN) ໄດ້ບັນທຶກ ຈໍານວນພັນພືດ ແລະ ສັດ ທີ່ຖືກຄຸກຄາມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ກໍາລັງເພີ່ມທະວີ ຈາກ 115 ໃນປີ 2008, ມາເປັນ 213 ໃນປີ 2016.¹⁰⁶ ການເສື່ອມໂຊມ ແລະ ແລະ ການຫາຍສາບສູນ ຂອງຖິ່ນທີ່ຢູ່ ອາໄສ, ການບຸກລຸກ ແລະ ການຄ້າຂາຍສັດ ປ່າ ແມ່ນຍັງສືບຕໍ່ເປັນໄພຄຸກຄາມ ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ.¹⁰⁷

MDG 7.2. ປັບປຸງ ການເຂົ້າເຖິງນໍ້າສະອາດ ແລະ ສຸຂາພິບານ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ

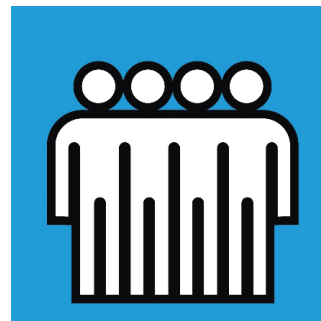
50. **ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ ຄາດໝາຍ MDG ກ່ຽວກັບການປັບປຸງ ການເຂົ້າເຖິງນໍ້າສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ.**¹⁰⁸ ໃນປີ 2015, 76 ສ່ວນຮ້ອຍ¹⁰⁹ ຂອງປະຊາກອນ ໄດ້ຮັບການຄາດຄະເນວ່າ ຈະໄດ້ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງນໍ້າດື່ມທີ່ສະອາດແລ້ວ. ການຄາດຄະເນການປົກຄຸມດ້ານສຸຂາພິບານ ທີ່ດີ ແມ່ນ 71 ສ່ວນຮ້ອຍ.^{110 111} ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການແຜ່ຫລາຍຂອງການຖ່າຍແບບຊະຊາຍທີ່ສູງ ແມ່ນຍັງໜ້າເປັນຫ່ວງ (38 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2011/12 ແລະ ປະມານ 23 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2015).¹¹²

51. **ຊ່ອງວ່າງລະຫວ່າງ ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຕົວເມືອງ ໃນການເຂົ້າເຖິງນໍ້າສະອາດ ໄດ້ແຄບລົງ ແຕ່ຄວາມແຕກໂຕນັ້ນ ຍັງມີສູງ.** ໃນລະດັບປະເທດ, ຊ່ອງວ່າງ ໃນປັດຈຸບັນແມ່ນປະມານຢູ່ທີ່ຮ້ອຍລະ 17 ຈຸດໃນປີ 2015.¹¹³ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຊ່ອງວ່າງ ລະຫວ່າງຄອບຄົວທີ່ບໍ່ມີການສຶກສາ ແລະ ຄອບຄົວທີ່ມີການສຶກສາທີ່ດີກວ່າ, ແລະ ລະຫວ່າງກຸ່ມທີ່ຮັ່ງມີ ແລະ ກຸ່ມທຸກຍາກທີ່ສຸດ ໄດ້ຮັບການປະມານວ່າ ຍັງມີກວ້າງຢູ່ (ເກີນກວ່າ ຮ້ອຍລະ 30 ຈຸດໃນປີ 2011/12).¹¹⁴

52. **ຄວາມແຕກໂຕນໃນສຸຂາພິບານທີ່ປອດໄພ ແມ່ນຫຼາຍກວ່າໃນບັນດາຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນການປົກຄຸມນໍ້າສະອາດ; ການປະຕິບັດດ້ານສຸຂະອະນາໄມໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນຢູ່ໃນຂັ້ນທີ່ບໍ່ດີ.** ຄວາມແຕກຕ່າງກັນຄາດຄະເນວ່າ ຈະແມ່ນຮ້ອຍລະ 38 ຈຸດໃນລະ ຫວ່າງເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຕົວເມືອງ ໃນປີ 2015.¹¹⁵ ການປົກຄຸມດ້ານສຸຂາພິບານຂອງຜູ້ຮັ່ງມີ ແມ່ນດີກວ່າ 8 ເທົ່າ ຂອງຜູ້ທຸກຍາກ. ການປົກຄຸມສຸຂາພິບານລະຫວ່າງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ລາວ-ໄຕ ແມ່ນ 2,6 ເທົ່າຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າຈີນ - ທິເບດ ແລະ ມອນ -ຂະແມ. ໃນບັນດາກຸ່ມທີ່ດ້ອຍໂອກາດເຫຼົ່ານີ້, ຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຢັງປະຕິບັດການຖ່າຍຢ່າງຊະຊາຍ.¹¹⁶ ຈຳນວນ 81 ເປີເຊັນຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 2 ປີ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ມີການຖິ້ມອາຈົມຂອງເດັກນ້ອຍ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມຫຼັກສຸຂະອະນາໄມ.¹¹⁷ ການຖ່າຍຊະຊາຍຍັງຄົງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ.

MDG 8

ສ້າງຄູ່ຮ່ວມມືສາກົນເພື່ອ
ການພັດທະນາ

MDG 8. ສ້າງຄູ່ຮ່ວມມືສາກົນເພື່ອການພັດທະນາ

MDG 8.1. ປັບປຸງລະບົບການຄ້າ

53. ການເຊື່ອມໂຍງ ເຂົ້າໃນເສດຖະກິດພາກພື້ນ ແລະ ໃນທົ່ວໂລກ ຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງສືບຕໍ່. ຕະຫລອດທົດສະຫວັດ ທີ່ຜ່ານມາແລະ ປະຕິບັດຕາມ ຂໍ້ຕົກລົງ Doha ປີ 2001 ກ່ຽວກັບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ປະເທດທີ່ມີເສດຖະກິດພັດທະນາແລ້ວ ໄດ້ຫຼຸດອັດ ຕາພາສີລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ເປີດກວ້າງ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ສໍາລັບການສົ່ງອອກ ຂອງບັນດາປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ລວມທັງສິນຄ້າ ຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນປີ 2010, ສປປ ລາວ ໄດ້ລົງລາຍເຊັນໃນ ຂໍ້ຕົກລົງການຄ້າສິນຄ້າອາຊຽນ (ASEAN Trade in Goods Agreement ຫລື ຄໍາຫຍໍ້ ATIGA) ແລະ ໃນປີ 2013, ປະເທດ ໄດ້ກາຍເປັນສະມາຊິກຢ່າງເປັນທາງການ ຂອງອົງການການຄ້າໂລກ (WTO). ທັງສອງຂໍ້ຕົກລົງ ຈໍາເປັນຕ້ອງມີການປັບປຸງກ່ຽວກັບອັດຕາພາສີ, ມາດຕະການທີ່ບໍ່ແມ່ນພາສີ, ການປະຕິຮູບພາສີ ແລະ ການອໍານວຍຄວາມສະດວກດ້ານການຄ້າ. ໃນວັນທີ 22 ມິຖຸນາ 2012, ກະຊວງອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການຄ້າ ເປີດຕົວເວັບໄຊປະຕູເຂົ້າເວັບໄຊການຄ້າອື່ນໆ (Lao PDR Trade Portal) ຂອງ ສປປ ລາວ,¹¹⁸ ເຊິ່ງເອື້ອອໍານວຍໃຫ້ຊາວຄ້າຂາຍ ທີ່ຈະຫຍໍ້ເວລາ ສໍາລັບການເຮັດທຸລະກໍາການຄ້າຂາຍຂ້າມຊາຍແດນ

MDG 8.2. ບັນລຸການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ

54. ສປປ ລາວ ເພິ່ງພາຕໍ່ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ ສໍາລັບສ່ວນແບ່ງທີ່ສໍາຄັນຂອງການລົງທຶນດ້ານພັດທະນາເສດ ຖະກິດ - ສັງຄົມຂອງປະເທດ. ການຊ່ວຍເຫຼືອການພັດທະນາ ກວມເອົາປະມານ 14 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງການລົງທຶນທັງໝົດ ສໍາລັບ ປີງົບປະມານ 2012-13 ແລະ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ ສໍາລັບປີ 2013-14.¹²⁰ ການສະໜັບສະໜູນພາຍນອກ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ບຸລິມະສິດ ແລະ ເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດ ແມ່ນໄດ້ປຶກສາຫາລືກັນລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາໃນຂະບວນການໂຕະມິນ, ເຊິ່ງປະກອບ ເປັນເວທີສໍາຄັນລະດັບຊາດ ສໍາລັບການປຶກສາຫາລືທີ່ມີຄວາມໝາຍກ່ຽວກັບການວາງຍຸດແຜນທະສາດການພັດທະນາ, ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ປະເດັນຄວາມເປັນເຈົ້າການ.

55. ຖະແຫຼງການວຽງຈັນວ່າດ້ວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມສໍາລັບການຮ່ວມມືເພື່ອພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ (2016-2025) ແມ່ນຂອບແຜນງານສູງສຸດສໍາລັບການຮ່ວມມືເພື່ອພັດທະນາ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ຖະແຫຼງການນີ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໃນຊ່ວງກອງປະຊຸມໂຕະມິນລະດັບສູງໃນເດືອນພະຈິກປີ 2015, ເຊິ່ງໄດ້ສືບຕໍ່ຄໍາໝັ້ນສັນຍາຈາກລັດຖະບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຕໍ່ການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ. ຖະແຫຼງການສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຮ່ວມມື ຂອງ ສປປ ລາວ ກັບວາລະສາກົນກ່ຽວກັບການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ, ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຂໍ້ຕົກລົງບຸຊານ ປີ 2012 ສໍາລັບການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ, ຖະແຫຼງການ

ກອງປະຊຸມລະດັບສູງ ນະຄອນເມັກຊິໂກ ປີ 2014, ວາລະການປະຕິບັດງານນະຄອນອາດິສ ອາບາບາ ປີ 2015 ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs).

56. ເອກະສານຂອບການຮ່ວມມືລວມລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ - ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (2017-2021) ກ່າວເຖິງການຮັບມືຮ່ວມກັນຂອງລະບົບສະຫະປະຊາຊາດຕໍ່ບຸລິມະສິດການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ຂອບການເປັນຄູ່ຮ່ວມແນໃສ່ເພື່ອກຳນົດເຂດພື້ນທີ່ຈຸດສຸມ ທີ່ເປັນຍຸດທະສາດ, ສົ່ງເສີມການສົມທົບຮ່ວມມື, ປັບປຸງການປະສານງານ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການຄາດການດ້ານຊັບພະຍາກອນ. ເອກະສານ ຍັງມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຄືອຂ່າຍຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມຊຳນານຂອງລະບົບອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ສາມາດເຂົ້າເຖິງຢ່າງເປັນລະບົບຫຼາຍຂຶ້ນໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານຂອງ ສປປ ລາວ.

MDG 8.3. ປັບປຸງການຊຳລະໜີ້ສິນແບບມີຄວາມຍືນຍົງ

57. ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ບັນຫາໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດ ຂອງ ສປປ ລາວ ຖືກຈັດຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ. ການວິເຄາະການຊຳລະໜີ້ສິນແບບມີຄວາມຍືນຍົງ ທີ່ດຳເນີນການໂດຍ IMF ແລະ IDA ໃນທ້າຍປີ 2014 ພົບວ່າ ສປປ ລາວ ກຳລັງຢູ່ໃນຊ່ວງການປ່ຽນແປງໄປສູ່ຄວາມສ່ຽງທີ່ສູງ ໂດຍມີຄວາມສ່ຽງທີ່ສູງຂຶ້ນ ສຳລັບໜີ້ສາທາລະນະ. ເນື່ອງຈາກສັດສ່ວນໜີ້ສິນທີ່ກູ້ຢືມເປັນເງິນສະກຸນຕ່າງປະເທດ, ການເສື່ອມຄ່າອັດຕາແລກປ່ຽນຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ກະທັນຫັນອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ທິດທາງຂອງໜີ້ສິນຕໍ່ GDP ແລະ ການວາງແຜນລາຍຮັບສຳລັບການຊຳລະໜີ້ສິນພາຍນອກ ແລະ ໜີ້ສາທາລະນະ. ການວິເຄາະການຊຳລະໜີ້ສິນແບບມີຄວາມຍືນຍົງ ໄດ້ແນະນຳການແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງ ຜ່ານທາງການລວບລວມງົບປະມານ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂີດຄວາມສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂອງລັດ.¹²¹

58. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຄາດຄະເນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຊຳລະໜີ້ສິນບໍ່ໄດ້. ບັນຫາໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນກ່ຽວພັນກັບໂຄງການຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້. ໂຄງການຂະແໜງພະລັງງານຖືກຄາດຫວັງວ່າ ຈະສ້າງຜົນຕອບແທນດ້ານເສດຖະກິດທີ່ສູງ ແລະ ມີສະຖຽນລະພາບ ເມື່ອສ້າງສຳເລັດແລ້ວ. ເນື່ອງຈາກຄວາມຄາດຫວັງ ຕໍ່ຄ່າພາກຫລວງ, ເງິນປັນຜົນ ແລະ ຜົນກຳໄລທີ່ສູງ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານ ບໍ່ໄດ້ຄາດວ່າຈະພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການຊອກຫາຜູ້ໃຫ້ກູ້ ແລະ ການສະສາງໜີ້ເງິນກູ້ຢືມທີ່ຍັງຄ້າງຄາຢູ່. ໄລຍະເວລາຄົບກຳນົດຂອງເງິນກູ້ທີ່ຂ້ອນຂ້າງຍາວ ດັ່ງເຊັ່ນດຽວກັນກັບຜົນຕອບແທນ ເປັນເງິນໂດລາສະຫະລັດຂອງຂະແໜງການສົ່ງອອກ, ຈະຊ່ວຍບັນເທົາລົງ ຄວາມສ່ຽງຂອງບັນຫາໜີ້ສິນ. ລັດຖະບານ ຄາດວ່າຈະມີການເບີກຈ່າຍເພີ່ມຂອງເງິນທຶນໃໝ່ ຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນສອງຝ່າຍຕ່າງໆ ລະຫວ່າງປີ 2014 ແລະ 2019 ແລະ ເພາະສະນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຄາດວ່າການກູ້ຢືມເງິນໃໝ່ຈະມີຕໍ່າກວ່າ ຕາມທີ່ຄາດຄະເນໂດຍ ການວິເຄາະການຊຳລະໜີ້ສິນແບບມີຄວາມຍືນຍົງ. ການກູ້ຢືມແມ່ນຄາດວ່າ ຈະມີການປ່ຽນຈາກແຫຼ່ງພາຍນອກ ມາເປັນພາຍໃນ ຕາມໄລຍະເວລາ, ຍ້ອນວ່າການສະໜອງທຶນພາຍໃນປະເທດ ຈະມີລາຄາຖືກກວ່າ. ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດີກວ່າຕໍ່ການກູ້ຢືມເງິນທີ່ບໍ່ແມ່ນເງື່ອນໄຂຜ່ອນຜັນ ແມ່ນຍັງເປັນທີ່ຄາດຫວັງ ໃນອະນາຄົດ.¹²²

MDG 8.4. ສົ່ງເສີມເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ

ຕາຕະລາງ 2 ການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ

	ແມ່ຍິງ	ຜູ້ຊາຍ	
1, ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນເກນອາຍຸ 15-49 ປີ, 2011/12			
ອ່ານໜັງສືພິມໜຶ່ງສະບັບຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຄັ້ງໃນໜຶ່ງອາທິດ	12.6	17.6	
ຟັງວິທະຍຸຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຄັ້ງໃນໜຶ່ງອາທິດ	34.3	42.4	
ເບິ່ງໂທລະພາບ ຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຄັ້ງໃນໜຶ່ງອາທິດ	75.7	76.3	
2, ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ຊາວໜຸ່ມ (ເກນອາຍຸ 15-24 ປີ), 2011/12			
ໃຊ້ຄອມພິວເຕີ ໃນ 12 ເດືອນກ່ອນໜ້ານີ້	13.9	15.9	
ໃຊ້ ອິນເຕີເນັດ ໃນ 12 ເດືອນກ່ອນໜ້ານີ້	7.5	9.4	
	2007/8	2012/13	2015
3. ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງຄົວເຮືອນ ທີ່ມີຄອບຄອງ:			
-ໂທລະສັບມືຖື	48.1	76	86
-ໂທລະພາບ	60.2	75.1	77
-ຄອມພິວເຕີ	2.0	7.5	11
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ :			
ຕົວຊີ້ບອກ 1-2: ການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ, 2011/12, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB)			
ຕົວຊີ້ບອກ 3: ການສຳຫຼວດ ປະຊາກອນ ແລະ ຄົວເຮືອນ, 2015, LSB, ການສຳຫຼວດການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ, 2007/2008 ແລະ 2012/2013			

59. ສປປ ລາວ ສືບຕໍ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມກ້າວໜ້າຢ່າງໄວວາໃນການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ (ICT). ການເຂົ້າເຖິງໂທລະສັບມືຖື ແລະ ອິນເຕີເນັດ ເບິ່ງຄືວ່າໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ, ເຖິງແມ່ນວ່າຂໍ້ມູນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການຫຼຸດລົງ ໃນປີຖັດຈາກ 2011. ^໗ ໃນປີ 2015, 86 % ຂອງຄົວເຮືອນມີໂທລະສັບມືຖືໜຶ່ງເຄື່ອງ.¹²³ ໃນປີ 2011, ປະມານ 8 % ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ 9% ຂອງຜູ້ຊາຍ ໃນກຸ່ມອາຍຸ 15 - 24 ປີຊົມໃຊ້ອິນເຕີເນັດໃນໄລຍະ 12 ເດືອນກ່ອນ. ແມ່ນແຕ່ຢູ່ໃນສອງກຸ່ມ ທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ອັດສ່ວນທີ່ນ້ອຍຂອງຊາວໜຸ່ມ ສາມາດຊົມໃຊ້ອິນເຕີເນັດ.¹²⁴

60. ໃນບັນດາຊ່ອງທາງສື່ມວນຊົນ, ໂທລະພາບມີການເຂົ້າເຖິງສູງທີ່ສຸດ, ມີເຖິງ 76% ຂອງປະຊາກອນ. ອັດຕາສ່ວນທີ່ນ້ອຍຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ (5% ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ 9% ຂອງຜູ້ຊາຍ) ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຊ່ອງທາງການສື່ສານມວນຊົນໃດໆເລີຍ (ວິທະຍຸ, ໂທລະພາບຫຼືໜັງສືພິມ). ໃນກໍລະນີສ່ວນໃຫຍ່, ຜູ້ຊາຍມີການເຂົ້າເຖິງສື່ຫຼາຍກວ່າແມ່ຍິງໜ້ອຍໜຶ່ງ; ແນວໃດກໍຕາມ, ຮູບແບບຕ່າງໆບໍ່ສອດຄ່ອງກັນໃນທົ່ວກຸ່ມເສດຖະກິດສັງຄົມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ແລະ ອາດສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມບໍ່ເຕັມໃຈ ຫຼື ຄວາມປາດຖະໜາ (ເຊິ່ງເປັນອິດທິພົນມາຈາກວັດທະນະທຳ ແລະ ປະເພນີ), ແທນທີ່ຈະແມ່ນເຂົ້າເຖິງທາງດ້ານຮ່າງກາຍ.

^໗ ກະຊວງໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ລາຍງານວ່າ ການຫຼຸດລົງໃນປີ 2012 ແມ່ນຍ້ອນ “ການລົງທະບຽນ SIMs Card.” ກ່ອນໜ້ານີ້ ຊື່ ແລະ ຊົມໃຊ້ແບບນິລະນາມ, ໃນປັດຈຸບັນ ລາຍລະອຽດຜູ້ຊົມໃຊ້ ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນ ສຳລັບການລົງທະບຽນຂອງ ລາວ SIMs Card.

MDG 9

ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກລະເບີດ
ບໍ່ທັນແຕກ (ລບຕ)

MDG 9. ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງລະເບີດຍັງບໍ່ທັນແຕກຢູ່ ສປປ ລາວ

61. ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດດ້ານການພັດທະນາຂອງຕົນເອງ ຄືເປົ້າໝາຍທີ 9 (MDG 9), ໃນວັນທີ 20 ຕຸລາ 2010 ຢູ່ທີ່ກອງປະຊຸມໂຕະມິນລະດັບສູງຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ສິ່ງນີ້ ແມ່ນເປົ້າໝາຍ "ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ລບຕ ຫລື UXO) ຢູ່ ສປປ ລາວ ອີງຕາມ ແຜນຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດສໍາລັບຂະແໜງແກ້ໄຂລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ ສປປ ລາວ ‘ເສັ້ນທາງທີ່ປອດໄພຈາກ ລບຕ ໄລຍະ II’ " ສປປ ລາວ ໄດ້ເຊັນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດບົມບິ ຫລື ລະເບີດກະປາງ (Convention on Cluster Munitions (CCM)) ໃນວັນທີ 3 ທັນວາ 2008 ແລະໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນໃນວັນທີ 18 ມີນາ 2009, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທໍາອິດໃນຈໍານວນ 30 ປະເທດທີ່ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ເຊິ່ງກະຕຸ້ນການມີຜົນໃຊ້ບັງຄັບຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດບົມບິ ໃນວັນທີ 1 ສິງຫາ 2010. ເມື່ອສ້າງຕັ້ງ MDG 9, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາທັງຫຼາຍ ຮັບຮູ້ວ່າ ຊຸມຊົນທັງຫຼາຍທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ສາມາດບັນລຸຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນໄດ້ ຖ້າຫາກວ່າລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂເທົ່ານັ້ນ. ການປະຕິບັດງານທີ່ມີປະສິດທິຜົນໃນຂົງເຂດນີ້ຈະບໍ່ພຽງແຕ່ບັນລຸເປົ້າໝາຍ MDG 9, ແຕ່ຍັງຈະປະກອບສ່ວນຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ການບັນລຸຜົນຂອງເປົ້າໝາຍ MDG ອື່ນໆ ອີກເຊັ່ນກັນ.

62. ການແກ້ໄຂຜົນກະທົບຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍຢ່າງໜຶ່ງ.¹²⁷ ໂດຍມີການຄາດຄະເນວ່າ 8,7 ລ້ານເຮັກຕາ ຖືກປົນເປື້ອນຈາກ ລບຕ (UXO), ສປປ ລາວ ເກັບກູ້ໄດ້ຫຼາຍເກີນກວ່າ 55.000 ເຮັກຕາ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 1996. ຈໍານວນຫຼາຍກວ່າ 50.000 ຄົນຖືກບາດເຈັບ ແລະ ລົ້ມຕາຍ ¹²⁷ ໄດ້ຮັບການລາຍງານໃນລະຫວ່າງປີ 1964 ຫາປີ 2012, ໝາຍຄວາມວ່າ ໂດຍສະເລ່ຍ ມີຈໍານວນ 997 ຄົນທີ່ລົ້ມຕາຍ, ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫລື ພິການ ຍ້ອນ ລບຕ (UXOs). ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຢູ່ໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກງານທີ່ມີອາຍຸລະຫວ່າງ 15 ຫາ 35 ປີ. ໃນຊຸມປີຫຼັງມານີ້, ການສຶກສາຄວາມສ່ຽງຈາກລະເບີດທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການເກັບກູ້ຢູ່ພື້ນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ເຫັນໄດ້ວ່າຈໍານວນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼຸດລົງຈາກ 302 ກໍລະນີໃນປີ 2008 ມາເປັນ 42 ກໍລະນີໃນປີ 2015.¹²⁶ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ເດັກຊາຍ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍກວ່າ ເມື່ອທຽບໃສ່ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ, ຍ້ອນວ່າຜູ້ຊາຍ ແລະ ເດັກຊາຍ ມີແນວໂນ້ມຈະມັກໄປພະຈິນໄພທ່າງໄກຈາກຂອບເຂດບໍລິເວນບ້ານ ເລິກເຂົ້າໄປໃນປ່າ. ອັດຕາສ່ວນທີ່ສໍາຄັນຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແມ່ນເດັກນ້ອຍ (ປະມານ 40% ຕະຫຼອດທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ ¹²⁷). ເດັກນ້ອຍເປັນຕົວແທນຂອງ 62% ຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທັງໝົດ ທີ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານ (ລົ້ມຕາຍ ແລະ ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ) ໃນປີ 2014, 61 % ໃນປີ 2013, 41 % ໃນປີ 2012 ແລະ 57 % ໃນປີ 2011.

63. ຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈໍາເປັນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດແມ່ນ ສ່ວນໃຫຍ່ຍັງບໍ່ທັນສາມາດບັນລຸໄດ້. ການສໍາຫຼວດໃນປີ 2010 ໄດ້ພົບເຫັນວ່າໃນຈໍານວນຫຼາຍພັນຄົນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບບາດເຈັບທີ່ລອດຊີວິດທີ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບອົງຄະທຽມ, ມີຜູ້ລອດຊີວິດພຽງແຕ່ 583 ຄົນເທົ່ານັ້ນອ້າງວ່າ ໄດ້ຮັບອົງຄະທຽມ.¹²⁸ ຍຸດທະສາດ ແລະ ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄດ້ຮັບການຮັບຮອງເອົາ ສໍາລັບໄລຍະປີ 2014-2020. ບໍ່ມີການປັບປຸງຕື່ມອີກກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ 9.3 ກ່ຽວກັບການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜູ້ລອດຊີວິດ, ເຖິງແມ່ນວ່າມັນ ຈະເປັນທີ່ຮັບຮູ້ໂດຍທົ່ວໄປວ່າລະບົບຕິດຕາມຜູ້ລອດຊີວິດຕ້ອງໄດ້ດໍາເນີນການປະຕິບັດ.

¹²⁷ ຄໍາສັບ ລບຕ (UXO) ຖືກນໍາໃຊ້ ໂດຍທົ່ວໄປ ສໍາລັບ ທັງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ລະເບີດທີ່ຖືກປະຖິ້ມ.

64. ເຖິງວ່າ ຈະມີສິ່ງທ້າທາຍ, ໃນຫຼາຍປີຜ່ານມາ ເຫັນວ່າ ມີການບັນລຸຜົນຈຳນວນໜຶ່ງ ກ່າວຄື:

- ຈຳນວນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຍ້ອນ UXO ໄດ້ຫຼຸດລົງເຖິງ 85 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕະຫຼອດທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ. ໃນຊຸມປີຫຼັງມານີ້, ມີຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ໜ້ອຍກວ່າ 50 ກໍລະນີ ທີ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານປະຈຳປີ, ຄາດຫມາຍແຫ່ງຊາດທີ່ໃຫ້ມີໜ້ອຍກວ່າ 75 ກໍລະນີຕໍ່ປີ ຖືວ່າສາມາດບັນລຸໄດ້.
- ການປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງຕໍ່ລະເບີດ ແລະ ລະເບີດບົມບີ ທີ່ຕົກຄ້າງແຕ່ປາງສົງຄາມ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນຫຼັກສູດຂອງໂຮງຮຽນ.
- ລັດຖະບານ ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການໃໝ່ ເພື່ອສຳຫຼວດຫາ ແລະ ເກັບກູ້ລະເບີດ ທີ່ຄາດວ່າຈະເສີມສ້າງປະສິດທິພາບ ຂອງການປະຕິບັດງານການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ, ເຊິ່ງຍັງສົ່ງຜົນໃນການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼາຍໃນພື້ນທີ່ຖືກປົດປ່ອຍຈາກໄພອັນຕະລາຍ ເພື່ອໃຊ້ປະໂຫຍດ. ສິ່ງນີ້ ໄດ້ນຳໄປສູ່ການປັບປຸງ ຈຸດສຸມຊັບພະຍາກອນ ໃນຂົງເຂດທີ່ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນວ່າມີ ລບຕ, ເຊິ່ງເຫັນວ່າເພີ່ມຂຶ້ນຫລາຍກວ່າ 460 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຈຳນວນລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ທີ່ຖືກເກັບກູ້ໄດ້ຕໍ່ເຮັກຕາ. ວິທີການນີ້ ແມ່ນການເລັ່ງໃສ່ຜົນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ການລາຍງານໃນອະນາຄົດຈະສະທ້ອນເຖິງຈຸດສຸມດັ່ງກ່າວນີ້.

**ພາກ II. ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ :
ບັນຫາຕົ້ນຕໍ ເພື່ອໃຫ້ຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ
ປະຕິບັດ**

SDG1

ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ

SDG 1. ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

65. ການແຕ່ງຫຼາຍຂອງຄວາມທຸກຍາກແມ່ນວັດແທກຜ່ານທາງສອງແນວທາງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ແນວທາງທຳອິດ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກມາດຕະຖານຄວາມທຸກຍາກ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເກັບກຳ ໃນການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນທຳປີໃດໜຶ່ງຄັ້ງ ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ (LECS). ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຈຳນວນໜຶ່ງ ໄດ້ເນັ້ນໜັກເຖິງ ຄວາມຈຳເປັນສຳລັບຂໍ້ມູນຂອງ LECS ທີ່ຈະຖືກແຍກປະເພດ ຕາມຄົວເຮືອນທີ່ມີເດັກນ້ອຍ ແລະ ຄົວເຮືອນທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າ. ໃນແນວທາງທີສອງ, ລັດຖະບານ ຕິດຕາມຄວາມທຸກຍາກໃນທຸກໆປີ ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານກ່ຽວກັບລາຍໄດ້ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ ທີ່ເກັບກຳໂດຍຄະນະກຳມະການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ (NCRDPE), ເຊິ່ງຫົວໜ່ວຍທີ່ນ້ອຍສຸດທີ່ເຮັດການປະເມີນແມ່ນຄົວເຮືອນ.

66. ຂໍ້ມູນການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ມີຊ່ອງວ່າງທີ່ສຳຄັນ. ສປປ ລາວ, ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ກຳລັງໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອຂະຫຍາຍຂອບເຂດຂອງລະບົບການປົກປ້ອງສັງຄົມຂອງປະເທດ. ສິ່ງນີ້ແມ່ນຍ້ອນອັດຕາສ່ວນທີ່ສູງ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກ່ຽວກັບການບໍລິການທີ່ຈຳເປັນ ສາມາດຖືກວັດແທກ ສຳລັບຂະແໜງການສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສາ ແຕ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍຂຶ້ນທີ່ຈະວັດແທກການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ,

67. ລະບົບຂໍ້ມູນການບໍລິຫານ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອຕິດຕາມການເຂົ້າເຖິງຢ່າງເປັນປະຈຳ ຕໍ່ການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກ ສຳລັບຄາດໝາຍ 1.4, ເຊິ່ງລວມມີ ຕົວຊີ້ບອກການເຂົ້າເຖິງສຳລັບສຸຂະພາບ (SDG 3), ການສຶກສາ (SDG 4), ການປັບປຸງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການສະໜອງນໍ້າສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ (SDG 6), ໄຟຟ້າ (SDG 7) ແລະ ການເຂົ້າເຖິງບັນຊີຢູ່ທີ່ທະນາຄານ ຫຼືສະຖາບັນການເງິນ (SDG 8). ລະບົບຂໍ້ມູນຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE) ຕິດຕາມ ສິດທິການຄອບຄອງທີ່ໜັ້ນຄົງຂອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

68. ຕົວຊີ້ບອກຄວາມສາມາດພື້ນຄົນສະພາບ ຕ້ອງການໃຫ້ມີການປັບປຸງ. ຄາດໝາຍ 1.5 ມີຈຸດປະສົງເພື່ອ "ສ້າງຄວາມສາມາດພື້ນຄົນສະພາບເຂັ້ມຂອງຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ" ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນສະພາບຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຕິດພັນຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ (ກ່າວຊື່ພາຍໃຕ້ຄາດໝາຍ 13.1). ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຕົວຊີ້ບອກ SDG ທີ່ແນະນຳໃນທົ່ວໂລກ ສຳລັບຄາດໝາຍນີ້ບໍ່ໄດ້ວັດແທກມາດຕະຖານຄວາມສາມາດພື້ນຄົນສະພາບໂດຍແທ້ຈິງ, ແຕ່ວັດແທກ ພຽງແຕ່ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ແລະ ການມີ ຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ (DRR).^໗ ເນື່ອງຈາກ ມາດຕະຖານຄວາມສາມາດພື້ນຄົນສະພາບ ແມ່ນເຈາະຈົງສະເພາະປະເທດ, ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນ ວ່າລະບົບ DRR ລະດັບຊາດ ແລະ ເຂດພາກ ແມ່ນມີຄວາມເຂັ້ມແຂງຕໍ່ຄວາມສາມາດພື້ນຄົນສະພາບ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວທີ່ຕິດພັນກັບໄພອັນຕະລາຍທີ່ສຳພັນກັບພູມອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ

^໗ SDG 11 ຈະປະເມີນຜົນກະທົບ (ເບິ່ງ SDG ເປົ້າໝາຍ 11.5).

, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າຍຸດທະສາດ DRR ໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃນລັກສະນະທົດທາງ ທີ່ອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃນ ການຕິດຕາມທີ່ໜັກແໜ້ນ ໂດຍໄລຍະເວລາທີ່ຊັດເຈນ ແລະ ຈຸດປະຕິບັດງານ.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

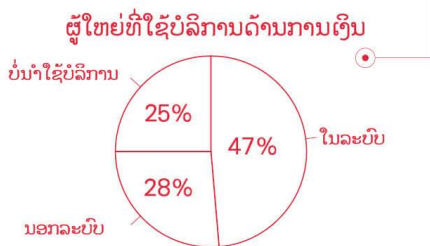
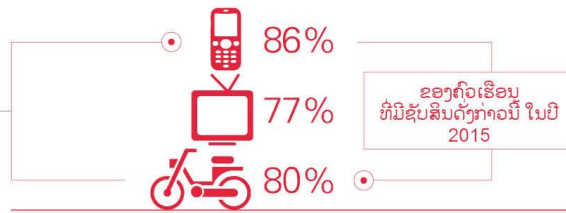
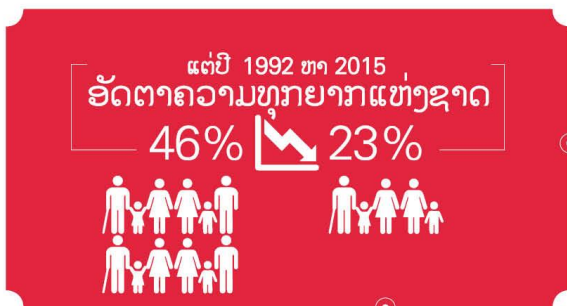
69. ປະຊາກອນ ສ່ວນໃຫຍ່ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະກັບຄືນສູ່ຄວາມທຸກຍາກ ເນື່ອງຈາກ ສິ່ງກະທົບຮຸນແຮງ ຢູ່ເລື້ອຍໆ ແລະ ການຂາດຕາໜ່າງຄວາມປອດໄພ ແລະ ມາດຕະການບັນເທົາຄວາມສ່ຽງ. ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງ ປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກ ໃນປີ 2012/13 ບໍ່ແມ່ນຜູ້ທຸກຍາກ ໃນເຄິ່ງທົດສະຕະຫວັດກ່ອນໜ້ານັ້ນ. ຄົວເຮືອນໃນຂະແໜງ ການກະສິກໍາ ມີໂອກາດຫຼາຍກວ່າສອງເທົ່າຂອງຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ແມ່ນຊາວກະສິກອນ ຈະກັບຄືນສູ່ຄວາມທຸກຍາກ ເນື່ອງ ຈາກການເຜີຍແບຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ຕໍ່ຜົນກະທົບຈາກການເໜັງຕີງລາຄາຜົນຜະລິດກະສິກໍາ, ການສູນເສຍທີ່ດິນ ແລະ ສະພາບອາກາດທີ່ບໍ່ເພິ່ງປາດຖະຫນາ. ນອກຈາກນັ້ນ, ໂດຍມີໂຄງການສະໜອງທຶນດ້ານສຸຂະພາບທີ່ກະແຈກກະຈາຍ ແລະ ການປົກຄຸມການປະກັນສຸຂະພາບທີ່ຈໍາກັດ, ສິ່ງທີ່ມາກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍແບບຈິກຕົງຕົນເອງ ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ການເຂົ້າເຖິງດ້ານການເງິນທີ່ຕໍ່າ ແລະ ການບໍ່ມີຕາໜ່າງຄວາມປອດໄພຈໍາກັດຄວາມ ສາມາດຂອງຄົວເຮືອນ ໃນການບັນເທົາຄວາມສ່ຽງ. ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນ ລາວ - ໄຕ ໄດ້ປະສົບຄວາມຄືບໜ້າທີ່ຊ້າ ໃນ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ (ເບິ່ງຢູ່ ພາກກ່ຽວກັບ MDG 1.1).¹²⁹

1 NO POVERTY

ລົບລ້າງຄວາມ ທຸກຍາກ

1 ລົບລ້າງ ຄວາມທຸກຍາກ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; Lao Expenditure and Culture Survey 2015

SDG2

ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ

SDG 2. ບັນລຸການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

70. ຄວາມຄືບໜ້າ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນສະພາບຕໍ່າເຕັ້ຍໃນເດັກນ້ອຍ ຍັງຄົງຊັກຊ້າ. ນະໂຍບາຍ ແລະ ຂອບແຜນງານ-ໂຄງການທີ່ເໝາະສົມ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນ ແຕ່ວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍັງລ້າຫຼັງ ຢູ່. ຍຸດທະສາດໂພຊະນາການແຫ່ງຊາດ ຮອດປີ 2025 ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ (2016-2020)¹³⁰ ໄດ້ຈຳແນກ ຍຸດທະສາດ ແລະ ການປະຕິບັດງານຕ່າງໆ ທີ່ຈຳເປັນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຄືບໜ້າ.¹³¹ ສິ່ງທ້າທາຍແມ່ນການເລັ່ງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງທີ່ຖືກແນະນຳ, ເຊິ່ງກ່ຽວພັນກັບຈຸດສຸມທາງດ້ານພູມສັນຖານຂອງຫຼາຍຂະແໜງການ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງການປະສານງານແນວຕັ້ງ ແລະ ແນວນອນ, ການປັບປຸງຄວາມສາມາດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະຖາບັນສຳລັບການສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດ, ແລະ ການປ່ຽນແປງດ້ານພຶດຕິກຳ.¹³¹ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດແກ້ໄຂທັນເວລາ, ລະບົບການເຝົ້າລະວັງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ ທີ່ຕິດຕາມຢູ່ເລື້ອຍໆ ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ (ເບິ່ງຢູ່ຂ້າງເທິງ).

71. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການພັດທະນາກະສິກຳຮອດປີ 2020 ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເລັ່ງຄວາມໄວ. ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ປັບປຸງວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ຂອງຊຸມຊົນໃນຊົນນະບົດ, ປະເທດ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຫັນ ປ່ຽນ ຈາກການຜະລິດກະສິກຳເພື່ອລ້ຽງກຸ້ມຕົນເອງ ໄປສູ່ການຜະລິດທີ່ເນັ້ນເພື່ອການຕະຫຼາດ ທີ່ປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ເລັ່ງໃສ່ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ. ໃນເວລາດຽວກັນ, ມາດຕະການ ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ຜະລິດຕະພາບດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປູກພືດພັນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ.

72. ການຈັດບຸລິມະສິດທີ່ບໍ່ພຽງພໍ, ການແບ່ງປັນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ຕໍ່າກວ່າເທົ່າທີ່ຄວນ ແລະ ການສະຫນອງທຶນທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນເປັນປະຈຳ. ລັດຖະບານ ເພິ່ງພາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃສ່ທຶນພາຍນອກ ເພື່ອປັບປຸງ ດ້ານໂພຊະນາການ ແລະ ການຄ້າປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຄວາມຍືນຍົງອ່ອນແອ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການວາງແຜນບໍ່ອາດຄາດການໄດ້. ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ລະຫວ່າງຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຕ່າງໆ ຍັງໄດ້ແກ່ຍາວ ການປະສານງານ ແລະ ການວາງແຜນ.

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

73. ນຳໃຊ້ຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງແນວທາງເພື່ອຕິດຕາມການເຂົ້າເຖິງສະບຽງອາຫານ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ແນວທາງທຳອິດ, ການແຜ່ຫຼາຍຂອງການຂາດສານອາຫານ (ການໄດ້ຮັບສານອາຫານທີ່ບໍ່ພຽງພໍ)ໃນປະຊາກອນ ແມ່ນ

¹³⁰ ຂອບແຜນງານເຫຼົ່ານີ້ ສອດຄ່ອງກັບຄຳໝັ້ນສັນຍາຂອງສາກົນ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຢ່າງສິ້ນເຊີງ (ເລີ່ມດຳເນີນງານໂດຍ ສປປ ລາວ ໃນເດືອນພຶດສະພາ 2015) ແລະ ຂະບວນການການຂະຫຍາຍໂພຊະນາການ (SUN) (ເຊິ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນເດືອນເມສາ 2011)

ຄິດໄລ່ ສໍາລັບແຕ່ລະປະເທດ ໂດຍອີງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ (FAO)¹³² ສໍາລັບ ໄລຍະເວລາສາມປີ ຈາກໃບດຸ່ນດ່ຽງສະບຽງອາຫານ ແລະ ອາຫານທີ່ບໍລິໂພກໃນປະເທດນັ້ນ. ແນວທາງທີສອງ, ການ ຂາດສານອາຫານ ຍັງໄດ້ຮັບການຕິດຕາມໂດຍການວັດແທກອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນພາຍໃຕ້ເສັ້ນຄວາມທຸກ ຍາກດ້ານອາຫານ, ເຊິ່ງແມ່ນ, ຈໍານວນ ຜູ້ທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກຕໍ່າກວ່າ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານພະລັງງານຈາກອາຫານຂຶ້ນຕໍ່າສຸດ ຂອງ 2,100 kcal/ຄົນ/ມື້, ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໂດຍລັດຖະບານ. ສິ່ງນີ້ໄດ້ວັດແທກໃນການສໍາຫຼວດການຊົມໃຊ້ຂອງຄົວ ເຮືອນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການສໍາຫຼວດ LECS, ເຊິ່ງຈະຈັດຂຶ້ນທຸກໆ 5 ປີ. ນອກຈາກແນວທາງທັງສອງນີ້, ຕົວຊີ້ ບອກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການວັດແທກປະສົບການຂອງການບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ (FIES) ເຊິ່ງຕ້ອງການການ ລວບລວມມາດຕະຖານການວັດແທກ FIES ເຂົ້າໃນການສໍາຫຼວດຕ່າງໆ, ແມ່ນຈະມີພ້ອມໃຊ້ໃນການສໍາຫຼວດ LECS ໃນປີ 2017/18. ຄະແນນການບໍລິໂພກອາຫານ ຍັງຖືກເພີ່ມເຂົ້າໃນການສໍາຫຼວດ LECS ປີ 2017-18.

74. ກົນໄກຕ່າງໆ ຈໍາເປັນຕ້ອງມີສໍາລັບການຕິດຕາມການຂາດສານອາຫານໃນເດັກເລື້ອຍໆຂຶ້ນຫຼາຍ ກວ່າໃນປັດຈຸບັນ. ສະພາບເດັກເຕັຍຍ້ອນການຂາດສານອາຫານແມ່ນບັນຫາທີ່ຮ້າຍແຮງ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມ ພັດທະນາ ກໍ່ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ລັດຖະບານ ໃນໂຄງການຕ່າງໆທີ່ມີການປະສານງານກັນ ເພື່ອຫຼຸດລົງອັດຕາການແພ່ ຫຼາຍ. ການປະເມີນພາວະໂພຊະນາການໃນເດັກດ້ວຍການວັດແທກສັດສ່ວນ ໄດ້ສ້າງຂໍ້ມູນສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບ ອາການເຕັຍ, ຈ່ອຍຜອມ ແລະ ນໍ້າໜັກເກີນໃນເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການສໍາຫຼວດດັ່ງກ່າວ ບໍ່ ໄດ້ດໍາເນີນການ ທຸກໆປີ ແລະ ສປປ ລາວ ຕ້ອງມີແນວທາງທີ່ແຕກຕ່າງ ແຕ່ຕື່ມເຕັມ ສໍາລັບການຕິດຕາມການຂາດ ໂພຊະນາການ ເລື້ອຍໆຄັ້ງ, ດັ່ງເຊັ່ນການເຝົ້າລະວັງ ແລະ/ຫຼື ວິທີການປະເມີນແບບໄວວາ.

75. ຂໍ້ມູນຈໍານວນຫຼາຍກ່ຽວກັບໂພຊະນາການຂອງໄວລຸ້ນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກ ກັນດີວ່າໂພຊະນາການຂອງເດັກຍິງໄວລຸ້ນ ມີຜົນກະທົບທີ່ສໍາຄັນ ຕໍ່ການພັດທະນາດ້ານຊີວະພາບ ແລະ ຜົນຮັບດ້ານ ການຈະເລີນພັນ. ອັດຕາການຂາດໂພຊະນາການທີ່ສູງໃນເດັກຍິງ ບໍ່ພຽງແຕ່ ຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ການເຈັບປ່ວຍ ແລະ ການຕາຍ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊ່ວງການຖືພາ ແລະ ການເກີດລູກຂອງພວກເຂົາເຈົ້າເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງສົ່ງຜົນໃຫ້ມີຄວາມສ່ຽງຂອງການ ເກີດລູກທີ່ມີນໍ້າໜັກຕໍ່າອີກດ້ວຍ. ສິ່ງນີ້ ນໍາໄປສູ່ວົງຈອນຂອງ ການຂາດໂພຊະນາການລະຫວ່າງລຸ້ນຄົນ.³³³

76. ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອຍົກຜົນຜະລິດຕະພາບກະສິກໍາ ແລະ ເພີ່ມທະວີ ລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຜະລິດ ອາຫານຂະໜາດນ້ອຍຕ້ອງມີ ວິທີການວັດແທກທີ່ດີກວ່າ. ໃນປັດຈຸບັນ, ຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ ມູນຄ່າເພີ່ມ ດ້ານກະສິກໍາຕໍ່າຫົວໜ່ວຍແຮງງານ ແມ່ນໃຊ້ເພື່ອວັດ ແທກຜະລິດຕະພາບກະສິກໍາ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສິ່ງນີ້ແມ່ນບໍ່ທັນ ເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງພຽງພໍ. ອົງການ FAO ຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດວ່າ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ຕົ້ນສະບັບ (ປະລິມານຂອງການຜະລິດຕໍ່າໜ່ວຍ ງານແຮງງານຕາມລັກສະນະຂອງຂະໜາດການຜະລິດກະສິກໍາ/ລ້ຽງສັດ/ປ່າໄມ້) ສາມາດຄິດໄລ່ໄດ້ຈາກຂໍ້ມູນຂອງ ກຸ່ມນ້ອຍໆ ຫລື ຂໍ້ມູນຈຸລະພາກຈາກການສໍາຫຼວດງົບປະມານຄົວເຮືອນ ແລະ ການສໍາຫຼວດກະສິກໍາເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້, ຢ່າງໜ້ອຍ ບົນພື້ນຖານຂັ້ນທົດລອງ. ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຂອງຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ, ແຍກຕາມເພດ ແລະ ສະຖານະພາບຊົນເຜົ່າ ແມ່ນ ກະແຈສໍາຄັນຕໍ່າການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສາມາດວັດແທກໄດ້ ໃນຂະບວນການ ດຽວກັນ. ການອອກແບບ ການສໍາຫຼວດ ແລະ ການສໍາຫຼວດກະສິກໍາ ໃນອະນາຄົດ ຈະຕ້ອງ ລວມເອົາບັນຫາ ຄວາມ ຫ່ວງໄຍເຫຼົ່ານີ້ ເຂົ້ານໍາ.

2 ZERO HUNGER

ລົບລ້າງຄວາມອິດຫົວ

2 ລົບລ້າງຄວາມອິດຫົວ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015

SDG3

ມີສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວິດການ
ເປັນຢູ່ທີ່ດີ

SDG 3. ມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

77. ລະບົບໃຊ້ເພື່ອລາຍງານກ່ຽວກັບຄາດໝາຍເກົ່າ (MDG) ຕ້ອງໄດ້ຖືກທົບທວນ ແລະ ຄາດໝາຍໃໝ່ SDG ຕ້ອງໄດ້ການພັດທະນາຕື່ມອີກ. SDG 3 ກວມເອົາ MDGs 4, 5 ແລະ 6, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນກ່ຽວກັບສຸຂະພາບແມ່ ແລະ ເດັກ, ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ສຸຂະພາບທາງເພດສໍາພັນ, HIV/AIDS, ໄຂ້ມາລາເຣຍ ແລະ ວັນນະໂລກ, ເຊິ່ງລະບົບຕິດຕາມ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນແລ້ວ. SDG 3 ຍັງແນະນໍາຄາດໝາຍທີ່ກວ້າງໄກກວ່າເປົ້າໝາຍ MDGs, ດັ່ງເຊັ່ນ ຄາດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພະຍາດເຂດຮ້ອນທີ່ຖືກລະເລີຍ (NTDs), ຕັບອັກເສບ, ພະຍາດທີ່ມີນໍ້າເປັນພາຫະນໍາເຊື້ອ, ກຸ່ມພະຍາດບໍ່ຕິດຕໍ່ (NCDs), ສຸຂະພາບຈິດ, ການຊົມໃຊ້ສານເສບຕິດ, ການເສຍຊີວິດຍ້ອນອຸບັດຕິເຫດທາງຖະໜົນ ແລະ ບາດເຈັບ, ການປະກັນສຸຂະພາບຖ້ວນໜ້າ (UHC), ການເສຍຊີວິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມົນລະພິດ ແລະ ການເຈັບປ່ວຍ, ການບໍລິໂພກຢາສູບ, ການເຂົ້າເຖິງຢາປົວພະຍາດ ແລະ ຢາວັກຊີນ ທີ່ມີລາຄາບໍ່ແພງ ແລະ ການກຽມພ້ອມກໍລະນີສຸກເສີນທາງສາທາລະນະສຸກ. ອົງການ WHO ສ້າງບົດລາຍງານລະດັບໂລກທີ່ສະໜອງຂໍ້ມູນຄາດຄະເນສໍາລັບຄາດໝາຍ SDG ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສຸຂະພາບເປັນສ່ວນໃຫຍ່, ລວມທັງ ຈໍານວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພະຍາດທີ່ມີນໍ້າເປັນພາຫະນໍາເຊື້ອ, NTDs, NCDs, ການຂ້າຕົວຕາຍ, ການບາດເຈັບ, ການບໍລິໂພກເຫຼົ້າ ແລະ ຢາສູບ, ແລະ ການກຽມພ້ອມກໍລະນີສຸກເສີນທາງສາທາລະນະສຸກ. ລັດຖະບານຈະຕ້ອງຕັດສິນໃຈ ວ່າຈະນໍາໃຊ້ການຄາດຄະເນດັ່ງກ່າວ ໃນບົດລາຍງານ SDG ຢ່າງເປັນທາງການຂອງຕົນຫລືບໍ່.

78. ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານລະບົບສຸຂະພາບ ແລະ ລະບົບທະບຽນພົນລະເມືອງ ແລະ ລະບົບສະຖິຕິຊີວິດ (CRVS) ຂອງລັດຖະບານ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ຄວາມບົກຟ່ອງ ໃນລະບົບເຫຼົ່ານີ້ ສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນການບໍລິການ. ການສໍາຫຼວດທີ່ ຖືກອອກແບບເປັນຢ່າງດີ ດັ່ງເຊັ່ນ: LSIS, ເຊິ່ງສະໜອງ ການກວດສອບຊໍາທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ຂອງຂໍ້ມູນຜູ້ປ່ວຍ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ທຽບກັບຂໍ້ມູນການບໍລິການສຸຂະພາບ ກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກບາງຢ່າງ, ດັ່ງເຊັ່ນ ການສັກຢາສ້າງພູມຄຸ້ມກັນ ແລະ ການຝາກທ້ອງ. ການປັບປຸງລະບົບການຕິດຕາມຂອງປະເທດ ຍັງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຈໍາແນກ ແລະ ລວມເອົາຕົວຊີ້ບອກSDG ທີ່ໃນປັດຈຸບັນ ທີ່ຢູ່ນອກບົດລາຍງານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ອັດຕາການເກີດພະຍາດຕັບອັກເສບ B ແມ່ນບໍ່ມີໃຊ້ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດຕັບອັກເສບ B ຖືກນໍາໃຊ້ເປັນຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ. ລະບົບການຕິດຕາມທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ຍັງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການຕິດຕາມຕົວຊີ້ບອກສະເພາະ ຕໍ່ເດັກຍິງໄວລຸ້ນ.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

79. ການປັບປຸງຄວາມພ້ອມ ແລະ ຄຸນນະພາບ ຂອງການໃຫ້ບໍລິການ ຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ອັດຕາການເກີດລູກໃນໄວລຸ້ນທີ່ສູງ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການກໍານົດບຸລິມະສິດຄວາມພ້ອມ ແລະ ນໍາໃຊ້ຢາຄຸມກໍາເນີດ, ໂດຍສະເພາະໃນບັນດາໄວລຸ້ນທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ແຕ່ງງານ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດັ່ງກ່າວ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການເກີດລູກຫ່າງ.¹³⁴ ສິ່ງທ້າທາຍອີກຢ່າງໜຶ່ງແມ່ນ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງໂດຍກົງ ເພື່ອໃຫ້ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງທົ່ວເຖິງ ໃນການປ້ອງກັນ ແລະ

ການສົ່ງເສີມ ສຸຂະພາບແມ່ ແລະ ເດັກ. ການປັບປຸງໃນຫຼາຍຂົງເຂດໃນ SDG 3 ຕ້ອງການການເຂົ້າແກ້ໄຂ ຢູ່ພາຍນອກຂະແໜງການສຸຂະພາບ, ດັ່ງເຊັ່ນໂຄງການ ທີ່ປັບປຸງວິຖີການດຳລົງຊີວິດ, ສຶກສາອົບຮົມແມ່ຍິງ, ຮັບປະກັນການສະໜອງນໍ້າສະອາດ, ປັບປຸງການຂົນສົ່ງ ແລະ ການສື່ສານເພື່ອຮັບໃຊ້ການສົ່ງຕໍ່ຄົນເຈັບ ແລະ ແກ້ໄຂຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານການເງິນ ໃນລະຫວ່າງຜູ້ທຸກຍາກ.

80. ການສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ລະບົບສຸຂະພາບ ແລະ ການປະຕິຮູບລະບົບສຸຂະພາບ ແມ່ນບຸລິມະສິດທີ່ສຳຄັນ. ຜະລິດຕະພັນ ສຸຂະພາບ ແລະ ກິດຈະກຳສົ່ງເສີມສຸຂະພາບ ຈຳນວນຫຼາຍ ຍັງໄດ້ຮັບການສະໜອງທຶນຈາກແຫຼ່ງພາຍນອກ. ລະດັບຂອງສະໜອງທຶນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຍືນຍົງ ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນ ເພື່ອເລັ່ງການເຂົ້າແກ້ໄຂໃນເຂດພື້ນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ. ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ບ່ອນທີ່ ມີລະດັບຂອງອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກສູງສຸດ, ສູນຮັກສາສຸຂະພາບຫຼາຍແຫ່ງ ຂາດແຄນຄຸນນະພາບທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ການປະກອບພະນັກງານການແພດ, ແລະ ບໍ່ສາມາດໃຫ້ບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານໄດ້. ການຂາດຢາທີ່ຈຳເປັນເກີດຂຶ້ນຢູ່ເລື້ອຍໆ¹³⁵ ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການປັບປຸງລະບົບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຈັດຊື້. ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງເລັ່ງຄວາມໄວ ການປະຕິຮູບຍຸດທະສາດຂະແໜງການສຸຂະພາບຂອງປະເທດ ເພື່ອແກ້ໄຂຊ່ອງວ່າງ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍດັ່ງກ່າວ.

81. ປັດໄຈດ້ານ ການເງິນ, ພຶດຕິກຳ ແລະ ສະຖາບັນ ຂັດຂວາງຄວາມພະຍາຍາມໃນການຕ້ານຢັນກັບເຊື້ອ HIV. ການສະໜອງທຶນສຳລັບການຮັບມືກັບເຊື້ອ HIV/AIDS ແມ່ນບໍ່ຍືນຍົງ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມາຈາກແຫຼ່ງພາຍນອກ, ເຊິ່ງກຳລັງຫຼຸດລົງ. ການຈັດສັນທຶນຮອນຈາກງົບປະມານແຫ່ງຊາດ ແມ່ນຈຳເປັນ ສຳລັບການຮັບມືກັບເຊື້ອ HIV. ສິ່ງທ້າທາຍອື່ນໆ ທີ່ເປັນອຸປະສັກ ຕໍ່ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນການບັນລຸຄາດໝາຍລະດັບໂລກ ສຳລັບການແກ້ໄຂບັນຫາ HIV ຫຼັງຈາກປີ 2015¹³⁶ ລວມມີ ການຄະລໍາດ້ານວັດທະນະທຳ, ການໃຊ້ຢາເສບຕິດທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ການຂາຍບໍລິການທາງເພດ, ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງ ກຸ່ມປະຊາກອນ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ, ແລະ ການຍ້າຍຖິ່ນຖານຂອງປະຊາກອນເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ຍັງຫນຸ່ມ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມຊີວິດ/ລູກຄ້າຂອງເຂົາເຈົ້າ. ການເຊື່ອມສານການກວດຫາເຊື້ອ ແລະ ການປິ່ນປົວ HIV ເຂົ້າໃນລະບົບການຮັກສາສຸຂະພາບ ແມ່ນຖືກຈຳກັດ ໂດຍຄວາມສາມາດຂອງຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທີ່ຈຳກັດ ແລະ ການປົກຄຸມການບໍລິການທີ່ຕໍ່າ, ໂດຍສະເພາະ ການປົກຄຸມການດູແລກ່ອນຄອດ (ຫລືການຝາກທ້ອງ).

82. ກຸ່ມພະຍາດຕິດຕໍ່ຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສຳຄັນ. ເຖິງວ່າ ຈະມີສ່ວນແບ່ງທີ່ຫຼຸດລົງໃນການເສຍຊີວິດທັງໝົດ,^໓ ໃນຊຸມປີຫຼັງທີ່ຜ່ານມາເຫັນວ່າ ມີອັດຕາການຕິດເຊື້ອ ແລະ ການລະບາດທີ່ສູງຂອງພະຍາດທີ່ປ້ອງກັນໄດ້ດ້ວຍວັກຊີນ, ພະຍາດສັດສູ່ຄົນ ແລະ ພະຍາດທີ່ພື້ນເດັ່ນຂຶ້ນມາໃໝ່. ພະຍາດດັ່ງກ່າວເຫຼົ່ານີ້, ການໃຊ້ຢາປອມແປງ (ຢາເຖື່ອນ) ແລະ ການຕື່ຢາປະຕິຊີວະນາຂອງເຊື້ອບັກເຕຣີ ພ້ອມກັບການຕິດເຊື້ອພະຍາດປະຈຳຖິ່ນ ທີ່ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ, ເປັນໄພຄຸກຄາມທີ່ຮ້າຍແຮງຕໍ່ສາທາລະນະສຸກໃນທົ່ວໂລກ. ການກັບມາແຜ່ລະບາດຂອງໄຂ້ມາລາເຣຍ ໂດຍມີຄວາມສ່ຽງຈາກສາຍພັນທີ່ທົນຕໍ່ຢາອະນຸພັນອາກຕີມີຊີນິນ (artemisinin) ທີ່ຍືນຍັນແລ້ວ ເປັນບ່ອນທຳລາຍປະສິດທິພາບຂອງການປິ່ນປົວດ້ວຍສູດປະສົມທີ່ມີຖານເປັນຢາອະນຸພັນອາກຕີມີຊີນິນ (artemisinin). ສປປ ລາວ ໄດ້ມຸ້ງໝັ້ນ ທີ່ຈະບັນລຸການລົບ

^໓ ສ່ວນແບ່ງທີ່ຫຼຸດລົງແມ່ນຍ້ອນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງກຸ່ມພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດຕໍ່ (NCDs) ແລະ ການໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ເປັນສາເຫດຂອງອັດຕາການຕາຍ.

ລ້າງໄຂ້ມາລາເຮຍໃນປີ 2030, ເຊິ່ງເນັ້ນເຖິງຄວາມຕ້ອງການຄວາມພະຍາຍາມທີ່ໃຫຍ່ຫຼວງໃນຂົງເຂດນີ້. ການສໍາຫຼວດ ການແຜ່ຫຼາຍຂອງວັນນະໂລກຄັ້ງທໍາອິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ (2010-2011) ໄດ້ເປີດເຜີຍຈຸດອ່ອນໃນຂອດການຄວບຄຸມ ວັນນະໂລກ, ດັ່ງເຊັ່ນ: ອັດຕາການແຈ້ງເຕືອນທີ່ອື່ງຕຶ້ງ, ການເຝົ້າລະວັງການດື່ຢາທີ່ອ່ອນແອ, ການເຂົ້າເຖິງທີ່ບໍ່ພຽງພໍ, ແລະ ການບໍລິການທີ່ຄຸນນະພາບບໍ່ດີ ທີ່ນໍາໄປສູ່ການເສຍກາລະໂອກາດ ສໍາລັບການບົ່ງມະຕິ ແລະ ການປິ່ນປົວ ວັນນະໂລກ - ໂດຍສະເພາະໃນບັນດາເດັກນ້ອຍ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸ.¹³⁷

83. ກຸ່ມພະຍາດບໍ່ຕິດຕໍ່ (NCDs) ເປັນໄພຄຸກຄາມທີ່ກໍາລັງເຕີບໂຕ. ມີການຄາດຄະເນວ່າປະມານ 48 ສ່ວນ ຮ້ອຍ ຂອງຈໍານວນຜູ້ເສຍຊີວິດທັງໝົດຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2014 ແມ່ນຍ້ອນຈາກກຸ່ມພະຍາດບໍ່ຕິດຕໍ່ (NCDs).¹³⁸ ກໍລະນີທີ່ເປັນພະຍາດຫົວໃຈ, ພະຍາດເປົາຫວານ ແລະ ມະເຮັງ ໄດ້ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ, ຫຼາຍຂຶ້ນ, ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ອົງການອະນາໄມໂລກໄດ້ຈໍາແນກປັດໄຈຄວາມສ່ຽງຂອງຜູ້ໃຫຍ່, ເຊິ່ງໃນຈໍານວນ ນັ້ນ ມີອັດຕາການຊົມໃຊ້ຢາສູບທີ່ສູງ.¹³⁹ ການມີປະຊາກອນອາຍຸສູງຂຶ້ນ ຈະເຫັນກຸ່ມພະຍາດບໍ່ຕິດຕໍ່ ເຕີບໂຕໃນຄວາມ ສໍາຄັນພາຍໃນຂະແໜງສຸຂະພາບ.

84. ການໄດ້ຮັບບາດເຈັບໄດ້ເພີ່ມທະວີໃນດ້ານຄວາມຖີ່ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງ. ປະມານ 9 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈໍານວນການເສຍຊີວິດທັງໝົດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນຍ້ອນການໄດ້ຮັບບາດເຈັບ, ອີງຕາມບົດລາຍງານຂອງອົງການ WHO.¹⁴⁰ ສະຖິຕິອຸບັດຕິເຫດທາງຖະໜົນ ສະແດງເຖິງ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາການເສຍຊີວິດຈາກອຸບັດຕິເຫດໃນ ທ້ອງຖະໜົນ, ຈາກ 8,6 ໃນ 100,000 ໃນປີ 2006 ຫາ 15,3 ຕໍ່ 100,000 ໃນປີ 2015.¹⁴¹ ການເພີ່ມຂຶ້ນ ສ່ວນ ໃຫຍ່ ແມ່ນກ່ຽວພັນກັບສະພາບຖະໜົນທີ່ບໍ່ປອດໄພ, ການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາຂອງຖະໜົນ, ການເຕີບໂຕໃນຈໍາ ນວນຂອງລົດຈັກ ແລະ ຍານພາຫະນະອື່ນໆ, ແລະ ຜູ້ຂັບຂີ່ໄວຫນຸ່ມທີ່ບໍ່ທັນມີປະສົບການ.

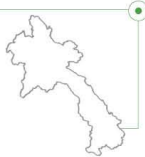
3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

ມີສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວິດການ ເປັນຢູ່ທີ່ດີ

3

ມີສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວິດການ ເປັນຢູ່ທີ່ດີ

1990-2015:
ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກລຸ່ມ 5 ປີ ໄດ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; Ministry of Public Works and Transport, ASEAN-Japan Transport Partnership; Lao Population and Housing Census

SDG4

ມີການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ

SDG 4. ຮັບປະກັນການສຶກສາໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ທົ່ວເຖິງ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

85. ສປປ ລາວ ມີລະບົບການຄຸ້ມຄອງການສຶກສາທີ່ມີປະສິດທິພາບ (EMIS), ເຊິ່ງຜະລິດຂໍ້ມູນທີ່ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງພຽງພໍ ສໍາລັບການວາງແຜນປະຈຳປີ. ຕົວຊີ້ບອກ SDG 4 ກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງ, ການຮຽນຈົບ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກດ້ານການສຶກສາ ສາມາດຖືກຕິດຕາມໄດ້ຜ່ານລະບົບ EMIS. ສິ່ງອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນ-ຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ (ICT), ການຮູ້ໜັງສື ແລະ ຄິດໄລ່ເລກແມ່ນຖືກວັດແທກຜ່ານທາງການສໍາຫຼວດແບບຮອບວຽນ, ໃນຂະນະທີ່ EMIS ມີຂໍ້ມູນ-ຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບການສຶກສາດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານວິຊາຊີບ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ (TVET), ສິ່ງນີ້ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຜົນຮັບໃນການມີວຽກເຮັດງານທຳ. ລະບົບ EMIS ຜະລິດ ຂໍ້ມູນທີ່ແຍກປະເພດເປັນປົກກະຕິ. ນອກຈາກນັ້ນ, ລະບົບ ຕ້ອງຂະຫຍາຍກວ້າງອອກ ເພື່ອລວມເອົາສະຖານະພາບຄວາມພິການ.⁷¹

86. ລະບົບການສຶກສາໃນປັດຈຸບັນ ຍັງຂາດແຄນກົນໄກທີ່ຈະປະເມີນ ແລະ ລາຍງານເປັນປົກກະຕິ ກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບ ແລະ ຜົນຮັບຂອງການບໍລິການ. ຂໍ້ມູນໃນປັດຈຸບັນກ່ຽວກັບຜົນຮັບຂອງການຮຽນຮູ້ ໃນໂຮງຮຽນຂັ້ນປະຖົມ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜ່ານທາງໂດຍການປະເມີນຄັ້ງດຽວ ຫລື ການປະເມີນບໍ່ເລື້ອຍປານໃດ ດັ່ງເຊັ່ນ ການປະເມີນຜົນການຮຽນຮູ້ຂັ້ນປະຖົມສໍາລັບພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ (SEA-PLM¹⁴²), ການປະເມີນການອ່ານໃນລະດັບຕົ້ນ (EGRA),¹⁴³ ການປະເມີນຄະນິດສາດໃນລະດັບຕົ້ນ (EGMA) ແລະ ການປະເມີນຜົນການຮຽນຮູ້ຂອງນັກຮຽນ (ASLO).¹⁴⁴ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ນໍາພາໃນການກໍ່ຕັ້ງກົນໄກດັ່ງກ່າວສໍາລັບການວັດແທກຂອງກະຊວງເອງຂອງຜົນການຮຽນຮູ້, ໂດຍນໍາໃຊ້ມາດຕະຖານທີ່ສອດຄ່ອງກັນຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ (ເບິ່ງຂ້າງລຸ່ມນີ້).

87. ມາດຕະຖານການສໍາຫຼວດຈໍາເປັນຕ້ອງເປັນແບບປະສານກົມກຽວເພື່ອການຕິດຕາມໃນໄລຍະຍາວ. ຕົວຊີ້ບອກບາງຢ່າງ, ໂດຍ ທໍາມະຊາດຂອງພວກມັນ, ສາມາດວັດແທກໄດ້ພຽງແຕ່ໃນການສໍາຫຼວດເທົ່ານັ້ນ (ຍົກຕົວຢ່າງ ທັກສະ ICT ແລະ ການຮູ້ໜັງສື). ດັ່ງນັ້ນ, ການສໍາຫຼວດ ທີ່ຕິດຕໍ່ເນື່ອງກັນ, ການສໍາຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ການປະເມີນຜົນ, ຈໍາເປັນຕ້ອງປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານດຽວກັນສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ລະບຸໄວ້. ຍົກຕົວຢ່າງ, ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງອັດຕາການຮູ້ໜັງສືທີ່ລາຍງານເອງ ແລະ ທີ່ທົດສອບໃນການສໍາຫຼວດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຕະຫຼອດທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ ເຮັດໃຫ້ຫຍຸ້ງຍາກ ທີ່ຈະຕີລາຄາທ່າອ່ຽງ. ໃນຂະນະທີ່ຕົວຊີ້ບອກ SDG ກ່ຽວກັບການຮູ້ໜັງສື ກໍານົດ ການຮູ້ໜັງສືໂດຍມີການທົດສອບ, ຕົວຊີ້ບອກ MDG ບໍ່ໄດ້ເຮັດຄືແນວນັ້ນ. ໃນທໍານອງດຽວກັນ, ການປະເມີນຂອງຜົນການຮຽນຮູ້ສໍາລັບການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມຕົ້ນ ແລະ ຜົນຮັບຂອງ TVET ຈະຈໍາເປັນຕ້ອງປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານທີ່ສາມາດຕິດຕາມໄດ້ຕະຫຼອດເວລາ.

⁷¹ ການສໍາຫຼວດປະຊາກອນປີ 2015 ໄດ້ບັນທຶກ ອັດຕາການການແຜ່ຫລາຍໂດຍລວມ ຂອງຄວາມພິການ ຢູ່ທີ່ 2.8 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຈໍານວນປະຊາກອນເກນອາຍຸ 5 ປີ ແລະ ສູງຂຶ້ນໄປ.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

88. ພື້ນທີ່ທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ໜ້ອຍສືບຕໍ່ລ້າຫລັງ. ການເຂົ້າຮຽນ, ການຮຽນຄົບຊັ້ນ ແລະ ການຮູ້ໜັງສື ແມ່ນຕໍ່າທີ່ສຸດໃນບັນດາເດັກ ນ້ອຍ ແລະ ເດັກໜຸ່ມທີ່ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະທີ່ເຂົ້າເຖິງ, ເດັກນ້ອຍທີ່ມີແມ່ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮຽນໜັງສື, ຜູ້ທີ່ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ ທີ່ຢູ່ໃນກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ແລະ ຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນລາວ-ໄຕ (ເຖິງແມ່ນວ່າຕົວສຸດທ້າຍນີ້ແມ່ນແຄບລົງຫຼືປ່ຽນແປງສໍາລັບບາງຕົວຊີ້ບອກ¹⁴⁵). ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ຍັງລວມໄປເຖິງ ຊຸມຊົນທີ່ຄວາມຕ້ອງການສໍາລັບການສຶກສາ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ, ໂດຍສະເພາະການສຶກສາຂັ້ນມັດທະຍົມ, ການຂາດແຄນຄວາມພ້ອມການຮຽນຂອງເດັກນ້ອຍ ແມ່ນເປັນປັດໄຈຕົ້ນຕໍ. ໄວລຸ້ນທີ່ຖືພາ ຕ້ອງໄດ້ຢຸດຕິການຮຽນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ ໃຫ້ກັບຄືນໄປໂຮງຮຽນຫຼັງຈາກໃຫ້ກໍາເນີດລູກແລ້ວ.

89. ການຂາດແຄນແຮງງານທີ່ມີທັກສະຂອງປະເທດ ສ່ວນໃຫຍ່ ເກີດມາຈາກຄຸນນະພາບທີ່ບໍ່ດີຂອງການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານ. ການຮູ້ໜັງສື ແລະ ທັກສະການຄິດໄລ່ເລກທີ່ບໍ່ດີ ເຮັດໃຫ້ຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະຮັບປະກັນ ແຮງງານທີ່ສາມາດບັນລຸ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ປ່ຽນແປງຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເຕັມສ່ວນຈາກການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບອາຊຽນ (ASEAN). ຜົນຮັບທີ່ບໍ່ດີຂອງການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານ ແມ່ນເຊື່ອມໂຍງກັບການຂາດແຄນຄູສອນທີ່ມີຄຸນນະວຸດທິເໝາະສົມ,¹⁴⁶ ຈຸດອ່ອນໃນຫຼັກສູດ ແລະ ອຸປະກອນການສອນ ແລະ ຮຽນ, ແລະ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ບໍ່ພຽງພໍ. ນັກຮຽນຈຳນວນທີ່ມາຈາກຊຸມຊົນທີ່ບໍ່ແມ່ນ ລາວ-ໄຕ ປະເຊີນກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເພີ່ມຕື່ມຂອງການໄດ້ຮັບການສຶກສາ ໃນພາສາທີ່ບໍ່ແມ່ນພາສາແມ່ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ, ເຊິ່ງມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ຈະຮຽນຮູ້ທັກສະພື້ນຖານທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອຮຽນຈົບ ການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ.

90. ພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານການສຶກສາແມ່ນຍັງເປັນບັນຫາ. ຕັ້ງແຕ່ປີ 2015, ໂຮງຮຽນປະຖົມປະມານ 1,500 ແຫ່ງ ມີບໍ່ຄົບຊັ້ນຮຽນ,¹⁴⁷ ເກືອບທັງໝົດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ບົບບັງຄັບໃຫ້ເດັກນ້ອຍອອກໂຮງຮຽນກ່ອນທີ່ຈະຮຽນຈົບການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມຂອງເຂົາເຈົ້າ. ເດັກນ້ອຍຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ຮູ້ສຶກວ່າມັນຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍຂຶ້ນ ທີ່ຈະເຂົ້າເຖິງໂຮງຮຽນຂັ້ນມັດທະຍົມ. ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້, ລັດຖະບານ ກໍາລັງຂະຫຍາຍການກໍ່ສ້າງໂຮງຮຽນຂັ້ນມັດທະຍົມທີ່ມີໜ້າສໍາລັບເດັກນັກຮຽນ.¹⁴⁸

91. ການຝຶກອົບຮົມຄູ ແລະ ການສັບຊ້ອນຄູຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ.¹⁴⁹ ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ຕາມປົກກະຕິແມ່ນຊຸມຊົນທີ່ບໍ່ແມ່ນລາວ-ໄຕ, ປະເຊີນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການດົງດູດ ແລະ ຮັກສາຄູທີ່ມີຄຸນນະວຸດທິໄວ້ໄດ້. ການປະເມີນ ບົ່ງບອກວ່າ ຄູອາດຈະບໍ່ໄດ້ສະ ໜອງການສິດສອນທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ເພື່ອພັດທະນາວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາ ຫຼື ທັກສະການຄິດໂດຍເອກະລາດ. ຫຼັກສູດການສຶກສາທີ່ມີຢູ່ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຄູທີ່ຈໍາກັດ ມັກຈະເສີມຂະຫຍາຍການຮຽນຮູ້ແບບເລົ່າຂຶ້ນໃຈໃຫ້ຈື່ຈໍາ ເປັນວິທີການສອນ ^{149,150} ຫ້ອງການສຶກສາເມືອງ ມີງົບປະມານທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ສໍາລັບການລົງໄປຢ້ຽມຢາມກໍາກັບດູແລ, ເຊິ່ງທໍາລາຍໂອກາດໃນການຝຶກອົບຮົມເພື່ອດການພັດທະນາ. ການພັດທະນາດ້ານວິຊາສະເພາະຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແມ່ນບໍ່ມີເລື້ອຍປານໃດ.¹⁵¹

92. ສະພາບແວດລ້ອມໃນການຮຽນຮູ້ບໍ່ຄ່ອຍຈະພຽງພໍຢູ່ສະເໝີ. ໂຮງຮຽນສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ສາມາດຕອບສະ

¹⁴⁵ ອັດຕາສ່ວນຄູສອນໂຮງຮຽນຂັ້ນປະຖົມ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແມ່ນ 6.4 ຄົນຕໍ່ໂຮງຮຽນ, ແຕ່ມີພຽງ 2.4 ຄົນຢູ່ໃນແຂວງຜົ້ງສາລີ.

ໜອງ ອັດຕາສ່ວນ 1: 1 ນັກຮຽນ-ປຶ້ມຕໍ່າລາ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນນະໂຍບາຍການສຶກສາ.¹⁵² ເກືອບເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງໂຮງຮຽນ ຂັ້ນປະຖົມ ຂາດແຄນນ້ຳໃຊ້ຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ທີ່ເປັນໄປຕາມ ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ (ເບິ່ງຢູ່ SDG 6). ເງິນອຸດໜູນໂຮງຮຽນກ້ອນໃຫຍ່ຈາກສູນກາງ (School Block Grants) ບໍ່ໄດ້ຮັບການເບີກຈ່າຍ ໃນເວລາທີ່ເໝາະສົມຢູ່ສະເຫມີ, ຫລື ບໍ່ໄດ້ຮັບການສະໜອງທຶນຮອນພຽງພໍເປັນປະຈຳ ສຳລັບ ໂຮງຮຽນທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດ.

4 QUALITY EDUCATION

ມີການສຶກສາທີ່ ມີຄຸນນະພາບ

4 ມີການສຶກສາທີ່ມີ
ຄຸນນະພາບ

98.8%
ອັດຕາການເຂົ້າໂຮງຮຽນຂັ້ນປະຖົມຂອງ
ເດັກນ້ອຍທັງໝົດ

61% ອັດຕາການຮຽນຈົບຊັ້ນ
ມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ

$< \frac{1}{3}$ ຂອງນັກຮຽນ ປໍ່ 3 ເຂົ້າໃຈ
ໃນສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າອ່ານ
ໃນປີ 2012

51% ຂອງນັກຮຽນຂັ້ນປະຖົມ
ໄດ້ຮັບການສຶກສາຂັ້ນ
ອານຸບານ

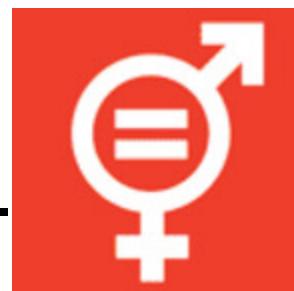
ເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 6-16 ປີ
ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນໃນປີ 2015

267,000

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; UNESCO Institute for Statistics; 2012 Early Grades Learning Assessment, Lao PDR; Ministry of Education and Sports; Education Management Information System, Ministry of Education Statistic Report 2014-2015/2015-2016; Education and Sports Statistic Center; Lao Population and Housing Census 2015

SDG5

ມີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-
ຊາຍ

SDG 5. ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມ ເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

93. ການປັບປຸງຂໍ້ມູນ ໃຫ້ທັນສະໄໝຢູ່ເລື້ອຍໆ ແລະ ເປັນລະບົບ ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນສຳລັບຕົວຊີ້ບອກ ບົດບາດຍິງ - ຊາຍ. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ກ່ຽວພັນກັບການແຕ່ງງານກ່ອນໄວ, ການເຂົ້າເຖິງການຮັກສາສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ການເຮັດວຽກໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ວຽກກາດູແລເອົາໃຈໃສ່ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງ ໄດ້ຮັບການເກັບກຳ ຜ່ານທາງການສຳ ຫຼວດຄົວເຮືອນ, ດັ່ງເຊັ່ນ LSIS ແລະ LECS, ເຊິ່ງປັດຈຸບັນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນທຸກໆ 5 ປີ. ການລວມຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າໃນການສຳຫຼວດຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງຄັ້ງ (ຍົກຕົວຢ່າງການເຮັດວຽກໃນຄອບຄົວ ແລະ ວຽກການຕູແລ ເອົາໃຈໃສ່ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງ ເຂົ້າໃນ LSIS, LECS ແລະ LFS) ຈະສະໜອງການປັບປຸງໃຫ້ຂໍ້ມູນທັນສະໄໝຂຶ້ນຢູ່ ເລື້ອຍໆ, ໂດຍໃຫ້ໃຊ້ຄຳນິຍາມດຽວກັນ. ຄາດໝາຍ SDG ກ່ຽວກັບການຈຳແນກເພດໃນຂອບເຂດກົດໝາຍ ກຳລັງ ຖືກກວດສອບໂດຍການທົບທວນຄຸນນະພາບຂອງນິຕິບັນຍັດ. ທຸກໆກະຊວງ ແລະ ອົງການຕ່າງໆ ໃນປະເທດ ຈຳເປັນ ຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເປັນລະບົບສຳລັບການແຍກປະເພດຂອງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ ອີງຕາມເພດ

94. ລະບົບຂໍ້ມູນດ້ານບໍລິຫານຈຳເປັນຕ້ອງປັບໃຫ້ເໝາະສົມ ເພື່ອວັດແທກຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການ ຖືພາໃນໄວລຸ້ນ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານການເມືອງ. ໃນປັດຈຸບັນ, ລະບົບຂໍ້ມູນດ້ານບໍລິຫານໃນ ການຮັກສາສຸຂະພາບ ບໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ເພື່ອຕິດຕາມການຖືພາຂອງໄວລຸ້ນ, ແຕ່ສິ່ງນີ້ ຈຳເປັນຕ້ອງປະຕິບັດ ເພື່ອຕິດຕາມ ບັນຫາບຸລິມະສິດໃນການຖືພາຂອງໄວລຸ້ນທຸກໆປີ, ເຊິ່ງເປັນຕົວແທນສຳລັບການແຕ່ງງານກ່ອນໄວ.¹⁵³ ສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ກະຊວງພາຍໃນ ສ້າງຂໍ້ມູນຢ່າງໜ້ອຍ ເປັນປະຈຳທຸກປີກ່ຽວກັບສ່ວນແບ່ງຂອງແມ່ຍິງໃນຕຳແໜ່ງການນຳ. ນອກ ໜ້ອ ຈາກຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບແມ່ຍິງໃນສະພາແຫ່ງຊາດ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕຳແໜ່ງອື່ນໆ ແມ່ນຫາບໍ່ໄດ້ ງ່າຍ. ລະບົບໃນການສ້າງມາດຕະຖານ ແລະ ການລາຍງານກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ (ຍົກຕົວຢ່າງ ລະດັບໃດຂອງ ການນຳ ຄວນໄດ້ຮັບການລາຍງານ) ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນ.

95. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນ ຕ້ອງການຄວາມ ເອົາໃຈໃສ່ຫຼາຍຂຶ້ນ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ເກັບກຳຢ່າງເປັນ ປົກກະຕິ, ຍ້ອນວ່າ ການວັດແທກຂອງການແຜ່ຫຼາຍ ຕ້ອງໄດ້ເພິ່ງພາ ຕໍ່ການສຳຫຼວດພິເສດ.¹⁵⁴ ການອອກແບບການສຳ ຫຼວດດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງການຄະລຳທາງດ້ານສັງຄົມ, ລັກສະນະສະຫຼຸບຊັບຊ້ອນ ແລະ ເຊື່ອງອຳຂອງການລ່ວງ ລະເມີດ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ.¹⁵⁴ ບັນຫາຄວາມປອດໄພ ແລະ ດ້ານຈັນຍາບັນ ສ້າງຄວາມສັບສົນ ໃຫ້ແກ່ການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ແລະ ການຕິດຄວາມ ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ ແນວໂນ້ມ ທີ່ຈະລາຍງານ ຕໍ່າກວ່າຄວາມເປັນຈິງຂອງການໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງ. ໃນປັດຈຸບັນ ສປປ ລາວ ບໍ່ສາມາດລາຍງານກ່ຽວກັບກຳມະສິດຂອງແມ່ຍິງ ຫຼືສິດທິການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ

¹⁵³ ສິ່ງນີ້ແມ່ນຍ້ອນວ່າແມ່ຍິງທີ່ຖືກລ່ວງລະເມີດຫຼາຍຄົນ ບໍ່ໄດ້ລາຍງານການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ລາຍງານກໍມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະເປັນພຽງແຕ່ກໍລະນີທີ່ ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດເທົ່ານັ້ນ.

ກະສິກຳ, ແຕ່ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ ຄວນເກັບໄວ້ ເນື່ອງຈາກອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ວາງແຜນ ທີ່ຈະ ອອກ ແນວທາງກ່ຽວກັບການລວມເຂົ້າດ້ວຍກັນ ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ ເຂົ້າໃນການສຳຫຼວດທີ່ມີຢູ່.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

96. ສະຖາບັນ ທີ່ມີ ອຳນາດ-ໜ້າທີ່ ທີ່ຈະສົ່ງເສີມ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ຄວາມສາມາດດ້ານການປະຕິບັດ ງານຂອງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ (LWU) ແລະ ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ, ແມ່- ເດັກ (NCAWMC) ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນທົ່ວທຸກລະດັບ, ແລະ ຂະຫຍາຍຈຳນວນສະມາຊິກ ແລະ ເຄືອຂ່າຍຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ, ລວມທັງໃນຂະແໜງເອກະຊົນ. ໃນຂະນະທີ່ LWU ແລະ NCAWMC ບໍ່ໄດ້ ຮັບຜິດຊອບໂດຍກົງ ສຳລັບການປະຕິບັດງານເກືອບທັງໝົດທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອບັນລຸ ຄາດໝາຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງ SDG 5, ພວກເຂົາເຈົ້າຄວນມີບົດບາດຕົ້ນຕໍໃນການຕິດຕາມໂຄງການ ແລະ ການປະຕິບັດງານຂອງກະຊວງອື່ນໆ ແລະ ເຮັດ ວຽກກັບກະຊວງຕ່າງໆເພື່ອໃຫ້ຄຳປຶກສາກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດແກ້ໄຂຕາມທີ່ຈຳເປັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສິ່ງນີ້ຮຽກຮ້ອງ ຕ້ອງການງົບປະມານສຳລັບການປະຕິບັດງານທີ່ພຽງພໍສຳລັບ LWU ແລະ NCAWMC.

97. ສ່ວນແບ່ງຂອງແມ່ຍິງໃນຕຳແໜ່ງການນຳ ແລະ ຕຳແໜ່ງບໍລິຫານຍັງບໍ່ເປັນທີ່ໜ້າພໍໃຈ, ເຖິງ ແມ່ນວ່າ ຈະມີເປົ້າໝາຍກຳນົດໄວ້ ໃນແຕ່ລະ ລະດັບ. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (NSED) ກຳນົດວ່າສ່ວນແບ່ງຂອງແມ່ຍິງຄວນເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 20 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງລະດັບການນຳໃນຕຳແໜ່ງຜູ້ ບໍລິຫານຢູ່ລະດັບແຂວງ/ນະຄອນຫຼວງ ແລະ ເມືອງ, 10 ສ່ວນຮ້ອຍຢູ່ໃນລະດັບບ້ານ, 30 ສ່ວນຮ້ອຍຢູ່ໃນລະດັບສູນ ກາງ, 30 ສ່ວນຮ້ອຍສຳລັບສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດສະໄໝທີ 8.

98. ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ຍັງລ້າຫຼັງໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ, ສຸຂະພາບ ແລະ ການບໍລິການດ້ານ ກົດໝາຍ. ດັດຊະນີຄວາມສະ ເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ສຳລັບການສຶກສາຂັ້ນມັດທະຍົມ ແລະ ການຮູ້ໜັງສື, ໂດຍ ສະເພາະ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ແມ່ຍິງລ້າຫຼັງຜູ້ຊາຍ (ເບິ່ງຢູ່ພາກກ່ຽວກັບ SDG 4), ເຖິງວ່າຈະມີຄວາມກ້າວໜ້າ ໂດຍລວມຂອງການສຶກສາໃນທົ່ວປະເທດ. ສປປ ລາວ ໜຶ່ງໃນປະເທດທີ່ມີອັດຕາສູງທີ່ສຸດຂອງການແຕ່ງງານກ່ອນໄວ ໃນພາກພື້ນ. ຄວາມຕ້ອງການສຳລັບການຄຸມກຳເນີດໃນແມ່ຍິງ ແລະ ໄວລຸ້ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງຢ່າງ ເຕັມສ່ວນ. ແມ່ຍິງຈຳເປັນຕ້ອງມີການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ການໃຫ້ຄຳປຶກສາ, ໂດຍສະເພາະໃນ ກໍລະນີທີ່ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ. ລະບົບສະຫວັດດິການສັງຄົມຍັງຂາດແຄນກົນໄກການປ້ອງກັນ, ການກວດ ຈັບ, ການຮັບມື ແລະ ການປົກປ້ອງທີ່ເໝາະສົມທີ່ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຈາກຄວາມຮຸນແຮງ (SDG 16).

99. ແມ່ຍິງ ຍັງຖືກຈຳກັດທາງເລືອກໃນວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ກາລະໂອກາດທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ. ສ່ວນໃຫຍ່ ຍ້ອນລະດັບການສຶກສາທີ່ຕໍ່າກວ່າຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ, ແມ່ຍິງ ປະກອບເປັນແຮງງານສ່ວນ ໃຫຍ່ ຢູ່ໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ໃນບັນດາແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກໃນຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ, ແລະ ມີການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ໜ້ອຍ ທັງປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ສິນເຊື່ອ. ສຳລັບ ແມ່ຍິງທີ່ຈະເຈາະເຂົ້າໄປ ແລະ ມີປະຕິສຳພັນຢ່າງເຕັມສ່ວນກັບຕະຫຼາດ, ຍຸດທະສາດທີ່ເລັ່ງໃສ່ເອົາແມ່ຍິງເປັນໃຈກາງຕ້ອງໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍການສົ່ງເສີມຜູ້ປະກອບການເພດຍິງ, ການພັດທະນານະໂຍບາຍແຮງງານທີ່ເປັນທຳ, ການຮັບປະກັນວ່າ ແມ່ທີ່ຍັງໜຸ່ມສາມາດສືບຕໍ່ຮັບການຈ້າງງານ ແລະ ຂະຫຍາຍບົດບາດຂອງແມ່ຍິງໃນການສຶກສາວິຊາ ຊີບ, ການພັດທະນາທັກສະ ແລະ ໂຄງການສ້າງລາຍໄດ້.

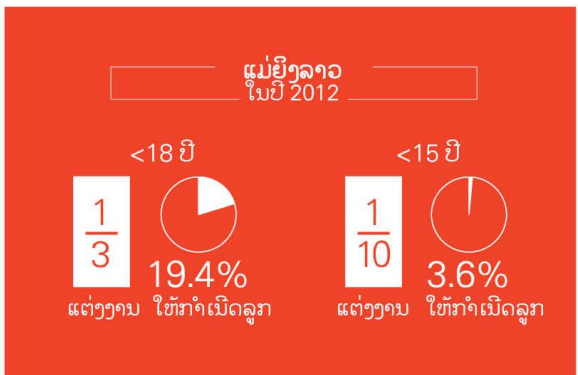
100.ແມ່ຍິງທີ່ດ້ອຍໂອກາດຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ. ມະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບແຕ່ລະໂຄງການຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆຕ້ອງໄດ້ສົ່ງເສີມ ການຮັບເອົາແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທີ່ດ້ອຍໂອກາດຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ດັ່ງເຊັ່ນ ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍເພດຍິງ, ແມ່ຍິງທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງງານທີ່ ຫຼື ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງຕໍ່າກວ່າກົດໝາຍກຳນົດໄວ້, ແລະ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງຈາກຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ. ການເລັ່ງເປົ້າໝາຍໃສ່ແມ່ຍິງໃນກຸ່ມດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອບັນລຸຄວາມກ້າວໜ້າທີ່ຍືນຍົງໃນຂົງເຂດອື່ນໆຂອງ SDG (ດັ່ງເຊັ່ນການປ້ອງກັນ ແລະ ລຶບລ້າງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ, ໂພຊະນາການເດັກ, ສຸຂະພາບແມ່, ການສຶກສາຂັ້ນມັດທະຍົມ, HIV/AIDS, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການມີວຽກເຮັດງານທຳ).

5 GENDER EQUALITY

ມີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ

5 ມີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; Lao Social Indicator Survey 2011/12; Lao National Survey on Women's Health and Life Experiences 2014; Labour Force Survey 2010

SDG6

ມີນໍ້າທີ່ສະອາດ ແລະ ສຸຂະ
ອະນາໄມ

SDG 6. ຮັບປະກັນໃຫ້ມີນ້ຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

101. ການວັດແທກການເຂົ້າເຖິງ "ການບໍລິການທີ່ຄຸ້ມຄອງຢ່າງປອດໄພ" ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມພະຍາຍາມອັນໃໝ່. "ການບໍລິການນ້ຳດື່ມທີ່ຄຸ້ມຄອງຢ່າງປອດໄພ" ແລະ "ການບໍລິການສຸຂະອະນາໄມທີ່ຄຸ້ມຄອງຢ່າງປອດໄພ" ລວມທັງມີການຮັບປະກັນຄວາມພ້ອມ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳດື່ມ (ອາຈີມ ແລະ ສານເຄມີ), ແລະ ລະບົບການທີ່ອອກໂດຍການຈັດຕັ້ງທີ່ເໝາະສົມ, ດັ່ງເຊັ່ນດຽວກັນກັບສະຖານທີ່ອ່ານວຍຄວາມສະດວກສໍາລັບການລ້າງມື ພ້ອມມີສະບູ ແລະ ນ້ຳ, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຍັງກໍ່ໃຫ້ເກີດສິ່ງທ້າທາຍໃນການວັດແທກ. ຂໍ້ກຳນົດ "ສະຖານທີ່ອ່ານວຍຄວາມສະດວກສໍາລັບການລ້າງມືພ້ອມມີສະບູ ແລະ ນ້ຳ" ແມ່ນສິ່ງເພີ່ມຕື່ມ ແລະ ໝາຍຄວາມວ່າການເຂົ້າເຖິງ "ການບໍລິການສຸຂະອະນາໄມທີ່ຄຸ້ມຄອງຢ່າງປອດໄພ" ຈະຢູ່ຕໍ່າກວ່າ ການເຂົ້າເຖິງສະຖານທີ່ ທີ່ສຸຂະອະນາໄມໄດ້ຮັບການປັບປຸງ (ຕົວຊີ້ບອກ MDG), ເພາະວ່າ ຄາດໝາຍ SDG ຈະລວມສະເພາະປະຊາກອນທີ່ນໍາໃຊ້ ທັງສະຖານທີ່ສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ສະຖານທີ່ລ້າງມືພ້ອມມີສະບູ. ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການຖ່າຍຢ່າງຊະຊາຍ ຍັງຈໍາເປັນ ຕ້ອງໄດ້ຕິດຕາມເນື່ອງຈາກ ສິ່ງນີ້ ຍັງເປັນບັນຫາບຸລິມະສິດຢູ່.

102. ຄຸນນະພາບນ້ຳ, ການນໍາໃຊ້ນ້ຳຢ່າງປະສິດທິພາບ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳກໍ່ໃຫ້ເກີດສິ່ງທ້າທາຍໃນການວັດ ແທກ. ໃນຂະນະທີ່ ການໃຊ້ນ້ຳສະອາດຕາມອັດຕາສ່ວນຂອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳຈິດທີ່ມີຢູ່ ແມ່ນໄດ້ລາຍງານແລ້ວສໍາລັບ MDGs, ລະບົບເກັບກໍາຂໍ້ມູນຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນປັດຈຸບັນຍັງບໍ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຕິດຕາມຕົວຊີ້ບອກ SDG ກ່ຽວກັບນ້ຳເສຍທີ່ໄດ້ຮັບການບໍາບັດແລ້ວຢ່າງປອດໄພ, ແຫຼ່ງນ້ຳຫລື ພື້ນທີ່ນ້ຳທີ່ມີຄຸນນະພາບນ້ຳອ້ອມຮອບທີ່ດີ, ແລະ ການໃຊ້ນ້ຳຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ອົງການ WHO ຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດວ່າ ມັນເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຕິດຕາມອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງ ທີ່ໃຊ້ນ້ຳຈາກແຫຼ່ງທີ່ມີເຊື້ອບັກເຕີຣີ e-coli ເທົ່າກັບສູນ, ເຊິ່ງເປັນຕົວແທນ; ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບນ້ຳໃນຊົນນະບົດ ບໍ່ໄດ້ມີໃຊ້ຢ່າງເປັນລະບົບ. ລະດັບຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳແບບເຊື່ອມສານ ຄິດໄລ່ຈາກການສໍາຫຼວດພິເສດທີ່ມີການສະໜັບສະໜູນຈາກສາກົນ, ໂດຍມີບົດລາຍງານຫຼັງສຸດຈາກ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2006. ທິດທາງຂອງການຕິດຕາມ ທີ່ດີກວ່າ ເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ ເພາະການພັດທະນາຢ່າງໄວວາ ແລະ ກວ້າງຂວາງດ້ານພະລັງລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຂອງ ສປປ ລາວ ມີຜົນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນນ້ຳຂອງປະເທດ.

103. ລະບົບຕ່າງໆຍັງບໍ່ທັນມີສໍາລັບການຕິດຕາມການສະໜອງທຶນ ແລະ ນະໂຍບາຍສໍາລັບນ້ຳ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ. ມັນເປັນສິ່ງສໍາຄັນສໍາລັບລາຍຈ່າຍດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ນ້ຳ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ລາຍງານແຍກຕ່າງຫາກ ແລະ ເພື່ອຕິດຕາມ ການປະຕິບັດພັນທະສັນ ຍາ ທັງຕໍ່ສາກົນ ແລະ ຕໍ່ປະເທດຊາດ.⁷¹ ແຜນການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານທີ່ປະສານງານກັນ ສໍາລັບຂະໜອງ WASH ຕ້ອງໄດ້ ລວມເຂົ້ານໍາການໃຊ້ຈ່າຍພາຍໃນປະເທດ. ນະໂຍບາຍ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ສໍາລັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຄຸ້ມຄອງນ້ຳ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມບໍ່ສາມາດຕິດຕາມໄດ້, ເພາະວ່າລະບົບການຕິດຕາມສໍາລັບການບໍລິການ WASH ຢູ່ຊົນນະບົດຍັງບໍ່ຄົບຖ້ວນສົມບູນ.

⁷¹ ທີ່ໜ້າສັງເກດ, ຄໍາໝັ້ນສັນຍາ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນກອງປະຊຸມລະດັບສູງກ່ຽວກັບສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ນ້ຳ ເພື່ອໝົດທຸກຄົນ.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

104. ສປປ ລາວ ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍຊັບພະຍາກອນນໍ້າ, ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນນໍ້າຈືດທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ, ເຊິ່ງ ຕ້ອງໄດ້ຮັບ ການຄຸ້ມຄອງເປັນຢ່າງດີ. ຊັບ ພະຍາກອນນໍ້າໃນປະເທດ ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ໃນຫລາຍຂະແໜງການ ລວມທັງ ຊົນລະປະທານ, ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ການເດີນເຮືອ, ການປະມົງ, ການສະໜອງນໍ້າໃນຕົວເມືອງ ແລະ ການສະໜອງນໍ້າຢູ່ຊົນນະບົດ. ການນໍາໃຊ້ນໍ້າ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໃນການຜະລິດກະສິກໍາ.¹⁵⁵ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເພີ່ມຕື່ມ ເປັນສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອຫຼຸດຄວາມກົດດັນຕໍ່ນໍ້າ, ການນໍາໃຊ້ນໍ້າຢ່າງມີປະສິດທິພາບ² ແລະ ການຄຸ້ມຄອງນໍ້າ. ແນວທາງ ການເຊື່ອມສານຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງນໍ້າ ຈະສະໜອງຂະບວນການທີ່ຮອບຄອບຫຼາຍຂຶ້ນໃນການຄັດເລືອກໂຄງການ ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ຈໍາແນກລະບຽບການປະຕິບັດງານທີ່ຫຼີກເວັ້ນການຂັດແຍ້ງລະຫວ່າງສິ່ງອໍານວຍຄວາມ ສະດວກ ແລະ ໃນບັນດາຜູ້ນໍາໃຊ້ນໍ້າ, ລວມທັງບູລິມະສິດຂ້າມຊາຍແດນ. ໃນຂະນະທີ່ ສິ່ງນີ້ອາດຈະຊ່ວຍຫຼຸດ ຜ່ອນ ບາດກ້າວການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ມັນຍັງຈະອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ ການເຕີບໂຕຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ຈະຈັບຄູ່ກັນໄດ້ດີກວ່າລະຫວ່າງການເຕີບໂຕໃນກໍາລັງການຜະລິດທີ່ຕິດຕັ້ງແລ້ວ ກັບການປັບປຸງພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ.¹⁵⁶

105. ຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງນໍ້າ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ການ ຕິດຕາມຢ່າງເປັນລະບົບ. ນໍ້າເສຍ ຈາກຂະແໜງການກະສິກໍາ ແລະ ອຸດສາຫະກໍາ, ລວມທັງການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ, ແມ່ນບັນຫາທີ່ກໍາລັງເຕີບໃຫຍ່, ໂດຍສະເພາະໃນແຂວງພາກເໜືອ, ເນື່ອງຈາກການຄຸ້ມຄອງທີ່ບໍ່ດີໂດຍການປົກຄອງ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ນໍ້າໃຕ້ດິນ ແມ່ນແລະ ອາດຈະຍັງ ເປັນແຫຼ່ງນໍ້າຕົ້ນຕໍທີ່ມີທ່າແຮງຂອງການ ສະໜອງນໍ້າໃນຕົວເມືອງຊົນນະບົດ ແລະ ຕົວເມືອງຂະໜາດນ້ອຍ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດພື້ນທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກແຫຼ່ງນໍ້າ ໜ້າດິນ. ນໍ້າ ບໍ່ໄດ້ຮັບການທົດສອບຢ່າງເປັນປະຈໍາ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ການປົນເປື້ອນສານໜູ (arsenic) ແມ່ນບັນຫາທີ່ສໍາ ຄັນໃນບາງເຂດພື້ນທີ່.

106. ສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ສຸຂາພິບານ ທີ່ບໍ່ດີເທົ່າທີ່ຄວນສືບຕໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດສິ່ງທ້າທາຍ, ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ການແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍເຫຼົ່ານີ້ຈໍາເປັນຕ້ອງມີທຶນສະເພາະ, ລະບົບຕິດຕາມສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ການເຂົ້າແກ້ໄຂໃນການປ່ຽນແປງພຶດຕິກໍາທີ່ຈະຢຸດຕິການຖ່າຍຊະຊາຍ. ສຸຂະອະນາໄມໃນຕົວເມືອງຍັງບໍ່ດີເຊັ່ນກັນ, ໂດຍມີລະບົບລະບາຍນໍ້າ ແລະ ນໍ້າເສຍ ບໍ່ອໍານວຍຄວາມສະດວກສໍາລັບການພຽງພໍ, ແລະ ບໍ່ມີການບໍາບັດນໍ້າເສຍຈາກ ຄົວເຮືອນ ແລະ ອຸດສາຫະກໍາທີ່ໄຫລລົງສູ່ພື້ນທີ່ຕໍ່າ ເຊິ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການຂາດແຄນການເຂົ້າເຖິງຕໍ່ສະຖານທີ່ອໍານວຍສະດວກເລື່ອງນໍ້າ, ສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ສຸຂະພິບານ ແລະ ການຂາດແຄນຈິດສໍານຶກກ່ຽວກັບສຸຂະອະນາໄມ ມີຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ການສຶກສາຂອງເດັກຍິງ, ສຸຂະພາບທາງ ເພດ ແລະ ການຈະເລີນພັນຂອງເດັກຍິງ ແລະ ແມ່ຍິງ. ແລະ ກຽດສັກສີ. ການຂາດແຄນ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ພຽງພໍ ສໍາລັບສຸຂະອະນາໄມໃນການເປັນປະຈໍາເດືອນ ແມ່ນເຊື່ອມໂຍງກັບການຂາດໂຮງຮຽນ ແລະ ແມ້ນແຕ່ ການປະລະການຮຽນຂອງເດັກຍິງ. ປະຈໍາເດືອນຂອງແມ່ຍິງ ເປັນເລື່ອງຄະລໍາທີ່ສ້າງມົນທົນ, ຄວາມອັບອາຍ, ແລະ ຄວາມມືດງຽບໃນບັນດາເດັກຍິງໄວໜຸ່ມ, ເຊິ່ງມັກຈະສືບຕໍ່ເຂົ້າສູ່ໄວເປັນຜູ້ໃຫຍ່ຢູ່ສະເໝີ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເປັນອາ ຈິນ ວົງຈອນຂອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ.

² ວິທີການມາດຕະຖານ ກໍາລັງຖືກພັດທະນາ, ອີງຕາມອົງການ FAO

6 CLEAN WATER AND SANITATION

ມີນ້ຳທີ່ສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ

6 ມີນ້ຳທີ່ສະອາດ & ສຸຂະອະນາໄມ

ສປປ ລາວ ປະສົບຜົນສໍາເລັດຢ່າງໜັກໜາກພູມໃຈໃນ ຂະແໜງການນ້ຳສະອາດ & ສຸຂະອະນາໄມ

ໃນຄັ້ງເຮືອນທີ່ ບໍ່ມີນ້ຳໃຊ້ 79% ຂອງຜູ້ໄປເອົານ້ຳ ເປັນແມ່ຍິງ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; Joint Monitoring Programme of UNICEF/WHO 2015

SDG7

ມີພະລັງງານທີ່ສະອາດ

ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້

SDG 7. ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານທີ່ຍືນຍົງ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

107. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າ ແລະ ແຫຼ່ງພະລັງງານຂອງຄົວເຮືອນ ອາດໄດ້ມາຈາກລະບົບຂໍ້ມູນບໍລິຫານ ແລະ ການສໍາຫຼວດ ຫຼື ການສໍາຫຼວດປະຊາກອນ. ການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານ ແມ່ນວັດແທກໂດຍອັດຕາສ່ວນການໃຊ້ພະລັງງານໄຟຟ້າ ແລະ ໂດຍການນໍາໃຊ້ເຊື້ອໄຟສະອາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີສະອາດ.¹⁵⁷ ອັດຕາສ່ວນການໃຊ້ພະລັງງານໄຟຟ້າ ໄດ້ມາຈາກລະບົບຂໍ້ມູນການບໍລິ ຫານໃນກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ແລະ ຈາກຂໍ້ມູນການສໍາຫຼວດປະຊາກອນ/ການສໍາຫຼວດ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ອັນຫຼັງນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຖືກຄິດໄລ່ໃໝ່ ອີງຕາມປະຊາກອນ ແທນທີ່ຈະເປັນຄົວເຮືອນ. ຕົວຊີ້ບອກທີສອງ, ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີຄວາມໄວ້ວາງໃຈຕົ້ນຕໍເຊື້ອໄຟ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີສະອາດ, ແມ່ນໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ຈາກ ຂໍ້ມູນການສໍາຫຼວດປະຊາກອນຫຼື ການສໍາຫຼວດກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ຟື້ນ, ຖ່ານ ແລະ ໄຟຟ້າ ຢູ່ໃນລະດັບຄົວເຮືອນເທົ່ານັ້ນ.

108. SDG 7 ຍັງນໍາໃຊ້ການຄາດຄະເນ 0v' ສາກົນທີ່ຄິດໄລ່ຈາກສະຖິຕິສະພາບດຸ່ນດ່ຽງດ້ານພະລັງງານຂອງລັດຖະບານ. ສ່ວນແບ່ງ ພະລັງງານທົດແທນ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນ 0v' ການໃຊ້ພະລັງງານ ແມ່ນຄິດໄລ່ຈາກສະຖິຕິ ແລະ ສະພາບດຸ່ນດ່ຽງດ້ານພະລັງງານແຫ່ງຊາດທີ່ຜະລິດໂດຍກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່. ອົງການພະລັງງານສາກົນ (IEA) ຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ສ່ວນແບ່ງພະລັງງານທົດແທນໃນການບໍລິໂພກພະລັງງານຂັ້ນສູດທ້າຍທັງໝົດ, ແລະ ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນການໃຊ້ພະລັງງານຂັ້ນຕົ້ນ ເພື່ອຜະລິດສະຖິຕິທີ່ທຽບເທົ່າໄດ້ໃນລະດັບນາໆຊາດ.¹⁵⁷ ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນພະລັງງານຂັ້ນຕົ້ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບໂດຍການແບ່ງການຈັດຫາພະລັງງານຂັ້ນຕົ້ນທັງໝົດ ຕໍ່ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ. ເຊິ່ງຊີ້ບອກວ່າໄດ້ໃຊ້ພະລັງງານຫຼາຍເທົ່າໃດ ເພື່ອຜະລິດໜຶ່ງຫົວໜ່ວຍຂອງຜົນຜະລິດທາງເສດຖະກິດ. ດັ່ງນັ້ນມັນບົ່ງບອກເຖິງປະສິດທິພາບ ເຊິ່ງເສດຖະກິດສາມາດນໍາໃຊ້ພະລັງງານເພື່ອຜະລິດຜົນຜະລິດທາງເສດຖະກິດ. ອັດຕາສ່ວນທີ່ຕໍ່າກວ່າ ຊີ້ບອກ ວ່າພະລັງງານ ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ໜ້ອຍລົງ ເພື່ອຜະລິດໜຶ່ງຫົວໜ່ວຍຂອງຜົນຜະລິດ.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

109. ການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການໃນການໃຊ້ພະລັງງານໃນປະເທດແມ່ນໜຶ່ງໃນບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ. ຄວາມຕ້ອງການໃນການໃຊ້ໄຟຟ້າໃນປະເທດ ຄາດວ່າຈະເພີ່ມທະວີຢ່າງໄວວາ, ສະທ້ອນເຖິງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບການເລັ່ງຂະຫຍາຍເຄືອຂ່າຍໄຟຟ້າໃນຊົນນະບົດ ແລະ ການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳ. ການຂະຫຍາຍ ຂອງກິດຈະກຳຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ, ການຜະລິດຊີມັງ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ຕາມແຜນທີ່ວາງໄວ້ ຖືກຄາດຄະເນວ່າຈະນໍາໄປສູ່ການເພີ່ມທະວີ ຄວາມຕ້ອງການໃນການໃຊ້ພະລັງງານພາຍໃນປະເທດ ສີ່ຫາຫົກເທື່ອ. ເນື່ອງຈາກ ແຫຼ່ງການສະໜອງ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຢູ່ໃນພາກເໜືອ ແລະ ພາກໃຕ້, ໃນຂະນະທີ່ ຄວາມຕ້ອງການ ຈະເຕີບໂຕໄວທີ່ສຸດຢູ່ພາກກາງ, ການລົງທຶນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃນລະບົບສາຍສົ່ງ ແລະ ລະບົບຈ່າຍກະແສ ຈະຈຳເປັນຕ້ອງມີ ຄຽງຄູ່ໄປກັບການລົງທຶນລາຍໃຫຍ່ໃນການຜະລິດພະລັງງານ. ທັງໝົດນີ້ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການເພີ່ມທະວີຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງສໍາລັບຊັບພະຍາກອນທາງດ້ານການເງິນ.¹⁵⁸

¹⁵⁷ ເຊື້ອໄຟທີ່ເປັນແຫຼວ (ທີ່ບໍ່ແມ່ນແຂງ) ແມ່ນຖືກກຳນົດໂດຍທົ່ວໄປວ່າເປັນເຊື້ອໄຟທີ່ສະອາດ

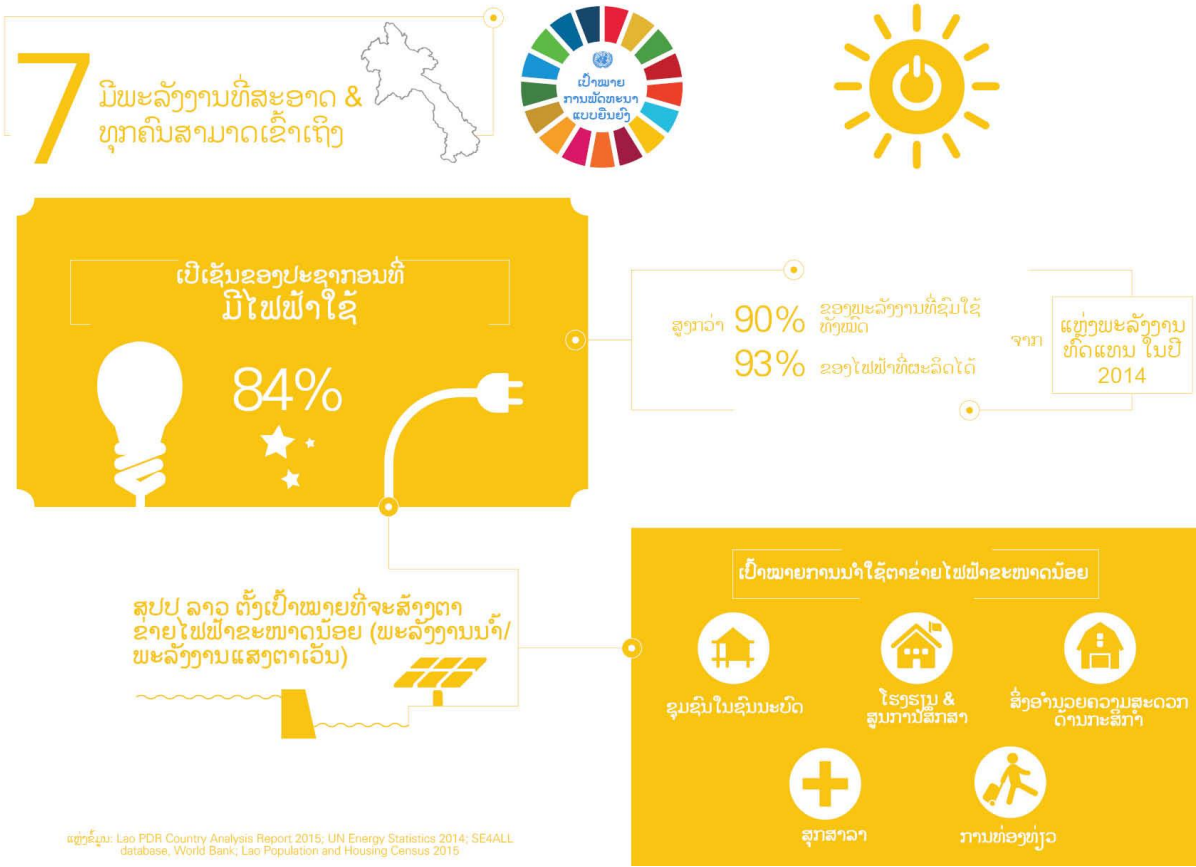
110. ການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກທີ່ເໝາະສົມ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຄວບຄຸມທ່າແຮງ ບົນພື້ນຖານຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນດາສິ່ງທ້າທາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ນີ້ໝາຍເຖິງການສະຫງວນພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ຢ່າງພຽງພໍສໍາລັບການຂະຫຍາຍເຄື່ອນຍ້າຍໄຟຟ້າຊົນນະບົດ ແລະ ການນໍາໃຊ້ລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກການສົ່ງອອກໄຟຟ້າ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການເພິ່ງພາຕໍ່ຂະແໜງການຕ່າງໆທີ່ສຸມໃສ່ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຂະໜາດໃຫຍ່ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ, ໂດຍມີການປະເມີນຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງລົບດ້ານສັງຄົມ ແລະ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ດຸ່ນດ່ຽງຄວາມຕ້ອງການໃນການບໍລິໂພກພາຍໃນປະເທດ ແລະ ກາລະໂອກາດການສົ່ງອອກ, ປະນີປະນອມລະຫວ່າງຜົນປະໂຫຍດໄລຍະສັ້ນ (ດັ່ງເຊັ່ນ ເງິນປັນຜົນຈາກຜູ້ຜະລິດພະລັງງານອິດສະຫຼະ) ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໄລຍະຍາວ (ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ເຄືອຂ່າຍສາຍສົ່ງທີ່ປົກແຜ່ນໂດຍການເຊື່ອມຕໍ່ກັບບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງ (GMS), ແລະ ການລະດົມທຶນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທາງດ້ານການເງິນໃນລັກສະນະທີ່ຫຼີກເວັ້ນຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ອົງປະກອບ ອື່ນໆຂອງເສດຖະກິດ, ດັ່ງເຊັ່ນ ຜົນກະທົບຈາກອັດຕາແລກປ່ຽນຕໍ່ການກະສິກໍາ ແລະ ການສົ່ງອອກອື່ນໆ.¹⁵⁹

111. ການແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆທີ່ກ່າວຢູ່ຂ້າງເທິງນັ້ນຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ສະຖາບັນໃນຂະແໜງການພະລັງງານ. ການວາງແຜນສໍາລັບຂະແໜງການ ຈະຕ້ອງການອີງໃສ່ການພັດທະນາທ່າແຮງການສົ່ງອອກພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຂອງ ສປປ ລາວ, ການນໍາໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ການພັດທະນາຂອງຊັບພະຍາກອນພະລັງງານທັງໝົດ. ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ສະຖາບັນ ແມ່ນເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ ເພື່ອສົ່ງເສີມພະລັງງານທົດແທນ ແລະ ປະສິດທິພາບໃນການໃຊ້ພະລັງງານ, ໂດຍສະເພາະ, ເພື່ອອໍານວຍຄວາມສະດວກໃນການຜະລິດໄຟຟ້າໃນຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ ແລະ ນອກຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ, ວາງແຜນ ແລະ ພັດທະນານະໂຍບາຍການກໍານົດລາຄາ, ແລະ ສ້າງຕັ້ງຂັ້ນຕອນ ສໍາລັບການທົບທວນທີ່ຄ່ອງແຄ້ວ ແລະ ສະດວກຂຶ້ນ ສໍາລັບບົດສະເໜີການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນ. ນອກຈາກນີ້, ຂີດຄວາມສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງເບື້ອງຄວາມຕ້ອງການດ້ານພະລັງງານ (DSM), ການກວດສອບພະລັງງານ ແລະ ການເຂົ້າແກ້ໄຂດ້ານກົດລະບຽບ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງເຊັ່ນກັນ.¹⁶⁰

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

ມີພະລັງງານທີ່ສະອາດ
ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງ

SDG8

ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີກຽດ ແລະ
ເສດຖະກິດມີການຂະຫຍາຍໂຕ

SDG 8. ສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ວຽກ ງານທີ່ມີຄຸນຄ່າ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

112. ລະບົບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວຽກເຮັດງານທຳ ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງເທົ່າທີ່ຄວນ. ຂໍ້ມູນສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ການສຳຫຼວດແຮງງານ ແລະ ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຢູ່ໃນຂະແໜງນອກລະບົບ. ອົງປະກອບຂອງວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແມ່ນຄຸນນະພາບຂອງວຽກເຮັດງານທຳ, ແລະ ຄວາມເປັນສາກົນ ຫຼື ການທົ່ວເຖິງຂອງຜົນປະໂຫຍດ. ຄຸນນະພາບຂອງວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ ສປປ ລາວ ຖືກກວດສອບ ໂດຍລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ຊົ່ວໂມງ, ອັດຕາການວ່າງງານ ແລະ ສ່ວນແບ່ງ ຂອງຜູ້ທີ່ເຮັດກິດຈະການຂອງຕົນເອງ ແລະ ຜູ້ເຮັດວຽກຄອບຄົວ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ ໃນການວຽກເຮັດງານທຳທັງໝົດ. (ກຸ່ມສຸດທ້າຍແມ່ນຕົວແທນຂອງຕົວຊີ້ບອກລະດັບໂລກຂອງ *ອັດຕາສ່ວນຂອງວຽກງານນອກລະບົບໃນວຽກເຮັດງານທຳທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ*.¹⁶¹) ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສິ່ງນີ້ບໍ່ແມ່ນຄວາມໜ້າພໍໃຈຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ການສຳຫຼວດໃນອະນາຄົດ ອາດຈະຕ້ອງໄດ້ທົບທວນຄືນຄຳນິຍາມຂອງຂະແໜງວຽກເຮັດງານທຳນອກລະບົບ ຢູ່ ສປປ ລາວ.¹⁶¹ ການທົ່ວເຖິງຂອງຜົນປະໂຫຍດ ຖືກຕິດຕາມໂດຍການແຍກປະເພດຂໍ້ມູນສຳລັບຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານັ້ນ, ຍົກຕົວຢ່າງ ເພື່ອເບິ່ງວ່າແມ່ຍິງໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງເທົ່າທຽມກັນ ສຳລັບວຽກງານທີ່ເທົ່າທຽມກັນ. ໃນປັດຈຸບັນ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການແຍກປະເພດອີງຕາມເພດ ແລະ ສະຖານະພາບຂອງຄວາມພິການ, ຕາມທີ່ກຳນົດໂດຍຄາດໝາຍຂອງ SDG, ແມ່ນເປັນໄປບໍ່ໄດ້.

113. ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ຫລື ການສຳຫຼວດຕົວແທນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບຊາວໜຸ່ມ ແລະ ກ່ຽວກັບແຮງງານເດັກ. ລະບົບດ້ານການບໍລິຫານ ບໍ່ມີຂໍ້ມູນທີ່ແຍກຕາມອາຍຸ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວຽກເຮັດງານທຳໃນຂະແໜງການນອກລະບົບ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ການລົງບັນທຶກຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ສາມາດສະໜອງການຄາດຄະເນກ່ຽວກັບຊາວໜຸ່ມທີ່ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນການສຶກສາ ຫຼື ການຝຶກອົບຮົມ (ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບໍ່ມີຕົວເລກທີ່ສອດຄ່ອງກັນສຳລັບວຽກເຮັດງານທຳ). ຂໍ້ມູນແຮງງານເດັກແມ່ນມີພຽງແຕ່ຈາກການສຳຫຼວດຕົວແທນເທົ່ານັ້ນ. ຄຳນິຍາມຂອງແຮງງານເດັກຢູ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ກົງຕາມລັກສະນະຢ່າງທ່ອງແທ້ກັບຄຳນິຍາມຂອງສາກົນ. ສປປ ລາວ ກຳນົດ ແລະ ວັດແທກ ແຍກຕ່າງຫາກ ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍ ຢູ່ໃນອາຊີບ ແລະ ວຽກງານອັນຕະລາຍທີ່ຕ້ອງຫ້າມ ຕາມເພດ ແລະ ອາຍຸ.

114. ຕົວຊີ້ບອກການເຂົ້າເຖິງທາງດ້ານການເງິນໄດ້ຮັບການຕິດຕາມເປັນຢ່າງດີ ໂດຍທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (BoL) ຜ່ານທາງລະບົບການບໍລິຫານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ໃນຂະນະທີ່ ການສຳຫຼວດລະດັບຊາດ¹⁶² ຂອງ FinScope ໃນປີ 2014 ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ຮອບດ້ານກ່ຽວກັບຄາດໝາຍນີ້, ການສຳຫຼວດດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ຈັດເປັນປະຈຳປີ, ເນື່ອງຈາກ ວ່າການສະໜອງທຶນໃນອະນາຄົດ ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນໄດ້. ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຄວນນຳໃຊ້ສຳລັບການລາຍງານຢ່າງປົກກະຕິ ໃນຂະນະທີ່ຂໍ້ມູນການສຳຫຼວດ, ຖ້າຫາກກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ມີໃຫ້ໃຊ້, ສາມາດນຳໃຊ້ ເພື່ອຕື່ມເຕັມການວິເຄາະໃຫ້ສົມບູນ. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ປະກອບດ້ວຍການ

¹⁶¹ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ວຽກເຮັດງານທຳ ທີ່ບໍ່ແມ່ນການກະສິກຳ ກວມພຽງ 30 ສ່ວນຮ້ບ ຂອງວຽກງານໂດຍລວມໃນປີ 2010.

ເຂົ້າເຖິງ ເຄື່ອງຈ່າຍເງິນອັດຕະໂນມັດ (ATM), ສາຂາຂອງທະນາຄານ, ໜ່ວຍບໍລິການ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ, ຕາມທີ່ແນະນຳ ໂດຍທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.^໗

115. ສປປ ລາວ ມີຂີດຄວາມສາມາດທີ່ຈະຕິດຕາມຕົວຊີ້ບອກອື່ນໆ ສຳລັບ SDG 8 ດ້ວຍລະບົບການບໍລິຫານ; ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ລະບົບດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ຕົວຊີ້ບອກ 8 ກ.1 ແລະ 8.ກ.2 ແມ່ນຕິດຕາມ ໂດຍກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ (MoIC)(ຈຳນວນມື້ສະເລ່ຍເພື່ອແຈ້ງເອກະສານການນຳເຂົ້າ ແລະຈຳນວນມື້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ). ຕົວຊີ້ບອກ 8 ກ.1 ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ກະຊວງການເງິນ (MoF) ແລະ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ (MoLSW) ຕົກລົງເປັນເອກະພາບກັນກ່ຽວກັບຄຳນິຍາມຂອງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ການສ້າງຕັ້ງລະບົບການບໍລິຫານຂໍ້ມູນ ເພື່ອຕິດຕາມເລື່ອງນີ້ເປັນປະຈຳ. ລະບົບຕິດຕາມສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພຢູ່ສະຖານທີ່ ອອກແຮງງານຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ. ລະບົບຂອງກະຊວງ MoLSW ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຈຳນວນກໍລະນີຂອງການໄດ້ຮັບບາດເຈັບຈາກອຸບັດຕິເຫດແຮງງານ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນອັດຕາຄວາມຖີ່.¹⁶³ ດັ່ງນັ້ນໃນເບື້ອງຕົ້ນ ກະຊວງ MoLSW ຈະສາມາດຕິດຕາມຈຳນວນຂອງການໄດ້ຮັບບາດເຈັບຈາກອຸບັດຕິເຫດແຮງງານ ທີ່ຮ້າຍແຮງ ແລະ ບໍ່ຮ້າຍແຮງ ທີ່ໄດ້ລາຍງານໃນຊ່ວງປີທີ່ອ້າງອີງ, ໂດຍການຮ່ວມມືກັບກະຊວງສາທາລະນະສຸກ (MoH). ເນື່ອງຈາກ ການມີສ່ວນແບ່ງຂະໜາດໃຫຍ່ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານນອກລະບົບ, ການລາຍງານຕໍ່າກວ່າຄວາມເປັນຈິງແມ່ນເປັນໄປໄດ້.

116. ການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ ຖືກວັດແທກ ຜ່ານທາງຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ, ຍ້ອນວ່າລະບົບບັນຊີແຫ່ງຊາດ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ພັດ ທະນາຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ກຳນົດບຸລິມະສິດການເຕີບໂຕທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ການພັດທະນາສີຂຽວ, ລວມທັງລາຍຮັບຈາກຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ. ຕົວຊີ້ບອກ SDG ທີ່ແນະນຳໃຊ້ໃນລະດັບໂລກ ແມ່ນ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນໂດຍກົງ ຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຈຳນວນວຽກເຮັດງານທຳໃນອຸດສາຫະກຳການທ່ອງທ່ຽວ. ໃນປີ 2015, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) ໄດ້ລາຍງານວ່າ ການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງຂອງການທ່ອງທ່ຽວຕໍ່ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນແມ່ນ 4.6 ສ່ວນຮ້ອຍ ສຳລັບ ສປປ ລາວ, ໃນຂະນະທີ່ ວຽກເຮັດງານທຳໂດຍກົງຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ແມ່ນໄດ້ລາຍງານວ່າມີຈຳນວນ 122,900 ຄົນ ໂດຍມີສ່ວນແບ່ງຂອງແມ່ຍິງຈຳນວນ 50 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນວຽກດັ່ງກ່າວ.¹⁶⁴ ລັດຖະບານໄດ້ເລືອກທີ່ຈະໃຊ້ ລາຍຮັບຈາກການທ່ອງທ່ຽວເປັນດັ່ງຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ. ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຈາກຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງລະບົບບັນຊີແຫ່ງຊາດ ເປັນທີ່ຕ້ອງການເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມຈຳເປັນໃນການລາຍງານ SDG ແລະ NSEDP.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

117. ຮູບແບບການເຕີບໂຕຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນແບບໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຢ່າງເຂັ້ມຊັນ, ໂດຍປາດສະຈາກຈຳນວນທີ່ສົມສ່ວນຂອງກາລະໂອກາດວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າ. ຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນຢູ່ນອກ

^໗ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ຕົ້ນສະບັບ ແມ່ນຈຳກັດຢູ່ "ຈຳນວນສາຂາທະນາຄານທຸລະກິດ ແລະ ເຄື່ອງເຍົາຈ່າຍເງິນອັດໂນມັດ (ATMs) ຕໍ່ 100,000 ຜູ້ໃຫຍ່"

ເໜືອຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແມ່ນຍັງຕໍ່າ. ການກະສິກຳ, ບ່ອນທີ່ສອງສ່ວນສາມຂອງແຮງງານມີສ່ວນຮ່ວມ, ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 3,7 ສ່ວນຮ້ອຍໂດຍສະເລ່ຍໃນທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ, ພຽງແຕ່ໄວກວ່າ ການເຕີບໂຕຂອງຊົ່ວໂມງທີ່ໄດ້ເຮັດວຽກໜ້ອຍໜຶ່ງ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ຂັບເຄື່ອນ ໂດຍການເພີ່ມທະວີຂອງຈຳນວນຫົວໜ່ວຍພື້ນທີ່, ແທນທີ່ຈະແມ່ນຜະລິດຕະພາບ.¹⁶⁵

118. ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການພັດທະນາທັກສະຂອງແຮງງານແມ່ນບຸລິມະສິດ, ໂດຍສະເພາະສຳລັບຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການກະສິກຳທີ່ລ້ຽງກຸ່ມຕົນເອງ ຫຼືໃນຂະແໜງການນອກລະບົບ. ແຮງງານນອກລະບົບ ແມ່ນຍັງເປັນກະດູກສັນຫຼັງຂອງເສດຖະກິດລາວ.¹⁶⁶ ທັກສະທີ່ປັບປຸງແລ້ວ ແລະ ຄວາມຮູ້ ຈະປະກອບສ່ວນໄປທາງການເພີ່ມທະວີມູນຄ່າຂອງວຽກງານຂອງເຂົາເຈົ້າ.¹⁶⁶ ການຝຶກອົບຮົມຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍກ່ຽວກັບວິທີການຜະລິດອິນຊີ ແລະ ມາດຕະຖານຄວາມຍືນຍົງແບບສະໝັກໃຈ (VSS)^໗ ສາມາດສະໜອງທັກສະທີ່ມີຄ່າ ເພື່ອຂະຫຍາຍກາລະໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ເຮັດໃຫ້ວິສາຫະກິດມີຊີວິດຊີວາ ແລະ ທຸລະກິດທີ່ກ່ຽວພັນກັບຜົນຜະລິດອິນຊີ, ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ຮັບມືກັບສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການແຂ່ງຂັນໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ໃນທົ່ວໂລກ. ການສະໜັບສະໜູນດ້ານນະໂຍບາຍ ແມ່ນຈຳເປັນສຳລັບການຂະຫຍາຍຂະໜາດໂຄງການ TVET ຕ່າງໆ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກເອກະຊົນ, ດັ່ງເຊັ່ນ ໂຄງການທີ່ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມທັກສະສຳລັບພະນັກງານຂອງ SME ດ້ວຍວິທີເປັນນັກຝຶກງານ ຫຼື ນັກຝຶກຫັດໃນອົງກອນໃດໜຶ່ງ. ການເປັນຄູ່ຮ່ວມມື ດັ່ງກ່າວຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີທິດຊີ້ນຳ ແລະ ກົດໝາຍ, ລວມທັງຂໍ້ຕົກລົງດ້ານສະຖາບັນ ແລະ ວິທີປະຕິບັດການຝຶກຫັດ.¹⁶⁷ ເພື່ອໃຫ້ ລາວ ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຢ່າງເຕັມສ່ວນຈາກການເຂົ້າຮ່ວມໃນປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ (AEC), ໂຄງການ TVET ຍັງຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງຄວາມສາມາດໃນການເຮັດວຽກງານຂອງແຮງງານ ລາວ ໃນວຽກງານທີ່ມີຄ່າຈ້າງສູງ

119. ຊຸມຊົນທີ່ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃໝ່, ຜູ້ໄຮ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ຍັງຕ້ອງການສະໜັບສະໜູນໃນການພັດທະນາທັກສະ, ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອ. ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ອາດຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບການໃຫ້ສຳປະທານທີ່ດິນສຳລັບໂຄງການພັດທະນາ, ຫຼື ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ທີ່ຈຳກັດການປູກຝັງແບບເລື່ອນລອຍ ແລະ ປັບປຸງກາລະໂອກາດວິຖີການດຳລົງຊີວິດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ວຽກງານສ່ວນຫຼາຍໃນຂະແໜງວິສາຫະກິດເສດຖະກິດທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ ຕ້ອງມີຄວາມຄ່ອງແຄ້ວໃນການໃຊ້ພາສາລາວ, ເຊິ່ງກຸ່ມຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ອາດບໍ່ມີ. ກຸ່ມທີ່ ຍັງດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນຊຸມຊົນຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກຂອງເຂົາເຈົ້າຈະຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ລວມທັງການຜະ ລິດ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຕະຫຼາດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.¹⁶⁸

120. ການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂົດຄວາມສາມາດຂອງກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ (MoLSW) ເປັນບຸລິມະສິດໜຶ່ງ. ຂົງເຂດທີ່ການສະໜັບສະໜູນ ຍັງເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ປະກອບດ້ວຍ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕະຫຼາດແຮງງານ ແລະ ການວິເຄາະ, ລະບົບຂໍ້ມູນສະຖາບັນ (ໂດຍສະເພາະ ເພື່ອສັງລວມເອົາຂໍ້ມູນຂອງບັນຫາ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ຢູ່ຂ້າງເທິງ) ແລະ ການອອກແບບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງພື້ນຖານການຄຸ້ມຄອງທາງສັງຄົມ. ປະຊາກອນລາວ ສ່ວນໃຫຍ່ ບໍ່ມີການເຂົ້າເຖິງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ. ມີແຕ່ ແຮງງານທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳໃນເສດຖະກິດຢ່າງເປັນທາງການຂອງລາວ ເທົ່ານັ້ນ (ໜ້ອຍກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງແຮງງານ) ທີ່ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ

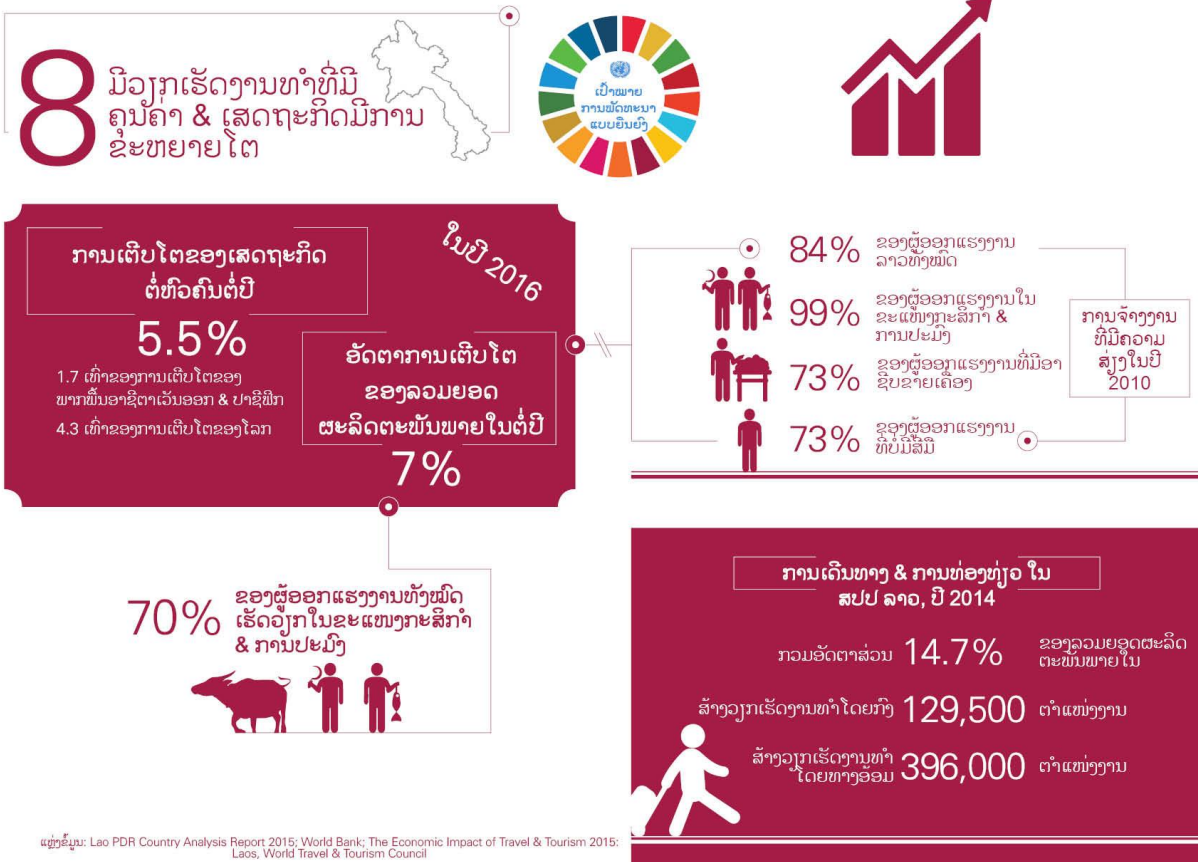
^໗ ມາດຕະການຄວາມຍືນຍົງແບບສະໝັກໃຈ (VSS), ທີ່ຮູ້ກັນທົ່ວໄປທົ່ວໄປເປັນ ສະຫລາກສິ່ງແວດລ້ອມ (eco-labels), ແມ່ນມາດຕະການວັດແທກຄວາມຍືນຍົງ ເຊິ່ງຮັບປະກັນວ່າຜະລິດຕະພັນ ແມ່ນປະດິດສ້າງ ແລະ ຜະລິດ ໃນວິທີທາງທີ່ຍືນຍົງຫຼາຍຂຶ້ນ.

ຈາກການຄຸ້ມຄອງຈາກການປະກັນສັງຄົມຮອບດ້ານ, ໃນຂະນະທີ່ແຮງງານໃນເສດຖະກິດນອກລະບົບຂາດແຄນການຄຸ້ມຄອງຂັ້ນພື້ນຖານ ໃນກໍລະນີການສູນເສຍລາຍໄດ້ຍ້ອນການໃຫ້ກຳເນີດລູກ, ການເຈັບປ່ວຍ, ການວ່າງງານ, ບາດເຈັບຈາກການເຮັດວຽກ, ຄວາມພິການ, ສູງອາຍຸ, ຫຼືການເສຍຊີວິດຂອງຜູ້ມີລາຍໄດ້ຫຼັກໃນການຫາລ້ຽງ. ການຄຸ້ມຄອງຈາກການປະກັນສຸຂະພາບ ແມ່ນຍັງຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ. ນອກຈາກນີ້, ສັດສ່ວນທີ່ໃຫຍ່ຂອງປະຊາກອນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຍັງຂາດແຄນການເຂົ້າເຖິງການປົກປ້ອງສັງຄົມຢ່າງພຽງພໍ.¹⁶⁹

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

ມີວຽກເຮັດງານ ທຳທີ່ມີກຽດ ແລະ ເສດຖະກິດມີການ ຂະຫຍາຍໂຕ

SDG9

ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສະຫະກຳ ແລະ ສົ່ງເສີມ
ການປະດິດສ້າງ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່
ເຂັ້ມແຂງ

SDG 9. ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

121. **ສປປ ລາວ ສາມາດຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າຕໍ່ຄາດໝາຍພື້ນຖານຂອງ SDG 9 ກັບລະບົບທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ.** ເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ ແມ່ນຕິດຕາມຜ່ານທາງ NCRDPE ຂອງປະເທດ, ເຊິ່ງນັບຈຳນວນແຕ່ບ້ານທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ໂດຍມີເສັ້ນທາງທັງໝົດຕະຫຼອດທຸກລະດູການ, ເຊິ່ງເປັນມາດຕະຖານສູງກວ່າຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກທີ່ລະບຸແຕ່ພຽງວ່າປະຊາກອນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນຂອບເຂດ 2 ກິໂລແມັດຂອງເສັ້ນທາງທີ່ໃຊ້ໄດ້ຕະຫຼອດໃນທຸກລະດູການ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຈຳນວນຜູ້ໂດຍສານ ແລະ ບໍລິມາດສິນຄ້າແມ່ນກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ເປັນຝ່າຍເກັບກຳປະຈຳທຸກປີ. ພື້ນຖານໂຄງລ່າງເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ (ICT) ແມ່ນວັດແທກໂດຍສ່ວນແບ່ງຂອງປະຊາກອນທີ່ປົກຄຸມໂດຍເຄືອຂ່າຍມືຖື.¹⁷⁰ ກະຊວງໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມ ມະນາຄົມ ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອິນເຕີເນັດ ແລະ ສາມາດຕິດຕາມຕົວຊີ້ບອກທີ່ນຳໃຊ້ການປະເມີນພົນລະເມືອງຂອງສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).

122. **ການຕິດຕາມ ODA ແລະ ກະແສການເງິນທາງການອື່ນໆ ຕໍ່ພື້ນຖານໂຄງລ່າງຈະຕ້ອງມີການຕົກລົງກັນກ່ຽວກັບຄຳນິຍາມ.** ຕົວຊີ້ບອກສຳລັບເປົ້າໝາຍທີ 9 ໄດ້ຖືກດັດປັບເພື່ອລວມເອົາທັງ ຊຸກພ (ODA) ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI) ຈັດສັນໄວ້ສຳລັບໂຄງການພື້ນຖານໂຄງລ່າງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ລັດຖະບານຈະຕ້ອງກຳນົດຂອບເຂດຂອງ "ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ"- ມັນຈະໝາຍເຖິງ ODA ສະເພາະກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງເທົ່ານັ້ນ, ຫຼືວ່າມັນແມ່ນຄຳທີ່ມີຄວາມໝາຍກວ້າງ, ເນື່ອງຈາກຢູ່ ສປປ ລາວ, ບໍ່ມີການຈັດປະເພດທາງໜ້າທີ່ການ, ມີແຕ່ການຈັດສັນງົບປະມານຂະແໜງການເທົ່ານັ້ນ. ລັດຖະບານຍັງຕ້ອງຕັດສິນໃຈ ວ່າສິ່ງນີ້ຈະກວມເອົາພຽງແຕ່ ODA ຕາມງົບປະມານ ຫລື ODA ທັງໝົດໃຫ້ແກ່ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ຍ້ອນວ່າ ODA ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຢູ່ນອກລະບົບງົບປະມານຂອງລັດ, ເຮັດໃຫ້ມັນຍາກທີ່ຈະຕິດຕາມການໄຫຼເຂົ້າທັງໝົດ.

123. **ຕົວຊີ້ບອກສຳລັບການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ຕ້ອງການ ການສຳຫຼວດ ແລະ ການຄິດໄລ່ເປັນພິເສດ.** ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ (MoIC), ດ້ວຍມີການສະໜັບສະໜູນຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາດ້ານອຸດສາຫະກຳ (UNIDO), ກຳລັງເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂີດຄວາມສາມາດຂອງຕົນໂດຍຜ່ານທາງການສຳຫຼວດຂອງບໍລິສັດປະກອບການຜະລິດ, ເຊິ່ງຖືກວາງແຜນທີ່ຈະໃຫ້ເປັນປະຈຳປີ. ການສຳຫຼວດດັ່ງກ່າວຄາດຄະເນວ່າ ຈະຜະລິດຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ 9.31 ແລະ 9.2.1 ເຊິ່ງຄວນຈະໃຫ້ຂໍ້ມູນພື້ນຖານ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການສຳຫຼວດຈະຕ້ອງຖືກເຮັດຊ້ຳອີກໂດຍກະຊວງ MoIC ໃນຊ່ວງເວລາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ ສຳລັບການລາຍງານ SDG. ຂໍ້ມູນວຽກເຮັດງານທຳ ໃນຂະແໜງການນອກລະບົບຕ້ອງໄດ້ເກັບກຳ ໂດຍການສຳຫຼວດແຮງງານ. ມີພຽງແຕ່ການຄາດຄະເນໃນລະດັບສາກົນເທົ່ານັ້ນ ມີໃຊ້ໃນປະຈຸບັນສຳລັບຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການປ່ອຍ CO2.¹⁷¹

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

124. ຄວາມພະຍາຍາມຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ເພື່ອພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງການຂົນສົ່ງເພີ່ມຕື່ມ. ການເຊື່ອມໂຍງການຂົນສົ່ງລະດັບພາກພື້ນໄດ້ປັບປຸງການເຊື່ອມຕໍ່ກັບບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການຄ້າໃນຂົງເຂດເພີ່ມຂຶ້ນ. ການຂົນສົ່ງທາງລົດກວມເກືອບ 90% ຂອງຜູ້ໂດຍສານ ແລະ 81% ຂອງສິນຄ້າຂົນສົ່ງ.¹⁷² ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມຍາວ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ, ¹⁷³ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຖະໜົນໃນເມືອງຕ່າງແຂວງ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ, ກະທົບການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງລະບົບການຂົນສົ່ງທາງລົດໃນປະເທດ ແລະ ພາກພື້ນ. ຖະໜົນຫົນທາງໃນເຂດຕົວເມືອງຕ້ອງໄດ້ຮັບການບໍາລຸງຮັກສາ ແລະ ຍົກລະດັບ. ພື້ນຖານການຂົນສົ່ງບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ການບໍລິການທີ່ບໍ່ດີ ຖ່ວງດົງການເຕີບໂຕແບບຍືນຍົງ ແລະ ຫົວເຖິງ ຫຼາຍຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ທ້ຽວຍໃຈ ທີ່ຈະລົງທຶນໂດຍສ່ວນບຸກຄົນ (ເຊັ່ນ: ໃນການທ່ອງທ່ຽວ) ແລະ ການເຕີບໂຕຂອງຮູບແບບການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ບໍ່ສົມດຸນ.¹⁷⁴

125. ນອກເໜືອຈາກຕົວເມືອງໃຫຍ່, ການປັບປຸງໂຄງລ່າງພື້ນຖານສໍາລັບການບໍລິການແມ່ນຍັງບໍ່ໄດ້ເປັນໄປຕາມຄວາມຕ້ອງການ. ເຫດຜົນດັ່ງກ່າວປະກອບມີການສະໜອງທຶນ ແລະ ຂໍ້ຈໍາກັດດ້ານຄວາມອາດສາມາດໃນການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການບໍາລຸງຮັກສາ, ຄວາມໜ້າແໜ້ນຂອງປະຊາກອນຕໍາໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ການວາງແຜນການທີ່ແບ່ງຂັ້ນຄຸ້ມຄອງທີ່ຍັງຈໍາກັດ.¹⁷⁵ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການບໍລິການທີ່ມີຄຸນນະພາບເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການທ້ອນໂຮມ, ການບໍາປັດ ແລະ ການເກັບມ້ຽນສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ນໍ້າເສຍ; ການມີສະໜອງນໍ້າປະປາທີ່ສະອາດ; ແລະ ການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ໃນທຸກໆເມືອງ. ພື້ນຖານໂຄງລ່າງໂທລະຄົມມະນາຄົມ ຈໍເປັນຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາຕື່ມອີກ ດ້ວຍການນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີທີ່ທັນສະໄຫມ.¹⁷⁶

126. SME ແມ່ນທ່າແຮງຂອງຂະແໜງເອກະຊົນທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບພະຍາກອນ, ແຕ່ຖືກກົດກັ້ນໂດຍການຂາດທັກສະ, ການບໍ່ເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຢີ, ການເງິນ ແລະ ຕະຫຼາດ. ການຂາດແຄນສີມີແຮງງານ ໄດ້ຖືກກ່າວອ້າງໂດຍວົງການທຸລະກິດ ເຊິ່ງຖືວ່າເປັນສິ່ງຈໍາກັດທີ່ໜັກໜ້າທີ່ສຸດ. ເຖິງແມ່ນວ່າການລົງທຶນຂອງບໍລິສັດທຸລະກິດໃນການຝຶກອົບຮົມແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ, ອັດຕາການຮັກສາຍັງຕໍ່າ ແລະ ແຮງງານທີ່ມີຄວາມຊໍານານ ມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະຍ້າຍໄປປະເທດເພື່ອນບ້ານ. ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງທາງດ້ານການເງິນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນສໍາລັບບໍລິສັດພາຍໃນ, ຖືກກ່າວອ້າງວ່າເປັນຂໍ້ຈໍາກັດທີ່ໜັກໜ້າທີ່ສຸດ ເປັນອັນດັບທີສອງ ທີ່ພາກສ່ວນເອກະຊົນໄດ້ປະເຊີນໜ້າຢູ່. SMEs ຍັງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກສະພາບແວດລ້ອມທຸລະກິດທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ, ເຖິງວ່າຈະມີການປັບປຸງໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ. ການອໍານວຍຄວາມສະດວກດ້ານການຄ້າຂ້າມຊາຍແດນ, ລວມທັງມາດຕະການດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ການປ້ອງກັນພະຍາດພືດ, ຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ. ການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຢີ ເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ ໂດຍສະເພາະສໍາລັບການພັດທະນາອຸດສາຫະກໍາກະສິກໍາ ແລະ ອຸດສາຫະກໍາອາຫານ. ສຸດທ້າຍ, ຖ້າບໍ່ມີການແກ້ບັນຫາບັນຫາກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ຜະລິດຕະພາບ, SMEs ຈະບໍ່ສາມາດປະເຊີນກັບການແຂ່ງຂັນທີ່ກໍາລັງເພີ່ມຂຶ້ນພາຍໃນອາຊຽນ.¹⁷⁷

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນ
ອຸດສາຫະກຳ,
ການປະດິດສ້າງ ແລະ
ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ
ທີ່ເຂັ້ມແຂງ

9 ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນ
ອຸດສາຫະກຳ,
ນໍ້ະວັດຕະກຳ &
ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ເຂັ້ມແຂງ

ຜົນສະນິດກະສິກຳຍັງຕໍ່າ

ບັນຫາການຜະລິດເຂົ້າ:

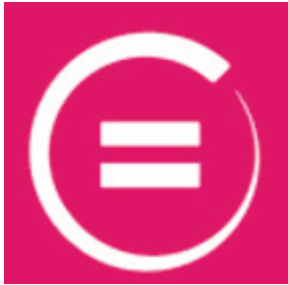
- ເມັດພື້ນເຂົ້າ ຄຸນນະພາບຕໍ່າ
- ທັກສະ & ຄຳແນະນຳທາງວິຊາການຍັງຈຳກັດ
- ພື້ນຖານໂຄງລ່າງຍັງຈຳກັດ
- ຄວາມທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດຍັງຈຳກັດ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; International Telecommunication Union; World Bank; National Committee on Poverty Reduction; Lao Labour Force Survey 2010

SDG10

ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ

SDG 10. ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

127. ລະບົບມີພ້ອມແລ້ວສໍາລັບການຕິດຕາມສະຖານະພາບຂອງປະຊາກອນທີ່ຖືກປະຖິ້ມຢູ່ເບື້ອງຫຼັງ, ແຕ່ຂໍ້ມູນການບໍລິຫານອາດຈໍາເປັນຕ້ອງມີການດັດແປງໃໝ່ບາງຢ່າງ. ການສໍາຫຼວດການຊົມໃຊ້ (LECS) ແລະ ຂໍ້ມູນການບໍລິຫານຈາກໂຄງການຕິດຕາມຄວາມທຸກຍາກຂອງ NCRDPE ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ (ເບິ່ງ SDG1). ແນວທາງທັງສອງແມ່ນມີປະໂຫຍດ, ແຕ່ບໍ່ສາມາດປຽບທຽບກັນໄດ້, ແລະ ແນວທາງຂອງ NCRDPE ອາດຈະຕ້ອງມີການທົບທວນເພື່ອສ້າງຂໍ້ມູນປົກກະຕິກ່ຽວກັບລາຍໄດ້ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກ SDG.

128. ສປປ ລາວ ໄດ້ປັບຕົວຊີ້ບອກໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບພາຍໃນສໍາລັບຄາດໝາຍກ່ຽວກັບກົດລະບຽບ ແລະ ການຕິດຕາມດ້ານການເງິນ. ຕົວຊີ້ບອກດັ່ງກ່າວຈະຕິດຕາມການດັດແກ້ ແລະ ປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍສີ່ສະບັບ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍສອດ ຄ່ອງກັບມາດຕະຖານສາກົນ. ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກໍາລັງດໍາເນີນຂະບວນການດັ່ງກ່າວນີ້, ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງທະນາຄານໂລກ, ກ່ຽວກັບກົດໝາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: i) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ii) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານທຸລະກິດ, iii) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຫຼັກຊັບ ແລະ (iv) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍລະບົບການຊໍາລະສະສາງ. ສະພາແຫ່ງຊາດຕ້ອງໄດ້ຮັບຮອງການປັບປຸງກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ ກ່ອນຈະມີການປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍສະບັບໃໝ່.

129. ຕົວຊີ້ບອກອື່ນໆຂອງ SDG 10 ປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍໃນການວັດແທກ. ຜົນກະທົບຂອງນະໂຍບາຍດ້ານງົບປະມານ, ຄ່າ ແຮງງານ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມທີ່ເໝາະສົມ ຈະຖືກຕິດຕາມໂດຍຜ່ານທາງການແບ່ງສ່ວນ ແຮງງານຂອງ GDP ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍການສະໜອງຄ່າແຮງງານ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ລັດຖະບານໄດ້ສັງເກດວ່າການວັດແທກການສະໜອງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ຈະເປັນສິ່ງທ້າທາຍອັນໜຶ່ງ. ດັ່ງນັ້ນ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ດັດປັບຈຶ່ງວັດແທກພຽງແຕ່ສ່ວນແບ່ງແຮງງານ (ຄ່າຈ້າງ) ຂອງ GDP ເທົ່ານັ້ນ. ຊ່ອງວ່າງຂໍ້ມູນອື່ນແມ່ນຕິດພັນກັບການປະຕິບັດທີ່ມີການຈໍາແນກ: ໃນປະຈຸບັນມັນບໍ່ສາມາດ ທີ່ຈະວັດແທກຕົວຊີ້ບອກລະດັບໂລກກ່ຽວກັບສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນຜູ້ທີ່ “ໂດຍສ່ວນຕົວຮູ້ສຶກວ່າຖືກຈໍາແນກ ແລະ ລ່ວງລະ ເມີດຄຸກຄາມ.” ການລາຍງານກ່ຽວກັບການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ (ຄາດໝາຍ 10.7 ແລະ 10.7 ຄ) ຍັງປະເຊີນກັບການຂາດຂໍ້ມູນ (ໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບຄ່າຈັດຫາແຮງງານທີ່ແບກພາລະໂດຍຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ). ລາຍໄດ້ປະຈໍາປີທີ່ໄດ້ຮັບໃນປະເທດປາຍທາງ, ແລະ ຄ່າສິ່ງເງິນກັບປະເທດຂອງແຮງງານ).

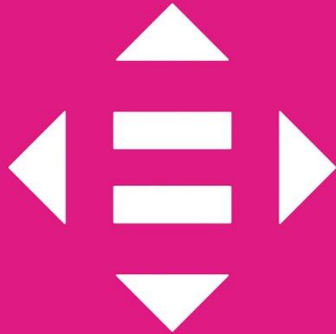
ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

130. ການຕິດຕາມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງການເຕີບໂຕ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ. ສປປ ລາວ ມີອັດຕາການເຕີບໂຕ GDP ທີ່ສູງ. ແຕ່ເປັນທີ່ຄາດຄະເນວ່າການເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ລະໜຶ່ງສ່ວນຮ້ອຍຂອງ GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ 0.4 ສ່ວນຮ້ອຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢູ່ ສປປ ລາວ, ໜ້ອຍກວ່າຂອງບາງປະເທດໃກ້ຄຽງ. ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໄດ້ຂະຫຍາຍກວ້າງອອກ, ພ້ອມການເພີ່ມຂຶ້ນໃນສໍາປະສິດຈິນີ (Gini) ແລະ ໝາກຜົນສໍາລັບກຸ່ມຢູ່ລຸ່ມ 40 ສ່ວນຮ້ອຍແມ່ນຕໍ່າກວ່າຈໍານວນສ່ວນທີ່ເຫຼືອຂອງປະຊາກອນ.¹⁷⁸ ການຂາດຕາໜ່າງຄວາມປອດ

ໄພ ແລະ ມາດຕະການບັນເທົາຄວາມສ່ຽງ ສິ່ງຜົນໃຫ້ປະຊາກອນ ສ່ວນໃຫຍ່ ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຖອຍກັບຄືນສູ່ສະພາບ ຄວາມທຸກຍາກ. ຄົວເຮືອນໃນຂະແໜງການກະສິກຳມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ສອງເທົ່າຫຼາຍກວ່າ ຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ແມ່ນຄົວ ເຮືອນຊາວກະສິກອນທີ່ຈະຖອຍກັບຄືນສູ່ຄວາມທຸກຍາກ ເນື່ອງຈາກຄວາມຫຼໍ່ແຫຼມຕໍ່ການກະທົບແຮງຈາກການປັ່ນ ປ່ວນຂອງລາຄາຜົນຜະລິດ, ການສູນເສຍທີ່ດິນທຳກິນ ແລະ ສະພາບອາກາດທີ່ບໍ່ເພິ່ງປາດຖະໜາ, ການກະທົບແຮງຕໍ່ ສຸຂະພາບ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຈຶກຖົງຕົນເອງ ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງທີ່ສຳຄັນໂຄງການສະໜອງທຶນດ້ານສຸຂະພາບ ທີ່ ກະແຈກກະຈາຍ ແລະ ການປົກຄຸມການປະກັນສຸຂະພາບທີ່ຈຳກັດ.¹⁷⁹ ສປປ ລາວ ຍັງຂາດໂຄງການໃຫ້ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອ ທາງສັງຄົມສຳລັບກຸ່ມທີ່ມີສະພາບຄວາມສ່ຽງທີ່ສຸດຂອງປະຊາກອນລາວ.¹⁹⁰

131. ມິຕິທີ່ບໍ່ແມ່ນເງິນຂອງການຂາດເຂີນບວກຕໍ່ມໃສ່ຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມທຸກຍາກຂອງກຸ່ມທີ່ຢູ່ໃນ ສະພາບຄວາມສ່ຽງ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ປະກອບດ້ວຍການຂາດໂພຊະນາການທີ່ສູງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຍາວນານ, ການຮູ້ໜັງສື ແລະ ການສຶກສາທີ່ຕໍ່າຂອງແມ່ຍິງ, ອັດຕາທີ່ສູງຂອງການຖືພາໃນໄວລຸ້ນ, ຂາດການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ ມີຄຸນ ນະພາບທີ່ບໍ່ສະໜ້າສະເໝີ. ຜູ້ມີອາຍຸຢູ່ໃນເກນເຮັດວຽກງານສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ມາຈາກກຸ່ມເຫຼົ່ານີ້ ມີການສຶກສາບໍ່ຈົບຂັ້ນ ປະຖົມ ຫຼື ບໍ່ມີການສຶກສາໃນລະບົບ, ຈຶ່ງເປັນສາເຫດຈຳກັດທາງເລືອກວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ.

10 REDUCED INEQUALITIES

ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ

10 ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ

ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ໄວວາຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ໄດ້ສົ່ງຜົນເທົ່າທີ່ຄວນຕໍ່ກັບການ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ

ຄວາມທຸກຍາກໃນຕົວເມືອງຫຼຸດລົງໄວກວ່າໃນຊຸມນະບົດ 4 ເທົ່າ

ແຕ່ປີ 2008 ຫາປີ 2013:

- ຄວາມທຸກຍາກໄດ້ຫຼຸດລົງ 16 % ໃນທົ່ວປະເທດ
- ແຕ່ວ່າຄວາມທຸກຍາກໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ຈໍາປາສັກ ແລະ ສາລະວັນ
- ຄວາມແຕກໂຕນດ້ານການພັດທະນາລະຫວ່າງເຂດຊຸມນະບົດ ແລະ ຕົວເມືອງຍັງມີຫຼາຍ

ບັດໃຈທີ່ມີອິດທິພົນ ຕໍ່ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກ

- ຊົນເຜົ່າ
- ການສຶກສາ
- ທີ່ຕັ້ງທາງພູມສາດ
- ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015

SDG11

ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນ
ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ

SDG 11. ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສໃຫ້ທົ່ວເຖິງ, ປອດໄພ ແລະ ໜັ້ນຄົງທົນທານ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

132. ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ໄດ້ກຳນົດຄຳນິຍາມເປັນທາງການຂອງທີ່ພັກອາໄສທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ເຖິງແມ່ນວ່າສິ່ງນີ້ແມ່ນ ຕົວຊີ້ບອກໜຶ່ງຂອງ MDG 7. ໄດ້ໃຫ້ ຄຳນິຍາມວ່າ ໂດຍອີງການສະຫະປະຊາຊາດ ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ, ເຊິ່ງບໍ່ມີໜຶ່ງ ຫລື ຫຼາຍສິ່ງ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ເຮືອນຢູ່ອາໄສທີ່ທົນທານ, ພື້ນທີ່ໃຊ້ສອຍຢ່າງພຽງພໍ, ການເຂົ້າເຖິງນໍ້າທີ່ປອດໄພໂດຍສະດວກ, ການເຂົ້າເຖິງສຸຂະອະນາໄມຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ຄວາມໜັ້ນຄົງໃນກຳມະສິດທີ່ດິນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຢູ່ ສປປ ລາວ, ວັດຖຸທີ່ໃຊ້ເຮັດເຮືອນຢູ່ອາໄສທີ່ບໍ່ທົນທານ ເປັນທີ່ຍອມຮັບທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ບໍ່ຄວນຖືກກຳນົດວ່າເປັນ "ຊຸມຊົນຄົນທຸກຍາກ" ຫຼື "ທີ່ຢູ່ອາໄສບໍ່ພຽງພໍ." ໃນສະພາບແວດລ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ, ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ MDG 2013 ໄດ້ກຳນົດ "ທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ບໍ່ພຽງພໍ" ດັ່ງນີ້ ເຮືອນທີ່ບໍ່ມີສິ່ງໃດໜຶ່ງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ນໍ້າບໍ່ປອດໄພ, ສຸຂະພິບານທີ່ບໍ່ພຽງພໍ, ແລະ ພື້ນເຮືອນເປັນດິນທຳມະດາ (ຫຼືພື້ນທີ່ໃຊ້ "ວັດຖຸພື້ນຖານ"). ແນວທາງດຽວກັນ ຄວນໃຊ້ສຳລັບ SDG 11.

133. ການອະນຸລັກ ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ທຳມະຊາດ ແມ່ນວັດແທກ ໂດຍຈຳນວນສະຖານທີ່ ແລະ ງົບປະມານສະໜັບສະໜູນຂອງລັດໃຫ້ແກ່ສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານີ້. ສປປ ລາວ ມີສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍກວ່າ 2,100 ແຫ່ງ, ເຊິ່ງມີສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ 1,200 ແຫ່ງ, ສະຖານທີ່ທາງວັດທະນະທຳ ຫຼາຍກວ່າ 600 ແຫ່ງ ແລະ ສະຖານທີ່ທາງປະຫວັດສາດ ເກືອບ 300 ແຫ່ງ ແລະ ສອງເມືອງມໍລະດົກໂລກ.¹⁸¹ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການວັດແທກແຍກຕ່າງຫາກຈາກສະຖານທີ່ທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ປະຫວັດສາດ, ຍ້ອນວ່າສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນໜຶ່ງໃນຕົວຊີ້ບອກການເຕີບໂຕສີຂຽວ ທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາໃນ NSEDP. ນອກຈາກນີ້, "ການສະໜັບສະໜູນດ້ານງົບປະມານຈາກລັດ" ຕໍ່ສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານີ້ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການກຳນົດ.

134. ລະບົບປະເມີນຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດແຫ່ງຊາດຈຳເປັນຕ້ອງປະສານກົມກຽວກັບມາດຕະຖານສາກົນ. ປັດຈຸບັນ, ຂໍ້ມູນຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຂໍ້ມູນຂອງສາກົນຈາກ EM-DAT ບໍ່ແມ່ນອັນດຽວກັນ.¹⁸² ນອກຈາກນັ້ນ, ຂັ້ນຕອນໃນການວັດແທກການສູນເສຍໂດຍກົງທາງເສດຖະກິດ ຕ້ອງມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບວິທີການຂອງສາກົນ, ດັ່ງເຊັ່ນການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ (PDNA).¹⁸³ ທິດຊື່ນຳຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດກ່ຽວກັບ SDG ນີ້ ກຳນົດການສູນເສຍໂດຍກົງທາງເສດຖະກິດ ດັ່ງເຊັ່ນ ການສູນເສຍໃນຂະແໜງການກະສິກຳ, ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທາງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, ຄວາມເສຍຫາຍເຮືອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ສຳຄັນ. ກຸ່ມຕົວຊີ້ບອກ ດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງປະກອບດ້ວຍ ຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນໄພພິບັດໃນລະດັບຊາດ ແລະ ເມືອງ ສອດຄ່ອງກັບຂອບແຜນງານເຊັນໄດ (Sendai Framework) (ເບິ່ງຕື່ມອີກຢູ່ ຄາດໝາຍ 1.5 ແລະ 13.1).

¹⁸¹ PDNA ແມ່ນການດຳເນີນງານທີ່ນຳພາໂດຍລັດຖະບານ, ໂດຍມີການສະໜັບສະໜູນແບບເຊື່ອມສານຈາກອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ຄະນະກຳມາທິການເອີຣົບ, ທະນາຄານໂລກ ແລະ ຜູ້ມີບົດບາດລະດັບຊາດ ລະດັບຊາດ ແລະ ສາກົນ.

135. **ຂໍ້ມູນສໍາລັບການວັດແທກຄວາມຄືບໜ້າໄປສູ່ຕົວເມືອງທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງແມ່ນບໍ່ຄົບຖ້ວນ.** ກະຊວງ MoNRE ສາມາດສະໜອງການຄາດຄະເນກ່ຽວກັບການປົກຄຸມບໍລິການເກັບກໍາຂີ້ເຫຍື້ອໃນຕົວເມືອງ; ສໍາລັບການນໍາມາໃຊ້ອີກ, ສິ່ງນີ້ແມ່ນເປັນໄປໄດ້ສະເພາະນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນເທົ່ານັ້ນ (ເບິ່ງຢູ່ SDG 12). ມັນຈະເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ຈະເສີມສ້າງລະບົບເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ຮັບປະກັນ ຄວາມສະໜໍາສະເໝີຂອງຄໍານິຍາມ. ກະຊວງ MoNRE ສາມາດລາຍງານກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບອາກາດໃນຕົວເມືອງທີ່ໄດ້ເລືອກ (ຍົກຕົວຢ່າງລະດັບສະເລ່ຍປະຈໍາປີຂອງຝຸ່ນລະອອງ), ພຽງແຕ່ຢູ່ທີ່ PM10 ແລະ ບໍ່ແມ່ນຢູ່ທີ່ PM2.5, ເຖິງແມ່ນວ່າທັງສອງແມ່ນຈໍາເປັນ. ຕົວຊີ້ບອກດັ່ງກ່າວຄວນໄດ້ຮັບການຊັ່ງຊາທຽບຕໍ່ປະຊາກອນ;¹⁸⁴ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເນື່ອງຈາກວ່າຄຸນນະພາບອາກາດແມ່ນວັດແທກໄດ້ພຽງແຕ່ຢູ່ໃນບາງຕົວເມືອງ, ມັນອາດຈະບໍ່ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຊັ່ງຊາປະຊາກອນທົ່ວປະເທດ. ໃນປັດຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ບໍ່ສາມາດລາຍງານກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກລະດັບໂລກກ່ຽວກັບລະບົບການຂົນສົ່ງທີ່ຍືນຍົງ, ການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

136. **ການສ້າງເມືອງມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍຂຶ້ນຢູ່ ສປປ ລາວ.** ໃນຂະນະທີ່ ການສ້າງເມືອງ ຍັງຕໍ່າກວ່າ ເມື່ອທຽບໃສ່ ລະດັບສະເລ່ຍຂອງໂລກ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່ສະແດງເຖິງວ່າມີການເຄື່ອນຍ້າຍຢ່າງເປັນຫຼວງຫຼາຍຈາກຊົນນະບົດເຂົ້າມາຢູ່ຕົວເມືອງ.¹⁸⁵ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງລົງທຶນໃນການບໍລິການ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ທີ່ນໍາໃຊ້ຫຼັກການອອກແບບ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອພັດທະນາຕົວເມືອງແບບຍືນຍົງ ແລະ ໜ້າຢູ່. ການກໍານົດນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະຖານທີ່ເໝາະສົມ ຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນ ຈະສະໜອງກາລະໂອກາດທີ່ຈະບັນລຸຜົນຮັບເປັນຕົວເມືອງທີ່ດີ. ໃນຂະນະທີ່ຕົວເມືອງຕ່າງ ຍັງເປັນບ່ອນ ທີ່ນໍາໄປສູ່ວິຖີທາງການດໍາເນີນຊີວິດ ແລະ ການບໍລິໂພກ, ການເລີ່ມດໍາເນີນນະໂຍບາຍ ແລະ ວິທີປະຕິບັດເພື່ອອໍານວຍຄວາມສະດວກການບໍລິໂພກແບບຍືນຍົງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະເປັນປະໂຫຍດສໍາລັບປະເທດ.

137. **ການປົກປ້ອງສະຖານທີ່ມໍລະດົກຈະຕ້ອງມີການຄວບຄຸມດ້ານການຄຸ້ມຄອງທີ່ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອປ້ອງກັນການເສື່ອມໂຊມ.** ການທ່ອງທ່ຽວໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງຢ່າງຖືກຕ້ອງ ເພື່ອສ້າງກາລະໂອກາດໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເພີ່ມລາຍໄດ້ໃຫ້ລັດສໍາລັບໃຊ້ໃນການປົກປັກຮັກສາຊັບສິນ. ໄພຄຸກຄາມຕົ້ນຕໍຕໍ່ສະຖານທີ່ມໍລະດົກທາງທໍາມະຊາດ ປະກອບດ້ວຍການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ກົດລະບຽບທີ່ບໍ່ເຂັ້ມແຂງ, ການພັດທະນາອຸດສາຫະກໍາຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຜະລິດກະສິກໍາເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການບຸກລຸກລັກລອບລ່າສັດປ່າ. ສະຖານທີ່ທາງວັດທະນະທໍາ ແລະ ປະຫວັດສາດ ຈະຕ້ອງນໍາໃຊ້ຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທໍາ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການວາງແຜນການພັດທະນາ, ການວາງແຜນອະນຸລັກທີ່ເສີມສ້າງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ, ການສຶກສາມໍລະດົກໃຫ້ແກ່ຄົນທີ່ອາໄສຢູ່ແຖວນັ້ນ ແລະ ນັກທ່ອງທ່ຽວ, ການສົ່ງເສີມອຸດສາຫະກໍາທາງວັດທະນະທໍາ ແລະ ການລົງທຶນຄືນໃໝ່ຂອງເງິນຈາກອາກອນ ແລະ ຄ່າທໍານຽມ ເຂົ້າໃນການອະນຸລັກມໍລະດົກ.¹⁸⁶

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນ ໃຫ້ມີຄວາມ ຍືນຍົງ

11 ສ້າງຕົວເມືອງ & ຊຸມຊົນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ

ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນຢູ່ໃນຕົວເມືອງກວມ
 $\frac{1}{3}$ ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ

ສະເລ່ຍທົ່ວໂລກ: 54%

ມີນະຄອນຫຼວງອາກາດໃນຕົວເມືອງ
ສູງທີ່ສຸດເປັນອັນດັບສອງໃນບັນດາປະເທດ
ໃນອາຊຽນ

82% ຂອງປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງ ນຳໃຊ້ພື້ນ & ຖ່ານສຳລັບຄັງໄຟເພື່ອປຸງແຕ່ງອາຫານ
ລະດັບຜຸ່ນລະອອງໃນອາກາດ: 33.6 g/m³

ຄວາມຕ້ອງການຂອງການລົງທຶນ
ເພື່ອບັນລຸຄາດໝາຍສູງຂຶ້ນແຫ່ງຊາດ
ພາຍໃນປີ 2020

19 ລ້ານໂດລາ

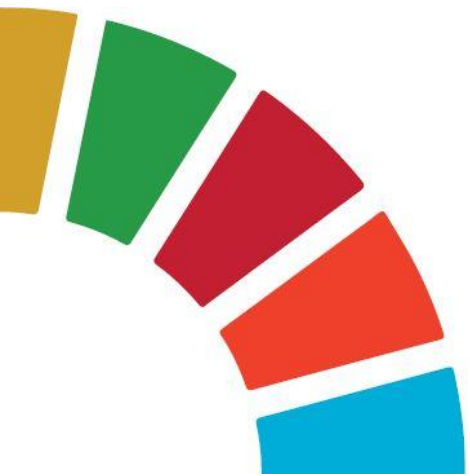
ສຳລັບນ້ຳປະປາໃນຕົວເມືອງ

12 ລ້ານໂດລາ

ສຳລັບສຸຂະອະນາໄມໃນຕົວເມືອງ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; WHO; World Health Statistics 2016; Hayes, G. Country Population Assessment: Lao PDR, Vientiane 2015; UNFPA; Lao PDR Census; UN-ESCAP & UN-Habitat: The State of Asian and Pacific Cities 2015

SDG12

ສົ່ງເສີມການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ
ແລະ ການຜະລິດຢ່າງມີຄວາມ
ຮັບຜິດຊອບ

SDG 12. ຮັບປະກັນຮູບແບບການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

138. ຄາດໝາຍສ່ວນຫຼາຍ ພາຍໃຕ້ SDG 12 ຍັງຂາດແຄນລະບົບວັດແທກທີ່ເຂັ້ມແຂງ. ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອສິ່ງແວດລ້ອມ (UNEP) ຈະສະໜອງການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE) ເພື່ອສ້າງຕັ້ງລະບົບຕ່າງໆ ສຳລັບວັດແທກຕົວຊີ້ບອກ ດັ່ງເຊັ່ນ ການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ (SCP), ແຜນການະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ, ການບໍລິໂພກພື້ນຖານຕໍ່ການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ, ການບໍລິໂພກພື້ນຖານຕໍ່ການໃຊ້ຊັບ ພະຍາກອນຕໍ່ຫົວຄົນ, ແລະ ການບໍລິໂພກພື້ນຖານຕໍ່ການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຕໍ່ GDP).¹⁸⁷ ອົງການ FAO ຈະສະໜອງການສະໜັບສະໜູນໃນການຄາດຄະເນການສູນເສຍພາຍຫຼັງການເກັບກ່ຽວ, ແຕ່ອາຫານເສດເຫຼືອ ແລະ ການສູນເສຍອາຫານໃນຂອດການຜະລິດແມ່ນບໍ່ສາມາດວັດແທກໄດ້. ຂໍ້ມູນຂີ້ເຫຍື້ອອັນຕະລາຍແມ່ນມີສະເພາະແຕ່ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນເທົ່ານັ້ນ. ຄ້າຍຄືກັນ, ອັດຕາ ຂອງການນຳໄປແປຮູບໃຊ້ໃໝ່ຂີ້ເຫຍື້ອແມ່ນມີສະເພາະແຕ່ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນເທົ່ານັ້ນ.

139. ຕົວຊີ້ບອກຂະບວນການຈະຕິດຕາມການປູກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການສຶກສາກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ແລະ ການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ. ຕົວຊີ້ບອກຂະບວນການແມ່ນການພັດທະນາໂຄງການຫຼັກສູດຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະ ຍົມ ແລະ ການສຶກສາອິບຣິມຄູ່ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ຈຳນວນມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຕ່າງໆທີ່ມີແຜນສ້າງວິທະຍາເຂດແບບຍືນຍົງ ແລະ ການຮັບຮອງເອົາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງແຜນປະຕິບັດງານສຳລັບຖະແຫຼງການປາກເຊຂອງ ສປປ ລາວ (ແຜນແມ່ບົດຍຸດທະສາດພັດທະນາກຸ່ມທ່ອງທ່ຽວທາງນິເວດ ແລະ ປະຕູການທ່ອງທ່ຽວອາຊຽນ (ASEAN Roadmap for Strategic Development of Ecotourism Clusters & Tourism Corridors).

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

140. ຄວາມແປກໃໝ່ຂອງ SCP ຢູ່ ສປປ ລາວ ¹⁸⁸ ເຮັດໃຫ້ຂາດ ຂອບນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ສປປ ລາວ ຕ້ອງການທີ່ຈະສ້າງຂອບນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບ SCP. ວິສາຫະກິດນ້ອຍ ຫາກາງ (SMEs) ຈະຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ຫັກສະຂອງເຂົາເຈົ້າເພື່ອຝຶກຝົນ SCP. ທັງຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍ ແລະ ມະຫາຊົນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບ SCP. ໜ່ວຍງານຂອງລັດຖະບານ ແລະ SMEs ຍັງມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີທີ່ດີທີ່ມີຢູ່ ແລະ ການປະຕິບັດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ການປະດິດສ້າງເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການຕະຫຼາດ ແລະ ເຄື່ອງມືສຳລັບການພັດທະນາຕະຫຼາດໃໝ່.

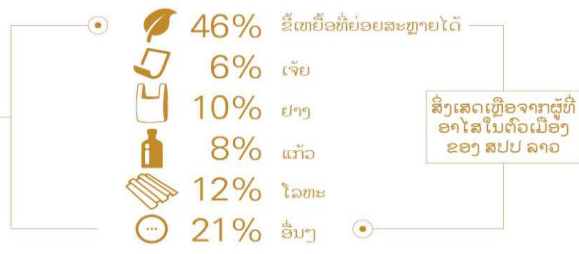
¹⁸⁸ ແນວຄິດ SCP ໄດ້ຖືກນຳມາໃຊ້ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2005 (Phonsavath, 2017).

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

ສິ່ງເສີມການ
ອຸປະໂພກບໍລິໂພກ
ຜູ້ລະ ການຜະລິດ
ຢ່າງມີຄວາມ
ຮັບຜິດຊອບ

12 ສິ່ງເສີມການອຸປະໂພກ ບໍລິໂພກ & ການຜະລິດ ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; Hoornweg, D. & Bhada-Tata, P. What A Waste: A Global Review of Solid Waste Management. Washington DC, 2012 World Bank; Climate and Clean Air Coalition Municipal Solid Waste Initiative; Solid Waste Management City Profile, Vientiane Capital, Seng-Arun, J. & Pasomsouk, K. A guide for improving municipal solid waste management and promoting urban organic waste utilization in Lao PDR. Japan, 2012, Institute for Global Environmental Strategies

SDG13

ມີແຜນການຮັບມືກັບການ
ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

SDG 13. ແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບຜົນກະທົບຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

141. ຕົວຊີ້ບອກລະດັບໂລກສໍາລັບ SDG 13 ບໍ່ສາມາດກຳເນີດຄາດໝາຍ 13.1 ກ່ຽວກັບຄວາມທົນທານ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ. ແຕ່ ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ ກວມເອົາຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ, ແລະ ການສ້າງແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານການຫຼຸດຜ່ອນໄພພິບັດ (DRR).^໗ ດັ່ງນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາລະບົບ DRR ແຫ່ງຊາດ ແລະ ລະດັບເຂດພາກໃຫ້ເຂັ້ມແຂງກ່ຽວກັບຄວາມທົນທານ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວຕໍ່ໄພພິບັດທີ່ກ່ຽວກັບອັນຕະລາຍທີ່ຕິດພັນກັບພູມອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ. ຍຸດທະສາດ DRR ຕ່າງໆຂອງປະເທດ ຄວນຍັງອໍານວຍຄວາມສະດວກໃນການຕິດຕາມທີ່ເຂັ້ມແຂງ, ມີກຳນົດເວລາທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ຈຸດປະຕິບັດງານ.

142. ຕົວຊີ້ບອກຂະບວນການສໍາລັບຄາດໝາຍ 13.2 ມີຄວາມໝາຍຕໍ່ກັບການຕິດຕາມການເຊື່ອມສານເອົາມາດຕະການເພື່ອແກ້ໄຂການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ. ເຄື່ອງມືກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃໝ່ຫລ້າສຸດ ແມ່ນຂໍ້ສະເໜີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແຕ່ລະປະເທດໃນການຫຼຸດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ແລະ ການດຳເນີນງານດ້ານການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC) ເຊິ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຍື່ນຕໍ່ UNFCCC ໃນປີ 2015.¹⁸⁹ NDC ແມ່ນພື້ນຖານ ຂອງການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຂອງສັນຍາປາຣີຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2016. NDC ກຳນົດເອົາທ້າຂະແໜງການບຸລິມະສິດສໍາລັບ ມາດຕະການເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ - ກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ສຸຂະພາບ, ນໍ້າ, ການພັດທະນາຕົວການຂົນສົ່ງ/ຕົວເມືອງ. ສປປ ລາວ ຈະລາຍງານກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມ NDC, ເຊິ່ງຍັງລວມທັງຄວາມຄືບໜ້າກ່ຽວກັບຄຳໝາຍໝັ້ນທີ່ຜ່ານມາ ດັ່ງເຊັ່ນ ແຜນປະຕິບັດການປັບຕົວລະດັບຊາດ ປີ 2009 (NAPA)¹⁹⁰ ແລະ ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ການທົບທວນທາງຄຸນນະພາບຈະຈຳເປັນເພື່ອປະເມີນການເຊື່ອມໂຍງຂອງການບັນ ເທົາ, ການປັບຕົວ, ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າ ເຂົ້າໃນຫຼັກສູດການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ, ມັດທະຍົມ ແລະ ຂັ້ນສູງຂອງ ສປປ ລາວ. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ໂດຍການຮ່ວມມືກັບກະຊວງຕ່າງໆ, ຈະຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ປະເມີນການຂອງປະເດັນ SDG ທັງຫມົດທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນຫຼັກສູດການສຶກສາ ຍົກຕົວຢ່າງ ຄາດໝາຍ SDG 13.3, ຄາດໝາຍ SDG 12.8 ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ວິຖີທາງການດຳເນີນຊີວິດ).

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

143. ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຢູ່ ສປປ ລາວ ຄາດວ່າຈະມີຜົນກະທົບທີ່ຮຸນແຮງ. ການສຶກສາຫລາຍໆຄັ້ງ ຊີ້ບອກວ່າ ສປປ ລາວ ຈະປະສົບການປ່ຽນແປງທີ່ເຫັນໄດ້ແຈ້ງໃນປະລິມານນໍ້າຝົນ ແລະ ຮູບແບບ

^໗ ຕົວຊີ້ບອກລະດັບໂລກ ແມ່ນ 13.1.1 : ຈຳນວນປະເທດ ທີ່ມີຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ 13.1.2: ຈຳນວນຄົນເສຍຊີວິດ, ຜູ້ສູນຫາຍ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດຕໍ່ 100,000 ຄົນ

ອຸນຫະພູມພາຍໃນປີ 2050, ທີ່ມີຜົນກະທົບສຳຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຕໍ່ລະບົບນິເວດ ແລະ ຊຸມຊົນ ລວມທັງການວິຖີດຳລົງ ຊີວິດທີ່ເພິ່ງພາອາໄສພວກມັນ. ພາກກາງ ແລະ ຕອນເໜືອຂອງເຂດສາຍພູຫຼວງຂອງ ສປປ ລາວ ຈະປະສົບກັບຜົນຕົກ ໜັກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍທີ່ສຸດໃນບາງຄັ້ງຕາມທີ່ຄາດການໄວ້ສຳລັບເຂດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ. ຜົນຕົກທີ່ຫລາຍຂຶ້ນໃນ ຊ່ວງລະດູການປູກຝັງແບບດັ່ງເດີມຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ການປູກພືດໂດຍໄພນ້ຳຖ້ວມທີ່ເພີ່ມທະວີ, (ນ້ຳຂັງໃນດິນ) ດິນ ອຸ້ມນ້ຳ, ແລະ ເຫດການກໍລະນີທີ່ສູງຂຶ້ນຂອງພະຍາດເຊື້ອລາ ແລະ ສັດຕູພືດ. ເຫດການທີ່ມີຜົນຕົກໜັກໜ່ວງ (ຍົກ ຕົວຢ່າງໜັກຫລາຍກວ່າ 100 ມມ/ມື້) ຈະເກີດເລື້ອຍຄັ້ງຫຼາຍຂຶ້ນ, ກໍ່ໃຫ້ເກີດໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ດິນເຈື່ອນ. ການເພີ່ມ ທະວີທີ່ຄາດຄະເນໃນທັງອຸນຫະພູມສະເລ່ຍ ແລະ ທີ່ສູງຫຼາຍຖືກຄາດການວ່າຈະມີຜົນກະທົບທີ່ຮຸນແຮງຕໍ່ພືດ, ສັດລ້ຽງ , ການປະມົງ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ.¹⁹¹

144. ສະພາບຄວາມສ່ຽງເນື່ອງຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃນ ທຸກໆຂະແໜງການ. ໂດຍບໍ່ ຄຳນຶງເຖິງຂະແໜງວິຖີການດຳລົງຊີວິດ, ການປັບຕົວທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດຈະຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ມີຄວາມຍືດຫຍຸ່ນ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງແນວທາງການປັບຕົວຕໍ່ສະພາບເງື່ອນໄຂການປ່ຽນແປງ. ຜູ້ທຸກຍາກ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ຍ້ອນວ່າເຂົາເຈົ້າມີທາງເລືອກໜ້ອຍທີ່ຈະບັນເທົາຄວາມສ່ຽງ. ສະພາບຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແມ່ນສູງເມື່ອປະເທດໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ ສປປ ລາວ ເພິ່ງພາຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເພື່ອ ການພັດທະນາປະເທດຊາດ, ດັ່ງເຊັ່ນ ການປູກເຂົ້າອາໄສນ້ຳຝົນ ແລະ ການຜະລິດເຂື່ອນພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ. ທາງ ເລືອກອັນດັບສອງວິຖີການດຳລົງຊີວິດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມເພື່ອໃຫ້ຊາວກະ ສິກອນ ແລະ ຄົນອື່ນໆ ອາດຈະ ຖືກກະທົບຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດທີ່ເກີດຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ການປັບຕົວໃນຂະແໜງການກະສິ ກຳ ແລະ ລ້ຽງສັດຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຍຸດທະສາດທີ່ສົ່ງເສີມຄວາມຫຼາກຫຼາຍດ້ານການ ກະສິກຳ ແລະ ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳແບບປະສົມປະສານ ແລະ ເພີ່ມທະວີຄວາມທົນທານ. ການປະມົງໃນຮູບ ແບບປະ ຈຸບັນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມສະພາບຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການປ່ຽນໄປສູ່ ການລ້ຽງສັດນ້ຳ ຄວນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ (SDG 14).

145. ຄວາມຖີ່ຂອງໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ແຫ້ງແລ້ງ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈະນຳມາເຊິ່ງສິ່ງທ້າທາຍທ້າທາຍຕໍ່ ສຸຂະພາບຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ລວມມີ ການລະບາດຂອງພາຫະນຳເຊື້ອພະຍາດຕິດຕໍ່ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ເພື່ອເສີມ ສ້າງຄວາມທົນທານ, ລະບົບສາທາລະນະສຸກຈະຮຽກ ຮ້ອງໃຫ້ມີການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຜ່ານທາງການປັບປຸງ ລະບົບ ການເຝົ້າລະວັງ ແລະ ລະບົບເຕືອນໄພ ແລະ ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມ ແຂງໂຄງການຄວບຄຸມພະຍາດຕິດຕໍ່ (ຢາວັກຊີນ, ຄວບຄຸມພາຫະນຳເຊື້ອ, ການກວດຫາກໍລະນີ, ແລະ ການປິ່ນປົວ) ແລະ ການສ້ອມບຳລຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃຫ້ດີກວ່າ ເກົ່າ.

146. ການປູກປ່າທົດແທນ, ການປູກສວນປ່າ, ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທີ່ປັບປຸງແລ້ວຈະສືບຕໍ່ ເປັນ ປະເດັນບຸລິມະສິດ. ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທີ່ດີກວ່າ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ປັບປຸງຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນສະພາບຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສ້າງຄວາມກ້າວໜ້າຈຸດປະສົງຂອງທັງການບັນເທົາ ແລະ ການປັບຕົວ. ໃນທາງ ກົງກັນຂ້າມ, ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຄຸກຄາມຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ປ່າໄມ້ໂດຍການເຮັດໃຫ້ເກີດໄຟໄໝ້ປ່າ, ສັດຕູພືດ ແລະ ການຕິດເຊື້ອພະຍາດຕິດຕໍ່ຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ກໍ່ໃຫ້ເກີດເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ ດັ່ງເຊັ່ນ ຜົນຕົກ ແລະ ໄພນ້ຳຖ້ວມທີ່ ເພີ່ມຂຶ້ນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມບໍ່ມີສະຖຽນລະພາບ ແລະ ດິນເຈື່ອນ. ທັງ ໝົດເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຊ້ຳໜັກຍ້ອນການ ເສື່ອມໂຊມຂອງອ່າງໂຕ່ງນ້ຳທີ່ເປັນຜົນຈາກວິທີການປະຕິບັດແບບບໍ່ຍືນຍົງ ດັ່ງເຊັ່ນ ການຕັດໄມ້ຜິດກົດໝາຍ, ການຖາງ ປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ການເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ.

147. ສປປ ລາວ ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນນໍ້າຂອງດິນເພື່ອຕ້ານກັບຜົນກະທົບທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ມາດຕະການປັບຕົວຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ, ດັ່ງເຊັ່ນ ປັບປຸງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກຄວບຄຸມນໍ້າຖ້ວມ, ການປ້ອງກັນ ແລະ ພື້ນຟູລະບົບຊົນລະປະທານ ແລະ ລະບົບລະບາຍນໍ້າທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ສ້າງອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ຫຼາກຫຼາຍຈຸດປະສົງ, ເຂື່ອນ ແລະ ລະບົບຝ່າຍກັກນໍ້າ, ການສຳຫຼວດຫາແຫຼ່ງນໍ້າໃຕ້ດິນຢູ່ເຂດມີແນວໂນ້ມຕໍ່ໄພແຫ້ງແລ້ງ; ແລະ ການພັດທະນາແຜນການຄຸ້ມຄອງແບບເຊື່ອມສານສຳລັບເຂດລຸ່ມນໍ້າ ແລະ ເຂດອ່າງໂຕ່ງ. ສະຖາບັນການນໍ້າຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ແລະ ການຄຸ້ມຄອງນໍ້າມີການປັບປຸງໂດຍມີລະບົບການຕິດຕາມ ແລະ ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ເປັນພື້ນຖານສຳລັບການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ສະເໝີພາບໃນທຸກຂະແໜງການ. ¹⁹³

148. ຊ່ອງວ່າງດ້ານການປົກຄອງ, ສະຖາບັນ ແລະ ນະໂຍບາຍຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂ. ອຳນາດ ແລະ ໜ້າທີ່ສຳລັບການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບລະຫວ່າງກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະ ຫວັດດິການສັງຄົມ ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ນີ້ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະສານງານລະ ຫວ່າງກະຊວງຢ່າງເຂັ້ມແຂງ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ແນວທາງຫຼາກຫຼາຍຂະແໜງການ. ຜູ້ນຳທີ່ຖືກກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງສຳລັບມາດຕະ ການປະຕິບັດງານແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນໃນລະດັບທ້ອງ ຖິ່ນ ແລະ ຊຸມຊົນ. ປະສິບການຢູ່ແຫ່ງອື່ນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຊຸມຊົນຕ່າງໆທີ່ມີຜູ້ມີບົດບາດທີ່ເຂັ້ມແຂງໃນທ້ອງຖິ່ນ ຜ່ານຜ່າໄພພິບັດໄດ້ດີກວ່າຜູ້ທີ່ຄຸ້ມຄອງຈາກຂັ້ນສູນກາງ. ¹⁹⁴

13 CLIMATE ACTION

ມີແຜນການຮັບມື ກັບການປ່ຽນແປງດິນ ຟ້າອາກາດ

13

ມີແຜນການຮັບມື
ກັບການປ່ຽນແປງ
ດິນຟ້າອາກາດ

ການຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ສານ
ທີ່ທຳລາຍຊັ້ນ ໂອໂຊນຂອງ ສປປ ລາວ
ແມ່ນເປັນໄປຕາມແຜນ

ການນຳໃຊ້ສານເຄມີເຫຼົ່ານີ້ຫຼຸດລົງເກືອບເປັນສູນ
ໃນປີ 2014

ໄພແຫ້ງແລ້ງ & ໄພນ້ຳຖ້ວມ
ຄັ້ງໃຫຍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ 11 ຄັ້ງ

ຈຳນວນປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບ
ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ
ຄັ້ງໃຫຍ່ແຕ່ລະຄັ້ງມີ 430,000 ຄົນ ແຕ່ປີ 1990
ຫາປີ 2015

ຄາດຄະເນຄວາມ
ເສຍຫາຍທັງໝົດ 560 ລ້ານໂດລາ

ສະພາບອາກາດທີ່ມີຄວາມບັນປ່ວນ
ຢ່າງຮ້າຍແຮງເຊັ່ນ: ໄພແຫ້ງແລ້ງ &
ໄພນ້ຳຖ້ວມ

ປຽບທຽບການປ່ອຍອາຍຜິດເຮືອນແກ້ວ
1990 - 2000

ການປ່ອຍການຜິດເຮືອນແກ້ວເພີ່ມຂຶ້ນ X2

CO₂ CH₄ N₂O

ເນື່ອງຈາກການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ
& ກະສິກຳ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; Emergency Events Database (EM-DAT),
Centre for Research on the Epidemiology of Disasters, Belgium

SDG14

ອະນຸລັກ ແລະ ນໍາໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີ
ຊີວິດໃນນໍ້າແບບຍືນຍົງ

SDG 14. ອະນຸລັກ ແລະ ຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລຢ່າງຍືນຍົງ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

149. **SDG 14 ຈະຕ້ອງໄດ້ປ່ຽນຊື່ໃໝ່ ແລະ ປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ.** ບັນຊີລາຍການລະດັບໂລກຂອງ SDGs ບໍ່ມີການກຳນົດຊັບພະຍາກອນນໍ້າຈືດເປັນເປົ້າໝາຍທີ່ແຍກຕ່າງຫາກ, ເຖິງແມ່ນວ່າຊັບພະຍາກອນນໍ້າຈືດປະກອບເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ SDG 15. ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບທະເລ, ແຕ່ຄາດໝາຍບາງຢ່າງຂອງ SDG 14 ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບຊັບພະຍາກອນນໍ້າຈືດ. ດັ່ງນັ້ນ, ສປປ ລາວ ໄດ້ປ່ຽນແທນ "ມະຫາສະມຸດ, ທະເລ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລ" ໃນການກຳນົດແຕ່ກົກເຄົ້າຂອງ SDG 14 ດ້ວຍ "ຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າ" ເຊິ່ງໝາຍຄວາມເຖິງ ທະເລສາບ, ແມ່ນໍ້າ ແລະ ລຳເຊ. ຕົວຊີ້ບອກສໍາລັບສາມຄາດໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນພາຍໃຕ້ SDG 14 ໄດ້ຖືກດັດປັບສໍາລັບການນໍາໃຊ້ໂດຍ ສປປ ລາວ.

150. **ການຄຸ້ມຄອງປະຊາກອນປາໃນລະດັບທີ່ຍືນຍົງທາງຊີວະພາບເປັນບູລິມະສິດສໍາລັບ ສປປ ລາວ.** ປະເທດສາມາດທີ່ຈະນໍາໃຊ້ຄວາມກວ້າງເປັນກິໂລແມັດ ແລະ ຈຳນວນຂອງເຂດອະນຸລັກປາເປັນຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ແນະນໍາໃນລະດັບໂລກ " ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນປາໃນລະດັບທີ່ຍືນຍົງທາງຊີວະພາບ" ບໍ່ສາມາດຖືກນໍາໃຊ້ໄດ້, ເພາະວ່າການປະເມີນປະຊາກອນປາຂອງແຕ່ລະຊະນິດພັນປາ ຍັງບໍ່ມີໃນປັດຈຸບັນ.^໗ ໃນປະຈຸບັນ ມັນຍັງເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ໃນການຕິດຕາມການປ່ຽນແປງອັດຕາການຫາປາ ຫລື ການຫາປາທັງໝົດ.

151. **ການຕໍ່ສູ້ກັບການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຂອບແຫ່ງຊາດ.** ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ (NPOA) ເພື່ອຕ້ານການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບແຜນການປະຕິບັດງານສາກົນເພື່ອປ້ອງກັນ, ຍັບຍັ້ງ ແລະ ລົບລ້າງການປະມົງແບບຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ (IPOA-IUU). ເຫດການສໍາຄັນໃນຂະບວນການ NPOA ສາ ມາດນໍາໃຊ້ຕໍ່ຈາກນັ້ນເພື່ອລາຍງານກ່ຽວກັບຄວາມສອດຄ່ອງຂອງ ສປປ ລາວ ກັບ IPOA-IUU. ຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍສາ ມາດເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທາງທະເລ ແລະ ຕະຫຼາດ ສາມາດຖືກຕິດຕາມຜ່ານທາງ ແນວທາງການເຮັດປະມົງຢ່າງຮັບຜິດຊອບ (CCRF)¹⁹⁵ ຂອງ FAO. ສາມຕົວຊີ້ບອກທີ່ກ່ຽວພັນກັບການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ (SSFs) ມີຄື (i) ການມີເຄື່ອງມືທີ່ເລັ່ງເປົ້າໝາຍ ແລະ ແກ້ໄຂໂດຍສະເພາະຂະແໜງການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ (ii) ການລິເລີ່ມທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງຕໍ່ເນື່ອງເພື່ອຈະຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດແນວທາງ SSF ແລະ (iii) ການມີກົນໄກທີ່ເອື້ອອໍານວຍຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ແຮງງານການປະມົງເພື່ອປະກອບ ສ່ວນໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈ. ສາມຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ ນໍາມາໃຊ້ຢ່າງສະເໝີພາບຕໍ່ການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍໃນທະເລ ແລະ ພາຍໃນປະເທດ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການສໍາຫຼວດໂດຍ FAO ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ CCRF.

^໗ ການປະເມີນປະຊາກອນປາຕາມທໍາມະຊາດ ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການກວດສອບເທື່ອລະຊະນິດ ເພື່ອເບິ່ງວ່າ ມີປາສາຍພັນໃດຖືກຫາຫຼາຍເກີນໄປ.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

152. ລະບົບນິເວດນໍ້າຈືດທີ່ຫຼາກຫຼາຍຂອງ ສປປ ລາວ ສະໜອງການຄ້າປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ວິຖີການ ດໍາລົງຊີວິດ. ປະຊາກອນຊາວລາວ ອາໄສຕໍ່ການປະມົງແບບກຸ່ມຕົນເອງເປັນຫຼັກ. ການລ້ຽງສັດນໍ້າແມ່ນເພີ່ມທະວີແຕ່ຍັງສໍາຄັນ ໜ້ອຍກວ່າການຫາປາສໍາລັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ. ການປະມົງສະໜັບສະໜູນທຸລະກິດຕ່າງໆເຊັ່ນກັນ, ຕັ້ງແຕ່ຮ້ານຄ້າ ແລະ ຮ້ານອາຫານສໍາລັບຄອບຄົວຊາວປະມົງ ໄປເຖິງຜູ້ສ້າງເຮືອ ແລະ ຜູ້ສະໜອງອຸປະກອນການປະມົງ.

153. ຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າຂອງປະເທດ ກໍາລັງປະເຊີນກັບໄພຄຸກຄາມໃນຫຼາຍດ້ານ. ການພັດທະນາທີ່ເຮັດໃຫ້ຖິ່ນຢູ່ອາໄສເສື່ອມໂຊມ, ມົນລະພິດທາງນໍ້າ ຫຼືຈໍາກັດການເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ປະກອບດ້ວຍການພັດທະນາຕົວເມືອງ, ການຫັນເປັນອຸດສາຫະກໍາ, ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ, ການເພີ່ມທະວີທາງດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ. ໃນຂະນະທີ່ອ່າງນໍ້າຂະໜາດໃຫຍ່ ອາດສະໜອງກາລະໂອກາດສໍາລັບການປະມົງໃໝ່, ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ໂຄງການຊົນລະປະທານ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງ, ຍົກຕົວຢ່າງ, ຜ່ານທາງການປະເມີນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງເຂັ້ມງວດ, ແຜນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ດີ, ການກໍ່ສ້າງທີ່ເໝາະສົມກັບລະບົບຄວບຄຸມກະແສນໍ້າ, ແລະ ການກໍານົດໃຫ້ມີທາງຜ່ານປາ.¹⁹⁶ ໄພຄຸກຄາມອື່ນໆເກີດຂຶ້ນຈາກການຫາປາຫຼາຍເກີນໄປ,¹⁹⁷ ການຫາປາທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ການນໍາເຂົ້າຂອງສາຍພັນທີ່ແປກໃໝ່. ການຄວບຄຸມທີ່ເຂັ້ມງວດ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະບັງຄັບໃຊ້, ເນື່ອງຈາກ ມີການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ການອາໄສໄພຜິງທີ່ເຂັ້ມແຂງຂອງປະຊາກອນຕໍ່ການປະມົງ.

154. ຢູ່ ສປປ ລາວ, ຊຸມຊົນ ແລະ ໂຄງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມຊຸມຊົນເປັນຄວາມຫວັງ ຍ້ອນວ່າ ໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ມີປະສິດທິພາບໃນການອະນຸລັກປະຊາກອນປາ. ໂຄງການປະມົງທີ່ອີງໃສ່ຊຸມຊົນ ຫຼືໂຄງການຄຸ້ມຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ເຂດອະນຸລັກປາ (FCZs) ເຊິ່ງເປັນເຂດປົກປ້ອງ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຢູ່ໃນວັງນໍ້າເລິກເລິກ. ມາດຕະການເພີ່ມຕື່ມ ດັ່ງເຊັ່ນຂີດຈໍາກັດການຫາປາທີ່ອະນຸຍາດທັງໝົດ, ໂກຕາທີ່ສາມາດໂອນໄດ້ ແລະ ບໍ່ສາມາດໂອນໄດ້, ແລະ ສິ່ງຈູງໃຈທາງເສດຖະກິດ ອາດຈະເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ.

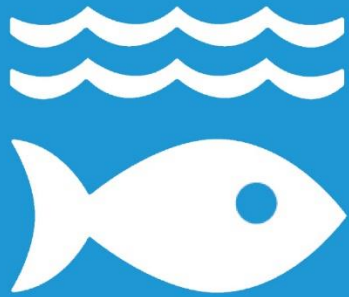
155. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ບໍ່ພຽງພໍກ່ຽວກັບຄວາມສໍາຄັນດ້ານເສດຖະກິດຂອງຂະແໜງການປະມົງ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນຂອງມັນ ອ່ອນແອລົງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໃນຕໍ່ມາ. ມູນຄ່າການປະມົງຄາດຄະເນວ່າຈະແມ່ນ 7% ຂອງ GDP ຂອງປະເທດ.¹⁹⁸ ຄວາມສໍາຄັນຂອງການປະມົງຢູ່ ສປປ ລາວ ຮຽກຮ້ອງການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີປະສິດທິຜົນຫຼາຍຂຶ້ນຂອງຂະແໜງການ, ເຊິ່ງໃນທາງກັບກັນ ຮຽກຮ້ອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ດີກວ່າກ່ຽວກັບການຫາປາ ແລະ ການລ້ຽງສັດນໍ້າ. ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ລະບົບຂໍ້ມູນທີ່ດີກວ່າ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະນາ.

156. ຂໍ້ຈໍາກັດໃນການລ້ຽງສັດນໍ້າຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂເພື່ອເຮັດໃຫ້ເປັນທ່າແຮງຢ່າງເຕັມສ່ວນສໍາລັບການພັດທະນາດ້ານການຄ້າ ແລະ ການທູດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ຈາກມຸມມອງທາງການເງິນ, ການລ້ຽງສັດນໍ້າ ປຽບທຽບໄດ້ດີກັບວິສາຫະກິດທາງເລືອກແບບດັ້ງເດີມ, ດັ່ງເຊັ່ນ ການປູກເຂົ້າ ແລະ ຫາປາ, ແລະ ວິສາຫະກິດໃໝ່, ດັ່ງເຊັ່ນ ການປູກໝາກໄມ້ ແລະ ກາເຟ. ການລ້ຽງສັດນໍ້າມີຂໍ້ຈໍາກັດໂດຍການຂາດແຄນ ປັດໄຈນໍາເຂົ້າທີ່ດີ (ຍົກຕົວຢ່າງ ແນວພັນປາ, ອາຫານເສີມ ແລະ ຜຸ່ນຄອກ), ຂາດການເຂົ້າເຖິງປັດໄຈທຶນລວມທັງສິນເຊື່ອ, ການເຂົ້າ

ເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານວິຊາການ ແລະ ການບໍລິການສິ່ງເສີມ, ແລະ ການຂາດແຄນຈິດສໍານຶກໃນບັນດາຊາວກະສິກອນ ຂອງທ່າແຮງຂອງການລ້ຽງສັດນໍ້າ.¹⁹⁹

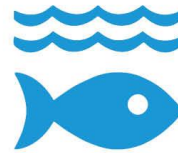
157. ຊຸມຊົນຊາວປະມົງຢູ່ອ້ອມຮອບບຶງ ແລະ ອ່າງເກັບນໍ້າຕ້ອງການການສຶກສາດ້ານສຸຂະພາບ ສາທາລະນະ. ການຕິດເຊື້ອພະຍາດໃບໄມ້ໃນຕັບຂອງມະນຸດທີ່ມີສາເຫດມາຈາກ *Opisthorchis viverrini*, ແມ່ ກາຝາກອັນຕະລາຍທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນປາ, ແມ່ນຊໍາເຮື້ອປະຈໍາທ້ອງຖິ່ນຢູ່ປະເທດໄທ, ສປປ ລາວ, ກໍາປູເຈຍ, ແລະ ພາກ ກາງຂອງຫວຽດນາມ ແລະ ເປັນບັນຫາສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ອ້ອມຮອບອ່າງເກັບນໍ້າ ແລະ ແຫຼ່ງນໍ້າຂັງ ຖາວອນອື່ນໆ. ການແຜ່ຂະຫຍາຍຂອງແມ່ກາຝາກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນກ່ຽວພັນຢ່າງໃກ້ຊິດກັບການບໍລິໂພກແບບດັ້ງເດີມ ເຊັ່ນ ປາດິບ, ແລະ ບາງຜະລິດຕະພັນທີ່ເຮັດຈາກປາດ້ວຍການໝັກ ຫຼື ຕາກແຫ້ງ. ພະຍາດໃບໄມ້ໃນຕັບ (Opisthorchiasis) ສາມາດມີຜົນສະທ້ອນທີ່ຮ້າຍແຮງ.^{200, 201}

14 LIFE BELOW WATER

ອະນຸລັກ ແລະ ນໍ້າໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ໃນນໍ້າແບບຍືນຍົງ

14 ອະນຸລັກ ແລະ ນໍ້າໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດໃນນໍ້າແບບຍືນຍົງ

ລະບົບນິເວດນໍ້າຈືດທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ໃນສປປ ລາວ ສາມາດຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ & ການດໍາລົງຊີວິດ

ແຕ່ຊີວະນາໆພັນເຫຼົ່ານັ້ນກໍາລັງຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ໃນປະຈຸບັນ

ປາຫຼາຍກວ່າ	481	ສາຍພັນ	ນໍ້າຈືດຂອງສປປ ລາວ ເປັນທີ່ອາໄສຂອງ
ສິດເຄິ່ງບົກເຄິ່ງນາຫຼາຍກວ່າ	37	ສາຍພັນ	
ກະປູຫຼາຍກວ່າ	7	ສາຍພັນ	
ກຸ້ງຫຼາຍກວ່າ	10	ສາຍພັນ	

34% ບໍລິມາດນໍ້າຕາມແຮ່ ແລະ ມ່ນຕົ້ ແລະ ນໍ້າບາດານ ຕໍ່ທົດຄົນແຕ່ປີ 1990 ຫາປີ 2014

ການປະມົງກວມເອົາ

1.2 ລ້ານເຮັກຕາຂອງເນື້ອທີ່ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ 7% ຂອງມູນຄ່າລວມຍອດ ຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; Phonvisay Singkham: An Introduction to the Fisheries of Lao PDR, Mekong Development Series No. 6, Mekong River Commission, Phnom Penh, Cambodia, 2013

SDG15

ອະນຸລັກ ແລະ ນໍາໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ

ເທິງໜ້າດິນແບບຍືນຍົງ

SDG 15. ປົກປ້ອງ ແລະ ພື້ນຟູລະບົບນິເວດທາງບົກ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

158. ຄຳນິຍາມແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນການຕິດຕາມການປົກຄຸມປ່າໄມ້ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ. ຄຳນິຍາມຂອງປ່າໄມ້ຂອງ ສປປ ລາວ ກຳນົດມາດຕະຖານ ສຳລັບການປົກຫຸ້ມຂອງເຮືອນຍອດຂອງຕົ້ນໄມ້ ທີ່ສູງກວ່າຄຳນິຍາມຂອງສາກົນ (ຂອບຂໍ້ ຄວາມ 15.1).²⁰² ສປປ ລາວ ຍັງຈະຕ້ອງກຳນົດເງື່ອນໄຂທີ່ແຈ່ມແຈ້ງສຳລັບສິ່ງທີ່ພິຈາລະນາວ່າ "ການຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ" ຂອງປ່າໄມ້ (ຕົວຊີ້ບອກ 15.2.3). ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນແມ່ນວັດແທກໄດ້ຜ່ານທາງການສຳຫຼວດດ້ານການກະສິກຳ, ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນໂດຍ FAO ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບຄຳນິຍາມຂອງສາກົນ.

159. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສຳລັບການລາຍງານກ່ຽວກັບການປົກຄຸມຂອງປ່າໄມ້ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງ, ເຮັດໃຫ້ມີຕົວເລກການປົກຄຸມໃໝ່. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃໝ່ ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນແຜນທີ່ປົກຄຸມຂອງປ່າໄມ້ ພັດທະນາຂຶ້ນໂດຍກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງ MAF ໃນຮອບທ້າຍປີ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຖືກສະເໜີໃຫ້ເປັນພື້ນຖານສຳລັບການລາຍງານກ່ຽວກັບຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດຈາກການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າຢູ່ບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາ (REDD +) ດັ່ງດຽວກັນກັບບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ (ຫລື ບົດລາຍງານການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານການດຳເນີນການດ້ານການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ) ພາຍໃຕ້ ສົນທິສັນຍາສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (UNFCCC). ດັ່ງນັ້ນ, ຂໍ້ມູນການປົກຄຸມປ່າໄມ້ ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນຈາກທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນປີ 2011, ໃນເວລາທີ່ປົກຄຸມປ່າໄມ້ ໄດ້ຮັບການລາຍງານວ່າແມ່ນ 40,3%,²⁰³ ຕົວເລກທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງ MDG 2013. ຕາຕະລາງ 3 ແລະ ຕາຕະລາງ 4 ກຳເອົາການປ່ຽນແປງທີ່ຂຶ້ນໃນການປົກຄຸມປ່າໄມ້. ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ປັດຈຸບັນ ອີງຕາມແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃໝ່ ແລະ ຄຳນິຍາມແມ່ນ 58% ຂອງເນື້ອທີ່ດິນຢູ່ ສປປ ລາວ.

ຕາຕະລາງ 3: ປ່າໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	ພື້ນທີ່	
	ລ້ານເຮັກຕາ	ສ່ວນຮ້ອຍ
ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໃນປັດຈຸບັນ	13.4	58%
ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ມີທ່າແຮງ (<20 ສ່ວນຮ້ອຍເຮືອນຍອດ, ລວມທັງພື້ນທີ່ຖືກຈັດເປັນປ່າພື້ນຟູ (ຫລື ປ່າໄມ້ພື້ນຄົນເອງຕາມທຳມະຊາດ)	6.2	27%
ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບອື່ນໆ (ລວມທັງການກະສິກຳ, ເຂດເມືອງ, ແລະ ອື່ນໆ)	3.5	15%
ແຫຼ່ງ: ແຜນທີ່ ປ່າໄມ້ປົກຄຸມຂອງ FIPD 2015 (ສະໜັບສະໜູນຜ່ານທາງ JICA F-REDD), ນຳສະເໜີຢູ່ ກອງປະຊຸມ REL/TWG ຄັ້ງທີ 5 ພາຍໃຕ້ ໜ່ວຍງານສະເພາະກິດແຫ່ງຊາດ REDD+ ໃນເດືອນ ສິງຫາ 2017		

ຕາຕະລາງ 4: ສັດສ່ວນທີ່ດິນທີ່ປົກຄຸມໂດຍປ່າໄມ້

ປະເພດປ່າໄມ້	ພື້ນທີ່ລວມ (ລ້ານເຮັກຕາ)	ລ້ານເຮັກຕາ	ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍພາຍໃນປະເພດ	ປ່າປົກຄຸມ (ເນື້ອທີ່ ທີ່ເປັນປ່າ)
				ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງພື້ນທີ່ດິນທັງໝົດ
ພື້ນທີ່ປ່າປ້ອງກັນ	7.98	4.62	57.9%	20.0%

ພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ	4.66	3.47	74.4%	15.1%
ພື້ນທີ່ປ່າຜະລິດ	3.10	2.14	69.2%	9.3%
ພື້ນທີ່ຢູ່ນອກເໜືອຈາກປ່າໄມ້ທັງສາມປະເພດຢູ່ຂ້າງເທິງ	7.31	3.14	40.5%	13.6%
ປ່າປູກໄມ້ (ທີ່ລວມເຂົ້າຢູ່ໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ ທີ່ກ່າວເຖິງຢູ່ຂ້າງເທິງ ທັງສາມປະເພດ)		- 0.14		0.6%
ລວມ, ທຸກປະເພດທີ່ດິນ	23.05 [a ກ]	--		--
ລວມ, ປ່າປົກຄຸມ		13.37		58.0%[b ຂ]
ແຫຼ່ງ: ແຜນທີ່ ປ່າໄມ້ປົກຄຸມຂອງ FIPD 2015 (ສະໜັບສະໜູນຜ່ານທາງ JICA F-REDD), ນໍາສະເໜີຢູ່ ກອງປະຊຸມ REL/TWG ຄັ້ງທີ 5 ພາຍໃຕ້ໜ່ວຍງານສະເພາະກິດແຫ່ງຊາດ REDD+ ໃນເດືອນ ສິງຫາ 2017				
[a] ພື້ນທີ່ດິນທັງໝົດ ນອນຢູ່ໃນຂອບເຂດຊາຍແດນທີ່ຈັດຕັ້ງໃນລະດັບສາກົນ ໄດ້ຮັບການທົບທວນ ມາຢູ່ 23.05 ລ້ານເຮັກຕາ, ຕາມທີ່ສະໜອງໃຫ້ໂດຍ ກົມແຜນທີ່ແຫ່ງຊາດ, ໂດຍອີງໃສ່ ຂໍ້ມູນການສໍາຫຼວດໄລຍະໄກ				
[b] ການປົກຄຸມປ່າໄມ້ 58% ປະກອບດ້ວຍ 0.14 ລ້ານເຮັກຕາ ຂອງປ່າປູກໄມ້.				

160. ແນວທາງການອັດແທກແມ່ນຍັນຫາໜຶ່ງທີ່ກ່ຽວພັນ. ສໍາລັບຄາດໝາຍ 15.2 ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງຂອງປ່າໄມ້ທຸກປະເພດ, ບາງຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໄດ້ສັງເກດວ່າ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ກ່ຽວກັບການຍື່ນປ່າຜະລິດອາດບໍ່ເໝາະສົມ, ເນື່ອງຈາກວ່າລັດຖະບານ ໄດ້ປະກາດການເກືອດຫ້າມການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ໃນປີ 2012 ຍັງມີຜົນບັງຄັບຢູ່. ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າຄາດໝາຍ 15.2 ຄວນໄດ້ຮັບການຕິດຕາມໂດຍນໍາໃຊ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງພື້ນທີ່ປ່າໄມ້, ຢູ່ເທິງປະຊາກອນຊີວະມວນໜ້າດິນ, ເຂດທີ່ຖືກກໍານົດໄວ້ສໍາລັບການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ, ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ການຍື່ນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບອິດສະຫຼະ. ຢ່າງໃດ ກໍ່ຕາມ, ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການຍື່ນປ່າຜະລິດ ຖືກກໍານົດເປັນຕົວຊີ້ບອກຂອງ NSEDP ຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຖືກຮັກສາໄວ້. ອັດຕາສ່ວນຂອງພື້ນທີ່ດິນ ທີ່ປົກຄຸມດ້ວຍປ່າສະຫງວນແມ່ນຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບຢ່າງດີ ສໍາລັບທັງສອງເປົ້າໝາຍ 15.2 ແລະ 15.4. ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບມູນຄ່າສຸດທິຂອງການຊົດເຊີຍຊີວະນາໆພັນຕໍ່ປີ ໄດ້ຖືກສະເໜີ ຕໍ່ລັດຖະບານເພື່ອພິຈາລະນາ.; ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມເປັນເອກະສັນກັນ ບໍ່ບັນລຸກັນໄດ້ໃນບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍຊີວະນາໆພັນ.

161. ລະບົບຕິດຕາມໃນການຕິດຕາມ SDG 15 ແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນຮີບດ່ວນ, ຍ້ອນຄວາມສໍາຄັນຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ລະບົບນິເວດຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນປັດຈຸບັນ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແມ່ນຍາກທີ່ຈະໄດ້ມາ, ບໍ່ສະໜໍາສະເໜີຢູ່ເລື້ອຍໆ ແລະ ກະແຈກກະຈາຍໄປທົ່ວລາຍງານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ການປົກຄຸມປ່າໄມ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີແນວທາງທີ່ເປັນແບບມາດຕະຖານເພື່ອອັດແທກ. ການມີພ້ອມໃຊ້ວຽກງານຂອງຂໍ້ມູນມີອິດທິພົນຕໍ່ການປະກອບສ່ວນຂອງຕົວຊີ້ບອກ, ເຊິ່ງບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ປາດຖະໜາໃຫ້ມີ. ຍົກຕົວຢ່າງ: ໃນປັດຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ບໍ່ສາມາດລາຍງານກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ SDG 15.1.2 *ອັດຕາສ່ວນຂອງສະຖານທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບຊີວະນາໆພັນທາງປົກ ແລະ ໃນນໍ້າຈືດທີ່ຖືກປົກຄຸມດ້ວຍເຂດປ່າສະຫງວນ*, ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ແມ່ນທຸກສະຖານທີ່ "ທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບຊີວະນາໆພັນທາງປົກ ແລະ ໃນນໍ້າຈືດ" ໄດ້ຖືກຂຶ້ນບັນຊີທັງໝົດ. ເພາະສະນັ້ນ, ສິ່ງນີ້ຖືກແທນທີ່ດ້ວຍຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນກ່ຽວກັບອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງເນື້ອທີ່ດິນທີ່ປົກຄຸມດ້ວຍພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ. ລະບົບຈໍາເປັນຕ້ອງຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ສໍາລັບໃຊ້ໃນການຕິດຕາມ ODA ແລະ ການລາຍຈ່າຍຂອງລັດສໍາລັບປ່າໄມ້, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ລະບົບນິເວດ. ການຊ່ວຍເຫຼືອເປັນທີ່ຕ້ອງການຈາກ UNODC ວ່າດ້ວຍການລາຍງານກ່ຽວກັບການລັກລອບຄ້າຂາຍຊະນິດພັນສັດປ່າ ແລະ ຊະນິດພັນພືດປ່າທີ່ຕ້ອງປົກປັກຮັກສາ.

ຂອບຂໍ້ຄວາມ 15.1. ຄຳນິຍາມການປົກຄຸມປ່າໄມ້

ຄຳນິຍາມວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ຂອງ FAO

ຄຳນິຍາມຂອງ FAO ກ່ຽວກັບ "ປ່າໄມ້" ແມ່ນ "ທີ່ດິນກວມເອົາຫຼາຍກວ່າ 0.5 ເຮັກຕາໂດຍມີຕົ້ນໄມ້ສູງກວ່າ 5 ແມັດຂຶ້ນໄປ ແລະ ເຮືອນຍອດທີ່ປົກຄຸມເອົາຫຼາຍກວ່າ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຫຼືຕົ້ນໄມ້ສາມາດ ເຕີບໂຕສູງເຖິງ ຫຼັກເກນ (ຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ) ເຫຼົ່ານີ້ ຢູ່ໃນແຫຼ່ງກຳເນີດ. ມັນບໍ່ລວມເອົາທີ່ດິນ ທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຜະລິດກະສິກຳ ຫລື ທີ່ຕັ້ງຕົວເມືອງ."

ຄຳນິຍາມນີ້ປະກອບດ້ວຍ ພື້ນທີ່ທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ເຖິງເທື່ອ ແຕ່ເຊິ່ງຄາດວ່າ ຈະເຕີບໃຫຍ່ເຖິງເຮືອນຍອດທີ່ປົກຄຸມຢ່າງໜ້ອຍ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ສູງເຖິງ 5 ແມັດ ຫຼືຫຼາຍກວ່ານັ້ນ. ມັນຍັງປະກອບດ້ວຍພື້ນທີ່ ທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ປູກໄມ້ຄືນ ເປັນການຊົ່ວຄາວເນື່ອງຈາກການຕັດກ້ຽງຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງວິທີປະຕິບັດໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ຫຼືໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ, ແລະ ເຊິ່ງຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບການຟື້ນຟູຄືນສະພາບເດີມພາຍໃນ 5 ປີ. ເງື່ອນໄຂໃນທ້ອງຖິ່ນ ອາດ, ໃນກໍລະນີພິເສດ, ພິສູດວ່າ ຂອບເວລາ ທີ່ດິນນານກວ່າຖືກນຳໃຊ້. ມັນປະກອບດ້ວຍ ດິນປູກຝັງແບບເລື່ອນລອຍທີ່ປະເຮື້ອ ໂດຍມີການຟື້ນຟູຂອງຕົ້ນໄມ້ທີ່ມີ, ຫຼືຄາດວ່າຈະສາມາດເຕີບໃຫຍ່ເຖິງ, ເຮືອນຍອດທີ່ປົກຄຸມຂອງຢ່າງໜ້ອຍ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຄວາມສູງຂອງຕົ້ນໄມ້ 5 ແມັດ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ.

ໃນຂະນະທີ່ມີ ສວນປູກໄມ້ ບາງແຫ່ງ ລວມເຂົ້າດ້ວຍ (ສວນປູກໄມ້ຢ່າງພາລາ, ໄມ້ກໍ່ເປືອກໜາ ແລະ ຕົ້ນແປກ (ຫຼືຕົ້ນໄມ້ວັນຄຣິດສະມາດ) ແລະ ພື້ນທີ່ໄມ້ໄຜ່ ແລະ ຕົ້ນປາມ ຖືກລວມເຂົ້ານຳ (ສັນນິຖານວ່າການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ເງື່ອນໄຂດ້ານຄວາມສູງ ແລະ ເຮືອນຍອດປົກຄຸມມີຄືບຖ້ວນ), ຄຳນິຍາມ ບໍ່ລວມເອົາຕົ້ນໄມ້ຍືນຕົ້ນໃນລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ, ດັ່ງເຊັ່ນ ສ່ວນປູກຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໜາກ, ສວນປູກຕົ້ນປາມນ້ຳມັນ, ສວນປູກຕົ້ນ ໝາກໂອລິບ (ໝາກກອກຝຣັ່ງ) ແລະ ລະບົບກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ໃນເມື່ອທີ່ ການປູກພືດຢູ່ຊັ້ນລຸ່ມຂອງການປົກຄຸມຂອງຕົ້ນໄມ້.

ຄຳນິຍາມວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ຂອງ ສປປ ລາວ

ປັດຈຸບັນ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ປະກອບດ້ວຍ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ແບບທຳມະຊາດ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປູກເສີມ. ມັນໝາຍເຖິງທີ່ດິນທີ່ມີເຮືອນຍອດປົກຄຸມຂອງ ຫຼາຍກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ພື້ນທີ່ຫຼາຍກວ່າ 0.5 ເຮັກຕາ. ຕົ້ນໄມ້ ຈະສາມາດເຕີບໃຫຍ່ເຖິງຄວາມກວ້າງຂອງເສັ້ນຜ່າກາງລະດັບໜ້າເອິກຢ່າງໜ້ອຍ 10 ຊມ. ພື້ນຖານສຳລັບຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງປ່າໄມ້ ແລະ ກຸ່ມການນຳໃຊ້ທີ່ດິນອື່ນໆ ແມ່ນຄວາມໜາແໜ້ນຂອງເຮືອນຍອດ. ສວນປູກຕົ້ນປາມນ້ຳມັນ ແລະ ປ່າໄມ້ໄຜ່, ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບໍ່ຖືວ່າເປັນປ່າໄມ້.

ປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມ ແມ່ນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໃນເມື່ອກ່ອນ ທີ່ເຮືອນຍອດ ໄດ້ຖືກຫຼຸດລົງຕໍ່າກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ດ້ວຍເຫດຜົນໃດໜຶ່ງ ຫຼືອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ຫຼືການປູກຝັງແບບເລື່ອນລອຍ. ມັນປະກອບດ້ວຍ ປ່າພື້ນຟູ (ເບິ່ງຢູ່ຂ້າງລຸ່ມນີ້) ແລະ ປ່າໄມ້ໄຜ່.

ປ່າພື້ນຟູ (ຫລື **ປ່າໄມ້ພື້ນຄືນເອງຕາມທຳມະຊາດ**) ເປັນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໃນເມື່ອກ່ອນ ບ່ອນທີ່ ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງເຮືອນຍອດ ໄດ້ຖືກຫຼຸດລົງເຫຼືອໜ້ອຍກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ເພາະວ່າສາເຫດຂອງການການຂຸດຄົ້ນໄມ້, ການປູກຝັງແບບເລື່ອນລອຍ ຫຼື ເຫດຜົນອື່ນໆ. ຖ້າຫາກ ເຂດພື້ນທີ່ຖືກປ່ອຍໃຫ້ເຕີບໂຕຢ່າງບໍ່ຖືກລົບກວນ, ມັນຈະກາຍເປັນປ່າທຳມະຊາດທີ່ສົມບູນຄືນໄດ້. ປ່າໄມ້ພື້ນຄືນເອງຕາມທຳມະຊາດ ປະກອບດ້ວຍປ່າເຫຼົ່າທີ່ຖືກປະເຮື້ອ ແລະ ໄມ້ຍືນຕົ້ນ ທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນຂອງເຮືອນຍອດ ໜ້ອຍກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ສວນປູກໄມ້ ປະກອບດ້ວຍການປູກໄມ້ແບບຍືນຍົງທັງໝົດ, ລວມທັງຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນຂອງເຮືອນຍອດໜ້ອຍກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ. ການປູກຢ່າງພາລາ ແມ່ນຍັງຖືກຈັດເປັນສວນປູກໄມ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກາເຟ, ຊາ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ຮົ່ມ ແກ່ກາເຟ ແລະ ຊາ, ດັ່ງເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໜາກ, ບໍ່ໄດ້ຖືກຈັດເປັນສວນປູກໄມ້.

ເອກະສານອ້າງອີງ:

-FAO, 2012. FRA 2015: ຂໍ້ກຳນົດ ແລະ ຄຳນິຍາມ. ເອກະສານປະຕິບັດງານການປະເມີນຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ 180. ອົງການອາຫານແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ, Rome. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່ <http://www.fao.org/docrep/017/ap862e/ap862e00.pdf>
-ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ຮອດປີ 2020 ຂອງ ສປປ ລາວ, ເດືອນກໍລະກົດ 2005 ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ປີ 2007, ສປປ ລາວ
-ການນຳສະເໜີກ່ຽວກັບ ແຜນທີ່ການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ທີ່ດິນ ສະເໜີຢູ່ໃນການປະຊຸມ ກຸ່ມໜ່ວຍງານວິຊາການ REL/ຄັ້ງທີ 5 ພາຍໃຕ້ໜ່ວຍງານສະເພາະກິດແຫ່ງຊາດ REDD +, ສິງຫາ 2017

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

162. ສປປ ລາວ ໄດ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຂອງປະເທດເພື່ອເພີ່ມການເຕີບໂຕ; ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ວິທີປະຕິບັດໃນປັດຈຸບັນອາດຈະນຳໄປສູ່ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຫຼາຍໂພດ, ເຊິ່ງອາດສົ່ງຜົນລົບຕໍ່ແນວໂນ້ມການເຕີບໂຕໃນອະນາຄົດ. ອັດຕາການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ໄດ້ຖືກຄາດຄະເນໄວ້ໂດຍກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນລະດັບ 0.26 ສ່ວນຮ້ອຍຕໍ່ປີ ລະຫວ່າງປີ 2010 ແລະ 2015.²⁰⁴ ອັດຕາດັ່ງກ່າວ ເບິ່ງຄືວ່າຈະເລັ່ງເພີ່ມທະວີຈາກຕົວເລກລະຫວ່າງປີ 2005 ແລະ 2010 ໂດຍອີງໃສ່ແຜນທີ່ຂະໜາດໃຫຍ່ເທົ່າກັບຫຼາຍຝາຫ້ອງການຂອງກົມປ່າໄມ້. ^{205,206} ການເສື່ອມໂຊມຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ສືບຕໍ່ ຈະສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ, ໂດຍສະເພາະ ສຳລັບຜູ້ທຸກຍາກ.

163. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄວາມຄືບໜ້າ, ການປົກຄອງໃນຂະແໜງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຍັງຕ້ອງການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ການຖອຍຫຼັງອອກຈາກຂະບວນການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້, ແລະ ການຖອຍຫຼັງອອກຈາກການສູນເສຍດ້ານຊີວະນາໆພັນ ແມ່ນສິ່ງສຳຄັນຕົ້ນຕໍສຳລັບ ສປປ ລາວ. ສິ່ງນີ້ຈະປະກອບດ້ວຍ ການຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງກຳກັບດູແລທີ່ເຂັ້ມງວດຫລາຍຂຶ້ນ ທົ່ວທັງການເກັບກູ້ໄມ້ທ່ອນ, ການບັງຄັບໃຊ້ການເກືອດຫ້າມກ່ຽວກັບຄ້າໄມ້ທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ການຕ້ານຢັນກັບການລັກລ່າສັດປ່າ ແລະ ການລັກລອບຄ້າສັດປ່າ, ແລະ ການປ້ອງກັນການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດທີ່ຜິດກົດໝາຍ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ຂີດຄວາມສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມສ້າງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ.

15 LIFE ON LAND

ອະນຸລັກ ແລະ ນໍາໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ເທິງໜ້າດິນແບບ ຍືນຍົງ

15 ອະນຸລັກ ແລະ ນໍາໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ເທິງໜ້າດິນແບບຍືນຍົງ

ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຖືກຂັບເຄື່ອນໂດຍຂະແໜງການປ່າໄມ້, ກະສິກໍາ, ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ & ບໍ່ແຮ່

50% ຂອງລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ

2012: 9.5 ລ້ານເຮັກຕາ

49% ໃນປີ 1982 **40%** ໃນປີ 2012

ຂອງເນື້ອທີ່ທົ່ວປະເທດ

ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້

ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງເປົ້າໝາຍໃນການເພີ່ມເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໃຫ້ໄດ້ 70% ພາຍໃນປີ 2020

ຈໍານວນສາຍພັນສັດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ

115 ໃນ 2008 **209** ໃນ 2017

14.3% ຂອງປະເທດ ເປັນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ

29% ຂອງບ້ານໃນຊຸມນະບົດ

37% ຂອງບ້ານໃນຊຸມນະບົດ ທີ່ຢູ່ເຂດພູດອຍ

ລາຍງານການເລື່ອມໂຊມຂອງດິນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; IUCN Red List, 2017; Lao Census of Agriculture 2010/11

SDG16

ມີສັນຕິພາບ, ຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ສະ
ຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ

SDG 16. ສົ່ງເສີມໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມຍຸຕິທໍາ, ປອດໄພ ແລະ ສະຫງົບສຸກ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

164. ລະບົບກ່ຽວກັບການບໍລິຫານສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກ SDG 16 ຕ້ອງການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການສ້າງບົດລາຍງານປົກກະຕິ ແລະ ເຂັ້ມແຂງ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ກ່ຽວກັບຜູ້ເຄາະຮ້າຍການຄາດຕະກໍາ (ຫລື ເຫຍື້ອ) (16.1.1), ການຄ້າມະນຸດ (16.2.3), ການແກ້ໄຂຄະດີໂດຍກະຊວງຍຸຕິທໍາ ແລະ ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ (16.3.1), ຄວາມໂປ່ງໄສໃນການສ້າງແຜນງົບປະມານ ແລະ ການດໍາເນີນການ (16.6. 1 - 16.6.5), ອົງປະກອບພະນັກງານພາກລັດ (ແບ່ງຕາມເພດ ແລະ ຊົນເຜົ່າ, 16.7.1 ແລະ 16.7.2) ແລະ ການຈົດທະບຽນການເກີດ (16.9.1). ໃນກໍລະນີຂອງການຄ້າມະນຸດ, ການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການສະເພາະເຈາະຈົງແມ່ນຈໍາເປັນເພື່ອນໍາໃຊ້ມາດຕະຖານ ແລະ ວິທີການທີ່ພັດທະນາຂຶ້ນໂດຍອົງການສະຫະປະຊາຊາດທ້ອງຖານກ່ຽວກັບຢາເສບຕິດ ແລະ ອາດຊະຍາກໍາ (UNODC) ເພື່ອວັດແທກຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ກວດພົບຂອງການຄ້າມະນຸດຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000. ວິທີການເພື່ອວັດແທກຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ບໍ່ສາມາດກວດພົບຂອງການຄ້າມະນຸດແມ່ນຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການພັດທະນາ.

165. ກຸ່ມຂອງຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການລ່ວງລະເມີດຕໍ່ເດັກ ຮຽກຮ້ອງການສໍາຫຼວດທີ່ອອກແບບມາເປັນພິເສດເປັນໄລຍະໆ. ການສໍາຫຼວດດັ່ງກ່າວບໍ່ສາມາດເຊື່ອມສານກັບການສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນແບບປົກກະຕິ ເນື່ອງຈາກວິທີການພິເສດທີ່ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເພື່ອປົກປ້ອງຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມລັບຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າວິທີປະຕິບັດ ແລະ ການປົກປ້ອງ ແມ່ນມີຈັນຍາບັນທີ່ດີ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບທິດຊີ້ນໍາຂອງອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO) ກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພ ແລະ ຈັນຍາບັນໃນການສຶກສາກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ.²⁰⁷ ຂໍ້ຄວນລະວັງຈໍານວນໜຶ່ງຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ. ແຜນຮັບມີການສໍາຫຼວດຄວນໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອສະໜອງການບໍລິການສໍາລັບຜູ້ຕອບສໍາພາດທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ປະສົງຢາກໄດ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອສໍາລັບປະສົບການທີ່ຜ່ານມາ ຫຼືໃນປັດຈຸບັນຂອງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ.²⁰⁸

166. ຕົວຊີ້ບອກ SDG ຈໍານວນໜຶ່ງ ບໍ່ໄດ້ລວມເຂົ້ານໍາ, ຍ້ອນບໍ່ມີຂໍ້ມູນຫຼືຂາດແຄນຄໍາເຫັນເອກະສັນກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ. ຍົກຕົວຢ່າງ ວິທີການສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການຫຼັງໄຫຼຂອງເງິນທີ່ຜິດກົດໝາຍ ກໍາລັງຢູ່ໃນການພັດທະນາ. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ກ່ຽວພັນກັບຄາດໝາຍ 16.5 ກ່ຽວກັບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ແລະ ການຕິດສິນບິນໄດ້ຖືກຕັດອອກ. ຕົວຊີ້ບອກ ທໍາອິດ (*ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຈ່າຍສິນບິນຫຼືໄດ້ຖືກຂໍສິນບິນ*) ຕາມຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ບໍ່ສາມາດວັດແທກໄດ້. ຕົວຊີ້ບອກທີສອງກ່ຽວກັບການເກີດມີການຕິດສິນບິນໄດ້ຖືກວັດແທກຜ່ານທາງການສໍາຫຼວດວິສາຫະກິດຂອງທະນາຄານໂລກ.²⁰⁹ ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບໍ່ມີຂໍ້ເຫັນຄໍາເຫັນເອກະສັນກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກນີ້. ຍັງບໍ່ມີຄໍາເຫັນເອກະສັນກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ກ່ຽວພັນກັບການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເສລີພາບຂັ້ນພື້ນຖານຂອງປະຊາຊົນ, ຍ້ອນວ່າ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີກົດໝາຍ "ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ". ຕົວຊີ້ບອກອື່ນໆແມ່ນຖືວ່າເປັນການຍາກເກີນໄປທີ່ຈະວັດແທກ.

ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

167. ການມີສ່ວນຂອງອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນໃນຄວາມພະຍາຍາມວັດແທກຢ່າງເປັນລະບົບເປັນສິ່ງສໍາຄັນ. ປະສິດທິຜົນຂອງການຕິດຕາມ SDGs ແມ່ນຂຶ້ນກັບປະເດັນຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສະພາບແວດລ້ອມ

ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ສິ່ງທ້າທາຍເຫຼົ່ານີ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດຖະບານ ແລະ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຈະພັດທະນາແນວຄິດລິເລີ່ມການຕິດຕາມ SDGs ທີ່ປັບໃຫ້ໃຊ້ໄດ້ກັບທ້ອງຖິ່ນທີ່ຈະເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ພວກມັນ ທີ່ຈະຈຳແນກຊ່ອງວ່າງ ແລະ ປັບປຸງການສະໜອງການບໍລິການເພື່ອເລັ່ງຄວາມຄືບໜ້າ SDG ທີ່ຍັງຢູ່ນອກເສັ້ນທາງການບັນລຸຜົນ.

168. ການເປີດກວ້າງທີ່ໃຫຍ່ຫຼວງຂອງຊາຍແດນກໍ່ໃຫ້ມີທັງກາລະໂອກາດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍສຳລັບການເຮັດໃຫ້ບັນລຸຜົນ SDG 16. ການເຂົ້າເຖິງທີ່ເພີ່ມທະວີ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍບໍ່ແພງ ເພື່ອຈັດລະບຽບຊ່ອງທາງໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ ຈະປົກປ້ອງແຮງງານຍ້າຍຖິ່ນ, ໃນຂະນະດຽວກັນກໍ່ ຫຼຸດລົງການຂຸດຮີດ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຫາກບໍ່ມີກົນໄກການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ການປົກປ້ອງທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ການເປີດກວ້າງທີ່ໃຫຍ່ຫຼວງ ທີ່ນຳມາໂດຍປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ (AEC) ຈະມີຜົນກະທົບທາງລົບ. ຂັ້ນຕອນພາສີ ແລະ ການຄວບຄຸມຊາຍແດນທີ່ບໍ່ເຄັ່ງຄັດສາມາດເຮັດໃຫ້ການຄ້າທີ່ຜິດກົດໝາຍເພີ່ມສູງຂຶ້ນ 99 ເທື່ອ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ອາຊະຍາກຳ. ການເຊື່ອມຕໍ່ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນແມ່ນເປັນປະໂຫຍດສຳລັບການຄ້າ ແລະ ການເຕີບໂຕທາງເສດ ຖະກິດ, ແຕ່ວ່າ ມັນຍັງເປີດທາງໃຫ້ແກ່ ອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ. ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ, ການຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ຊິດຂອງ ສປປ ລາວ ກັບປະເທດອື່ນໆຈະຕ້ອງສືບຕໍ່ຢູ່ໃນຂອບພາກພື້ນ, ດັ່ງເຊັ່ນ ແຜນປະຕິບັດງານອາຊຽນວ່າດ້ວຍການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ແລະ ສິນທິສັນຍາອາຊຽນວ່າດ້ວຍການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ.

169. ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຂັດຂວາງເສດຖະກິດທີ່ຈະສາມາດແຂ່ງຂັນໄດ້ຕໍ່ມ. ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງແມ່ນບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້. ໃນປີ 2016, ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ຄໍາໝັ້ນໝາຍຕໍ່ສາທາລະນະທີ່ຈະແກ້ໄຂບັນຫາການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນຄຳຖະແຫຼງຢູ່ໃນການລາຍງານຕາມຂະບວນການທົບທວນສະຖານະການສິດທິມະນຸດ.²¹⁰ ໃນປີ 2016, ສປປ ລາວ ຖືກຈັດອັນດັບທີ 123 ໃນຈຳນວນ 176 ປະ ເທດ ແລະ ດິນແດນ, ໂດຍມີຄະແນນ 30 (ຄະແນນສູນ ມີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງສູງຫຼາຍ ແລະ 100 ສະອາດທີ່ສຸດ) ຢູ່ໃນດັດຊະນີການຮັບຮູ້ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ຄິດໄລ່ໂດຍອົງການເພື່ອຄວາມໂປ່ງໄສສາກົນ (Transparency International ຫລື TI). ສິ່ງນີ້ແມ່ນການປັບປຸງດີຂຶ້ນຈາກສອງປີທີ່ຜ່ານມາ.²¹¹

170. ການເຕີບໂຕດ້ານການທ່ອງທ່ຽວທີ່ຄຸ້ມຄອງບໍ່ດີອາດນຳໄປສູ່ການຂຸດຮີດເດັກນ້ອຍ. ການເພີ່ມທະວີຈຳນວນຂອງເດັກນ້ອຍຢູ່ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ທີ່ຖືກຂຸດຮີດທາງເພດ ໂດຍນັກທ່ອງທ່ຽວພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ສວຍໃຊ້ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທີ່ພັດທະນາຂຶ້ນຮັບໃຊ້ການທ່ອງທ່ຽວ ເພື່ອເຂົ້າເຖິງເດັກນ້ອຍ.²¹² ຢູ່ ສປປ ລາວ, ລັດຖະບານ ໄດ້ດຳເນີນການແລ້ວເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງເຫຼົ່ານີ້ຜ່ານທາງການຮ່ວມມືລະຫວ່າງອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດລາວ ແລະ ຕຳຫຼວດ (ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ). ການແກ້ໄຂ ການຂຸດຮີດທາງເພດຂອງເດັກໂດຍນັກທ່ອງທ່ຽວ ຮຽກຮ້ອງຄວາມພະຍາຍາມເປັນພິເສດ ເພື່ອ (i) ໃຫ້ການສຶກສາອົບຮົມ ຜູ້ມາຢ້ຽມຢາມ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວກັບປັດໄຈຕ່າງໆ ທີ່ເຮັດໃຫ້ເດັກນ້ອຍຖືກລ່ວງລະເມີດໄດ້ງ່າຍ, (ii) ເສີມສ້າງຂອບກົດໝາຍເພື່ອເພີ່ມທະວີ ການດຳເນີນຄະດີອາຍາດຳຜົນລ່ວງລະເມີດທາງເພດທີ່ເດີນທາງມາທ່ອງທ່ຽວ ຢູ່ຈຸດໝາຍປາຍທາງ ແລະ ປະເທດຕົ້ນທາງ. (iii) ປັບປຸງການຮ່ວມມືກັບອົງການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍສາກົນ ແລະ (iv) ສົ່ງສົມຜະລິດຕະພັນແລະ ບໍລິການທ່ອງທ່ຽວທີ່ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການທ່ອງທ່ຽວທີ່ປອດໄພສຳລັບເດັກ.²¹³

171. ການແກ້ໄຂບັນຫາການຄ້າເດັກ ແລະ ການຂຸດຮີດເດັກຈຳເປັນຕ້ອງເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍມາດຕະການປ້ອງກັນຢູ່ໃນລະດັບຊຸມຊົນ, ສະໜັບສະໜູນໂດຍໜ່ວຍງານຂອງລັດຖະບານ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ລວມມີ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການສຶກສາຂອງຊຸມຊົນທີ່ມີສະພາບຄວາມສ່ຽງ, ຍ້ອນວ່າ ເຄືອຂ່າຍການຄ້າມະນຸດຈຳນວນຫຼາຍ ມັກ

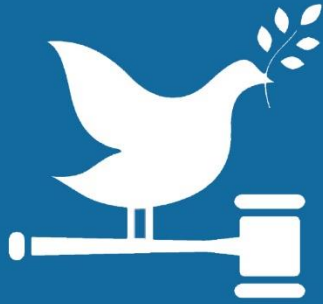
ຈະຄັດເລືອກບຸກຄົນທີ່ຄຸ້ນເຄີຍ ເພື່ອຊັກຊວນເດັກນ້ອຍ ໃຫ້ອອກໄປຈາກເຮືອນ, ໃນເບື້ອງຕົ້ນໂດຍສະໝັກໃຈ. ມັນຍັງ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຈຸດປະສານງານຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ການບໍລິການດ້ານສັງຄົມມີອາຊີບ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສາມາດທີ່ຈະຈຳແນກ ເດັກນ້ອຍທີ່ຕົກຢູ່ໃນສະຖານະການທີ່ສ່ຽງໄພ ແລະ ຍິນດີເຂົ້າແກ້ໄຂຕາມຄວາມຈຳເປັນ. ໂຄງການຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອຜະລິດນັກເຄື່ອນໄຫວດ້ານສັງຄົມມີອາຊີບທີ່ມີຄຸນຈຸດທິ ແລະ ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມຈາກສະຖາບັນການສຶກສາຊັ້ນ ສູງ ^໗ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄ້າໝູນໂດຍກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ນັກເຄື່ອນໄຫວ ດ້ານສັງຄົມ ພ້ອມດ້ວຍງົບປະມານ, ຄວາມສາມາດຄວາມຊຳນານການ ແລະ ອຳນາດຕາມ ກົດໝາຍເພື່ອເຂົ້າແກ້ໄຂໃນ ຊຸມຊົນ ແລະ ຄົວເຮືອນ. ການຄຸ້ມຄອງແບບທົ່ວເຖິງຂອງການບໍລິການທີ່ສະໜອງການລົງທະບຽນການເກີດ ແລະ ເອກະ ສານອື່ນໆ ເຊັ່ນບັດປະຊາຊົນຈະເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ.

172. ຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີໄດ້ມີໄປສູ່ການສ້າງຕັ້ງລະບຽບກົດໝາຍ, ແຕ່ຍັງຄົງມີສິ່ງທ້າ ທາຍທີ່ສຳຄັນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ປະ ກອບດ້ວຍຄວາມບໍ່ພຽງພໍໃນຈຳນວນ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານ ຕຸລາການໃນປະເທດ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ບໍ່ເຂັ້ມແຂງ, ແລະ ຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະ ກົມກຽວກົດໝາຍພາຍໃນ ເຂົ້າກັບພາລະຜູກພັນລະຫວ່າງປະເທດ.²¹⁴ ການຂະຫຍາຍກວ້າງຂອງການບໍລິການດ້ານກົດ ໝາຍ ແມ່ນຖືກຈຳກັດໂດຍປັດໄຈດ້ານມະນຸດ ແລະ ດ້ານການເງິນ, ດັ່ງເຊັ່ນ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນການສະຖານທີ່ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກົດໝາຍ, ທະນາຍຄວາມທີ່ມີຄຸນຈຸດທິມີຈຳນວນ ໜ້ອຍ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຈຳກັດກ່ຽວ ກັບການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳຢ່າງສະເໝີພາບລະຫວ່າງຊາຍ ແລະ ຍິງ.

---

^໗ ໃນປີ 2011, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ເລີ່ມຕົ້ນສະເໜີຫຼັກສູດປະລິນຍາຕີ 4 ປີເຕັມຮູບແບບ ທີ່ໃນວຽກສັງຄົມສົງເຄາະ ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນ ການພັດທະນາຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມ ຜູ້ຊ່ວຍວຽກງານສັງຄົມສົງເຄາະ.

16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

ມີສັນຕິພາບ, ຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ

16 ມີສັນຕິພາບ, ຄວາມຍຸຕິທຳ & ສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ

ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ຄູ່ຳຟັ້ນສັນຍາໃນການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ

● ອັດຕາການຄາດຕະກຳຕໍ່າ (7 ໃນ 100,000 ຄົນ) ໃນປີ 2012-2014, ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ຖືກສົ່ງຕົວຈາກປະເທດໄທສູ່ ສປປ ລາວ ມີທັງໝົດ 445 ຄົນ

4 ໃນ 5 ຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ຖືກສົ່ງຕົວຈາກປະເທດໄທ ແມ່ນມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ

123 ໃນ 176 ປະເທດ & ອະນາເສດ 1 = ມີຄູ່ຳຟັ້ນສັນຍາ 176 = ສໍ້ລາດບັງຫຼວງ

ອັນດັບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຂອງ ສປປ ລາວ ອີງຕາມດັດຊະນີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນປີ 2016

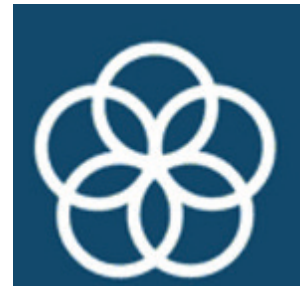
75% ຂອງເດັກນ້ອຍລາວ <5 ປີ ລົງທະບຽນການເກີດຢ່າງເປັນທາງການ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; Reply of Lao People's Democratic Republic to the list of issues (in relation to the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography), Lao PDR, 2015; UNODC International Homicide Statistics database; UNICEF State of the World's Children 2016

SDG17

ເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອເປົ້າໝາຍການ
ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

SDG 17. ພື້ນຟູການເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

173. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ສະເໜີສໍາລັບ SDG 17 ກໍາເອົາອົງປະກອບທີ່ເປັນໃຈກາງທີ່ສາມາດຕິດຕາມໄດ້ໃນປັດຈຸບັນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ປະກອບດ້ວຍຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການສະໜອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາ, ການໂອນເງິນກັບປະເທດຂອງແຮງງານ, ການບໍລິການໜີ້, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດດ້ານສະຖິຕິ. ຄໍານິຍາມທີ່ກໍານົດຢ່າງແຈ້ງແຈ້ງເປັນທາງການ ເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກບາງຢ່າງ, ດັ່ງເຊັ່ນ ອັນໃດທີ່ນັບວ່າເປັນການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI) ແລະ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງໃຕ້-ໃຕ້ (SSC). ຕົວຊີ້ບອກອື່ນໆ ຈະຮຽກຮ້ອງການເພີ່ມຄໍາຖາມກ່ຽວກັບການສໍາຫຼວດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ອັດຕາສ່ວນຂອງບຸກຄົນທີ່ໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ, ແຕ່ວ່າມັນສາມາດຖືກປະເມີນຢ່າງຖືກຕ້ອງຜ່ານທາງການສໍາຫຼວດເທົ່ານັ້ນ,²¹⁵ ເນື່ອງຈາກການລົງທະບຽນອິນເຕີເນັດທີ່ບັນທຶກໄວ້ ໂດຍກະຊວງໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມ ບໍ່ໄດ້ສະທ້ອນເຖິງການນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດຜ່ານໂທລະສັບມືຖື, ໂດຍສະເພາະໃນບັນດາຊາວໜຸ່ມ.

ຍັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

174. ການຄາດຄະເນການສະໜອງທຶນຮອນເງິນ ແລະ ຄວາມຍິນຍົງ ຍັງຄົງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ການຈັດສັນງົບປະມານ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍຈໍາເປັນຕ້ອງມີຄວາມພຽງພໍ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ການບໍລິການຫຼັກ ດັ່ງເຊັ່ນ ການສະໜອງວັດຖຸປັດໄຈດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການຂັ້ນພື້ນຖານ, ການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບແບບແທດເຖິງ, ການຮັບມືແກ້ໄຂຕໍ່ເຊື້ອ HIV-ໂລກເອດ, ກິດຈະກຳຂອງ ລບຕ ແລະ ອົງປະກອບສໍາຄັນຂອງໂຄງການການສຶກສາ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ. ໃນປັດຈຸບັນ ການເຂົ້າແກ້ໄຂທີ່ສໍາຄັນບາງຢ່າງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການສະໜອງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ.

175. ການແກ້ໄຂບັນຫາສິ່ງທ້າທາຍດ້ານການວັດແທກ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ຈໍາແນກໄວ້ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ຈະເປັນສິ່ງຈໍາເປັນເພື່ອ ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂີດຄວາມສາມາດດ້ານສະຖິຕິ ເພື່ອຕິດຕາມ SDGs. ສິ່ງນີ້ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ຊິດລະຫວ່າງສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB) ແລະ ກະຊວງຂະແໜງການທັງໝົດ. ໃນບັນດາຊ່ອງວ່າງທີ່ໄດ້ຖືກຈໍາແນກແມ່ນການຂາດ ແຄນການແຍກປະເພດຢ່າງເປັນລະບົບຂອງຂໍ້ມູນຕາມເພດ ແລະ ຄຸນລັກສະນະອື່ນໆກ່ຽວຂ້ອງກັບຄາດໝາຍ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມລະດັບຊາດ. ຂໍ້ມູນທີ່ຖືກແຍກປະເພດຕາມເພດ ຍັງບໍ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກຈໍານວນໜຶ່ງ ແລະ ຄວນເປັນບູລິມະສິດຢ່າງໜຶ່ງ. ການແຍກປະເພດຕາມສະຖານະພາບຂອງຄວາມພິການແມ່ນບໍ່ມີ ແລະ ການເລີ່ມຕົ້ນ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດໂດຍມີຕົວຊີ້ບອກທີ່ສອດຄ່ອງ, ດັ່ງເຊັ່ນ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ. ບູລິມະສິດອື່ນໆ ລວມມີ ການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຂະຫຍາຍການປົກຄຸມຂອງລະບົບການລົງທະບຽນພົນລະເມືອງ ແລະ ລະບົບສະຖິຕິການເກີດ, ຕາຍ, ແຕ່ງດອງ ແລະ ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ລະບົບຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຕິດຕາມຢ່າງໜ້າເຊື່ອຖື ການປົກຄຸມການບໍລິການທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກຜົນໄດ້ຮັບ

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

ເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອ ເປົ້າໝາຍການ ພັດທະນາ ແບບຍືນຍົງ

17

ເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອ
ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ
ແບບຍືນຍົງ

ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ
ຍັງມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການພັດທະນາຢູ່ ສປປ
ລາວ

14%

ຂອງການລົງທຶນທັງໝົດ
ສຳລັບສົກປີ 2012/13

10%

ຂອງການລົງທຶນທັງໝົດ
ສຳລັບສົກປີ 2013/14

ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງ
ການເພື່ອການພັດທະນາ

ຖະແຫຼງການວ່າຈຸດຈັບຄຳວ່າດ້ວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອການ
ພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ຖືກຮັບຮອງໂດຍລັດຖະ
ບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມມືພັດທະນາໃນປີ 2015,
ຮັບປະກັນ ວ່າ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອ, ຄວາມພະຍາຍາມ
ແລະ ຄວາມຮູ້ ສຳລັບການພັດທະນາ
ຈະນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດມາສູ່ ປະເທດຊາດ.

ສປປ ລາວ ໃນ 2015

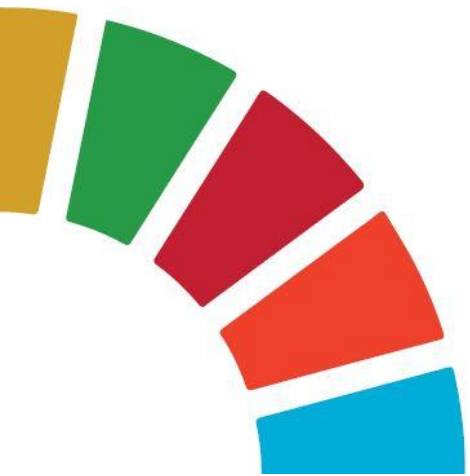
4%

ອັດຕາສ່ວນຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງ
ການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການ
ຊ່ວຍເຫຼືອລ້າທາງການສູດທີ່ຕໍ່ລວມ
ຍອດຕະລິດຕະພັນພາຍໃນ

73 ໂດລາ

ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການ
ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ
ການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າທາງການ
ສູດທີ່ສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; OECD development finance data

SDG18

ຊີວິດທີ່ປອດໄພຈາກ
ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

SDG 18. ແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ອຸປະສັກຕໍ່ການພັດທະນາ ປະເທດຊາດ

ບັນຫາການເຊື່ອມສານ SDG ເປັນເປົ້າໝາຍພາຍໃນ ແລະ ການຕິດຕາມ

176. ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ ສປປ ລາວ (ຄຊກລ) ໄດ້ນຳໃຊ້ຕົວຊີ້ບອກໃໝ່ ເພື່ອສະທ້ອນເຖິງການປ່ຽນແປງ ລະບຽບໃໝ່ຂອງການສຳຫຼວດຊອກຫາ ລບຕ (UXO). ຈຸດສຸມໃສ່ການເກັບກູ້ລະເບີດເປັນເຮັກຕາ ໄດ້ຫັນປ່ຽນໄປສູ່ການເກັບກູ້ທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກອຸປະຕິເຫດ ລບຕ ໄດ້ຖືກຮັກສາໄວ້. ຕົວຊີ້ບອກໃໝ່ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບຂະບວນການ, ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ຂໍ້ມູນສາມາດຖືກເກັບກຳໃນຊ່ວງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນ. ສປປ ລາວ ມີຖານຂໍ້ມູນລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບການແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (IMSMA), ແຕ່ລະບົບນີ້ ຕ້ອງໄດ້ເຊື່ອມຕໍ່ກັບລະບົບຕ່າງໆໃນຂະແໜງການອື່ນໆ ເພື່ອເອື້ອອຳນວຍ ໃຫ້ສາມາດຕິດຕາມສະຖານະພາບຂອງລາຍຮັບ, ສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳ. ຄຳສັບທີ່ວ່າ ຜູ້ລອດຊີວິດ "ທີ່ມີເກນອາຍຸອອກແຮງງານ" ຍັງຈຳເປັນຕ້ອງມີຄວາມໝາຍທີ່ແຈ່ມແຈ້ງໃນການລາຍງານ SDG. ໃນຖານະທີ່ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວພັນກັບການມີວຽກເຮັດງານທຳ, ສປປ ລາວ ສາມາດນຳໃຊ້ອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປ, ດັ່ງເຊັ່ນ ໃນການສຳຫຼວດແຮງງານ.

SDG 18: ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການພັດທະນາ

177. ຍຸດທະສາດໃນໄລຍະຍາວຈະຕ້ອງເສີມສ້າງຂີດຄວາມສາມາດແຫ່ງຊາດ ດັ່ງດຽວກັນກັບສະໜອງການສະໜັບສະໜູນດ້ານສະຖາບັນໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການເກັບກູ້ລະເບີດ. ລະບຽບການສຳຫຼວດຊອກຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກແບບໃໝ່ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາໃນວັນທີ 15 ມັງກອນ 2015, ໄດ້ປະກອບສ່ວນເພີ່ມປະສິດທິພາບເປັນຢ່າງສູງໃນຂະແໜງການ. ພ້ອມດຽວກັນກັບລະບົບກຳນົດບູລິມະສິດຂອງວຽກງານເກັບກູ້, ທີ່ປະກາດໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ 6 ຂອງລັດພາຄີ,¹ ຄາດວ່າລະບຽບການໃໝ່ເຫຼົ່ານີ້ ຈະເລັ່ງການເກັບກູ້ໃຫ້ໄວຂຶ້ນ. ຂະໜາດ ແລະ ຂອບເຂດຂອງບັນຫານີ້ ແມ່ນເກີນກວ່າຂີດຄວາມສາມາດແຫ່ງຊາດໃນການຮັບມື, ແລະ ສະໜັບສະໜູນການຈາກຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາທັງຫຼາຍ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນສິ່ງຈຳເປັນ.

178. ຊັບພະຍາກອນ ແມ່ນໜຶ່ງໃນຂໍ້ຈຳກັດຕ່າງໆ ໃນການຂະຫຍາຍການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.²¹⁶ ບັນດາກະຊວງສາຍຕັ້ງແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຮັບປະກັນສຳຫຼວດ ລບຕ ແລະ ການເກັບກູ້ຕາມທີ່ຈຳເປັນສຳລັບໂຄງການພັດທະນາທັງໝົດທີ່ດຳເນີນການຢູ່ໃນເຂດທີ່ມີ ລບຕ ຕົກຄ້າງຢູ່, ແລະ ກຳນົດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນແຜນງົບປະມານຂອງເຂົາເຈົ້າ.²¹⁷ ໃນປີ 2015, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດຂອງຂະແໜງການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໄດ້ກວມເອົາ 37,77 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ເຊິ່ງໃນນັ້ນ 4,82 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດເປັນການປະກອບສ່ວນແບບວັດຖຸອຸປະກອນຂອງລັດຖະບານ.²²⁸

¹ ຖະແຫຼງການ ຂອງ ສປປ ລາວ: ການເກັບກູ້ ແລະ ການສຶກສາ ຂອງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ. ກອງປະຊຸມຂອງລັດພາຄີ ຄັ້ງທີ 6 ກ່ຽວກັບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດລຽກຫວ່ານ, ວັນທີ 5-7 ກັນຍາ 2016, ເຈນີວາ. <http://www.clusterconvention.org/wp-content/uploads/2016/04/Lao-PDR-1.pdf>

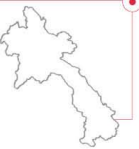
179. ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງມີແກ່ນສານໃນໄລຍະຍາວ ຈະເປັນສິ່ງຈຳເປັນສຳລັບຜູ້ລອດຊີວິດຈາກລບຕ. ຂະແໜງການແກ້ໄຂລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນການບໍລິການສັງຄົມ, ດັ່ງເຊັ່ນສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ ແລະ ລະບົບສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ໂຄງການຊ່ວຍຄົນພິການ. ແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ 8 ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້, ດ້ວຍອົງປະກອບ UXO ພາຍໃນຂອບການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ແຕ່ເຊັ່ນນັ້ນກໍ່ຕາມ, ລບຕ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນຂົງເຂດສະເພາະບໍ່ມີໃຜເໝືອນໃນທາງປະຕິບັດ. ພິທີການ ແລະ ລະບຽບການທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນ ສຳລັບ "ເຊື່ອມສານເປັນກະແສ" ຜູ້ລອດຊີວິດຈາກ ລບຕ ເຂົ້າໃນໂຄງການສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ ແລະ ການຈ້າງງານ. ລະບົບຕິດຕາມໄລຍະຫຼາຍປີ ແມ່ນຈຳເປັນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຜູ້ລອດຊີວິດຈາກ ລບຕ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຕາມທີ່ຈຳເປັນ.

18 LIVES SAFE FROM UXO

ຊີວິດທີ່ປອດໄພຈາກ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

18 ຊີວິດທີ່ປອດໄພ
ຈາກລະເບີດ
ບໍ່ທັນແຕກ

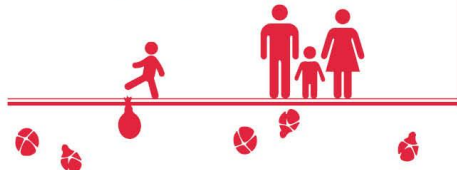
**ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງໃນປະເທດທີ່ຖືກ
ຖິ້ມລະເບີດໃສ່ຫຼາຍທີ່ສຸດໃນໂລກ**

ລະເບີດຫຼາຍກວ່າ **2,000,000** ໂຕນ ຖືກຖິ້ມໃສ່
ແຜນດິນລາວ ແຕ່ປີ 1964
ຫາປີ 1973

ໜຶ່ງໂຕນຕໍ່ເດັກ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ໜຶ່ງຄົນ

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍມີ **42** ຄົນ
ໃນປີ 2015 ໃນນັ້ນ
ເປັນເດັກນ້ອຍ **19** ຄົນ

ລະເບີດ **80,000,000** ໜ່ວຍຍັງບໍ່ທັນແຕກ

**ຜົນສໍາເລັດຂອງ ສປປ ລາວ
ໃນການແກ້ໄຂສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສົງຄາມ
2005 - 2015**

85% ຜູ້ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື
ເສຍຊີວິດຫຼຸດລົງ

460% ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຖືກ
ເກັບກູ້ຕໍ່ເຮັກຕາ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; UXO annual report 2015, NRA

ບົດສະຫຼຸບ

180. **ບົດຮຽນຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ MDG ຈະຕ້ອງໄດ້ລວມເຂົ້າໃນການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ SDGs.** ໃນຂະນະທີ່ ສ່ວນກ່ອນໜ້າ ໄດ້ກຳນົດຍັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ທີ່ເຈາະຈົງສະເພາະຕໍ່ແຕ່ລະ SDG, ແຕ່ລະອົງປະກອບທົ່ວໄປບາງຢ່າງ ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະກ່າວຊ້າຄືນອີກຢູ່ໃນທີ່ນີ້. ຄວາມພະຍາຍາມພິເສດ ແມ່ນຍັງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີເພື່ອເຂົ້າແທດເຖິງກຸ່ມທີ່ມີສະພາບຄວາມສ່ຽງ, ເນື່ອງຈາກວ່າຄວາມແຕກໂຕນທີ່ກວ້າງຂຶ້ນຢູ່ໃນຂົງເຂດຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງເປົ້າໝາຍ. ການສະໜອງການບໍລິການທີ່ແທດເຖິງໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນດັ່ງກ່າວ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ໂດຍການເສີມສ້າງສະຖາບັນການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ການຂະຫຍາຍກວ້າງການສຶກສາຊຸມຊົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການເພື່ອຍົກລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກທັງຊາຍ ແລະ ຍິງ. ການເຂົ້າແກ້ໄຂທາງຂະແໜງການ ຈະຕ້ອງໄດ້ຫັນເຂົ້າລວມກັນໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ເຊິ່ງຈະຮຽກຮ້ອງການປະສານງານ ທັງແບບສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຈາກຂັ້ນສູນກາງຈົນເຖິງລະດັບບ້ານ. ການສ້າງໂຄງການຂ້າມຊາຍແດນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳຳຢ່າງເພີ່ມທະວີ ສຳລັບປະເດັນຕ່າງໆ ໂດຍນັບຈາກພະຍາດ ແລະ ອາຊະຍາກຳ ຈົນເຖິງການຄ້າແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການເອື້ອອຳນວຍໃສ່ການສະໜອງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ສຳລັບກິດຈະກຳແທດເຖິງ ຈະຈຳເປັນ ໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນລົງຕາມການເວລາ.

181. **ການປັບປຸງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດໃນລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອໃຊ້ຕິດຕາມ SDGs.** ເນື່ອງຈາກ ຂອບເຂດທີ່ສຳຄັນຂອງການຫັນເຂົ້າລວມກັນໃນຂົງເຂດຈຸດສູມຂອງ MDGs, SDGs ແລະ NSEDP, ລະບົບ ແລະ ສະຖາບັນການຕິດຕາມ MDGs ແລະ NSEDP ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຂອງ ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ເປັນປະໂຫຍດ ແລະ ສອດຄ່ອງໃນການຕິດຕາມ SDGs, ແຕ່ຈະຕ້ອງການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງທີ່ສຳຄັນ. ລະບົບຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ ຈະຕ້ອງການໃຫ້ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນບາງຂະແໜງການ, ແລະ ຈະຈຳເປັນຕ້ອງລວມເຂົ້ານຳຕົວຊີ້ບອກໃໝ່. ການແຍກປະເພດຂໍ້ມູນຕາມເພດ, ກຸ່ມອາຍຸ ແລະ ສະຖານະພາບຄວາມພິການ ຈະຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າໃນລະບົບດ້ານການບໍລິຫານ.

182. **ການວາງແຜນການສຳຫຼວດເປັນໄລຍະໆ ຈະຈຳເປັນຕ້ອງແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆຈຳນວນໜຶ່ງ.** ລຳດັບທຳອິດ, ແຫຼ່ງທີ່ມີຄວາມ ຍືນຍົງ ຫຼາຍຂຶ້ນຂອງການສະໜອງທຶນ ແມ່ນຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ສຳລັບການສຳຫຼວດທີ່ເປັນບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ. ລຳດັບທີສອງ, ການສຳຫຼວດ ຈະຕ້ອງໄດ້ລວມເອົາເຂົ້ານຳຫົວໜ່ວຍວັດແທກຈຳເພາະ (ໂມດູນ) ແລະ ຕົວຊີ້ບອກໃໝ່, ໂດຍສະເພາະສຳລັບຂົງ ເຂດທີ່ກ່ຽວພັນກັບຂະແໜງການນອກລະບົບ. ລຳດັບທີສາມ, ໃນການອອກແບບການສຳຫຼວດ, ລັດຖະບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດ ທະນາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄວນສືບຕໍ່ ແລະ ແມ່ນກະທັ່ງຂະຫຍາຍຂະໜາດ ວິທີປະຕິບັດຂອງການບວກເພີ່ມເກນສຳລັບວັດແທກ "ແບກໄວ້ເທິງຫລັງ ຫຼື ຂີ້ຫຼັງ" (ຫຼື "ແບບຊ້ອນກັນ") ອື່ນໆ ("piggy-back" modules) ແລະ ດຳເນີນການເພີ່ມອັດຕາສຸ່ມ (oversampling) ໃນເຂດພູມສັນຖານເຈາະຈົງທີ່ມີຂໍ້ມູນຂ່າວສານລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມຫຼາຍຂຶ້ນ ຫຼື ຂໍ້ມູນທີ່ແຍກປະເພດທີ່ຕ້ອງການເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນຕື່ມ. ສິ່ງນີ້ຈະເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ຄູ່ຮ່ວມມີສະເພາະເຈາະຈົງທີ່ຕ້ອງການຂໍ້ມູນພິເສດ ທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມໃນທັງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການອອກແບບຂອງການສຳຫຼວດ. ລຳດັບທີສີ່, ການສຳຫຼວດຈະຈຳເປັນຕ້ອງແກ້ໄຂປະເດັນຂອງມາດຕະຖານ. ຄຳນິຍາມ. ໃນປັດຈຸບັນ, ການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນບາງຄັ້ງ ເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ເກັບກຳແລ້ວໂດຍການສຳຫຼວດອື່ນໆ (ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງນ້ຳ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ກ່ຽວກັບວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສະຖານະພາບການສຶກສາຂອງຫົວໜ້າຄົວເຮືອນ ໄດ້ຖືກເກັບກຳໃນຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງການສຳຫຼວດ ຢູ່ ສປປ ລາວ). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກດຽວກັນ ຈະບໍ່ສາມາດປຽບທຽບກັນລະຫວ່າງການສຳຫຼວດທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄດ້ ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າ ຄຳນິຍາມດຽວກັນຖືກນຳໃຊ້. ການປະສານງານທີ່ດີກວ່າເປັນທີ່ຕ້ອງການ ໃນບັນດາຄູ່ຮ່ວມມີ

ການພັດທະນາທີ່ສະໜັບສະໜູນການສໍາຫຼວດດັ່ງກ່າວ, ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງ ຈໍາເປັນຕ້ອງບັນລຸກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ຄໍານິຍາມດຽວກັນໃນການສໍາຫຼວດທັງໝົດ. ຜົນປະໂຫຍດອັນໜຶ່ງແມ່ນວ່າຕົວຊີ້ບອກດຽວກັນຈະຖືກວັດແທກເລື້ອຍຄັ້ງຫຼາຍຂຶ້ນ.

183. ຫ້າເປົ້າໝາຍຂອງ SDGs ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັນບໍ່ເຄີຍເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການລາຍງານ MDG ຕາມປົກກະຕິ (ຕາຕະລາງ 5). ໃນບາງກໍລະນີ, ກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບສໍາລັບ SDG ມີລະບົບການລາຍງານຂອງຕົນເອງຢູ່ພ້ອມແລ້ວ, ດັ່ງ ເຊັ່ນວ່າ ສໍາລັບການຕິດຕັ້ງໄຟຟ້າ. ກະຊວງອື່ນໆ ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສະໜັບສະໜູນ ຢ່າງມີແກ່ນສານ ຈາກພາຍນອກເພື່ອດັດປັບລະບົບຂອງເຂົາເຈົ້າຕໍ່ຂໍ້ກໍານົດໃໝ່ສໍາລັບການຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານ (ດັ່ງເຊັ່ນ ຮູບແບບການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ). ໃນບາງກໍລະນີ, ການສໍາຫຼວດພິເສດ ອາດແມ່ນສິ່ງຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ກໍານົດເປັນໄລຍະໆ. ¹¹⁰

184. 2018 ຈະເປັນປີທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບການວາງແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ແລະ SDGs. ການທົບທວນໄລຍະກາງສະໄໝຂອງ NSEDP ກໍານົດໄວ້ ໃນປີ 2018. ສິ່ງນີ້ ຍັງແມ່ນປີ ທີ່ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການສໍາຫຼວດຈໍານວນໜຶ່ງ ຈະຖືກເຜີຍແຜ່. ຂະບວນການລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ (Voluntary National Review : VNR) ຕໍ່ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ໃນປີ 2018 ເປັນການສະໜອງກາລະໂອກາດສໍາລັບ ສປປ ລາວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຂໍ້ມູນພື້ນຖານສົມບູນ ແລະ ດັດປັບຕາມທີ່ຈໍາເປັນ ໃນຕົວຊີ້ບອກຂອງ SDG ແລະ ຕົວຊີ້ບອກຂອງ NSEDP. ຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ໃນຕໍ່ມາ ຄວນຈະແຈ້ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໃຫ້ແກ່ການອອກແບບ NSEDP ຄັ້ງຖັດໄປ ແລະ ຂອບການຕິດຕາມຂອງມັນ.

ຕາຕະລາງ 5: ຂົງເຂດ SDG ທີ່ໄດ້ຕິດຕາມໃນຜ່ານມາ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs

ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ຄໍາອະທິບາຍສະຫຼຸບ)	ທຽບເທົ່າກັນ ຫຼື ທັບຊ້ອນກັນ ກັບ ຄາດໝາຍຂອງ MDG
SDG 1 ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ	MDG 1A
SDG 2 ບັນລຸຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ	MDG 1C
SDG 3 ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີ	MDG 4A, 5A, 5B, 6A, 6B, 6C
SDG 4 ຮັບປະກັນການສຶກສາໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ທົ່ວເຖິງ	MDG 2A
SDG 5 ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ	MDG 3A
SDG 6 ຮັບປະກັນໃຫ້ມີນໍ້າໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ	MDG 7C
SDG 7 ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານທີ່ຍືນຍົງ	
SDG 8 ສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດທີ່ທົ່ວເຖິງ ແລະ ວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າ	MDG 1B
SDG 9 ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສະຫະກໍາ ທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ	
SDG 10 ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ	MDG 1A
SDG 11 ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ປອດໄພ ແລະ ທົນທານ	MDG 7D ພຽງແຕ່ຢູ່ໃນລະດັບໂລກເທົ່ານັ້ນ
SDG 12 ຮັບປະກັນການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ	

SDG 13 ແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຜົນກະທົບຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວ	MDG 7A
SDG 14 ອະນຸລັກ ແລະ ຊົມໃຊ້ຊຸບພະຍາກອນທາງນໍ້າແບບຍືນຍົງ	MDG 7A
SDG 15 ປົກປ້ອງ ແລະ ພື້ນຟູລະບົບນິເວດທາງປົກ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ	MDG 7B
SDG 16 ສົ່ງເສີມໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບ, ຍຸຕິທໍາ ແລະ ປອດໄພ	
SDG 17 ພື້ນຟູການເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນ	MDG 8
SDG 18 ແກ້ໄຂບັນຫາ ລບຕ ທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການພັດທະນາປະເທດຊາດ	MDG (ສະເພາະແຕ່ ສປປ ລາວ)

ຄຳສັບຫຍໍ້ ແລະ ອັກສອນຫຍໍ້

- ACT: artemisinin combination therapy
ການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາອະນຸພັນອາກເຕມີສິນິນສຸດປະສົມ
- ADB: Asian Development Bank
ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ
- AEM: ASEAN Economic Ministers Meeting
ກອງປະຊຸມຄະນະລັດຖະມົນຕີເສດຖະກິດອາຊຽນ
- ANAR: adjusted net attendance ratio
ອັດຕາສ່ວນທີ່ດັດປັບການເຂົ້າຮຽນສຸດທິ
- ANC1: antenatal care, one visit
ອັດຕາການຝາກທ້ອງກ່ອນຄອດ, ການກວດທ້ອງໜຶ່ງຄັ້ງ
- ANC4: antenatal care, four visits
ອັດຕາການຝາກທ້ອງກ່ອນຄອດ, ການກວດທ້ອງສີ່ຄັ້ງ
- ASFR: Age-Specific Fertility Rate
ອັດຕາການຈະເລີນພັນສະເພາະກຸ່ມອາຍຸ
- ASLO: Assessment of Student Learning Outcomes
ການປະເມີນກ່ຽວກັບຜົນຮັບການຮຽນຮູ້ຂອງນັກຮຽນ
- ATIGA: ASEAN Trade in Goods Agreement
ຂໍ້ຕົກລົງການຄ້າສິນຄ້າອາຊຽນ
- BEmONC: Basic Emergency Obstetric and newborn care
ປະສູດສຸກເສີນຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ການດູແລເດັກເກີດໃໝ່
- BoL: Bank of Lao People's Democratic Republic
ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
- CCM: Convention on Cluster Munitions
ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດລູກຫວ່ານ
- CCRF: Code of Conduct for Responsible Fisheries
ຈັນຍາບັນການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ
- CMPE: Center for malariology, parasitology, and entomology
ສູນພະຍາດໄຂ້ຍຸງ, ແມ່ກາຟາກ ແລະ ແມງໄມ້
- CRVS: civil registration and vital statistics system
ລະບົບທະບຽນພົນລະເມືອງ ແລະ ສະຖິຕິຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນຂອງຊີວິດ
- UN DESA: United Nations Department for Economic Social Affairs
ໜ່ວຍງານ ສປຊ ເພື່ອກິດຈະການເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ
- DHIS2: Ministry of Health's District Health Information System 2
ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານສຸຂະພາບຂັ້ນເມືອງ 2 ຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
- DOTS: directly observed treatment, short-course
ການປິ່ນປົວທີ່ສັງເກດໂດຍກົງ. ຫຼັກສູດໄລຍະສັ້ນ
- DRR: disaster risk reduction
ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ

ECD: Early childhood development
ການພັດທະນາເດັກແຕ່ເຍົາໄວ

EFA: Education for All
ການສຶກສາເພື່ອໝົດທຸກຄົນ

EGMA: Early Grade Math Assessment
ການປະເມີນຄະນິດສາດຂັ້ນຕົ້ນ

EGRA: Early Grade Reading Assessment
ການປະເມີນການອ່ານຂັ້ນຕົ້ນ

EMIS: Education management information system, Ministry of Education and Sports
ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນການສຶກສາທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ

ETPR: employment to population ratio
ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນການມີວຽກເຮັດງານທຳ

FCZ: Fish Conservation Zones
ເຂດອະນຸລັກປາ (ວັງສະຫງວນປາ)

FDI: Foreign direct investment
ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ

FIES: Food Insecurity Experience Scale
ການວັດແທກປະສົບການຂອງການບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ

FIP: Forest Investment Programme
ໂຄງການລົງທຶນດ້ານປ່າໄມ້

FIPD: Forest Inventory and Planning Division, Ministry of Agriculture and Forestry
ກອງສຳຫຼວດ ແລະ ວາງແຜນປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

FLEGT: Forest Law Enforcement, Governance and Trade
ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍປ່າໄມ້, ການປົກຄອງ ແລະ ການຄ້າ

FSC: Forest Stewardship Council
ສະພາພິພິດປ່າໄມ້

FSI: *Financial Soundness Indicators*
ຕົວຊີ້ບອກຄວາມມີເຫດຜົນທາງດ້ານການເງິນ

FSW: female sex worker
ຜູ້ຍິງຂາຍບໍລິການທາງເພດ

GARP: Global AIDS Response Progress
ຄວາມຄືບໜ້າການຮັບມືກັບພະຍາດເອດໃນທົ່ວໂລກ

GBD: Global Burden of Disease
ພາລະແບກຫາບພະຍາດໃນລະດັບໂລກ

GER: gross enrolment ratio
ອັດຕາສ່ວນການຂຶ້ນທະບຽນຮຽນລວມ

Gg: Gigagram
ຫົວໜ່ວຍວັດແທກ ກິກາກຣາມ

GHG: Greenhouse gas
ອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ

GHI: Global Hunger Index
 ດັດຊະນີຄວາມອິດຫົວໃນທົ່ວໂລກ

MDG: Millennium Development Goal
 ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດດ້ານການພັດທະນາ

MoES: Ministry of Education and Sports
 ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ

MoF: Ministry of Finance
 ກະຊວງການເງິນ

MoH: Ministry of Health
 ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ

MoHA: Ministry of Home Affairs
 ກະຊວງພາຍໃນ

MoIC: Ministry of Industry and Commerce
 ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

MOICT: Ministry of Information, Culture and Tourism
 ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ

MoJ: Ministry of Justice
 ກະຊວງຍຸຕິທຳ

MoLSW: Ministry of Labour and Social Welfare
 ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ

LDC: Least Developed Country
 ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ

LECS: Lao Expenditure & Consumption Survey
 ການສຳຫຼວດການຊົມໃຊ້ ແລະ ບໍລິໂພກ ຂອງລາວ

LFS: Labour Force Survey
 ການສຳຫຼວດກຳລັງແຮງງານ

LLIN: Long-lasting insecticidal net
 ມຸ້ງທີ່ເຄືອບສານເຄມີທີ່ມີຄວາມຄົງທົນຕໍ່ການຊັກລ້າງ ແລະ ສານອອກລິດຄົງທົນຍາວນານ

LNLS: Lao National Literacy Survey
 ການສຳຫຼວດການຮູ້ໜັງສືແຫ່ງຊາດ

LSB: Lao Statistics Bureau
 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ

LWU: Lao Women's Union
 ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ

MoNRE: Ministry of Natural Resources and Environment
 ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

MPI: Ministry of Planning and Investment
 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ

MPT: Ministry of Post and Telecommunication

ກະຊວງໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ
 MPWT: Ministry of Public Works and Transport
 ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ

MSM: men having sex with men
 ຜູ້ຊາຍທີ່ຮ່ວມເພດສໍາພັນກັບຜູ້ຊາຍ

MSME: Micro, Small & Medium Enterprises
 ວິສາຫະກິດຂະໜາດ ນ້ອຍສຸດ, ນ້ອຍ ແລະ ກາງ

NCAWMC: National Committee for the Advancement of Women, Mothers and Children
 ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ, ແມ່-ເດັກ

NCCA: National Committee for the Control of AIDS
 ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດຕ້ານພະຍາດເອດ

NCDs: non-communicable diseases
 ກຸ່ມພະຍາດບໍ່ຕິດຕໍ່

NCHS: National Center for Health Statistics,
 ສູນສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ
 Centers for Disease Control and Prevention, Atlanta, USA
 ສູນຄວບຄຸມ ແລະ ປ້ອງກັນພະຍາດ, ເມືອງແອດແລນຕາ, ສະຫະລັດອາເມລິກາ

NCRDPE: National Committee for Rural Development and Poverty Eradication
 ຄະນະກຳມະການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ

NDC: Nationally Determined Contribution
 ຂໍສະເໜີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແຕ່ລະປະເທດໃນການຫຼຸດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ແລະ ການດຳ
 ເນີນງານດ້ານການປ່ຽນແປງ ດິນຟ້າອາກາດ

NER: net enrolment rate
 ອັດຕາການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນສຸດທິຂັ້ນປະຖົມ

NHSR: National Health Statistics Report FY 2014 – 2015
 ບົດລາຍງານດ້ານສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ, ສົກປົງປະມານ 2014 – 2015

NNS: National Nutrition Strategy
 ຍຸດທະສາດໂພຊະນາການແຫ່ງຊາດ

NPAN: National Plan of Action on Nutrition
 ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍໂພຊະນາການ

NPOA: National Plan of Action (NPOA) to combat illegal, unreported and unregulated fishing
 ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຕ້ານການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່
 ກົດລະບຽບ

NSEDP: National Socio-Economic Development Plan
 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ

NTD: neglected tropical diseases
 ພະຍາດເຂດຮ້ອນທີ່ຖືກລະເລີຍ

PDNA: Post-Disaster Needs Assessment
 ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ

PLHIV: People living with HIV

ຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV

PoU: prevalence of undernourishment

ການມີແຜ່ຫຼາຍຂອງການຂາດສານອາຫານ

GIZ GmbH: Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (German Development Agency)

ອົງການພັດທະນາຂອງເຢຍລະມັນ

GLAAS: UN-Water Global Analysis And Assessment Of Sanitation And Drinking-Water

ການວິເຄາະ ແລະ ການປະເມີນ ກ່ຽວກັບສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ນໍ້າດື່ມທີ່ສະອາດໃນທົ່ວໂລກ
ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດຝ່າຍນໍ້າສະອາດ

GNI: Gross national income

ລາຍໄດ້ລວມແຫ່ງຊາດ

GOL: Government of Lao PDR

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ

HCFC: hydro-chlorofluorocarbons

ສານແຫຼວ chlorofluorocarbon

IFRC: International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies

ສະຫະພັນສາກົນສະພາກາແດງລະຫວ່າງປະເທດ ແລະ ສະມາຄົມສ່ຽວວົງເດືອນແດງນາໆຊາດ

IMSMA: Information Management System for Mine Action

ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບການແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

IPEC: International Programme on the Elimination of Child Labour

ແຜນງານສາກົນກ່ຽວກັບການລົບລ້າງການໃຊ້ແຮງງານເດັກ

IPOA-IUU: International Plan of Action to Prevent, Deter, and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing

ແຜນປະຕິບັດງານສາກົນ ເພື່ອຕ້ານການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່
ກົດລະບຽບ

ISCO: International Standard Classification of Occupations

ມາດຕະຖານສາກົນຂອງການຈັດປະເພດອາຊີບ

ITU: International Telecommunication Union

ສະຫະພາບໂທລະຄົມມະນາຄົມສາກົນ

IUCN: International Union for the Conservation of Nature

ສະຫະພັນສາກົນເພື່ອການອະນຸລັກທໍາມະຊາດ

JICA: Japan International Cooperation Agency

ອົງການຮ່ວມມືສາກົນຂອງຍີ່ປຸ່ນ

JMP: Joint Monitoring Programme: UNICEF- WHO

ແຜນງານການຕິດຕາມຮ່ວມ: ອົງການ UNICEF- WHO

Joint Monitoring Programme LaoWEN: Lao Wildlife Enforcement Network

ແຜນງານການຕິດຕາມຮ່ວມ LaoWEN: ເຄືອຂ່າຍການບັງຄັບໃຊ້ການອະນຸລັກສັດປ່າຢູ່ ສປປ ລາວ

LCAAS: 2015 Lao Child Anthropometry Assessment Survey

ການສໍາຫຼວດປະເມີນພາວະໂພຊະນາການດ້ວຍການວັດແທກສັດສ່ວນໃນເດັກນ້ອຍ ຢູ່ລາວ
ໃນປີ 2015

M&E: monitoring and evaluation

ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ

MAF: Ministry of Agriculture and Forestry

ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

PWID: people who inject drugs

ຄົນທີ່ ເສບຢາເສບຕິດດ້ວຍເຂັ້ມສັກຢາ

REL: *Forest Reference Emission Level*

ລະດັບການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ

RIES: Research Institute for Education Sciences, Ministry of Education and Sports,

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ

RMNCH: Reproductive, Maternal, Newborn and Child Health Strategy

ຍຸດທະສາດຂອງການຈະເລີນພັນ, ການເປັນແມ່, ເດັກເກີດໃໝ່ ແລະ ສຸຂະພາບເດັກນ້ອຍ

SEAMEO: Southeast Asian Ministers of Education Organization

ອົງການຈັດຕັ້ງລັດຖະມົນຕີກະຊວງສຶກສາທິການທະວີບອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້

SSC: South-South Cooperation

ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງໃຕ້-ໃຕ້

SSF: small-scale fisheries

ການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ

STI: Sexually transmitted infections

ການຕິດຕໍ່ທາງເພດສໍາພັນ

TVET: Technical and vocational education and training

ການສຶກສາດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານວິຊາຊີບ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ

TWG: Technical Working Group

ໜ່ວຍງານວິຊາການ

UHC: universal health coverage

ການຮັກສາສຸຂະພາບທຸກຖ້ວນໜ້າ

UNAIDS: Joint United Nations Programme on HIV/AIDS

ແຜນງານຮ່ວມອົງການສະຫະປະຊາຊາດກ່ຽວກັບໂລກເອດ

UNCDF: *United Nations Capital Development Fund*

ກອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ

UNCTAD: *United Nations Conference on Trade and Development*

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດກອງປະຊຸມກ່ຽວກັບການຄ້າ ແລະ ການພັດທະນາ

UNFPA: United Nations Population Fund

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດກອງທຶນເພື່ອປະຊາກອນ

UNIDO: *United Nations Industrial Development Organization*

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາດ້ານອຸດສາຫະກໍາ

UNODC: *United Nations Office on Drugs and Crime*

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດໜ້ອງການກ່ຽວກັບຢາເສບຕິດ ແລະ ອາດຊະຍາກຳ

UXO: unexploded ordnance

ລະເບີດຍັງບໍ່ທັນແຕກ

VNR: Voluntary National Review

ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ

VSS: Voluntary Sustainability Standards

ມາດຕະຖານການພັດທະນາແບບຍືນຍົງແບບສະໝັກໃຈ

ລາຍຊື່ເອກະສານອ້າງອີງ

Ahn, Pong-Sul, 2015. *The minimum wage and its relevance to socio-economic progress in the Lao People's Democratic Republic: A workers' perspective*. ILO-DWT for East and South-East Asia and the Pacific. Bangkok: International Labour Organization

Asian Development Bank and World Bank, 2012. *Country Gender Assessment for Lao PDR: Reducing Vulnerability and Increasing Opportunity*. Mandaluyong City, Philippines and Washington, D.C., USA: Asian Development Bank and the International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2012.

Asian Development Bank, 2013. *Lao People's Democratic Republic: Energy sector assessment, strategy, and road map – 2013 Update*. Mandaluyong City, Philippines: Asian Development Bank.

Asian Development Bank, 2016. *Greater Mekong Subregion Statistics on Growth, Infrastructure, and Trade*. Second Edition. Mandaluyong City, Philippines: Asian Development Bank.

Asian Development Bank, 2017. *Tourism sector assessment, strategy, and road map for Cambodia, Lao People's Democratic Republic, Myanmar, and Viet Nam (2016–2018)*. Mandaluyong City, Philippines: Asian Development Bank.

Australian Department of Foreign Affairs and Trade, 2014. *Basic Education Quality and Access in Lao PDR (BEQUAL) Design Document*, May 2014. Vientiane: Australian Embassy

Bank of Lao, Lao Bureau of Statistics (LSB), United Nations Capital Development Fund (UNCDF) and FinMark Trust, 2014. *FinScope Lao PDR 2014 Survey*. Vientiane: Lao Bureau of Statistics

Barennes, H., Simmala, C., Odermatt, P., Thaybouavone, T., Vallee, J., Martinez-Ussel, B., Newton, P., and Strobel, M., 2007. 'Postpartum traditions and nutrition practices among urban Lao women and their infants in Vientiane, Lao PDR.' *European Journal of Clinical Nutrition* (2007), 1–9.

Benveniste, L., Marshall J. and Santibañez, L., 2007. *Teaching in Lao PDR*. Vientiane: World Bank

Dhir, RK, 2015. *Indigenous Peoples in the World of Work in Asia and the Pacific: A Status Report*. Geneva: International Labour Organization

ECPAT International. 2014. *The Commercial Exploitation of Children in East and Southeast Asia: Developments, Progress, Challenges and Recommended Strategies for Civil Society*. Bangkok: ECPAT

EM-DAT: International Disaster Database. Centre for Research on the Epidemiology of Disasters – CRED, School of Public Health, Université Catholique de Louvain, Brussels. <http://www.emdat.be/database>

Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO), 2012. *FRA 2015: Terms and definitions. Forest Resources Assessment Working Paper 180*. Rome. Available from: <http://www.fao.org/docrep/017/ap862e/ap862e00.pdf>

Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO), 2006. *Fishery Country Profile*. ftp://ftp.fao.org/fi/DOCUMENT/fcp/en/FI_CP_LA.pdf

Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO), 2012a. *Irrigation in Southern and Eastern Asia in figures: AQUASTAT Survey – 2011*. Ed. K. Frenken. Rome: Food and Agriculture Organization.

Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO), 2012b. 'FRA 2015: Terms and definitions.' *Forest resources Assessment Working Paper 180*. Rome, Food and Agriculture Organization. <http://www.fao.org/docrep/017/ap862e/ap862e00.pdf>

Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO), International Fund for Agricultural Development

(IFAD) and World Food Programme (WFP), 2015. *The State of Food Insecurity in the World 2015. Meeting the 2015 international hunger targets: taking stock of uneven progress*. Rome, Food and Agriculture Organization

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and Ministry of Agriculture and Forestry, Government Of Lao PDR, 2013. *FAO Country Programming Framework for Lao PDR 2013-2015*. December 2013. Vientiane: Food and Agriculture Organization

GIZ, 2014: *SME in Laos: GIZ's challenges, approaches and achievements in the business enabling environment*. Bonn: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Available from <https://www.giz.de/en/downloads/giz2014-en-sme-laos.pdf>

Government of the Lao People's Democratic Republic, 2000. *The First National Communication on Climate Change submitted to the United Nations Framework Convention On Climate Change*. Vientiane.

Government of the Lao People's Democratic Republic, 2014. *Education for All 2015 National Review Report: Lao People's Democratic Republic*. EFA 2015 Review Group and Secretariat Group, Lao PDR, August 2014.

Government of the Lao People's Democratic Republic, 2015. *The Millennium Development Goals and Lessons Learnt for the Post-2015 Period: A Summary Review*. Vientiane: Ministry of Foreign Affairs and the United Nations

Government of the Lao People's Democratic Republic and United Nations, 2013. *The Millennium Development Goals: Progress Report for the Lao PDR 2013*. Vientiane: Ministry of Foreign Affairs and United Nations

Hayes, G., 2015. Country Population Assessment: Lao PDR. Vientiane: United Nations Population Fund

Holmes, W., Hoy, D., Lockley, A., Thammavongxay, K., Bounnaphol, S., Xeuatvongsa, A., and Toole, M., 2007. 'Influences on maternal and child nutrition in the highlands of northern Laos', *Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition*. 16 (3):537-545.

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC), 2015. *World Disasters Report: Focus on local actors, the key to humanitarian effectiveness*. Geneva (IFRC).
International Labour Organization (ILO), 2010. *ILO Decent Work Country Programme, 2011-15*. Bangkok: International Labour Organization

International Labour Organization (ILO), 2014a. *Mid Term Review Report during the implementation period between 2011 and 2013 Decent Work Country Programme for Lao PDR (2011-2015)*. Bangkok: International Labour Organization

International Labour Organization (ILO), 2014b: *World Social Protection Report 2014/15 - Building economic recovery, inclusive development and social justice*. Geneva: International Labour Organization.

International Labour Organization 2016. *Compilation of assessment studies on technical vocational education and training (TVET): Lao People's Democratic Republic, Mongolia, the Philippines, Thailand and Viet Nam*. (ILO-DWT for East and South- East Asia and the Pacific) Bangkok: International Labour Organization.

International Labour Organization (ILO), International Programme on the Elimination of Child Labour (IPEC) and Lao Statistics Bureau (LSB). 2012. *Report on the National Child Labour Survey 2010 of Lao PDR, August 2012*. Vientiane: ILO. Available from: http://www.ilo.org/ipec/Informationresources/WCMS_202334/lang--en/index.htm

International Monetary Fund, 2015. *Lao People's Democratic Republic: Staff Report for the 2014 Article IV Consultation*. December 15, 2014. Washington DC: IMF

International Union for the Conservation of Nature (IUCN), 2011. 'An Assessment of Lao PDR's National Biodiversity Strategy to 2020 and Action Plan to 2010.' 46 pp. Gland, Switzerland: IUCN

International Union for Conservation of Nature (IUCN), 2016. The IUCN RedList of Threatened Species. 14 September 2017. http://cmsdocs.s3.amazonaws.com/summarystats/2017-2_Summary_Stats_Page_Documents/2017_2_RL_Stats_Table_5.pdf

Government of the Lao People's Democratic Republic, 2015. Intended Nationally Determined Contribution.

<http://www4.unfccc.int/submissions/INDC/Published%20Documents/Laos/1/Lao%20PDR%20INDC.pdf>

Lao Statistics Bureau, 2000. Multiple Indicator Cluster Survey (MICS 2000). Vientiane: Lao Statistics Bureau, Ministry of Planning and Investment

Lao Statistics Bureau, 2006. Multiple Indicator Cluster Survey (MICS 2006). Vientiane: Lao Statistics Bureau, Ministry of Planning and Investment

Lao Statistics Bureau, 2010. Labour Force and Child Labour Survey (LFS 2010). Vientiane: Lao Statistics Bureau, Ministry of Planning and Investment

Lao Statistics Bureau, 2012. Lao Social Indicators Survey (LSIS 2011/12). Vientiane: Lao Statistics Bureau, Ministry of Planning and Investment.

Lao Statistics Bureau, 2015. Results of Population and Housing Census, 2015. Vientiane, Lao Statistics Bureau, Ministry of Planning and Investment

Lindelov, M., Engvall, A., Fenton, N. and Phonesaly Souksavath, 2010. *Poverty in Lao PDR, 2008: Lao Expenditure and Consumption Survey 1992/93-2007/08*. Vientiane: Lao Statistics Bureau, Ministry of Planning and Investment

Manythone Keolangsy, 2017. 'Over 2,100 Tourist Sites Magnetise Tourists to Laos'. Lao News Agency, 04/05/2017.<http://kpl.gov.la/En/Detail.aspx?id=24158>.

Ministry of Agriculture and Forestry, 2011. *Forest Investment Program (FIP) Lao Investment Plan*. Presentation of the Ministry of Agriculture and Forestry to the FIP Sub-Committee Meeting, Washington D.C., October 31, 2011.

Ministry of Agriculture and Forestry, 2012. *Lao Census of Agriculture 2010/11: Highlights*. Vientiane: Ministry of Agriculture and Forestry and the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO).

Ministry of Agriculture and Forestry, 2013. *Lao PDR Risk and Vulnerability Survey 2012/13: Analysis Report*. May 2013. Vientiane: Ministry of Agriculture and Forestry and Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

Ministry of Education and Sports, Research Institute for Education Sciences (RIES), 2010. National Assessment of Student Learning Outcome (ASLO II): Primary Grade 5. Vientiane: Ministry of Education and Sports, Research Institute for Education Sciences, June 2010

Ministry of Education and Sports, Research Institute for Educational Sciences (RIES), 2015. Lao People's Democratic Republic - National Assessment of Student Learning Outcomes (ASLO III, 2012). Vientiane: Ministry of Education and Sports.
<http://nada.uis.unesco.org/nada/en/index.php/catalogue/126>

Ministry of Health, 2000. National Health Survey 2000. Vientiane, Ministry of Health.

Ministry of Health, 2014/2015: National Health Statistics Report FY 2014 -2015. Vientiane: Ministry of Health.

Ministry of Natural Resources and Environment, 2012a. 'National Rio+20 Report for Lao PDR,' June 2012. Vientiane: Ministry of Natural Resources and Environment.

Ministry of Natural Resources and Environment, 2012b. *Lao Environmental Outlook 2012*. Vientiane, Ministry of Natural Resources and Environment.

Ministry of Planning and Investment, 2016. *Five Year National Socio-Economic Plan VIII (2016-2020) (NSEDV)*. Officially approved at the VIIIth National Assembly's Inaugural Session, 20–23 April 2016, Vientiane. Ministry of Planning and Investment

Ministry of Planning and Investment, Ministry of Health and United Nations Children's Fund, 2006. National Maternal and Child Nutrition Survey. Vientiane: Ministry of Health and UNICEF

Ministry of Public Works and Transport, 2015. As reported by: Climate and Clean Air Coalition in 'Solid Waste Management City Profile: Vientiane Capital'.
http://www.waste.ccacoalition.org/sites/default/files/files/vientiane-city_profile_vientiane_capital_lao.pdf

National Commission for Mothers and Children, Lao Statistics Bureau and UNICEF Lao PDR, 2016. *National Violence against Children Survey in Lao PDR*. Preliminary Report. Vientiane: National Commission for Mothers and Children.

National Committee for the Control of AIDS (NCCA), 2015. Lao PDR Country Progress Report: Global AIDS Response Progress (GARP) Country Report, 2015. Vientiane: NCCA

National Committee for the Control of AIDS (NCCA), 2016. Lao PDR Country Progress Report: Global AIDS Response Progress (GARP) Country Report, 2016. Vientiane: NCCA

National Environment Committee, 2009. Lao People's Democratic Republic National Adaptation Programme of Action
<http://adaptation-undp.org/projects/laos-pdr-national-adaptation-programme-action-napa>

National Regulatory Authority for UXO/Mine Action Sector in Lao PDR (NRA) 2010. *National Survey of UXO Victims and Accidents Phase 1*. Vientiane, NRA

National Regulatory Authority for UXO/Mine Action in Lao PDR (NRA), 2016. *Unexploded Ordnance Sector Annual Report 2015*. Vientiane. Available from:
http://www.la.undp.org/content/lao_pdr/en/home/search.html?q=UXO+sector+annual+report+2015

National Tuberculosis Programme, 2011. *National TB prevalence survey 2010-2011*. Vientiane and Geneva: National TB Programme, Ministry of Health and World Health Organization.

OECD, 2013. 'Structural Policy Country Notes, Lao PDR.' From: *Economic Outlook for Southeast Asia, China and India 2014: Beyond the Middle-Income Trap*.
<http://dx.doi.org/10.1787/saeo-2014-en>

Phonvisay Singkham, 2013. *An introduction to the Fisheries of Lao PDR*. Mekong Development Series No. 6, 62 pages. Mekong River Commission, Phnom Penh, Cambodia. ISSN 1680-4023.

Pimhidzai, O., Fenton, N., Phonesaly Souksavath & Vilaysouk Sisoulath, 2014. *Poverty Profile in Lao PDR: Poverty Report for the Lao Consumption and Expenditure Survey, 2012–2013*. World Bank: Washington DC and Vientiane: Lao Statistics Bureau.

Programme d'Analyse des Systèmes Educatifs de la CONFEMEN (PASEC), 2014. *School Performance and Factors of Public Primary Education Lao People's Democratic Republic. Diagnostic assessment report – Lao PDR 2011/2012*. Dakar: CONFEMEN

RTI International, 2009. Early Grade Reading Assessment Toolkit. Washington DC: World Bank Group. http://s3.amazonaws.com/inee-assets/resources/EGRA_Toolkit_Mar09.pdf

Sang-Arun, J. & Pasomsouk, K., 2012. *A guide for improving municipal solid waste management and promoting urban organic waste utilization in Lao PDR*. Kanagawa, Japan: Institute for Global Environmental Strategies.

SEAMEO Secretariat and United Nations Children's Fund (UNICEF): Southeast Asia Primary Learning Metrics (SEAPLM)
<http://www.seaplm.org/seaplm/> Bangkok: UNICEF East Asia and Pacific Regional Office.

Sripa, B., 2008. Concerted Action Is Needed to Tackle Liver Fluke Infections in Asia. *PLoS Negl Trop Dis* 2(5): e232. doi:10.1371/journal.pntd.0000232

T. Phonsavath, 2017. 'Sustainable Consumption and Production in Lao PDR.' In: *Sustainable Asia – Supporting the Transition to Sustainable Consumption and Production in Asian Developing Countries*. Eds. P. Schroeder, K. Anggraeni, S. Sartori & U. Weber. SwitchAsia, European Union.
http://www.scpclearinghouse.org/sites/default/files/8._scp_in_lao_pdr.pdf

Theil, S., 2015. *Assessment-Based National Dialogue on Social Protection in Lao PDR*. Bangkok: International Labour Organization

United Nations Children's Fund (UNICEF), World Health Organization (WHO), the World Bank and the United Nations Population Division, 2015. *Levels and Trends in Child Mortality: Report 2015 – Estimates developed by the UN Inter-agency Group for Child Mortality Estimation*. New York: United Nations Children's Fund

United Nations Children's Fund (UNICEF)-World Health Organization (WHO) Joint Monitoring Programme (JMP).

Available from: <https://washdata.org/> Accessed 25 October 2017

United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA), 2014. *Guidelines for Producing Statistics on Violence against Women- Statistical Surveys*. New York: United Nations. Available from:

https://unstats.un.org/Unsd/gender/docs/Guidelines_Statistics_VAW.pdf

United Nations Environment Programme (UNEP), 2007. *Report of the Nineteenth Meeting of the Parties to the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer*.

UNEP/OzL.Pro.19/7 Montreal.

United Nations Population Fund (UNFPA), 2011. *Stock Availability Survey of Maternal, Neonatal and Child Health products in the Ministry of Health supply chain*. Vientiane: United Nations Population Fund

United Nations Population Fund (UNFPA), 2014. *Stock Availability Survey (SAS): Facility assessment for reproductive health commodities and services in Lao PDR – 2014 survey report* by Indochina Research Limited. Vientiane: United Nations Population Fund.

United Nations, 2014. 'Lao People's Democratic Republic.' *Compilation prepared by the Office of the United Nations*

High Commissioner for Human Rights in accordance with paragraph 15 (b) of the annex to Human Rights Council resolution 5/1 and paragraph 5 of the annex to Council resolution 16/21. A/HRC/WG.6/21/LAO/2. Prepared for the Human Rights Council Working Group on the Universal Periodic Review, Twenty-first session, 19–30 January 2015

United Nations, 2015a. *Report of the Working Group on the Universal Periodic Review: Lao People's Democratic Republic. A/HRC/29/7*, prepared for the Human Rights Council, Twenty-ninth session, Universal Periodic Review. 23 March 2015

United Nations, 2015b. *Report of the Working Group on the Universal Periodic Review: Lao People's Democratic Republic. Addendum: Views on conclusions and/or recommendations, voluntary commitments and replies presented by the State under review. A/HRC/29/7/Add.1*, 23 June 2015

United States Agency for International Development (USAID), 2014. *Lao PDR Climate Change Vulnerability Profile*. USAID Mekong Adaptation and Resilience to Climate Change. Available from: http://www.mekongarcc.net/sites/default/files/lao_pdr_eng_may2014-press-small_2.pdf

Vanphanom, S., Alongkone, P., Visanou, H., 2014. *Country Profile on Universal Access to Sexual and Reproductive rights: Lao PDR, 2014*. Vientiane: Faculty of Postgraduate Studies University of Health Sciences, Ministry of Health.

von Grebmer, K., Bernstein, J. , Hossain, N., Brown, T. , Prasai, N., Yohannes, Y., Patterson, F., Sonntag, A., Zimmermann, S.-M., Towey, O., and Foley, C., 2017. *2017 Global Hunger Index: The Inequalities of Hunger*. Washington, DC: International Food Policy Research Institute; Bonn: Welthungerhilfe; and Dublin: Concern Worldwide.

World Bank, 2010. *Lao PDR Development Report 2010. Natural Resource Management for Sustainable Development: Hydropower and mining*. Washington DC: The World Bank

World Bank Group, 2011. *Vulnerability, Risk Reduction, and Adaptation to Climate Change: Climate Risk and Adaptation Country Profile*, April 2011. Available from: http://sdwebx.worldbank.org/climateportal/countryprofile/doc/GFDRRCountryProfiles/wb_gfdr_c_limate_change_country_profile_for_LAO.pdf

World Bank Group, 2016a. *Enterprise Surveys: Lao PDR 2016 Country Profile*. Available from: www.enterprisesurveys.org

World Bank Group, 2016b. *A Comparative Overview of the Incidence of Non-Tariff Measures on Trade in Lao PDR*. Report No: AUS9097. February 2016. Washington: World Bank.

World Bank Group, 2017. *Lao People's Democratic Republic: Systematic Country Diagnostic. Priorities for Ending Poverty and Boosting Shared Prosperity*, March 9, 2017. Vientiane: World Bank

World Health Organization (WHO), 2001. *Putting Women First: Ethical and Safety Recommendations for Research on Domestic Violence Against Women*. Geneva: WHO. Available from: <http://www.who.int/gender/violence/womenfirtseng.pdf>

World Health Organization (WHO), 2006. *Adolescent Nutrition: A Review of the Situation in Selected South-East Asian Countries*. New Delhi: WHO Regional Office for South-East Asia.

World Health Organization (WHO), 2012. *Global tuberculosis report 2012*. Geneva: World Health Organization

World Health Organization (WHO), 2014a. *Global Nutrition Target. Stunting Policy Brief*. Geneva: World Health Organization

World Health Organization (WHO), 2014b. *Noncommunicable Diseases (NCD) Country Profiles, 2014: Lao People's Democratic Republic*. Geneva: World Health Organization

World Health Organization (WHO), 2014c. *UN-water global analysis and assessment of sanitation and drinkingwater (GLAAS) 2014 report. Investing in water and sanitation: increasing access, reducing inequalities*. Geneva: World Health Organization

World Health Organization (WHO), 2015a. *WHO global report on trends in prevalence of tobacco smoking 2015*. Geneva: World Health Organization

World Health Organization (WHO), 2015b. *World Malaria Report 2015*. Geneva: World Health Organization
World Health Organization (WHO), United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Population Fund (UNFPA), World Bank, and the United Nations Population Division, 2014. *Trends in Maternal Mortality: 1990 to 2013*. Geneva, World Health Organization

World Vision Australia. 2013. *The Child Safe Traveler*. A report produced by Project Childhood Prevention Pillar. Available from:
http://www.wvi.org/sites/default/files/Child%20Safe%20Traveller_ENGLISH.pdf

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ: ຕາຕະລາງ MDG ແລະ SDG

ຕາຕະລາງ A1. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 1A

ຄາດໝາຍ 1A: ຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ ມີລາຍໄດ້ໜ້ອຍກວ່າໜຶ່ງໂດລາຕໍ່ມື້ເຄິ່ງໜຶ່ງ, ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາ ປີ 2015						ຄາດໝາຍປີ 2015
	1992	1997	2002/03	2007/08	2012/13	
1.1. ອັດຕາສ່ວນ ຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າກວ່າ 1 ໂດລາ ຕໍ່ມື້ (%)	46.0	39.1	33.5	27.6	23.2	24
	1992	1997	2002/03	2007/08	2012/13	
1.2. ອັດຕາຊ່ວຍວ່າງຄວາມທຸກຍາກ (% ຂອງເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ)	11.2	10.3	8.0	6.5	5.5	6
	1992/93	1997/98	2002/03	2007/08	2012/13	
1.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງກຸ່ມຄົນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດໃນການຊົມໃຊ້ແຫ່ງຊາດ (%)	8.8	7.7	8.5	7.9	7.2	

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ:
ຕົວຊີ້ບອກ 1.1 ເຖິງ 1.3: ການສໍາຫລວດການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການບໍລິໂພກຂອງ ລາວ, 1992/93, 1997/98, 2002/03, 2007/08, 2012/13 (LECS 1-5), ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB), ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (MPI).

ຕາຕະລາງ A2. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 1B

ຄາດໝາຍ 1B: ບັນລຸການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າສໍາລັບພືດທຸກຄົນ, ລວມທັງແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ				ຄາດໝາຍປີ 2015
	1995-2005	2005-2010	2010-2015	
1.4. ອັດຕາການເຕີບໂຕສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດປະຈຳປີ ຂອງ GDP ຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ (%)	3.8	5.9	5.4	
	1995	2005	2010	2015
1.5. ອັດຕາວຽກເຮັດງານທຳ-ຕໍ່-ປະຊາກອນ (%)	84.9	80.4	77.7	77.1
				2010
1.6. ສັດສ່ວນຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳໃນສອງກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກສຸດ (%)				37
	2005	2010	2015	
1.7. ສັດສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກອິດສະຫລະ ແລະ ຜູ້ເຮັດວຽກງານໃນຄອບຄົວໃນການຈ້າງທັງໝົດ (%)	91	84	80.5	

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:

ຕົວຊີ້ບອກ 1.4: ການສໍາຫລວດກຳລັງແຮງງານ (LFS 2010), LSB. 1995, 2005 ແລະ 2015 ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, LSB. ອີງຕາມຄຳແນະນຳຂອງ ILO, ວິທີການສໍາລັບການຄິດໄລ່ ການເຕີບໂຕຜະລິດຕະພາບແຮງງານ ມີອະທິບາຍຢູ່ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ MDG ປີ 2013. 219 ໂດຍສອດຄ່ອງກັບການສໍາຫຼວດກຳລັງແຮງງານ ປີ 2010, ວຽກເຮັດງານທຳ ຈາກປີ ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງປີ 2015 ແມ່ນຄິດໄລ່ໃໝ່ ສໍາລັບກຸ່ມອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປ.

ຕົວຊີ້ບອກ 1.5: 2015 ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, LSB (ຄິດໄລ່ໃໝ່). ການສໍາຫຼວດກຳລັງແຮງງານ ປີ 2010, LSB. 1995 ແລະ 2005 ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, LSB.

ຫລັງຈາກ ການສໍາຫຼວດກຳລັງແຮງງານ ປີ 2010, ວຽກເຮັດງານທຳ ຈາກການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງປີ 2015 ແມ່ນຄິດໄລ່ໃໝ່ ສໍາລັບກຸ່ມອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປ.

ຕົວຊີ້ບອກ 1.6: ການສໍາຫລວດກຳລັງແຮງງານ ປີ 2010, LSB. ຕົວຊີ້ບອກ ນີ້ແມ່ນຕົວແທນສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກ MDG ສາກົນ “ສັດສ່ວນຂອງຜູ້ມີວຽກເຮັດງານທຳ ທີ່ດຳລົງຊີວິດດ້ວຍລາຍໄດ້ຕໍ່າກວ່າ \$1 (PPP) ຕໍ່ມື້” ເພາະວ່າຂໍ້ມູນການບໍລິໂພກ ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກນີ້ ບໍ່ມີໃຊ້ໃນເວລາທີ່ຂຽນບົດລາຍງານນີ້.

ຕົວຊີ້ບອກ 1.7: 2015 ແລະ ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2005. ການສໍາຫຼວດກຳລັງແຮງງານ ປີ 2010, LSB.

ຕາຕະລາງ A3. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 1C

ຄາດໝາຍ 1C: ຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ປະສົບກັບຄວາມອິດທົວ ລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ, ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາປີ 2015							ຄາດໝາຍປີ 2015
	1993	1994	2000	2006	2011/12	2015	22
1.8. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ເດັກທີ່ມີນ້ຳໜັກຫຼຸດ ລະດັບປົກກະຕິ ອາຍຸ ຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%) ຄິດໄລ່ດ້ວຍມາດຕະຖານຂອງ NCHS ຄິດໄລ່ດ້ວຍມາດຕະຖານຂອງ WHO	44 39.8	40 35.9	40 36.4	37 31.6	32 26.5	25.5	
	1993	1994	2000	2006	2011/12	2015	34
1.9. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ເດັກເຕັຍກວ່າ ລະດັບປົກກະຕິ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%) ຄິດໄລ່ດ້ວຍມາດຕະຖານຂອງ NCHS ຄິດໄລ່ດ້ວຍມາດຕະຖານຂອງ WHO	48 53.6	47 52.9	41 48.2	40 47.6	38 44	35.6	
		1990-92	2000-02	2005-07	2010-12	2014-16	21.4
1.10. ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນທີ່ຂາດສານອາຫານ (%)		42.8	37.9	26.9	21.4	18.5	
		1997/98	2002/03	2007/08	2012/13		20.1
1.11. ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນຢູ່ລຸ່ມເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ (%)		32.5	19.8	24.6	20.1		
<p>ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 1.8 and 1.9: ການປະເມີນພາວະໂພຊະນາການດ້ວຍການວັດແທກສັດສ່ວນເດັກນ້ອຍຢູ່ ສປປ ລາວ ປີ 2015 (LCAAS), MoH ແລະ LSB. 2011/12 ການສຳຫຼວດຕົວຂີ້ວັດທາງສັງຄົມ, LSB. 2006 ການສຳຫຼວດສະຖານະການເດັກນ້ອຍ ແລະ ແມ່ຍິງ, LSB.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 1.9 ປັດຈຸບັນ ມີຄາດໝາຍໃໝ່ ປີ 2020 ແມ່ນ 36% ອີງຕາມ NNS/NPAN 2016-2020. ຄາດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດ. ຄາດໝາຍສາກົນ MDG ສຳລັບ 2015 ຈະແມ່ນ 39.8% ສຳລັບເດັກນ້ຳໜັກຕໍ່າກວ່າທາດຕະຖານ ແລະ 26.8% ສຳລັບເດັກຕໍ່າເຕັຍຍ້ອນຂາດໂພຊະນາການ (ຖ້າຫາກຄິດໄລ່ດ້ວຍມາດຕະຖານຂອງອົງການ WHO ແມ່ນເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງ ຄ່າໃນປີ 1993).</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 1.10: ຄິດໄລ່ ໂດຍ FAO. ²²⁰</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 1.11. ການສຳຫຼວດການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຊົມໃຊ້ຂອງຄົວເຮືອນ (LECS 1-5), 1992/93, 1997/98, 2002/03, 2007/08, 2012/13, LSB.</p>							

ຕາຕະລາງ A4. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 2A

ຄາດໝາຍ 2A: ຮັບປະກັນວ່າ, ພາຍໃນປີ 2015, ເດັກນ້ອຍບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃສ, ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ຈະສາມາດຮຽນຈົບຂັ້ນປະຖົມ							ຄາດໝາຍປີ 2015
	1992	1995	2000	2012	2014/15	2016	98
2.1. ອັດຕາການຂຶ້ນທະບຽນຮຽນໃນການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ (%)	58.8	65.2	77.3	95.2	98.7	98.8	
	1992	1998	2007	2009	2013	2014/15	

2.2. ອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຮຽນ ລວມ, ຢູ່ຂັ້ນມັດທະຍົມ (%)	20.6	29.6	44.1	45.7	50.5	64.4	
ຂັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນ	28.9	39.3	53.3	62.7	64.7	78	75
ຂັ້ນມັດທະຍົມປາຍ	11.0	17.4	34.6	36.8	34.7	45.8	43
	1992	2000	2005	2009	2014/15	2016	
2.3. ວັດສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ ເລີ່ມຕົ້ນ ປ1 ທີ່ຮຽນຄົບຮອດຫ້ອງ ປ5 ຂອງຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ (%)	47.7	52.3	62.0	68.4	78	79.6	95
	1995	2000	2001	2005	2011/12	2015	
2.4. ອັດຕາການຮູ້ໜັງສື (ຊາວ ໜຸ່ມ) ອາຍຸ 15-24 ປີ(%)	71.1	80.6	78.5	83.9			99
ລວມ					73.1	92.5	
ແມ່ຍິງ					88.7	90.5	
ຊາຍ					77.4	94.4	

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:

ຕົວຊີ້ບອກ 2.1 ແລະ 2.2: ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ (MoES-EMIS) ແລະ ສະຖາບັນສະຖິຕິ ອົງການ UNESCO (UNESCO-UIS). 2013 ແລະ 2014 ຂໍ້ມູນຈາກ ບົດລາຍງານການທົບທວນ ການສຶກສາເພື່ອໝົດທຸກຄົນແຫ່ງຊາດ ປີ 2015.²²¹ ຄ່າໃນປີ 2016 ແມ່ນມາຈາກ ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ (EMIS) ຂອງ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ. ໃນ 2014/15 ຕົວຊີ້ບອກ 2.2 ແມ່ນມາຈາກການຄິດໄລ່ໃໝ່ຂອງອົງການ UNESCO ໂດຍນຊາໃຊ້ຂໍ້ມູນຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ.

ຕົວຊີ້ບອກ 2.3: MoES-EMIS.

ຕົວຊີ້ບອກ 2.4: ການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ (LSIS 2011/12), ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB). ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 1995, 2005 ແລະ 2015, LSB. ການສຳຫຼວດສະຖານະການເດັກ ແລະ ແມ່ຍິງ (MICS 2000), LSB. ການສຳຫຼວດການຮູ້ໜັງສື (LNLS 2001), MoES.

ສຳລັບການຮູ້ໜັງສືຂອງຊາວໜຸ່ມ, 1995, 2001, 2005 ແລະ ຄ່າໃນປີ 2015 ແມ່ນຄ່າທີ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານຢູ່ນີ້ (ແຈ້ງບອກເອງ), ໃນຂະນະທີ່ຄ່າໃນປີ 2000 ແລະ 2011/12 ແມ່ນຄ່າທີ່ໄດ້ທົດສອບ. ກຸ່ມອາຍຸສູງຂຶ້ນໄປ ມີອັດຕາການຮູ້ໜັງສືທີ່ຕໍ່າກວ່າ: ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງປະເທດ ໃນກຸ່ມປະຊາກອນ ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ ແມ່ນ 84.7% ໃນປີ 2015 (ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ).

ຕາຕະລາງ A5. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 3A

ຄາດໝາຍ 3A : ລົບລ້າງ ອັດຕາຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ລະຫວ່າງ ຍິງ ແລະ ຊາຍ ໃນການສຶກສາ ຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມໃຫ້ໄດ້ພາຍໃນປີ 2005 ແລະ ໃນທຸກໆລະດັບ ຂອງການສຶກສາພາຍໃນປີ 2015								ຄາດໝາຍ ປີ 2015
	1990	1995	2000	2005	2012	2014	2015	
3.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກຍິງ ຕໍ່ເດັກຊາຍ ໃນຂັ້ນປະຖົມ, ມັດທະຍົມ ແລະ ຂັ້ນສູງ ໃນການເຂົ້າຮຽນ								
ມັດທະຍົມ	0.79	0.81	0.85	0.88	0.91	0.94	0.96	1.00
	1998	2000	2005	2008	2012	2014	2015	

ມັດທະຍົມຕົ້ນ	0.70	0.72	0.79	0.84	0.89	0.94	0.94	
ມັດທະຍົມປາຍ	0.67	0.67	0.71	0.78	0.83		0.90	
ສຶກສາຂັ້ນສູງ	0.42	0.62	0.7	0.71	0.77		0.96	
		1995	2005	2006	2010			
3.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນການໄດ້ຮັບວຽກເຮັດງານທຳທີ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງ ໃນຂະແໜງທີ່ບໍ່ແມ່ນການກະສິກຳ (%)		38	44		34			
	1990	1997	2000	2005	2012	2013	2015	
3.3. ສັດສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ ທີ່ເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ (%)	6.3	9.4	21.2	22.9	25.0		25.0	30 ^ກ
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:								
ຕົວຊີ້ບອກ 3.1: ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ (MoES-EMIS), ສະຖາບັນສະຖິຕິ ອົງການ UNESCO (UNESCO-UIS), ບົດລາຍງານການທົບທວນ ການສຶກສາເພື່ອໝົດທຸກຄົນແຫ່ງຊາດ. ²²²								
ຕົວຊີ້ບອກ 3.2: ການສຳຫຼວດແຮງງານ (LFS 2010), ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB). ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, 1995 & 2005, LSB.								
ຕົວຊີ້ບອກ 3.3: ສະຫະພາບລັດຖະສະພາສາກົນ (Inter-Parliamentary Union), ທີ່ອີງໃສ່ບົດລາຍງານ ຈາກສະພາແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ. ຄາດໝາຍສຳລັບປີ 2020 ກຳນົດໂດຍ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນ 30%.								

ກ ຄາດໝາຍສຳລັບປີ 2020 ແມ່ນ 30% (ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. NCAWMC).

ຕາຕະລາງ A6. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 4A

ຄາດໝາຍ 4A: ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງ ເດັກອາຍຸຕໍ່ກວ່າ 5 ປີ ລົງໃຫ້ໄດ້ 2/3, ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາ 2015							ຄາດໝາຍ ປີ 2015
	1993	1997	2003	2007	2011	2015	
4.1. ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່ກວ່າ 5 ປີ (ຕໍ່ການເກີດມີຊີວິດ 1,000 ຄົນ)	170	150	131	106	79	85	70
	1993	1997	2003	2007	2011	2015	
4.2. ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກອ່ອນ (ຕໍ່ການເກີດມີຊີວິດ 1,000 ຄົນ)	114	118	104	87	68	57	45
					2006	2012	
4.3.(a) ສັດສ່ວນຂອງເດັກ ອາຍຸ 1 ປີ ທີ່ໄດ້ຮັບການສັກຢາກັນໝາກແດງ (%) (ການສໍາຫລຸດ)					33	35	90
	1997	2003	2012	2013	2014	2015	2016
4.3.(b) ສັດສ່ວນຂອງເດັກ ອາຍຸ 1 ປີ ທີ່ໄດ້ຮັບການສັກຢາກັນໝາກແດງ (%) (ຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ)	67*	42*	72*	82*	87*	88*	76*
4.3.(c) ການປົກຄຸມໃນການສັກຢາກັນໝາກສຸກ ແລະ ໝາກແດງໃນເດັກນ້ອຍ ອາຍຸ 9-12 ເດືອນ (%) (ຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ)					66.5*	80*	
<p>ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:</p> <p>* ເຄື່ອງໝາຍດອກຈັນ ບົ່ງບອກວ່າແມ່ນຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ, ເຊິ່ງບໍ່ສາມາດສົມທຽບກັບຂໍ້ມູນການສໍາຫຼວດໃຫຍ່ ຫລື ການສໍາຫລວດຕົວແທນ. ຕົວຊີ້ບອກ 4.1 ແລະ 4.2 ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB). ຄາດໝາຍສາກົນປີ 2015 ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້, ແມ່ນຄິດໄລ່ ຈາກຂໍ້ມູນພື້ນຖານປີ 1993 ແລະ ຂໍ້ມູນ LSIS ແມ່ນ ຕາມລໍາດັບ 57 ແລະ 38 ຕໍ່ການເກີດມີຊີວິດ ພັນຄົນ .</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 4.3 (a): ການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ປີ 2011/12, LSB.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 4.3 (b): ຂໍ້ມູນ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ຕາມທີ່ລາຍງານທີ່ອົງການ WHO-UNICEF ຄາດຄະເນ.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 4.3 (c): ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບ, ສຶກງົບປະມານປີ 2014 -2015</p>							

ຕາຕະລາງ A7. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 5A ແລະ 5B

ຄາດໝາຍ 5A: ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ລົງໃຫ້ໄດ້ 3/4 ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາ ປີ 2015							ຄາດໝາຍ ປີ 2015	
	1995	2000	2003	2005	2009	2015		
5.1. ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ (ຕໍ່ການເກີດມີຊີວິດ 100,000ຄົນ)	796	530	433	405	357	206	260	
	1994	2000	2005	2011/ 12	2012*	2014*	2015*	
5.2. ສັດສ່ວນຂອງການເກີດລູກ ທີ່ໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງໂດຍບຸກຄະລາກອນແພດ ທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມແລ້ວ (% ຂອງການເກີດມີຊີວິດ)	14	17	23	42	36*	51*	54*	50
ຄາດໝາຍ 5B: ບັນລຸການເຂົ້າເຖິງ ການຮັກສາສຸຂະພາບ ຈະເລີນພັນ ພາຍໃນປີ 2015								ຄາດໝາຍ ປີ 2015
	1990	1994	2000	2005	2011			
5.3. ອັດຕາການໃຊ້ວິທີການຄຸມກຳເນີດ ໃນບັນດາແມ່ຍິງທີ່ແຕ່ງງານ (%)	13	20	32	38	50	55		
(a) ວິທີການຕ່າງໆ				29	35	42		
(b) ວິທີການສະໄໝໃໝ່								
5.4. ອັດຕາການຖືພາຂອງໄວລຸ້ນ (ຕໍ່ 1000), ລະດັບປະເທດ		115	102	110	94	76	90	
ຊົນນະບົດທີ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ					137	112		
ຊົນນະບົດທີ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ					112	89		
ຕົວເມືອງ					44	44		
	2000	2006	2011/12	2012	2013	2014	2015	
5.5. ການບົກຄຸມການກວດກ້ອງກ່ອນເກີດ (% ຂອງການເກີດມີຊີວິດ)								
(a) ການກວດໂດຍບຸກຄະລາກອນແພດທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມແລ້ວ ຢ່າງໜ້ອຍ ໜຶ່ງຄັ້ງ (ANC1)	21	35	54	64*	68 *	76*	91*	60
(b) ການກວດໂດຍບຸກຄະລາກອນແພດທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມແລ້ວ ຢ່າງໜ້ອຍ ສີ່ຄັ້ງ (ANC4)						36*	52*	
				2000	2005	2011		
5.6. ຄວາມຕ້ອງການສໍາລັບການວາງແຜນຄອບຄົວ ທີ່ບໍ່ບັນລຸໄດ້ເທື່ອ (%)			40	27	20			
<p>ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:</p> <p>* ເຄື່ອງໝາຍດອກຈັນ ບົ່ງບອກວ່າແມ່ນຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ, ເຊິ່ງບໍ່ສາມາດສົມທຽບກັບຂໍ້ມູນການສໍາຫຼວດໃຫຍ່ ຫລື ການສໍາຫຼວດຕົວແທນ.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 5.1: ການສໍາຫຼວດພົ້ນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, 1995, 2005, 2015. ການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ 2011/2012, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LBS) (ສໍາລັບໄລຍະເຈັດປີກ່ອນໜ້າການສໍາຫຼວດ), LBS. ການສໍາຫຼວດສຸຂະພາບ ປີ 2013, LBS. ການສໍາຫຼວດສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ປີ 2000, LBS.</p> <p>ຄາດໝາຍປີ 2015 ແມ່ນມາຈາກ ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ MDG ປີ 2013. ຍຸດທະສາດຂອງການຈະເລີນພັນ, ການເປັນແມ່, ເດັກເກີດໃໝ່ ແລະ ສຸຂະພາບເດັກນ້ອຍ (RMNCH) ກຳນົດຄາດໝາຍປີ 2016 ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກນີ້ ຢູ່ທີ່ການຕາຍຈໍານວນ 200 ຕໍ່ ການເກີດມີຊີວິດ 100,000 ຄົນ.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 5.2: ການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ 2011/2012, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB) (ສໍາລັບໄລຍະສອງປີກ່ອນໜ້າການສໍາຫຼວດ). ການສໍາຫຼວດສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ປີ 2000 ແລະ 2005, MoH & LSB. ການສໍາຫຼວດຄວາມສາມາດການຈະເລີນພັນ ແລະ ໄລຍະທ່າງການເກີດລູກ, 1994, MoH & LSB. ຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ ມາຈາກກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ບົດລາຍງານສະຖິຕິດ້ານສຸຂະພາບ, 2014-15 ສໍາລັບປີ 2012, 2014, 2015.</p> <p>ຄາດໝາຍປີ 2015 ຖືກກຳນົດ ຢູ່ທີ່ 50% ໂດຍຍຸດທະສາດ RMNCH. ຄຳນິຍາມຂອງ “ບຸກຄະລາກອນແພດທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ” ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາໜ້າຕໍາແຍ. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ອົງການ ສປຊ ໄດ້ປັບປຸງເປັນ “ບຸກຄະລາກອນແພດທີ່ຊຳນານ” ມາເປັນ “ບຸກຄະລາກອນທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ” ເພື່ອໃຫ້ແທດໝາຍກັບສະພາບແວດລ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ ຢູ່ກອງປະຊຸມວິຊາການກ່ຽວກັບບົດລາຍງານ MDG ທີນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, 17 ທັນວາ 2012 (ເບິ່ງຢູ່ ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ MDG ປີ 2013 MDG).</p>								

ຕົວຊີ້ບອກ 5.3. ການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ປີ 2011/12, LSB. ການສໍາຫຼວດສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ປີ 2000 & 2005, MoH & LSB. ການສໍາຫຼວດຄວາມສາມາດຈະເລີນພັນ ແລະ ໄລຍະຫ່າງການເກີດລູກ ປີ 1994, MoH & LSB. ຄ່າໃນປີ 1990 ຖືກອ້າງເຖິງ ຢູ່ກອງປະຊຸມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂະບວນການໂຕະມົນໃນປີ 2012.

ອັດຕາການແຜ່ຫຼາຍຂອງການຄຸມກໍາເນີດແມ່ນວັດແທກໂດຍ LSIS ພຽງແຕ່ໃນຍັນດາແມ່ຍິງ ເຊິ່ງແຕ່ງງານ ຫລື ມີຄູ່ຮ່ວມຊີວິດ ໃນປັດຈຸບັນ.

ຕົວຊີ້ບອກ 5.4: ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015, LSB. ການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ 2011/12, LSB. ພະແນກສະຖິຕິອົງການ ສປຊ ສໍາລັບຂໍ້ມູນ ປີກ່ອນໆ.

ຍຸດທະສາດ RMNCH ກໍານົດຄາດໝາຍ ປີ 2016 ຂອງການເກີດ 90 ຄົນຕໍ່ 1,000 ຍິງໄວໜຸ່ມ ອາຍຸ 15-19.

ຕົວຊີ້ບອກ 5.5. ການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ປີ 2011/12, LSB. ການສໍາຫຼວດສະຖານະການເດັກ ແລະ ແມ່ຍິງປີ 2006, LSB. ການສໍາຫຼວດສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ປີ 2000 & 2005, MoH & LSB. ຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານມາຈາກກະຊວງສາທາລະນະສຸກ / DHIS2 ຕົວຊີ້ບອກຫຼັກໃນປີ 2014 ແລະ ບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ, FY 2014 - 2015 ສໍາລັບຊຸມປີ 2012, 2013, 2014 ແລະ 2015.

ຍຸດທະສາດ RMNCH ກໍານົດຄາດໝາຍ ປີ 2016 ສໍາລັບ ຕົວຊີ້ບອກ 5.5 (a) ຢູ່ທີ່ 60% ແລະ ຕົວຊີ້ບອກ 5.6(b) ຢູ່ທີ່ 44%.

ຕົວຊີ້ບອກ 5.6. ການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ 2011/12, LSB. ການສໍາຫຼວດສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ປີ 2000 & 2005, MoH & LSB. ຄາດໝາຍປີ 2016 ທີ່ກໍານົດໂດຍຍຸດທະສາດ RMNCH ແມ່ນ 17%.

ຕາຕະລາງ A8. ຄວາມຄົບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 6A ແລະ 6B

ຄາດໝາຍ 6A: ຢຸດຕິການແຜ່ລະບາດຂອງເຊື້ອພະຍາດ HIV/AIDS ພາຍໃນປີ 2015 ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນຕ້ານຢັນຄືນ							ຄາດໝາຍ ປີ 2015
		2010	2011	2012	2014		
6.1 (a)	ການແຜ່ຫຼາຍ ເຊື້ອ HIV ໃນປະຊາກອນທົ່ວໄປ ອາຍຸ 15-49 ປີ (%)	0.27	0.28	0.28	0.3		
		2000	2005	2009	2010	2012	2014/ 15
6.1 (b)	ການແຜ່ຫຼາຍເຊື້ອ HIV ໃນແມ່ຍິງຂາຍບໍລິການທາງເພດ (FSWs) ອາຍຸ 15-49 ປີ (%)	0.03	1.83		1.4	1.20	1.4
6.1 (c)	ການແຜ່ຫຼາຍເຊື້ອ HIV ໃນຜູ້ຊາຍ ທີ່ມີເພດສໍາພັນກັບຜູ້ຊາຍ (MSM) ອາຍຸ 15-49 ປີ (%)	0.38	1.26		2.1	2.44	1.6
		2000	2005		2010	2012	2014
6.2	ການໃຊ້ຖົງຢາງອະນາໄມ ໃນການມີເພດສໍາພັນຄວາມສ່ຽງສູງໃນຄັ້ງສຸດທ້າຍ: ເປີເຊັນຂອງແມ່ຍິງຂາຍບໍລິການທາງເພດ ອາຍຸ 15-49 ປີ ທີ່ລາຍງານການໃຊ້ຖົງຢາງອະນາໄມ ກັບລູກຄ້າຄົນຫຼັງສຸດ (%)	91.4	78		95	92.5	92.7
						2012	
6.3.	ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນອາຍຸ 15 – 24 ປີ ທີ່ມີຄວາມເຂົ້າຖືກຕ້ອງຄົບຖ້ວນ ກ່ຽວກັບ HIV/AIDS (%)						
	ຍິງໜຸ່ມອາຍຸ 15-24					24	
	ຊາຍໜຸ່ມອາຍຸ 15-24					28	
	ແມ່ຍິງອາຍຸ 15-49					23	
	ຜູ້ຊາຍອາຍຸ 15-49					30	
ຄາດໝາຍ 6B: ບັນລຸການເຂົ້າເຖິງຢ່າງທົ່ວເຖິງ ຕໍ່ການປິ່ນປົວ HIV/AIDS ສໍາລັບໝົດທຸກຄົນທີ່ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ພາຍໃນປີ 2010,							ຄາດໝາຍປີ 2015
		2005	2010	2012	2013	2014	2015
6.4.(a)	ເປີເຊັນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ທີ່ເໝາະສົມ ໃນປັດຈຸບັນໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາ ART (ຫລື)	40.8	50.8	55.4	58.2		
	ເປີເຊັນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ທີ່ຄິດເຊື້ອ HIV ຂຶ້ນສູງ ໄດ້ຮັບຢາ ART (%)					60.6	54.8
6.4.(b)	ເປີເຊັນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຢາ ART ໃນປັດຈຸບັນ						34
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:							
<p>ຂໍ້ມູນ ແມ່ນບໍ່ມີເທື່ອ ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກ MDG ບາງຢ່າງ. ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບ ອັດຕາສ່ວນຂອງການຂຶ້ນທະບຽນຮຽນຂອງເດັກກຳພ້າ ຕໍ່ ອັດຕາສ່ວນຂອງການຂຶ້ນທະບຽນຮຽນຂອງເດັກບໍ່ແມ່ນເດັກກຳພ້າ ອາຍຸ 10 -14 ປີ ແມ່ນຫຼຸດຕໍ່າລົງ ເນື່ອງຈາກເດັກກຳພ້າ ຍ້ອນໂລກ AIDS ເປັນບັນຫາໜ້ອຍສໍາລັບ ສປປ ລາວ ສົມທຽບກັບ ກຸ່ມເດັກກຳພ້າອື່ນໆ ຫລືເດັກນ້ອຍ ທີ່ຖືກປະຖິ້ມ.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 6.1. a) ການຄາດການ AEM, ສູນຕ້ານ HIV/AIDS/STI (CHAS), ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ (MoH), 2014.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 6.1 b) ແລະ c) 2014/15 ຂໍ້ມູນຕາມທີ່ໄດ້ລາຍງານໂດຍ ບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ, FY 2014-2015. ແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຂໍ້ມູນປີກ່ອນໆ: ການເຝົ້າລະວັງທາງຊີວະພາບທາງພືດຕິກຳແບບເຊື້ອມສານ, MoH, ສໍາລັບ 6 ແຂວງຂອງໂຄງການ. ຂໍ້ຈຳກັດອັດແຄບດ້ານຂໍ້ມູນ ນໍາໄປສູ່ການປັບປຸງຕົວຊີ້ບອກ MDG 6.1 “ການແຜ່ຫຼາຍ HIV ໃນປະຊາກອນອາຍຸ 15-24 ປີ” ໃນການແຜ່ຫຼາຍ HIV ໃນປະຊາກອນທົ່ວໄປ ໃນຕາມອາຍຸຈະເລີນພັນ.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 6.2. ການເຝົ້າລະວັງທາງຊີວະພາບທາງພືດຕິກຳແບບເຊື້ອມສານ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ປີ 2014, MoH, ສໍາລັບ 6 ແຂວງຂອງໂຄງການ. ຍ້ອນວ່າການບໍ່ມີຂໍ້ມູນໃຊ້, ຕົວຊີ້ບອກ 6.2 ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຖົງຢາງອະນາໄມໃນການມີເພດສໍາພັນຄວາມສ່ຽງສູງໃນຄັ້ງສຸດທ້າຍ ແມ່ນຈຳກັດ ຢູ່ແຕ່ການວັດແທກ ໃນບັນດາກຸ່ມຂາຍບໍລິການທາງເພດ.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 6.3 : ການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ປີ 2011/12, LSB</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 6.4 (a). 2005-2013 ແຫຼ່ງ: ບົດລາຍງານໂຄງການ & ການວິເຄາະ Spectrum ຂໍ້ມູນຂອງປະເທດ, UNAIDS, ຮອດປີ 2013. 2014 ແລະ 2015 ຂໍ້ມູນຈາກ CHAS ຕາມທີ່ໄດ້ລາຍງານ ໃນບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ, FY 2014-2015.</p>							

ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ MDG ປີ 2013 ໄດ້ນຳໃຊ້ ຕົວຊີ້ບອກ “ເປີເຊັນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ທີ່ເໝາະສົມ ໃນປັດຈຸບັນ ກຳລັງໄດ້ຮັບ ການປິ່ນປົວດ້ວຍ ART.” ຄວາມເໝາະສົມ ແມ່ນອີງໃສ່ຄຳແນະນຳໃນປີ 2010 ໂດຍອົງການ WHO, ເຊິ່ງໄດ້ຍົກລະດັບເກນ CD4 ຈາກ 200 ມາເປັນ 350 ຈຸລັງຕໍ່ mm^3 , ທີ່ເຊິ່ງ ການປິ່ນປົວດ້ວຍ ART ຖືວ່າຈຳເປັນສຳຜູ້ໃຫຍ່. ດັ່ງນັ້ນ ຕົວຊີ້ບອກ ດັ່ງກ່າວ ນີ້ ແມ່ນອັນດຽວກັບ “ເປີເຊັນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV ຂັ້ນສູງ ທີ່ໄດ້ຮັບ ARV” ທີ່ລາຍງານໂດຍ CHAS.

ຕົວຊີ້ບອກ 6.4 (b). ແຫຼ່ງ: MoH, ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າການຮັບມື AIDS ໃນທົ່ວໂລກ, ປີ 2016.

ນັບຕັ້ງແຕ່ ອົງການ WHO ໄດ້ທົບທວນ ເງື່ອນໄຂຄວາມເໝາະສົມ ສຳລັບ ການວາງຢາ ART, ຕົວຊີ້ບອກ ສຳລັບການປິ່ນປົວເຊື້ອ HIV ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນຖືກກຳນົດຄືນໃໝ່ ເປັນ “ເປີເຊັນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ໃນປັດຈຸບັນ ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍ ART ໃນບັນດາ ຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍທັງໝົດ ທີ່ດຳລົງຊີວິດ ພ້ອມຕິດເຊື້ອ HIV.” ການປົກຄຸມຂອງການປິ່ນປົວ ໃນປີ 2015 ແມ່ນຕໍ່າກວ່າ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຕົວຫານມີຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າ.

ຕາຕະລາງ A9. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 6C

ຄາດໝາຍ 6C: ຢຸດຕິ ລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ ພາຍໃນປີ 2015 ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນຕ້ານຢັນຄືນ ການຕິດເຊື້ອໄຂ້ມາລາເລຍ ແລະ ພະຍາດຕິດແປດສໍາຄັນອື່ນໆ	ຄາດໝາຍ ປີ 2015								
	1995	2000	2005	2010	2011	2013	2014	2015	
6.5. ອັດຕາການແຜ່ລະບາດ ແລະ ເສຍຊີວິດ ເນື່ອງຈາກເຊື້ອພະຍາດໄຂ້ມາລາເລຍ									
6.5(a) ອັດຕາການແຜ່ລະບາດ ເຊື້ອພະຍາດໄຂ້ມາລາເລຍ (ຕໍ່ 1,000 ຄົນ)	11.3 6	7.69	2.42	3.54	2.66	5.84	7.1	4.92	0.6
6.5(b) ອັດຕາການເສຍຊີວິດ ທີ່ຕິດພັນກັບ ເຊື້ອພະຍາດໄຂ້ມາລາເລຍ (ຕໍ່ 100,000 ຄົນ)	13.5 1	7.16	1.37	3.3	0.3	0.4	0.6	0.3	0.2
				2000	2006	2011	2012	2016	
6.6. ສັດສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%): ນອນຢູ່ໃນມຸ້ງທີ່ຍ້ອມຍາກັນແມງໄມ້				18	41	81.2	-	74.3	90
ນອນຢູ່ໃນມຸ້ງ ຊະນິດຕ່າງໆ				82	87	97.9	83		
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
6.7. ສັດສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ກວດພົບເປັນຜົນບວກ ສໍາລັບໄຂ້ມາລາເລຍ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານເຊື້ອໄຂ້ມາລາເລຍທີ່ແທດເໝາະ (%)		98	95	93	92.7	97.2	97.6	99.2	
	1990	1995	2000	2005	2011	2013	2014	2015	
6.8. ອັດຕາການແຜ່ລະບາດ ແລະ ເສຍຊີວິດທີ່ຕິດພັນກັບພະຍາດວັນນະໂລກ (TB) (ຕໍ່ 100,000)									
6.8(a) ກໍລະນີພະຍາດວັນນະໂລກ (TB)	492	403	330	270	213	197	190	189	240
6.8(b) ການແຜ່ລະບາດພະຍາດວັນນະໂລກ	1500	1200	900	700	540	488	462	461	750
6.8(c) ອັດຕາການເສຍຊີວິດເນື່ອງຈາກພະຍາດວັນນະໂລກ	41	29	21	16	11	62	-	55	22.5
	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2015	
6.9a ສັດສ່ວນຂອງ ກໍລະນີ ຕິດເຊື້ອ TB ທີ່ໄດ້ກວດພົບພາຍໃຕ້ DOTS (ການປິ່ນປົວໂດຍກົງໄລຍະສັ້ນ) (%)	8.7	4.2	13	24	29	31	30	35	70
		1994	2000	2005	2007	2010	2014	2015	
6.9b ສັດສ່ວນຂອງ ກໍລະນີ ຕິດເຊື້ອ TB ທີ່ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດີ ພາຍໃຕ້ DOTS (ການປິ່ນປົວໂດຍກົງໄລຍະສັ້ນ) (%)		48	77	90	92	91	90	87	85

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:

ຕົວຊີ້ບອກ 6.5. ບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ, FY 2014 -2015, ແລະ ສູນໄຂ້ຍຸງ, ແມ່ກາຝາກ ແລະ ແມງໄມ້, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ

ຕົວຊີ້ບອກ 6.6. ການສໍາຫຼວດ ໄຂ້ມາລາເລຍ ໃນຊຸມຊົນຄັ້ງທີ່ ສອງ ຢູ່ກຸ່ມຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ຢູ່ເຂດພື້ນທີ່ຄັດເລືອກ ຂອງ ສປປ ລາວ, CMPE-MoH, ປີ 2012 (ຫຼວງນໍ້າທາ, ສະຫວັນນະເຂດ, ສາລະວັນ, ເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື, ແລະ ປົກຄຸມ 11 ເມືອງ). ການສໍາຫຼວດການໃຊ້ມຸ້ງກາງນອນທົ່ວປະເທດ, ທັນວາ ປີ 2010, CMPE-MoH. ການສໍາຫຼວດສະຖານະການເດັກ ແລະ ແມ່ຍິງ (MICS 2000 & 2006), LSB. 2016 ຂໍ້ມູນຈາກສູນໄຂ້ຍຸງ, ແມ່ກາຝາກ ແລະ ແມງໄມ້ (CPME) ປົກຄຸມພຽງແຕ່ 3 ແຂວງ ເທົ່ານັ້ນ (ເບິ່ງຢູ່ເນື້ອຄວາມ).

ການສໍາຫຼວດດໍາເນີນໂດຍ CMPE (ຂໍ້ມູນ ປີ 2011 ແລະ 2012) ບໍ່ສາມາດປຽບທຽບໄດ້ກັບ MICS, ເນື່ອງຈາກ ການສໍາຫຼວດ ຂອງ CPME ມີການສຸ່ມຕົວຢ່າງແບບແບ່ງຊັ້ນ ອີງຕາມຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄຂ້ມາລາເລຍ ແລະ ພາລະການແບກຫາບພະຍາດ. ຂໍ້ມູນໃໝ່ ກ່ຽວກັບໄຂ້ມາລາເລຍ ຈະມີໃຊ້ວຽກໃນປີ 2018.

ຕົວຊີ້ບອກ 6.7. ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານໄຂ້ມາລາເລຍ (MIS), CMPE-MoH.

ສໍາລັບການປົກຄຸມຂອງການປິ່ນປົວ, CPME ນັບພຽງແຕ່ ກໍລະນີທີ່ໄດ້ປິ່ນປົວດ້ວຍຢາ ACTs ເທົ່ານັ້ນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ມີການເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ໃນການຕີຢາຂອງເຊື້ອ P. falciparum ຕໍ່ຢາ ໂຣໂລກວິນ (chloroquine) ແລະ ຢາຢັບຍັງກົດໄຟລຶກຕ່າງໆ.

ຕົວຊີ້ບອກ 6.8. ບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ, FY 2014 -2015. ບົດລາຍງານ ສະພາບວັນນະໂລກ ລະດັບໂລກ ໂດຍ WHO 2013 ແລະ ປະ ຫວັດຫຍໍ້ຂອງປະເທດ ໂດຍ WHO 2014 ສໍາລັບຊຸມປີກ່ອນໆ.

ຕົວຊີ້ບອກ 6.9 a ແລະ b: ບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ, FY 2014 -2015 ແລະ ສູນຕ້ານພະຍາດວັນນະໂລກ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ສປປ ລາວ. ອັດຕາການກວດຫາ ກໍລະນີ (ສໍາລັບທຸກປະເພດຂອງTB) ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ພາຍຫຼັງການສໍາຫຼວດພະຍາດວັນນະໂລກທົ່ວປະເທດ (2010), ເຊິ່ງວັດແທກໄດ້ການແຜ່ຫຼາຍທີ່ສູງ ແລະ ກໍລະນີ ທີ່ເຄີຍປະເມີນໄວ້ເມື່ອກ່ອນໜ້າ. ນອກຈາກນັ້ນ,ຕົວຊີ້ບອກ MDG ແມ່ນ ອັດຕາການກວດຫາກໍລະນີດ້ວຍ smear microscopy positive ວັນນະໂລກປອດເທົ່ານັ້ນ, ໃນຂະນະທີ່ໂຄງການ ພະຍາດວັນນະໂລກລະດັບໂລກ ຂອງ WHO ໃນປັດຈຸບັນແມ່ນ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ອັດຕາການກວດຫາກໍລະນີ ສໍາລັບທຸກປະເພດຂອງວັນນະໂລກ.

ຕາຕະລາງ A10.ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 7A ແລະ 7B

ຄາດໝາຍ 7A: ຜັນຂະຫຍາຍບັນດາຫຼັກການກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ໂຄງການແຫ່ງຊາດ ແລະ ເພື່ອທົດແທນການສູນເສຍແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນສິ່ງແວດລ້ອມ						ຄາດໝາຍ ປີ 2015
ຄາດໝາຍ 7B: ຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ບັນລຸໄດ້, ພາຍໃນປີ 2010, ການຫຼຸດລົງຂອງອັດຕາການສູນເສຍຢ່າງເປັນແກ່ນສານສໍາຄັນ	1982	1992	2002	2012		
7.1. ສັດສ່ວນຂອງເນື້ອທີ່ດິນປົກຄຸມດ້ວຍປ່າໄມ້ (%)	49.10	47.20	41.50	40		65
	1990		2000			
7.2(a) ການປ່ອຍ CO2 ສຸດທິຄິດເປັນ gigagram (Gg)	-104,570		+41,764			
7.2(b) ການປ່ອຍ CO2 (Gg)	+10,291		+43,811			
7.2(c) ການຖອນອອກ/ການກັກເກັບ CO2 (Gg)	-121,614		-2,047			
	1995	2003	2006	2010	2015	
7.3. ການຊົມໃຊ້ສານທໍາລາຍຊັ້ນໂອໂຊນ (ຄວາມໄລ່ດານທໍາລາຍຊັ້ນໂອໂຊນທີ່ເປັນໄປໄດ້-ຊຶ່ງນໍ້າໜັກເປັນໂຕນແມັດກ້ອນ)	43.3	23.1	19.4	2.5	2.0	0
				2011		
7.4. ຈໍານວນຂອງເຂດອະນຸລັກພັນປາ				197		
				2011		
7.5. ຈໍານວນນໍ້າຈືດທີ່ຖອນມາຈາກທໍາມາຊາດ ເພື່ອຊົມໃຊ້ ທັງໝົດ ເປັນເປີເຊັນຂອງແຫລ່ງນໍ້າຈືດທີ່ທົດແທນທັງໝົດ (%)				1.3		
			2008	2011	2016	
7.6. ສັດສ່ວນຂອງພື້ນທີ່ດິນ ພາຍໃຕ້ການປົກປ້ອງ (%):				20.18		
a) ປ່າສະຫງວນ (ແຫ່ງຊາດ, ແຂວງ, ເມືອງ), ເຊິ່ງໃນນັ້ນ:						
b) ເຂດສະຫງວນຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ				15		
			2006		2016	
7.7. ຈໍານວນຂອງຊະນິດພັນທີ່ຖືກຄຸກຄາມໃກ້ຈະສູນພັນ			115		215	

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:

ຕົວຊີ້ບອກ 7.1. ຂໍ້ມູນ ທີ່ສະໜອງໂດຍບົດລາຍງານ MDG ປີ 2013 ຈາກກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE). ການປັບປຸງ ຄາດໝາຍໃຫ້ທັນສະພາບການ (65%) ແມ່ນສະໜອງໂດຍ ອົງການ JICA.

ຕົວຊີ້ບອກ 7.2. ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີສອງ ຂອງ ສປປ ລາວ (24 ມິຖຸນາ 2013) and ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີໜຶ່ງ (2 ກັນຍາ 2000), ອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຂອງສະຫະປະຊາຊາດ (UNFCCC) - ຖານຂໍ້ມູນບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ.

ຕົວຊີ້ບອກ 7.3. ກອງເລຂາທິການ ໂອໂຊນ ຂອງ UNEP, ທີ່ອີງໃສ່ບົດລາຍງານຂອງປະເທດ.

ຕົວຊີ້ບອກ 7.4. ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ (MAF).

ຕົວຊີ້ບອກ 7.4. ເຊິ່ງດັດປັບເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ, ປ່ຽນແທນ “ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນປາພາຍໃນຂອບເຂດຄວາມປອດໄພດ້ານຊີວະສາດ,” ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໂດຍລັດຟຣະບານ ແລະ ຜູ້ຕາງໜ້າ ສປຊ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມວິຊາການກະກຽມບົດລາຍງານ MDG, 17 ທັນວາ 2012.

ຕົວຊີ້ບອກ 7.5. ອົງການ FAO ຄາດຄະເນ ທີ່ອີງໃສ່ ຂໍ້ມູນປີ 2005. FAO (2012^a)²²³

ຕົວຊີ້ບອກ 7.6. ຂໍ້ມູນ ຂອງ MoNRE ສໍາລັບປີ ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ MDG ປີ 2013 , ແລະ MONRE: ແນວໂນ້ມດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ ປີ 2012.²²⁴

ຕົວຊີ້ບອກ 7.6 ປ່ຽນແທນ “ສັດສ່ວນຂອງພື້ນທີ່ດິນ ແລະ ທະເລ ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ” ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ ໂດຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນກອງປະຊຸມວິຊາການ ກະກຽມບົດລາຍງານບົດລາຍງານ MDG, 17 ທັນວາ 2012, ເພື່ອດັດປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ.

ຕົວຊີ້ບອກ 7.7. ບັນຊີແດງຂອງ IUCN, 2016 ແລະ 2008.

“ຈໍານວນຊະນິດພັນທີ່ຖືກຄຸກຄາມດ້ານການສູນພັນ” ອ້າງອີງເຖິງ ຈໍານວນທີ່ຮູ້ກັນວ່າ ວ່າຖືກຄຸກຄາມ ພາຍໃນຊະນິດພັນເຫລົ່ານັ້ນ ທີ່ໄດ້ຮັບການປະເມີນມາເຖິງວັນນີ້, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນ ຈໍານວນທັງໝົດ ໂດຍລວມ ຂອງຊະນິດພັນ ທີ່ຖືກຄຸກຄາມ ສໍາລັບແຕ່ລະກຸ່ມ. “ຖືກຄຸກຄາມ” ອ້າງອີງເຖິງຊະນິດພັນ ທີ່ແຍກປະເພດ ພາຍໃຕ້ ບັນຊີແດງຂອງ IUCN ລະດັບຄວາມສ່ຽງ ຂອງສິ່ງມີຊີວິດທີ່ເກືອບຢູ່ໃນຂ່າຍໃກ້ການສູນພັນ, ທີ່ໃກ້ການສູນພັນ, ຫລື ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຂຶ້ນວິກິດຕໍ່ການສູນພັນ.

ຕາຕະລາງ A11.ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 7C ແລະ 7D

ຄາດໝາຍ 7C: ຫຼຸດຜ່ອນສັດສ່ວນຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ບໍ່ສາມາດໄດ້ຮັບນໍ້າດື່ມສະອາດຢ່າງຍືນຍົງ ແລະ ສຸຂະອາໄມະພື້ນຖານລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ ພາຍໃນປີ 2015							ຄາດໝາຍ ປີ 2015
	1990	1995	2000	2005	2011	2015	
7.8. ສັດສ່ວນຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບນໍ້າດື່ມສະອາດ ຈາກແຫຼ່ງທີ່ປັບປຸງ (%)	28	39	45	57	70	76	80
		1995	2000	2005	2011	2015	
7.9. ສັດສ່ວນຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຊົມໃຊ້ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອາໄມະພື້ນຖານທີ່ປັບປຸງ (%)		17	26	45	57	71	60
ຄາດໝາຍ 7D: ສາມາດບັນລຸການປັບປຸງຊີວິດການ ເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊຸມຊົນແອອັດ ໃຫ້ໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍ 100 ລ້ານຄົນ ພາຍໃນປີ 2020							
					2011		
7.10. ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ດໍາລົງຊີວິດ ໃນບ່ອນຢູ່ອາໄສ ທີ່ບໍ່ພຽງພໍ (%)					20		
<p>ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 7.8. ການຄາດຄະເນໂດຍແຜນງານການຕິດຕາມຮ່ວມ (JMP) ຂອງ UNICEF ແລະ WHO, ທີ່ອີງໃສ່ບົດລາຍງານຂອງປະເທດ. ຂໍ້ມູນ ປີ 2011 ຈາກການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ, 2011/12, LSB. ຂໍ້ມູນກ່ອນໜ້ານັ້ນ ມາຈາກ JMP.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 7.9. ການຄາດຄະເນໂດຍແຜນງານການຕິດຕາມຮ່ວມ (JMP) ຂອງ UNICEF ແລະ WHO, ທີ່ອີງໃສ່ບົດລາຍງານຂອງປະເທດ. 2011 ຈາກການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ, 2011/12, LSB. ຂໍ້ມູນກ່ອນໜ້ານັ້ນ ມາຈາກ JMP.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 7.10. ຕິດໄລ່ໃໝ່ ໂດຍ LSB ດ້ວຍຂໍ້ມູນຈາກ ການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ, 2011/12, LSB.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກ 7.10 ແມ່ນວັດແທກໂດຍ ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນຕົວເມືອງ ທີ່ດໍາລົງຊີວິດ ຢູ່ຄົວເຮືອນທີ່ຂາດແຄນ ນິໜຶ່ງ ຫລື ຫຼາຍ ໃນສິ່ງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ : ແຫຼ່ງນໍ້າດື່ມທີ່ສະອາດ, ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອາໄມະພື້ນຖານທີ່ປັບປຸງ; ມີຫລັງຄາ ແລະ ພື້ນເຮືອນ ທີ່ເໝາະສົມ.</p> <p>ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ 7.10 ປ່ຽນແທນ ຕົວຊີ້ບອກລະດັບໂລກ “ສັດສ່ວນຂອງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ຊຸມຊົນແອອັດ.”</p>							

ຕາຕະລາງ A12. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 8A

ຄາດໝາຍ 8A: ສືບຕໍ່ສ້າງລະບົບການຄ້າ ແລະ ການເງິນທີ່ເປີດກວ້າງ, ບົນພື້ນຖານລະບຽບຫຼັກການ, ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້, ບໍ່ມີການແບ່ງແຍກກິດກັນ						
	1996	2000	2005	2010	2012	2014
8.1. ສັດສ່ວນຂອງການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າທັງໝົດຂອງປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ (ໂດຍອີງຕາມມູນຄ່າ ແລະ ບໍ່ລວມອາວຸດ) ຈາກ ສປປ ລາວ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາເຂົ້າ ໂດຍປອດພາສີ ສໍາລັບຜົນຜະລິດກະສິກໍາ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ແລະ ຜະລິດຕະພັນຕໍ່ແຜ່ນ (%)	85.48	91.88	98.67	89.09	95.45	96.07
	1996	2000	2004	2010	2012	2014
8.2. ສັດສ່ວນຂອງການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າທັງໝົດຂອງປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ (ອີງຕາມມູນຄ່າ ແລະ ບໍ່ລວມອາວຸດ) ຈາກ ສປປ ລາວ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາເຂົ້າ ໂດຍປອດພາສີ, ທຸກປະເພດຜະລິດຕະພັນ (%)	83.82	90.20	97.39	84.01	94.47	93.83
	1996	2003	2004	2011	2012	2013
8.3. ອັດຕາພາສີສະເລ່ຍທີ່ກຳນົດໂດຍ ປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ກ່ຽວກັບຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາ, ແຜ່ນແພ ແລະ ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ຈາກ ສປປ ລາວ (%)						
a) ອັດຕາພາສີປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບສິດທິພິເສດທາງດ້ານການຄ້າ	23.80	22.59	7.24	7.06	7.19	7.17
	1996	2001	2004	2011	2012	2013
b) ອັດຕາພາສີພິເສດ	19.64	19.09	3.49	3.28	3.27	3.28

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:
 ຕົວຊີ້ບອກ 8.1-8.3: ຖານຂໍ້ມູນ UNCTAD. <http://www.mdg-trade.org/38.Table.aspx>
 ປະເທດ “ທີ່ພັດທະນາແລ້ວ” , ຕາມທີ່ກຳນົດໂດຍແຫຼ່ງຂອງຂໍ້ມູນ, ແມ່ນ ຍີ່ປຸ່ນ, ການາດາ, ສະຫະລັດອາເມລິກາ, ອົດສະຕາລີ, ນິວຊີແລນ, ໄອສະແລນ, ນອກແວ, ສະວິດ ແລະ ປະເທດສະມາຊິກສະຫະພາບເອີຣົບ. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສະໜອງລາຍລະອຽດການຄິດໄລ່.
 ມີພຽງແຕ່ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ຄິດເລືອກ ເທົ່ານັ້ນ ມີສະແດງຢູ່ໃນທີ່ນີ້ ເນື່ອງຈາກການບໍ່ມີໃຊ້ຂອງການປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບຂອງຂໍ້ມູນ, ລວມທັງຂໍ້ມູນ ທີ່ໃນເມື່ອກ່ອນ ທີ່ໄດ້ມາຈາກແຫຼ່ງລະດັບຊາດ.

ຕາຕະລາງ A13. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 8B ແລະ 8C

ຄາດໝາຍ 8B/ 8C: ເອົາໃຈໃສ່ແກ້ໄຂຄວາມຈໍາເປັນພິເສດ ຂອງບັນດາປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບທະເລ ແລະ ບັນດາປະເທດເກາະດອນນ້ອຍທີ່ກໍາລັງພັດທະນາ						
	1995	2000	2005	2010-11	2011-12	2015
8.4 (a) ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາສຸດທິ ແລະ ການຊ່ວຍທາງການອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບ, ຕາມທີ່ເປັນສັດສ່ວນຂອງ GDP (%)	20.6	20.7	13.6	7.7	8.0	
		2011	2012	2013	2014	2015
8.4 (b) ການໄດ້ຮັບຈາກ ODA ເປັນສັດສ່ວນຂອງ GNI (%)		5.6	4.9	4.3	4.3	4.0
		2011	2012	2013	2014	2015
8.4 (c) ການໄດ້ຮັບຈາກ ODA ສຸດທິ ຕໍ່ຫົວຄົນ (ອັດຕາແລກປ່ຽນ US\$ ໃນປັດຈຸບັນ)		63	63	64	71	72

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ:
 ຕົວຊີ້ບອກ 8.4(a) ຂໍ້ມູນມາຈາກລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ເຄື່ອງມືຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນການຊ່ວຍເຫຼືອ) ສໍາລັບບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ MDG ປີ 2013.
 ຕົວຊີ້ບອກ 8.4b ແລະ 8.4(c) ຄິດໄລ່ ຈາດຂໍ້ມູນດ້ານການສະໜອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາ²²⁵ ຂອງອົງການ OECD.

ການໄດ້ຮັບຈາກ ODA ແມ່ນກະແສ ODA ທີ່ໄຫຼເຂົ້າສູດທິທັງໝົດ ມາຈາກປະເທດສະມາຊິກ ຄະນະກຳມະການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາ (DAC), ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນພະຫຸພາຄີ, ແລະ ປະເທດທີ່ບໍ່ແມ່ນສະມາຊິກ DAC ທີ່ມີຂໍ້ມູນພ້ອມໃຊ້ວຽກງານ. ຂໍ້ມູນປີ 2015 ແມ່ນຄິດໄລ່ ດ້ວຍປະຊາກອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງປີ 2015. ມີພຽງແຕ່ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ຄັດເລືອກ ເທົ່ານັ້ນ ມີສະແດງຢູ່ໃນທີ່ນີ້ ເນື່ອງຈາກການບໍ່ມີໃຊ້ຂອງການປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບຂອງຂໍ້ມູນ, ລວມທັງຂໍ້ມູນ ທີ່ໃນເມື່ອກ່ອນ ທີ່ໄດ້ມາຈາກແຫຼ່ງລະດັບຊາດ ດັ່ງເຊັ່ນເຄື່ອງມືຄຸ້ມຄອງການຊ່ວຍເຫຼືອ.

ຕາຕະລາງ A14. ຄວາມຄົບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 8D

ຄາດໝາຍ 8D. ສຸມໃສ່ແກ້ໄຂບັນຫາໜີ້ສິນຂອງບັນດາປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາໂດຍຜ່ານມາດຕະການວັດແທກລະດັບປະເທດ ແລະ ສາກົນ ເພື່ອຈະເຮັດໃຫ້ໜີ້ສິນເກີດຄວາມຍືນຍົງໃນໄລຍະຍາວ							
		1990	1995	2000	2005	2010	2015
8.5. ການບໍລິການດ້ານໜີ້ສິນ ທີ່ເປັນສັດສ່ວນຂອງສິນຄ້າສົ່ງອອກ, ການບໍລິການ ແລະ ລາຍໄດ້ຫຼັກ (%)		8.60	6.14	7.99	17.61	13.04	10.851
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຕົວຊີ້ບອກ 8.5. ສະຖິຕິໜີ້ສິນສາກົນ ທະນາຄານໂລກ. ²²⁶							

ຕາຕະລາງ A15. ຄວາມຄົບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 8F

ຄາດໝາຍ 8F. ຮ່ວມມືກັບພາກເອກະຊົນ, ແນໃສ່ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ ຈາກເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ໆ ໂດຍສະເພາະ ດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ						
	1990	2000	2007	2008	2010	2015
8.6. ການຂຶ້ນທະບຽນໃຊ້ໂທລະສັບຄົງທີ່ ຕໍ່ປະຊາກອນ 100 ຄົນ	0.163	0.759	1.577	2.082	1.612	1.651
	2000	2007	2009	2010	2011	2015
8.7. ຜູ້ຂຶ້ນທະບຽນໃຊ້ໂທລະສັບເຄື່ອນທີ່ ຕໍ່ປະຊາກອນ 100 ຄົນ	0.2	24.6	51.6	62.6	84	57
	2000	2003	2007	2008	2010	2015
8.8. ຜູ້ໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ຕໍ່ປະຊາກອນ 100 ຄົນ	0.1	0.3	1.6	3.55	7	18.2
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ໝາຍເຫດ: ຕົວຊີ້ບອກ 8.6 ແລະ 8.8: ການຄາດຄະເນ ຂອງ ສະຫະພາບໂທລະຄົມມະນາຄົມສາກົນ (ITU). ຂໍ້ມູນ ITU ກ່ຽວກັບການໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ຕີລາຄາຕໍ່າເກີນໄປ ການໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ເນື່ອງຈາກການໃຊ້ອິນເຕີເນັດຜ່ານທາງ ໂທລະສັບມືຖື ບໍ່ໄດ້ຖືກ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ. ເບິ່ງຢູ່ SDG 17. ຕົວຊີ້ບອກ 8.7: ກະຊວງໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ລາຍງານຕໍ່ ແຜນ NSEDP. ເບິ່ງຢູ່ SDG 17.						

ຕາຕະລາງ A16. ຄວາມຄືບໜ້າກ້າວໄປສູ່ MDG ຄາດໝາຍ 9A, 9B ແລະ 9C

ຄາດໝາຍ 9A: ຮັບປະກັນການເກັບກູ້ ລບຕ ອອກຈາກພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ/ທີ່ດິນກະສິກໍາ ຄຸນຄ່າສູງ ພາຍໃນປີ								ຄາດໝາຍ 2015
	1999	2007	2009	2011	2012	2013	2015	
9.1. ຈໍານວນເຮັກຕາ ທີ່ຫຼຸດພົ້ນຈາກການມີ ລບຕ ຕົກຄ້າງ (ເຮັກຕາຕໍ່ປີ)	581	2,557	7,834	6,034	6,040	6,927	4,522	20,000/ປີ
ຄາດໝາຍ 9B: ຫຼຸດຜ່ອນ ຢ່າງເປັນແກ່ນສານສໍາຄັນ ຈໍານວນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ ຍ້ອນອຸປະຕິເຫດ ຈາກ ລບຕ								
	1999	2008	2010	2011	2012	2014	2015	
9.2. ຈໍານວນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ ທີ່ລາຍງານ ຍ້ອນເປັນຜົນ ຂອງອຸປະຕິເຫດຈາກ ລບຕ (ຜູ້ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍຕໍ່ປີ)	257	302	119	99	56	45	42	<75
ຄາດໝາຍ 9C: ຮັບປະກັນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການທາງການແພດ ແລະ ການຟື້ນຟູ ຂອງຜູ້ລອດຊີວິດຈາກ ລບຕ ທັງໝົດ ໄດ້ຮັບການສະໜອງ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພື້ນທະສັນຍາ ພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍລະເບີດລູກຫວ່ານ								
					2012	2013	2015	
9.3. ການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ຜູ້ລອດຊີວິດຈາກ ລບຕ: ເບີເຊັ່ນຂອງ ຜູ້ລອດຊີວິດ ທີ່ໄດ້ຮັບການປະຖົມພະຍາບານ ທັນທີ (%)								
						ບໍ່ມີ		100%
<p>ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຕົວຊີ້ບອກ 9.1 & 9.3: ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ ສປປ ລາວ (ຄຊກລ)</p>								

ຕາຕະລາງ A17. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 1

SDG 1: ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກທຸກຮູບແບບໃນທົ່ວໂລກ					
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ	
1.1. ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ	1.1.1. **% ຂອງປະຊາກອນ ທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າກວ່າ ເສັ້ນແບ່ງຄວາມທຸກຍາກສາກົນ (1.90 ໂດລາຕໍ່ມື້) (2011 PPP) ²²⁷	2012/13	15.3	ລຸດ / ການຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ຂອງ ທະນາຄານໂລກ, LECS ²²⁸	
1.2. ຫຼຸດຄວາມທຸກຍາກ	1.2.1. **% ຂອງປະຊາກອນ ທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າກວ່າ ເສັ້ນແບ່ງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ	2012/13	23.2	ລຸດ / ການສໍາຫຼວດການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ຂອງຄົວເຮືອນ (LECS)	
	1.2.2. ***% ຂອງຄອບຄົວທີ່ກໍານົດ ວ່າທຸກຍາກ ໂດຍຄະນະທຳມາທິການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ (NCRDPE)	2015	6.6	NCRDPE	
1.3. ລະບົບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ & ການປົກຄຸມ	1.3.1. ***% ຂອງປະຊາກອນທີ່ກວມເອົາໂດຍກອງທຶນປະກັນສັງຄົມແຫ່ງຊາດ	--	--	ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ (MoLSW)	
	1.3.2. ***% ຂອງປະຊາກອນ ທີ່ກວມໂດຍໂຄງການປະກັນສຸຂະພາບ ທັງໝົດ	2015	30.36	ພິມເຜີຍແຜ່ ໃນ NSEDP (ເຊັ່ນດຽວກັນເບິ່ງຢູ່ 3.8.4)	
	1.3.3. ປະຊາຊົນ ທີ່ກວມໂດຍ ໂຄງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ທັງໝົດ	--	--	ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ	
1.4. ມີສິດເທົ່າທຽມກັນ ຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການບໍລິການ	1.4.1. ***% ທີ່ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ໃນຄົວເຮືອນທີ່ເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ: (ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຄັດເລືອກຈາກ SDGs 3, 6, 4, 7, 8)				ເບິ່ງຢູ່ SDGs ທີ່ສອດຕ່ອງ
	1.4.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງບັນຊີທະນາຄານກັບປະຊາກອນຜູ້ໃຫຍ່ ²¹				ເບິ່ງຕົວຊີ້ບອກ 8.10.2. ຮັບຮູ້ ໂດຍ ທະນາຄານແຫ່ງສປປ ລາວ (BOL) ຕາມທີ່ກໍານົດ
	1.4.3. % ຂອງປະຊາກອນຜູ້ໃຫຍ່ ທີ່ມີກໍາມະສິດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ	--	--	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	
1.5. ຄວາມເຂັ້ມແຂງທົນທານ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການຖືກຜົນກະທົບ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ເຫດການຮ້າຍແຮງ ແລະ ໄພພິບັດທາງ	1.5.1. ***ຈໍານວນຄົນຕໍ່ 100,000 ທີ່ຖືກກະທົບໂດຍກົງ (ຕາຍ, ສູນຫາຍ, ບໍ່ມີບ່ອນຢູ່ອາໄສ/ພັດພາກຈາກຖິ່ນຖານ) ໂດຍໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ	2015	738 ຕໍ່ 100,000	EM-DAT ²²⁹ ເບິ່ງຢູ່ 11.5.1 ແລະ 13.1.2. MoNRE ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ	
	1.5.2. ສ້າງຕັ້ງຍຸດທະສາດຂອງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ ຢູ່ລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ: ລະດັບຊາດ: ແມ່ນ/ບໍ່ແມ່ນ	2015	-	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE) ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ	
	ລະດັບແຂວງ: ຈໍານວນຂອງແຂວງທີ່ມີຍຸດທະສາດ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ (DRR)	2016	--		
	1.5.3. ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ລະບົບການເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າ ແລະ ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານພູມອາກາດ: ແມ່ນ/ບໍ່ແມ່ນ	2016	No	ທະນາຄານໂລກ MoNRE/ MoLSW ຈະຍືນຍັນ	
1.a. ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ຈະຊ່ວຍ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ	1.a.1. *** ການໃຊ້ຈ່າຍທົ່ວໄປກ່ຽວກັບສຸຂະພາບຂອງລັດຖະບານ				
	% ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ	2014	3.443	ຖານຂໍ້ມູນການໃຊ້ຈ່າຍດ້ານສຸຂະພາບທົ່ວໂລກ ຂອງອົງການ WHO	
	% ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP)	2014	0.943	UNESCO	
	1.a.2. ***ການໃຊ້ຈ່າຍທົ່ວໄປກ່ຽວກັບການສຶກສາຂອງລັດຖະບານ				
	% ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ	2014	12.19 ²¹	MoES/MoF ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ	
	% ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP)	2014	4.19		
	1.a.3. *** ການໃຊ້ຈ່າຍທົ່ວໄປກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມຂອງລັດຖະບານ				
% ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ	--	--		ILO, 2014 ²³⁰	
% ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP)	2010			MOLSW/MoF ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ	

²¹ ປຽນແທນທີ່ “ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງຜູ້ໃຫຍ່ ທີ່ມີບັນຊີທະນາຄານ ຫລື ສະຖາບັນການເງິນອື່ນໆ”

²¹ ການໃຊ້ຈ່າຍທົ່ວໄປທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບການສຶກສາ ຕາມ % ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍທົ່ວໄປທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ ໃນທຸກໆຂະແໜງການ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ປະກອບດ້ວຍ

			1.74 ^e	
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊັບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊັບອກໃນຂອບ²³¹ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊັບອກ ຕົວຊັບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄິວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊັບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊັບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ</p>				

ຕາຕະລາງ A18. ຕົວຊັບອກ ແລະ ຊັ້ນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 2

SDG 2: ລືບລ້າງຄວາມອິດທົວ, ບັນລຸການຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ ແລະ ສິ່ງເສີມການກະສິກໍາແບບຍືນຍົງ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊັບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
2.1. ສາມາດເຂົ້າເຖິງສະບຽງອາຫານທີ່ປອດໄພ, ມີໂພຊະນາການ ແລະ ພຽງພໍຕະຫຼອດປີ	2.1.1. ***ການແຜ່ຫຼາຍຂອງການຂາດອາຫານໃນປະຊາກອນ (%)	2014-16	18.5	FAO ^໓
	2.1.2. ***ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ບໍລິໂພກໜ້ອຍກວ່າຄວາມຕ້ອງການອາຫານທີ່ໃຫ້ພະລັງງານລະດັບຕໍ່າສຸດຂອງ 2100 kcal/ຕໍ່ຄົນ/ຕໍ່ມື້ (ພາຍໃຕ້ ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກດ້ານສະບຽງອາຫານທີ່ກຳນົດໂດຍລັດຖະບານ) (%)	2012/13	20.1	LSB/LECS
	2.1.3. ການແຜ່ຫຼາຍຂອງການບໍ່ຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານລະດັບປານກາງ ແລະ ຮ້າຍແຮງ ໃນປະຊາກອນ, ອີງຕາມ ການວັດແທກຂະໜາດຂອງປະສົບການໃນການບໍ່ຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ (FIES) ແລະ ດັດຊະນີການບໍລິ ໂພກອາຫານ (%)			--
2.2. ລືບລ້າງການຂາດໂພຊະນາການ ລວມທັງເດັກເດັ້ຍ ແລະ ຈ່ອຍຜອມ ກວ່າມາດຕະຖານ ແລະ ແກ້ໄຂໂພຊະນາການເກີນ	2.2.1. ***ການແຜ່ຫລາຍຂອງເດັກເດັ້ຍ ^໒ ໃນບັນດາເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%)	2015 2011/12	35.6 44.2	LSB: ຂໍ້ມູນປີ 2015 ການສໍາຫລວດປະເມີນພາວະໂພຊະນາການດ້ວຍການວັດແທກສັດ ສ່ວນເດັກນ້ອຍລາວ. 2011/12 ຂໍ້ມູນຈາກ LSIS
	2.2.1.a. ການແຜ່ຫລາຍຂອງເດັກເດັ້ຍ ໃນບັນດາເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 2 ປີ (ສໍາລັບຄຳໝັ້ນສັນຍາຂອງ ສປປ ລາວ ຕໍ່ ແຜນງານ 1,000 ວັນຂອງ SUN)	2011/12	42	
	2.2.2. ***ການແຜ່ຫລາຍຂອງເດັກຈ່ອຍຜອມ ^໒ ໃນບັນດາເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%)	2015 2011/12	9.6 5.9	
	2.2.3. ***ການແຜ່ຫລາຍຂອງເດັກໂພຊະນາການເກີນ ^໓ ໃນບັນດາເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%)	2015 2011/12	2.5 2.0	
2.3. ຜະລິດຕະພາບດ້ານການກະສິກໍາ & ລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຜະລິດສະບຽງອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ	2.3.1. ມູນຄ່າເພີ່ມດ້ານການກະສິກໍາ ຄໍ່ຜູ້ອອກແຮງງານ ^໓ (USD)	2016	927.3	ຖານຂໍ້ມູນ ທະນາຄານ, ຈາກບັນຊີ

^໒ ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ປະກອບດ້ວຍ ການໃຊ້ຈ່າຍໃນການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມສາທາລະນະທັງໝົດ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍດ້ານສຸຂະພາບ (ສຸຂະພາບ ແມ່ນ 1.22% ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ສໍາລັບປີນັ້ນໆ). ປາດສະຈາກ ສຸຂະພາບ ການໃຊ້ຈ່າຍໃນການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ຈະໜ້ອຍກວ່າ 1% ຂອງ GDP

^໓ ການລາຍງານລະດັບໂລກຂອງ ອົງການ FAO ອີງຕາມຂໍ້ມູນປະເທດກ່ຽວກັບບັນຊີສົມດູນສະບຽງອາຫານ.

^໒ ມາດຕະຖານການຫັນເຫ ຄວາມສູງຕາມເກນອາຍຸ <-2 ຈາກຄ່າສະເລ່ຍຂອງມາດຕະຖານການເຕີບໂຕໃນເດັກຂອງ ອົງການ WHO

^໒ ມາດຕະຖານການຫັນເຫ ຄວາມສູງຕາມເກນນ້ຳໜັກ <-2 ຈາກຄ່າສະເລ່ຍຂອງມາດຕະຖານການເຕີບໂຕໃນເດັກຂອງ ອົງການ WHO

^໓ ມາດຕະຖານການຫັນເຫ ຄວາມສູງຕາມເກນນ້ຳໜັກ >+2 ຈາກຄ່າສະເລ່ຍຂອງມາດຕະຖານການເຕີບໂຕໃນເດັກຂອງ ອົງການ WHO

^໓ ອັດຕາແລກປ່ຽນຄົງທີ່ຂອງ US\$ ປີ 2010, ຕົວຊັບອກຕົວແທນສໍາລັບຜະລິດຕະພາບດ້ານການກະສິກໍາໂດຍລວມ.

				ແຫ່ງຊາດ & ຂໍ້ມູນຂອງ FAO ^ສ
2.a. ການລົງທຶນເພື່ອເສີມສ້າງ ຂີດຄວາມສາ ມາດ ຜະລິດຕະພາບ ດ້ານການກະສິກໍາ	2.a.1. ***ສ່ວນແບ່ງຂອງການໃຊ້ຈ່າຍດ້ານກະສິກໍາໃນ GDP, ທີ່ການກະສິກໍາ ປະກອບດ້ວຍຂະແໜງການປູກຝັງ, ການລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ, ປ່າຜະລິດ, ແລະ ການລ່າສັດ (%)	2016	19.476 ^ຈ	ຖານຂໍ້ມູນ ທະນາຄານ, ຈາກບັນຊີແຫ່ງຊາດ & ຂໍ້ມູນຂອງ FAO ^ຖ
	2.a.2. ***ກະແສການຊ່ວຍເຫລືອທາງການດ້ານການເງິນ ອື່ນໆ ທັງໝົດ (ການຊ່ວຍເຫລືອທາງການເພື່ອກາສພັດທະນາ ບວກກັບກະແສທາງການອື່ນໆ) ທີ່ສະໜອງໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການກະສິກໍາ (USD)	--	--	MPI/LSB
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊື່ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີບອກໃນຂອບ ²³² M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊື່ບອກ ຕົວຊີບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍລັດຖະ ບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫລວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫລວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ</p>				

^ສ ຈະໄດ້ຮັບໃນຕໍ່ໜ້າຈາກ MPI and LSB,, ພ້ອມດ້ວຍຂໍ້ມູນບັນຊີແຫ່ງຊາດ & ວຽກເຮັດງານທໍາ ຄາດຄະເນຈາກການສໍາຫລວດພົນລະເມືອງ ຫລືການສໍາຫລວດກໍາລັງແຮງງານ

^ຈ ການກະສິກໍາ, ມູນຄ່າເພີ່ມ (% ຂອງ GDP) ປະກອບດ້ວຍປ່າໄມ້, ການລ່າສັດ, ແລະ ການປະມົງ, ການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ

ຕາຕະລາງ A19. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 3

SDG 3: ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ສິ່ງເສີມ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງທຸກຄົນ ທຸກເກນອາຍຸ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
3.1. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່	3.1.1. ***ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ (ການຕາຍຕໍ່ການເກີດມີຊີວິດ 100,000 ຄົນ)	2015	206	ສາຖາ (LSB), ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015
	3.1.2. ***ສັດສ່ວນການເກີດລູກທີ່ດູແລ ໂດຍແພດທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມແລ້ວ	2015	54	MoH, NHSR 2014-15 ຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ
3.2. ຢຸດຕິການເສຍຊີວິດ ສໍາລັບເດັກເກີດໃໝ່ ແລະ ເດັກຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ	3.2.1. ***ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (ການຕາຍຕໍ່າການເກີດ 1,000 ຄົນ)	2015	86	LSB, ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015
	3.2.2. ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກເກີດໃໝ່ (ການຕາຍຕໍ່າການເກີດມີຊີວິດ 1,000 ຄົນ)	2011/12	32	LSB/ LSIS & MoH
3.3. ຢຸດຕິການແຜ່ລະບາດຂອງໂລກເອດ, ພະຍາຍາດວັນນະໂລກ, ໄຂ້ມາລາເລຍ ແລະ ພະຍາດໃນເຂດຮ້ອນທີ່ຖືກລະເລີຍ ແລະ ຕ້ານພະຍາດຕັບອັກເສບ, ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກນໍ້າບໍ່ສະອາດ ແລະ ພະຍາດຕິດແປດອື່ນໆ.	3.3.1. ***ຈໍານວນຂອງຜູ້ຕິດເຊື້ອ HIV ລາຍໃໝ່ທີ່ຄາດຄະເນ ^ກ : ລວມຊາຍຍິງ	2015	800-1,000	MoH ການປະເມີນຄ່າສໍາລັບຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ 2016-2020
	3.3.2. ***% ຂອງຜູ້ທີ່ຖືກປົ່ງມະຕິວ່າຕິດເຊື້ອ HIV ໄດ້ຮັບຢາ ART	2015	47	
	3.3.3. ***ການແຜ່ຫຼາຍຂອງ TB (ທຸກຮູບແບບ) ຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ	2014	189	MoH, NHSR 2014-15
	3.3.4a. ***ອັດຕາສ່ວນການແຜ່ຫຼາຍໄຂ້ມາລາເລຍຕໍ່ 1000 ຄົນ, ສປປ ລາວ	2015	4.9	WHO (ສໍາລັບທັງໝົດຂອງ ສປປ ລາວ)
	3.3.4b. *** ອັດຕາສ່ວນການແຜ່ຫຼາຍໄຂ້ມາລາເລຍຕໍ່ 1000 ຄົນ ໃນບັນດາປະຊາກອນ ທີ່ດໍາລົງຊີວິດ ໃນພື້ນທີ່ເຊິ່ງການແຜ່ເຊື້ອມາລາເລຍເກີດຂຶ້ນ	2015	--	ນີ້ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກທີ່ແນະນໍາໃນລະດັບໂລກ
	3.3.5. ເດັກນ້ອຍໄດ້ຮັບ ຢາປ້ອງກັນພະຍາດຕັບອັກເສບ B ສາມຄັ້ງ (%)	2015	89	WHO ^ຂ
3.4. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດກ່ອນໄວອັນຄວນຍ້ອນພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດແປດ ແລະ ສິ່ງເສີມສຸຂະພາບຈິດ	3.4.1. ໂອກາດທີ່ຈະຕາຍຈາກພະຍາດ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ພະຍາດຫົວໃຈ, ມະເຮັງ, ເປົາຫວານ ຫລື ພະຍາດຊໍ້າເຮື້ອລະບົບຫັນໃຈ ລະຫວ່າງອາຍຸ 30 ແລະ 30 ປີຖ້ວນ (%)		--	ປະເມີນຄ່າໃນລະດັບໂລກທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ^ຄ
	3.4.2. ອັດຕາການຂ້າຕົວຕາຍ, ຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ -- ປະເມີນຄ່າໃນລະດັບໂລກ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ			ປະເມີນຄ່າໃນລະດັບໂລກທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ^ງ
3.5. ຮັດແໜ້ນການປ້ອງກັນ ແລະ ການຈັດການກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ສານຕ່າງໆ	3.5.1. ການບໍລິໂພກເຫຼົ້າ ຕໍ່ຫົວຄົນ (ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ) ພາຍໃນປີປະຕິທິນໜຶ່ງ ໃນປະລິມານເປັນລິດຂອງເຫຼົ້າເດັດ		--	ບໍ່ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກຂອງ MoH, ຕາມທີ່ເປັນການອີງໃສ່ສະຖິຕິອຸສາຫະກຳຜະລິດເຫຼົ້າ ໂດຍ WHO ^ງ

^ກ ຈໍາເປັນຕ້ອງຄິດໄລ່ໃໝ່. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ແນະນໍາໃນທົ່ວສາກົນ ແມ່ນຈໍານວນຂອງຜູ້ຕິດເຊື້ອ HIV ລາຍໃໝ່ ຕໍ່ປະຊາກອນທີ່ບໍ່ມີການຕິດເຊື້ອ 1,000 ຄົນ.

^ຂ ມີຢູ່: http://www.who.int/immunization/monitoring_surveillance/routine/coverage/en/index4.html

^ຄ ບົດລາຍງານ ສະຖິຕິອະນາໄມໂລກ ປີ 2016 ໂດຍອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO) ຄາດຄະເນວ່າສິ່ງນີ້ຈະແມ່ນ 24.2% ສໍາລັບ 2000-2012

^ງ ບົດລາຍງານ ສະຖິຕິອະນາໄມໂລກ ປີ 2016 ໂດຍອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO) ຄາດຄະເນວ່າສິ່ງນີ້ຈະແມ່ນ 6.4 ຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນສໍາລັບ 2000-2012

^ງ ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານລະດັບໂລກຂອງ WHO ກ່ຽວກັບເຫຼົ້າ ແລະ ສຸຂະພາບ ຄາດຄະເນວ່າຈະແມ່ນ 7.5 ຕໍ່ຫົວຄົນ. ວິທີການຄິດໄລ່ ມີຢູ່:

<https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-03-05-02.pdf>

3.6. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດເນື່ອງຈາກອຸບັດເຫດທາງທ້ອງຖະໜົນ ແລະ ການບາດເຈັບ	3.6.1. ຈຳນວນຂອງການເສຍຊີວິດເນື່ອງຈາກອຸບັດເຫດທາງທ້ອງຖະໜົນໃນປີໜຶ່ງ ຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ	2015	15.3	ສະຖິຕິ ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ແລະ ຂໍ້ມູນການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ປີ 2015 ^ຂ
3.7. ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ການຈະເລີນພັນຢ່າງທົ່ວເຖິງ	3.7.1. ***ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງແມ່ນຶ່ງໃນໄວຈະເລີນພັນ (ອາຍຸ 15-49 ປີ) ທີ່ເພິ່ງພໍໃຈ ກັບການວາງແຜນຄອບຄົວດ້ວຍວິທີສະໄໝໃໝ່	2011/12	61.3	LSB/LSIS ເບິ່ງຢູ່ຕົວຊີ້ບອກ 5.6.1.
	3.7.2. ***ອັດຕາການເກີດລູກໃນແມ່ຍິງ (ອາຍຸ 15-19 ປີ) ຕໍ່ ແມ່ຍິງ 1,000 ຄົນ	2015	76	ສຖຸດ (LSB), ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015 ^ອ
3.8. ບັນລຸການຮັບປະກັນສຸຂະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງ	3.8.1. ການປົກຄຸມ ຂອງການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບທີ່ຈຳເປັນ 233.			

SDG 3: ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ສິ່ງເສີມ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງທຸກຄົນ ທຸກເກນອາຍຸ					
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ວັດ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນຳໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ	
ການປົກຄຸມ	ການປ້ອງກັນ:				
	**% ການປົກຄຸມການກວດຫ້ອງກ່ອນເກີດ (ຢ່າງໜ້ອຍ 4 ຄັ້ງ) (%)	2015	52		
	**% ພະຍາດໝາກສຸກ & ພະຍາດໝາກແດງນ້ອຍ (MR) ການປົກຄຸມ (%) ໃນຍັນດາເດັກນ້ອຍອາຍຸ 9-12 ເດືອນ	2014/15	80	MoH, NHSR 2014-15 ຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ MoH, 2014-15 ຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິຫານ	
	**ການປົກຄຸມການວາງແຜນຄອບຄົວ (ຕົວຊີ້ບອກ 3.7.1),	2011/12	61.3	ເບິ່ງຢູ່ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ສອດຄ່ອງ.	
	ການບໍ່ຊົມໃຊ້ຢາສູບ (ຕັດອອກມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ 3.a.1),	2015	69		
	**ແຫລ່ງນ້ຳສະອາດທີ່ປັບປຸງ (ຕົວຊີ້ບອກ 6.1.1),	2015	76		
	**ສຸຂະອະນາໄມທີ່ພຽງພໍ (ຕົວຊີ້ບອກ 6.2.1).	2015	71		
	ການປິ່ນປົວ				
	**% ຂອງກໍລະນີພະຍາດວັນນະໂລກ ທີ່ກວດພົບພາຍໃຕ້ DOTS	2015	35	MoH, NHSR 2014-15	
	**% ຂອງກໍລະນີພະຍາດວັນນະໂລກ ທີ່ປິວດີ ພາຍໃຕ້ DOTS	2015	87	MoH, NHSR 2014-15	
	**ແພດຊ່ວຍເກີດທີ່ຊຳນານ (ຕົວຊີ້ບອກ 3.1.2)%	2015	54	MoH, NHSR 2014-15	
	**ການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາ ART (ຕົວຊີ້ບອກ 3.3.2)%	2015	47	MoH/ GARP	

^ຂ ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານການເປັນຄູ່ຮ່ວມການຂົນສົ່ງລະຫວ່າງອາຊຽນ-ຍີ່ປຸ່ນ. ສະຖິຕິ. ມີຢູ່: <https://www.ajtpweb.org/ajtp/statistics/Laos/data/road-transport-of-lao-pdr.html>

^ອ ອັດຕາຈະເລີນພັນຕາມໝວດອາຍຸ (ASFR): ຈຳນວນການເກີດມີຊີວິດຕໍ່ແມ່ຍິງ 1000 ຄົນ ໃນໝວດອາຍຸ

	3.8.2. ***ການໃຊ້ຈ່າຍ ດ້ານສຸຂະພາບ ດ້ວຍເງິນຂອງຕົນເອງ ເປັນ % ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍຮັກສາສຸຂະພາບທັງໝົດ	2014	38.98	ຖານຂໍ້ມູນການໃຊ້ ຈ່າຍຮັກສາສຸຂະ ພາບລະດັບໂລກ ຂອງ WHO
	3.8.3. ***ການໃຊ້ຈ່າຍ ດ້ານສຸຂະພາບ ດ້ວຍເງິນຂອງຕົນເອງ ຕໍ່ ຫົວຄົນ (USD)	2014	13	
	3.8.4. ***% ປະຊາກອນທີ່ປົກຄຸມໂດຍໂຄງການປົກປ້ອງ ສຸຂະພາບທາງສັງຄົມ (ໂຄງການປະກັນສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ)	2015	30.36	NSEDP. ເບິ່ງຢູ່ ຕົວຊີ້ບອກ 1.3.2.
3.9. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາ ການເສຍຊີວິດ/ການເຈັບ ປ່ວຍ ຍ້ອນສານເຄມີທີ່ ເປັນອັນຕະລາຍ ແລະ ມົນລະພິດ ແລະ ສິ່ງປົນ ເປື້ອນ	3.9.1. ການຕາຍຕໍ່ປີເນື່ອງຈາກມົນລະພິດທາງອາກາດ ໃນເຮືອນ ນອກເຮືອນ			ປະເມີນຄ່າໃນ ລະດັບໂລກ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ^໑
	3.9.2. ຄາດຄະເນ ການຕາຍຕໍ່ປີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ມົນລະພາວະໃນນ້ຳ , ສຸຂະອະນາໄມທີ່ບໍ່ປອດໄພ ແລະ ຂາດແຄນສຸຂາພິບານ (ພະຍາດ ຖອກທ້ອງເທົ່ານັ້ນ)	2009	2300	WHO ^໒
3.a. ຮັດແໜ້ນການຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດຂອບສິນທິ ສັນ ຍາຂອງອົງການ ອະນາໄມໂລກ ວ່າດ້ວຍ ການຄວບຄຸມຢາສູບໃນ ທຸກປະເທດ ຕາມຄວາມ ເໝາະສົມ	3.a.1. ການແຜ່ຫຼາຍຂອງການປັບມາດຕະຖານອາຍຸຂອງຜູ້ທີ່ສູບຢາ ໃນປັດຈຸບັນໃນຈຳນວນຜູ້ສູບຢາທີ່ມີອາຍຸຕັ້ງແຕ່ 15 ຂຶ້ນໄປ (%) ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ	2015	31.3 T 8.8 F 54.6 M	WHO ^໓
	3.a.2. ການແຜ່ຫຼາຍຂອງຜູ້ສູບຢາ ໃນປະຈຸບັນ ໃນຈຳນວນເດັກໜຸ່ ມອາຍຸ 13-15 ປີ (%) ຍິງ/ຊາຍ	2011	6 F 18.7 M	
3.b. ສະໜັບສະໜູນ ການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ແລະ ການພັດທະນາ ຢາວັກ ແຊ້ງແລະ ຢາປົວພະຍາດ , ການເຂົ້າເຖິງຢາປົວພະ ຍາດ ແລະ ວັກແຊ້ງທີ່ຈຳ ເປັນທີ່ລາຄາບໍ່ແພງສຳລັບ ໝົດທຸກຄົນ	3.b.1. ສັດສ່ວນຂອງສະຖານທີ່ດ້ານສຸຂະພາບ ທີ່ມີພ້ອມ ຢາທີ່ຈຳ ເປັນ ອີງຕາມລາຍຊື່ຢາປິ່ນປົວທີ່ຈຳເປັນຂອງ MoH	--	--	MoH
	3.b.2. ***ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາສຸດທິ ລວມ ເບີກຈ່າຍໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການສຸຂະພາບ	--	--	MoH/ MPI/ MoF
	3.b.3. ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ ສຸດທິລວມ ສຳ ລັບສຸຂະພາບຕາມ % ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍລວມດ້ານສຸຂະພາບ	--	--	MoH/ MPI/ MoF

^໑ ສະຖິຕິສຸຂະພາບໂລກຂອງອົງການ WHO ປີ 2016 ຄາດຄະເນອັດຕາການຕາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ມົນລະພິດທາງອາກາດ ໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ລ້ອມຮອບ ຈະແມ່ນ 107.6 ຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ ໃນປີ 2012.

^໒ ອົງການ WHO ຄາດຄະເນ ໃນປີ 2009: ຂໍ້ມູນຫຍໍ້ປະເທດຂອງພາລະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພະຍາດ. ມີຢູ່ທີ່: http://www.who.int/quantifying_ehimpacts/national/countryprofile/laopeodemrep.pdf?ua=1

^໓ ອົງການ WHO ປີ 2015. ບົດລາຍງານລະດັບໂລກ ຂອງ WHO ກ່ຽວກັບ ທ່າອ່ຽງໃນການແຜ່ຫຼາຍຂອງການສູບຢາ 2015. ເຊິ່ງແນວ

3.c. ການສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການສຸຂະພາບ ແລະ ບຸກຄະລາກອນຂະແໜງສຸຂະພາບ	3.c.1. ບຸກຄະລາກອນຂະແໜງສຸຂະພາບ ຕໍ່ປະຊາກອນ 1000 ຄົນ , ແຍກປະເພດ ຕາມຕົວເມືອງ/ຊົນນະບົດ/ແຂວງ/ທ່ານໝໍ/ພະຍາບານ/ໝໍຕໍາແຍ	2014/15	2.87	NHSR 2014-15 (ຈໍາເປັນຕ້ອງແຍກປະເພດ)
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊັບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊັບອກໃນຂອບ²³⁴ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊັບອກ ຕົວຊັບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p><u>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ:</u> ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊັບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊັບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ</p>				

ຕາຕະລາງ A20. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 4

SDG 4: ຮັບປະກັນ ການສຶກສາ ໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ, ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມ ກາລະໂອກາດ ໃນການຮຽນຮູ້ ຕະຫຼອດຊີວິດ ສໍາລັບໝີດທຸກຄົນ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
4.1. ຮັບປະກັນວ່າເດັກນ້ອຍຍິງ ແລະ ຊາຍທັງໝົດສໍາເລັດການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ, ມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ມີ ຄຸນນະພາບ ນໍາໄປສູ່ໜ້າທີ່ຜົນຂອງການຮຽນຮູ້ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເໝາະສົມ.	***4.1.1. ສັດສ່ວນຂອງນັກຮຽນ ໃນແຕ່ລະ ລະດັບການສຶກສາທີ່ບັນລຸໄດ້ ຄວາມສາມາດລະດັບຕໍ່າ ໃນດ້ານການອ່ານ ແລະ ດ້ານຄະນິດສາດ, ໃນຊັ້ນປິສຸດທ້າຍຂອງ: - ຂັ້ນປະຖົມ - ຂັ້ນມັດທະຍົມ	--	--	(ຈະຖືກວັດແທກໂດຍ ການປະເມີນການຮຽນຮູ້ຂອງຊັ້ນປ 5 ແລະ ຫ້ອງ 9) ຂອງ MoES
	4.1.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍເກນອາຍຸ 6-16 ປີ ທີ່ປະລະການຮຽນ: ¹ ລວມ/ ຍິງ / ຊາຍ (% ຂອງກຸ່ມອາຍຸທັງໝົດ)	2015	17.2 ລວມ 16.3 ຍິງ 18.3 ຊາຍ	ການສໍາກລວດພົນລະເມືອງ, 2015, ຄາຕະລາງ 7.2
	**4.1.2.a ອັດຕາການຮຽນຄົບຊັ້ນ, ຂັ້ນປະຖົມ (%)	2016	79.6	MoES-EMIS
	***4.1.3. ອັດຕາການຮຽນຈົບ, ຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ ຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ ²³⁵ (%) ລວມ ຍິງ ຊາຍ	2015	ລວມ 100.2 ຍິງ 98.9 ຊາຍ 101.4	UNESCO/ UIS (MoES ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ)
	***4.1.4. ອັດຕາການຮຽນຈົບ, ຂັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນ ²³⁶ (%) ລວມ ຍິງ ຊາຍ	2015	ລວມ 60.7 ຍິງ 58.4 ຊາຍ 62.9	UNESCO/ UIS (MoES ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ)
	***4.1.5. ອັດຕາການຮຽນຈົບ, ຂັ້ນມັດທະຍົມປາຍ ²³⁷ (%) ລວມ ຍິງ ຊາຍ	2011/ 12	ຊາຍ 24.6 ຍິງ 24.2 ຊາຍ 25	UNESCO/ UIS (MoES ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ)
4.2. ຮັບປະກັນວ່າເດັກຍິງ ແລະ ເດັກຊາຍທັງໝົດສາມາດເຂົ້າເຖິງພັດທະນາການໃນໄວເດັກທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ໄດ້ຮັບການດູແລ ແລະ ການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ	***4.2.2. ອັດຕາການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນ ໃນການຮຽນຫ້ອງ ປກຽມ (%) ລວມ ຍິງ ຊາຍ	2015	ລວມ 33.1 ຍິງ 33.9 ຊາຍ 32.4	UNESCO/ UIS (MoES ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ)
4.3. ຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາດ້ານວິຊາການ, ວິຊາຊີບ ແລະ	4.3.1. ***ຈໍານວນຂອງນັກຮຽນຍິງ/ຊາຍ ທີ່ລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນ ໃນການສຶກສາວິຊາຊີບ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ: ລວມ ຍິງ ຊາຍ	2015	ລວມ 65,000 - -	ຮ່າງ ຂອບ M&E ຂອງ NSEDP (MoES ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ)

¹ ຈໍານວນທີ່ບໍ່ເຄີຍເຂົ້າໂຮງຮຽນຈັກເທື່ອ ບວກກັບ ຈໍານວນຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນອີກແລ້ວ (ປະລະການຮຽນ). ຕົວເລກສາມາດຖືກຄິດໄລ່ໄດ້ຈາກຕາຕະລາງ P2.1 ໃນບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງປີ 2015.

ຊັ້ນສູງ, ລວມທັງມະຫາວິທະຍາໄລ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ບໍ່ເສຍຄ່າແພງ	4.3.2. ***ອັດຕາຂອງຍິງ/ຊາຍ ຮຽນຈົບຈາກຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ ທີ່ລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນໃນການສຶກສາວິຊາຊີບ	2015	2.2. 56	ຮ່າງ ຂອບ M&E ຂອງ NSEDP (MoES ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ)
4.4. ເພີ່ມຈຳນວນຊາວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ມີທັກສະທີ່ເໝາະສົມ ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ລວມທັງທັກສະດ້ານວິຊາການ ແລະ ວິຊາຊີບ ສໍາລັບການເຮັດວຽກ, ວຽກທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ການເປັນຜູ້ປະກອບການ	***4.4.1. ອັດຕາຂອງຊາວໜຸ່ມ (15-24) ທີ່ໄດ້ໃຊ້ ຄອມພິວເຕີ/ອິນເຕີເນັດ: (ຍິງ/ຊາຍ) (%) ໃຊ້ຄອມພິວເຕີໃນຊ່ວງ 12 ເດືອນ ຜ່ານມາ ໃຊ້ອິນເຕີເນັດ: ໃນຊ່ວງ 12 ເດືອນ ຜ່ານມາ	2011/ 12	ຍິງ 13.9/ ຊາຍ 15.9 ຍິງ 7.5/ ຊາຍ 9.4	LSB/ LSIS
4.5. ລົບລ້າງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນການສຶກສາ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາທຸກລະດັບ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບສໍາລັບຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ, ລວມທັງຄົນພິການ, ຄົນຊົນເຜົ່າ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ	***4.5.1. ດັດຊະນີຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ/ຊາຍ ສໍາລັບການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນ (ລວມ) ຂັ້ນປະຖົມ ຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ	2015	0.96 0.94 0.90	UNESCO/ UIS (MoES ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ)

SDG 4: ຮັບປະກັນການສຶກສາໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ, ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມກາລະໂອກາດໃນການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
	***4.5.2. ດັດຊະນີ ຕວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ/ຊາຍ ສໍາລັບການຮຽນຈົບຊັ້ນ ຂັ້ນປະຖົມ ຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ	2015	0.98 0.93 0.97	UNESCO/ UIS (MoES ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ)
4.6. ຮັບປະກັນວ່າ ຊາວໜຸ່ມທັງໝົດ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ຈຳນວນຫຼາຍ ທັງຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ຮູ້ຫນັງສື ແລະ ການຄິດໄລ່ເລກ.	***4.6.1. ອັດຕາຂອງປະຊາກອນ ຜູ້ໃຫຍ່ (15+ ປີ) ທີ່ລາຍງານ ວ່າມາມາດອ່ານອອກຂຽນໄດ້ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)	2015	ລວມ 84.7 ຍິງ 79.4 ຊາຍ 90	LSB/ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ (ອັດຕາການຮູ້ຫນັງສືທີ່ແຈ້ງບອກດ້ວຍຕົນເອງ) ບໍ່ສາມາດປຽບທຽບໄດ້ກັບ LSIS (ການຮູ້ຫນັງສືທີ່ທົດສອບ)
	*** 4.6.2. ອັດຕາຂອງຊາວໜຸ່ມ 15-24 ປີ ທີ່ລາຍງານ ວ່າມາມາດອ່ານອອກຂຽນໄດ້ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ): ອາຍຸ 15-19 ປີ	2015	92.5/ 90.5/ 94.4 ລວມ 93.3/ ຍິງ 91.7/ຊາຍ 94.8	
	ອາຍຸ 20-24 ປີ		ລວມ 91.6 ຍິງ 89.2/ ຊາຍ 94	

4.a. ສ້າງ ແລະ ຍົກລະດັບ ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມືທາງ ການສຶກສາທີ່ເອົາໃຈຕໍ່ເດັກ ຜູ້ ພິການ ແລະ ບົດບາດຍິງ- ຊາຍ ແລະ ໃຫ້ມີສະພາບແວດ ລ້ອມທາງການຮຽນຮູ້ທີ່ປອດ ໄພ ປາດສະຈາກຄວາມຮຸນ ແຮງ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ມີປະ ສິດທິຜົນສໍາລັບທຸກຄົນ	4.a.1.1. % ໂຮງຮຽນທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມ ສະດວກ ນໍ້າສະອາດ ແລະ ນໍ້າລ້າງມືທີ່ພຽງພໍອີງຕາມມາດຕະ ຖານຂອງປະເທດ.	--	--	MoES ໂດຍການ ສະໜັບສະໜູນ ຂອງ DP ¹
	4.a.1.2. % ໂຮງຮຽນທີ່ມີສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກດ້າສຸຂະ ອະນາໄມທີ່ພຽງພໍ (ວິດຖ່າຍ) ແຍກຕາມເພດ	--	--	
	4.a.1.3. % ໂຮງຮຽນ ທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງກະແສໄຟຟ້າ	--	--	
	4.a.1.4. % ຂອງໂຮງຮຽນ ທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງ ການໃຊ້ຄອມ ພິວເຕີ ສໍາລັບຈຸດປະສົງເພື່ອການສຶກສາ	--	--	
	4 a.1.5. % ຂອງໂຮງຮຽນຂັ້ນປະຖົມ ທີ່ມີ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມ ສະດວກ WASH ໄດ້ມາດຕະຖານລະດັບປະເທດ	2015	53	MoES.
4.c. ເພີ່ມທະວີການສະໜ ອງຄູສອນທີ່ມີຄຸນນະວຸດ	4.c.1.1. % ຂອງຄູສອນ ທີ່ຜ່ານໂຄງການສ້າງຄູ ຢ່າງສໍາເລັດ “ຄູສອນທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມມາແລ້ວ” ² (ຍິງ/ຊາຍ) ຂັ້ນປະຖົມ ຂັ້ນມັດທະຍົມຂັ້ນຕົ້ນ ຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ	2015	ຍິງ 98.1/ຊາຍ 98.7 ຍິງ 99.6/ຊາຍ 99.4 ຍິງ 98.8/ຊາຍ 99.2	UNESCO/ UIS (MoES ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນ ສະພາບ)
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊື່ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ ²³⁸ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊື່ບອກ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍ ລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການ ສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ</p>				

¹ ບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ SDG ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: % ໂຮງຮຽນທີ່ມີສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກຮັບໃຊ້ການລ້າງມື ຕາມມາດຕະຖານລະດັບປະເທດ, % ໂຮງ ຮຽນທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ ສໍາລັບຈຸດປະສົງເພື່ອການສຶກສາ, ແລະ % ຂອງໂຮງຮຽນທີ່ຕັດປັບ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ອຸປະກອນສໍາລັບນັກຮຽນທີ່ມີ ຄວາມພິການ.

² ບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ “% ຄູສອນທີ່ມີຄຸນນະວຸດ” ຫລື ທີ່ໄດ້ແນະນໍາ “ການຝຶກອົບຮົມຄູທີ່ຈັດຕັ້ງດ້ວຍຂໍ້ກໍານົດຂັ້ນຕໍ່າ”

ຕາຕະລາງ A21. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 5

SDG 5: ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
5.1. ລຶບລ້າງທຸກຮູບແບບຂອງການຈໍາແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງຢູ່ທົ່ວທຸກແຫ່ງ	5.1.1. ບໍ່ວ່າຈະຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຂອບເກີດໝາຍ ຈະຕ້ອງໃຊ້ເພື່ອສິ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການບໍ່ຈໍາແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ	2017	--	ຈະຖືກປະເມີນໂດຍ NCAWMC, LWU, ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ເພດຍິງຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ ສະພາແຫ່ງຊາດ ໃນການທົບທວນດ້ານຕຸນນະພາບ
	5.1.2. ບໍ່ວ່າຈະຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ກົນໄກ ແມ່ນສາມາດໃຊ້ງານໄດ້ໃນ ' ການບັງຄັບໃຊ້ ແລະ ຕິດຕາມ ' ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອບນິຕິກຳ ສໍາລັບແຕ່ລະຂົງເຂດຂອງກົດໝາຍ.	2017	--	
5.2. ກຳຈັດທຸກຮູບແບບຂອງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ໃນເຂດ ສາທາລະນະ ແລະ ເຂດສ່ວນບຸກຄົນ	**5.2.1. ສັດສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ທີ່ເຄີຍສົມລົດຕັ້ງແຕ່ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ ໄດ້ຮັບຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ ຫລື ທາງເພດ (%) - ໂດຍຄູ່ສົມລົດປະຈຸບັນ/ຄູ່ສົມລົດກ່ອນໜ້າ - ໂດຍຄູ່ຄອງ ຫລື ບໍ່ແມ່ນຄູ່ຄອງ	2014	15.3 20.2	LSB/ NCAWMC: ການສໍາຫຼວດລະດັບປະເທດຂອງລາວ ກ່ຽວກັບສຸຂະພາບ ແລະ ປະສົບການຊີວິດຂອງແມ່ຍິງ
	**5.2.2. ສັດສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ ໄດ້ຮັບຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ ໂດຍບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຄູ່ສົມລົດຕົນເອງແລະ (%)	2014	5.3	
5.3. ກຳຈັດ ທຸກການກະທຳທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ, ເຊັ່ນ: ການແຕ່ງງານຂອງເດັກ ນ້ອຍ, ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວ ແລະ ການບັງຄັບໃຫ້ແຕ່ງງານ	5.3.1. ***ການຖືພາໃນໄວລຸ້ນ ຈໍານວນ % ຂອງທັງໝົດ			(ປັດຈຸບັນ MoH ບໍ່ເກັບກຳຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວນີ້. ຂໍ້ມູນນີ້ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກຂອງ NSEDP)
	**5.3.2 ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 15-49 ທີ່ໃຫ້ກຳເນີດເມື່ອອາຍຸ 15 ປີ ເມື່ອອາຍຸ 18 ປີ **% ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 20-24 ປີ ທີ່ໃຫ້ກຳເນີດເມື່ອອາຍຸ 15 ປີ ເມື່ອອາຍຸ 18 ປີ	2011/ 12	3.6 19.4 2.5 18.2	LSB/LSIS
	**5.3.3. % ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 15-49 ທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນອາຍຸ 15 ປີ **% ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 20-49 ທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນອາຍຸ 18 ປີ **% ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 20-24 ປີ ແຕ່ງງານເມື່ອອາຍຸ 15 ປີ ແຕ່ງງານເມື່ອອາຍຸ 18 ປີ	2011 /12	9.3 37.0 8.9 35.4	LSB/LSIS
5.4. ຮັບຮູ້ ແລະ ໃຫ້ຄຸນຄ່າຕໍ່ການດູແລເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ວຽກໃນຄອບຄົວ ທີ່ບໍ່ໄດ້ ຮັບຄ່າຈ້າງ	5.4.1. *** ອັດຕາສ່ວນຂອງເວລາ ທີ່ໃຊ້ໃນການເຮັດວຽກ ໃນຄອບຄົວ ແລະ ວຽກການດູແລເອົາໃຈໃສ່ (ຍິງ/ຊາຍ)	2012 /13	F 28.6 M 4.9	LECS 2012/13
5.5 ຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ໄດ້ຮັບໂອກາດເທົ່າທຽມກັນ ສໍາລັບການເປັນການ ນໍາໃນທຸກລະດັບ	5.5.1. ***% ແມ່ຍິງຢູ່ສະພາແຫ່ງຊາດ	2017	27.5	LWU

ຂອງການຕັດສິນໃຈ ທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ໃນສັງຄົມ				
	5.5.2. ***% ຂອງແມ່ຍິງໃນຕໍາແໜ່ງການຕັດສິນໃຈ/ຕໍາແໜ່ງການນໍາ (ການເມືອງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ໃນສັງຄົມ).	2012	5	MoHA
5.6. ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທີ່ທົ່ວເຖິງກ່ຽວກັບສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ການຈະເລີນພັນ ແລະ ສິດທິກ່ຽວກັບການຈະເລີນພັນ	5.6.1. ***ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງແມ່ຍິງໃນເກນອາຍຸຈະເລີນພັນ (ອາຍຸ 15-49) ເຊິ່ງຕ້ອງການໃຊ້ການຄຸມກໍາເນີດ ແມ່ນເພິ່ງພໍໃຈກັບວິທີສະໃໝໃໝ່	2011 /12	61.3	LSB/LSIS. ເບິ່ງຢູ່ຕົວຊີ້ບອກ 3.7.1.
5.a. ສິດທິທາງມາ/ການເຂົ້າເຖິງຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທາງເສດ ຖະກິດ ຕາມກົດໝາຍຂອງປະເທດ	5.a.1. ຂອບດ້ານກົດໝາຍ (ລວມທັງ ກົດໝາຍອິດຄອງປະເພນີ) ຄ້າປະກັນ ສິດທິເທົ່າທຽມ ຂອງແມ່ຍິງ ໃນການມີກຳມະສິດທີ່ດິນ ແລະ/ຫລື ການຄອບຄອງ			ການທົບທວນແບບຄຸນນະພາບ NCAWMC & LWU
5.b ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວ ສານແລະການສື່ສານເພື່ອສົ່ງເສີມການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ	5.b.1. ***% ຂອງປະຊາກອນ ທີ່ລົງທະບຽນ ເປັນຜູ້ໃຊ້ໂທລະສັບມືຖື ແຍກຕາມເພດ ^໓	2015	ລວມ 53.10 ຍິງ – ຊາຍ --	ສະຫະພາບໂທລະຄົມມະນາຄົມສາກົນ (ITU) ²³⁹ (ການແຍກຕາມເພດບໍ່ມີໃຊ້)

SDG 5: ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນຳໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊີ້ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ²⁴⁰ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊີ້ບອກ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍລັດຖະ ບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດພົ້ນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທຳອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລຳດັບ</p>				

^໓ ສູດຄິດໄລ່ທີ່ກຳນົດໂດຍ ITU ແມ່ນ % ການສະໝັກເປັນສະມາຊິກນຳໃຊ້ໂທລະສັບເຄື່ອນທີ່-ມືຖື ຕໍ່ພົນລະເມືອງ 100 ຄົນ.

ຕາຕະລາງ A22. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 6

SDG 6: ຮັບປະກັນໃຫ້ມີນໍ້າໃຊ້ ແລະ ການບໍລິຫານນໍ້າ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
6.1. ໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດ ເຂົ້າເຖິງ ນໍ້າດື່ມທີ່ປອດໄພ ແລະ ລາຄາບໍ່ແພງຢ່າງທົ່ວ ເຖິງ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ	***6.1.1. ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ໃຊ້ບໍລິການນໍ້າດື່ມທີ່ໄດ້ ຮັບການປັບປຸງ ຈາກແຫລ່ງທີ່ສະອາດ ແລະ ປອດໄພ (%) ລວມ/ ຊົນນະບົດ/ ຕົວເມືອງ	2015	76/ 69/ 86	JMP (WHO & UNICEF) ²⁴¹
6.2. ໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດ ເຂົ້າເຖິງວິດີຖ່າຍ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ຢຸດຕິການຖ່າຍແບບ ຊຸຂະອະນາໄມ	***6.2.1. ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ໃຊ້ບໍລິການ ສິ່ງອໍານວຍ ຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ (%) ລວມ/ ຊົນນະບົດ/ ຕົວເມືອງ	2015	71/ 56 / 94	JMP (WHO & UNICEF)
	**6.2.2. ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ປະຕິບັດການຖ່າຍຊຸຂະອະນາໄມ : ລວມ/ ຊົນນະບົດ/ ຕົວເມືອງ	2015	23/ 37/ 1	JMP (WHO & UNICEF)
6.3. ປັບປຸງຄຸນນະພາບນໍ້າ ໂດຍການຫຼຸດຜ່ອນມົນລະ ພິດ, ຫຼຸດຜ່ອນປະລິມານນໍ້າ ເສຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການບໍາບັດ	6.3.1. % ຂອງປະຊາກອນຕົວເມືອງ ທີ່ໃຊ້ບໍລິການ ນໍ້າຈາກແຫລ່ງ ທີ່ປາດສະຈາກເຊື້ອ e-coli	--	--	MoH ດ້ວຍການ ຊ່ວຍເຫລືອຂອງ WHO (ບໍ່ມີຂໍ້ມູນຄຸນ ນະພາບນໍ້າ ຊົນນະບົດ)
6.4. ເພີ່ມທະວີປະສິດທິ ພາບຂອງການນໍາໃຊ້ນໍ້າ ^a ໃນທຸກຂະແໜງການ ແລະ ຮັບປະກັນການນໍາໃຊ້ ແລະ ການສະໜອງນໍ້າຈືດແບບ ຍືນຍົງ	**6.4.1. ຄວາມຄຽດເນື່ອງຈາກນໍ້າ: ການຖອນມານໍາໃຊ້ນໍ້າຈືດ ເປັນສັດສ່ວນຂອງຊັບພະຍາກອນນໍ້າຈືດທີ່ມີຢູ່ ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຮັດແໜ້ນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ທ້ອງຖິ່ນໃນ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ	2005	1.3%	AQUASTAT ²⁴² (FAO ຈະສະໜອງ ຂໍ້ມູນໃໝ່ຫຼັງສຸດ, ຖ້າຫາກມີ)
6.a. ເສີມຂະຫຍາຍການ ຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການ ສະໜັບສະໜູນການສ້າງ ຂີດຄວາມສາມາດ ທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງກັບຂະແໜງການນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ	***6.a.1. ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາສຸດທິ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອເປັນທາງການຈາກທຸກແຫຼ່ງສໍາລັບຂະແໜງ ການນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ (ລ້ານໂດລາ (US\$)): ລວມທັງໝົດ ສໍາລັບ ຂະແໜງການ	2015	38.150503	ຖານຂໍ້ມູນ ²⁴³ OECD QWIDS (MPI ຈະປັບປຸງ ໃຫ້ທັນສະພາບ)
	ຂະແໜງການນໍ້າ & ຊັບພະຍາກອນ	2015	21.955998	
	ສຸຂະອະນາໄມ & ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງນໍ້າ	2015	11.674827	
	ສໍາລັບທັງນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ (ຍົກຕົວຢ່າງ, ລະບົບ)	2015	4.519678	
	***ການໃຊ້ຈ່າຍລວມສໍາລັບຂະແໜງການນໍ້າ ^a 244	--	--	(MoNRE/ MPWT/MPI ຈະ ສະໜອງໃຫ້ ^a ຄໍາ ນິຍາມທີ່ກົມກຽວ ຂອງ “ຂະແໜງ ການນໍ້າ” ແມ່ນສິ່ງ ຈໍາເປັນ)

^a ອົງການ FAO ກໍາລັງພັດທະນາ ວິທີການທີ່ເປັນມາດຕະຖານ ເພື່ອວັດແທກ ເປີເຊັນການປ່ຽນແປງປະສິດທິພາບ ການນໍາໃຊ້ນໍ້າ.

^b ໃນປີ 2012/13, ເປີເຊັນ ຂອງພາລະຜູກພັນ ທາງການເງິນ ຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນຢ່າງເປັນທາງການ ທີ່ນໍາໃຊ້ໃນ ຂະແໜງການນໍ້າ (ສາມປີໂດຍສະເລ່ຍ) ຖືກຄາດ ຄະເນເປັນ 50-75%. (WHO, 2014)

^c ແຜນ NSEDP ບັນຈຸດ້ວຍຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານແຍກປະເພດ ຕາມຂະແໜງການ.

	*** ການໃຊ້ຈ່າຍລວມ ສໍາລັບຂະແໜງການສຸຂະອະນາໄມ/ ສຸຂາພິບານ ກ	--	--	MoH / MPWT/ MPI ຈະສະໜອງ ໃຫ້
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊື້ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊື້ບອກໃນຂອບ²⁴⁵ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊື້ບອກ ຕົວຊື້ບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍ ລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານ ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p><u>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ:</u> ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊື້ ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊື້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ</p>				

^໗ ໃນປີ 2012/13, ເປີເຊັນ ຂອງພາລະຜູກພັນ ທາງການເງິນ ຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນຢ່າງເປັນທາງການ ທີ່ນໍາໃຊ້ໃນ ຂະແໜງການສຸຂະອະນາໄມ (ສາມປີໂດຍ
ສະເລ່ຍ) ຖືກຄາດຄະເນເປັນ 50-75%. (WHO, 2014)

ຕາຕະລາງ A23. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຂໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 7

SDG 7: ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານທີ່ທັນສະໄໝ, ຍືນຍົງ, ເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ລາຄາບໍ່ແພງສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
7.1. ການບໍລິການດ້ານພະລັງງານທີ່ບໍ່ມີ ລາຄາບໍ່ແພງ, ເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ທັນສະໄໝຢ່າງທົ່ວເຖິງ	**7.1.1. ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງຕໍ່ກະແສໄຟຟ້າ (ຊົນນະບົດ/ຕົວເມືອງ)	--	--	MEM & LSB (ຈະຄຳນວນໃໝ່ ໂດຍປະຊາກອນ) ^໗
	**7.1.2. ເປີເຊັນ ຂອງ ຄົວເຮືອນ ທີ່ເຊື່ອມກັບຕາໜ່າງເຄືອຂ່າຍໄຟຟ້າຂອງປະເທດ: ລວມ ຂົນນະບົດບໍ່ມີເສັ້ນທາງ ຂົນນະບົດທີ່ມີເສັ້ນທາງ ຕົວເມືອງ	2015 2017	84 37.3 82.2 97 91	MEM LSB/ ການສໍາຫຼວດ ພົນລະເມືອງປີ 2015
	**7.1.3. % ຂອງ ຄົວເຮືອນ ພະລັງງານທີ່ໃຊ້ສໍາລັບແຕ່ງກິນ: ໄມ້ (ພືນ) ຖ່ານ ໄຟຟ້າ ^ຂ	2015	66.9 23.9 4.2	LSB/ ການສໍາຫຼວດ ພົນລະເມືອງປີ 2015
7.2. ເພີ່ມທະວີອັດຕາສ່ວນຂອງການນໍາໃຊ້ພະລັງງານທົດແທນ ໃນພະລັງງານທັງໝົດໃນທ້ອງຖານໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ	7.2.1. ສ່ວນແບ່ງພະລັງງານທົດແທນ ໃນການບໍລິໂພກພະລັງງານຂັ້ນສຸດທ້າຍທັງໝົດ	2014	90.3	ຖານຂໍ້ມູນ ຂອງທະນາຄານໂລກ (ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ໄດ້ຕົກລົງຈະລາຍງານກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້)
7.3. ເພີ່ມອັດຕາການປັບປຸງປະສິດທິພາບຂອງພະລັງງານ	7.3.1. ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນ ລະດັບຂອງພະລັງງານ ທີ່ວັດແທກ ໃນແງ່ຂອງພະລັງງານຫຼັກ ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (MJ/\$2011 PPP)	2014	2.302	
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊີ້ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ²⁴⁶ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊີ້ບອກ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄືວ່າທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ</p>				

^໗ ສໍາລັບປີ 2015, ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນ ຈໍາເປັນຕ້ອງຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ ເນື່ອງຈາກ ຂໍ້ມູນການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງກະແສໄຟຟ້າຂອງຄົວເຮືອນ ບໍ່ໄດ້ກວມເອົາກຸ່ມປະຊາກອນ ທີ່ຢູ່ລວມໝູ່ ແລະ ໃນການຈັດຕັ້ງສະຖາບັນ, ເຊິ່ງມີຈໍານວນ 3% ຂອງປະຊາກອນລວມ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງກະແສໄຟຟ້າຂອງກຸ່ມປະຊາກອນດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີໃຊ້.

^ຂ ປ່ຽນແທນ “ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ເພິ່ງພາເປັນຕົ້ນຕໍ ເຊື່ອໄຟສະອາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ.” ເຊື່ອໄຟທີ່ບໍ່ແມ່ນຊະນິດແຂງ ແມ່ນຖືວ່າສະອາດ, ໃນຂະນະທີ່ເຊື່ອໄຟແຂງ ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາວ່າສ້າງມົນລະພິດ ແລະ ບໍ່ທັນສະໄໝ.

ຕາຕະລາງ A24. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 8

SDG 8: ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ຫົວເຖິງ ແລະ ຍືນຍົງ, ການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເຕັມສ່ວນ ແລະ ວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
8.1. ຮັກສາລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຕໍ່ຫົວຄົນ (ຢ່າງໜ້ອຍ 7 ເປີເຊັນ ຢູ່ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ).	8.1.1. *** ອັດຕາການເຕີບໂຕ ສະເລ່ຍຕໍ່ປີ ຂອງລາຍໄດ້ທີ່ແທ້ຈິງ ຕໍ່ປະຊາກອນ (ຕໍ່ປີ %) 2015 7.35 ²⁴⁷ MPI	2015	7.35 ²⁴⁷	MPI
8.2. ບັນລຸສະມັດຕະພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດ	8.2.1. *** ການເຕີບໂຕໃນສະມັດຕະພາບດ້ານແຮງງານ (GDP/ຕໍ່ຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ) (%)	2010-2015	5.4	ຕິດໄລ່ຈາກການສໍາຫຼວດກຳລັງແຮງງານ ປີ 2010 ແລະ ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ປີ 2015 ປະຕິບັດຕາມ ວິທີການ ທີ່ແນະນຳ ໂດຍອົງການ ILO ສໍາລັບບົດລາຍງານ MDG ໃນປີ 2013 ²⁴⁸
8.3. ສົ່ງເສີມນະໂຍບາຍທີ່ເລັ່ງໄສ ທີ່ຈະສະໜັບສະໜູນ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ, ການປະກອບການ, ຫົວຄິດປະດິດສ້າງ ແລະ ນະວັດຕະກຳ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດຈຸລະພາກ, ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ	8.3.1.*** ສັດສ່ວນ ຂອງຜູ້ປະກອບອາຊີບ ອິດສະຫຼະ ແລະ ການປະກອບສ່ວນ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານໃນຄອບຄົວ ໃນວຽກເຮັດງານທຳ ທັງໝົດ, ແຍກຈາກເພດ	2015	ລວມ 80.5 ຍິງ 86.3 ຊາຍ 75.0	ສໍາລັບອາຍຸ 15 ຂຶ້ນໄປ. ^໗ ຕິດໄລ່ຄົນໃໝ່ຈາກການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ, ຕາຕະລາງ P6.1 & P6.5
8.4. ປັບປຸງ ປະສິດທິພາບຂອງການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ໃນການຊົມໃຊ້ ແລະ ການຜະລິດ	8.4.1. ການບໍລິໂພກພື້ນຖານຕໍ່ການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ (ຮ່ອງຮອຍການໃຊ້ວັດຖຸດິບ), ການບໍລິໂພກພື້ນຖານຕໍ່ການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຕໍ່ປະຊາກອນ, ການບໍລິໂພກພື້ນຖານຕໍ່ GDP.	--	--	MoNRE ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ UNEP
	8.4.2. ການບໍລິໂພກວັດຖຸດິບພາຍໃນປະເທດ, ການບໍລິໂພກວັດຖຸດິບພາຍໃນປະເທດຕໍ່ຫົວຄົນ, ແລະ ການບໍລິໂພກວັດຖຸດິບພາຍໃນປະເທດຕໍ່ GDP	--	--	MoNRE ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ UNEP
8.5. ທຸກ ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ໄດ້ຮັບເງິນຄ່າຈ້າງເທົ່າທຽມກັນໃນການເຮັດວຽກທີ່ສ້າງມູນຄ່າເທົ່າກັນ	8.5.1. ອັດຕາຊົ່ວໂມງການເຮັດວຽກສະເລ່ຍຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ ^ຂ ຈໍາແນກຕາມຂະແໜງການ	--	--	LSB/ການສໍາຫຼວດກຳລັງແຮງງານ ແລະ MoLSW
	8.5.2. ***ອັດຕາການວ່າງງານ (% ຂອງກຳລັງແຮງງານ), ອາຍຸ 15 ຂຶ້ນໄປ: ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ	2015	ລວມ 2.0 ຍິງ 2.0 ຊາຍ 2.0	ຕິດໄລ່ຄົນໃໝ່ຈາກການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ. ²⁴⁹ ປີ 2015

^໗ ຕົວຊີ້ບອກ ການມີວຽກເຮັດງານທຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈາກການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໄດ້ຮັບການຄິດໄລ່ໃໝ່ ສໍາລັບກຸ່ມອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຈະສາມາດປຽບທຽບກັບການສໍາຫຼວດກຳລັງແຮງງານປີ 2010.

^ຂ “ພະນັກງານ ຫລື ຜູ້ອອກແຮງງານ” ໝາຍເຖິງຜູ້ທີ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງເທົ່ານັ້ນ, ບໍ່ແມ່ນຜູ້ປະກອບອາຊີບອິດສະຫລະ ຫລື ນາຍຈ້າງ (ຫລື ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ). MoLSW ສັງເກດວ່າ ການແຍກປະເພດ ຕາມເພດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສະຖານະພາບຄວາມພິການ ແມ່ນບໍ່ມີໃນປັດຈຸບັນ.

	**8.5.3.ສ່ວນແບ່ງຂອງຜູ້ທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ໃນຂະແໜງການນອກລະບົບ, ²⁵⁰ ອາຍຸ 15 ຂຶ້ນໄປ (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ)	2015	ລວມ 80.5 ຍິງ 86.3 ຊາຍ 75.0	2015 ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ. ²⁵¹ ສິ່ງນີ້ແມ່ນເປັນພຽງແຕ່ຕົວແທນ (ເບິ່ງຢູ່ຄຳອະທິບາຍເພີ່ມຕື່ມ)
8.6. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາສ່ວນຂອງໄວໜຸ່ມທີ່ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າສຶກສາຮຳຮຽນ ຫຼື ຮັບການຝຶກອົບຮົມ	**8.6.1. ເປີເຊັນຂອງໄວໜຸ່ມ (ອາຍຸ 15-24) ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າສຶກສາຮຳຮຽນ, ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ຫຼື ຮັບການຝຶກອົບຮົມ (%)	2015	ລວມ 7.4 ຍິງ 7.3 ຊາຍ 7.6	ຄິດໄລ່ຈາກການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ²⁵²
8.7. ລຶບລ້າງແຮງງານແບບບັງຄັບ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ລຶບລ້າງການໃຊ້ແຮງງານເດັກ	**8.7.1. ເປີເຊັນຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸ 5-17 ໃນວຽກເຮັດງານທຳ (“ເດັກນ້ອຍເຮັດວຽກງານ”), ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ	2010	ລວມ 15 ຍິງ 17 ຊາຍ 13	“ເດັກນ້ອຍເຮັດວຽກງານ” ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໂດຍການສຳຫຼວດແຮງງານເດັກ ²⁵³
	**8.7.2. ເປີເຊັນຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸ 5-17 ໃນການອອກແຮງງານທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ	2010	ລວມ 7.4 ຍິງ 8.2 ຊາຍ 6.6	ການສຳຫຼວດແຮງງານເດັກ ²⁵⁴
8.8. ປົກປ້ອງສິດທິທາງດ້ານແຮງງານ ແລະ ສິ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມໃນການ ເຮັດວຽກທີ່ຄວາມປອດໄພ	8.8.1. ຈຳນວນຂອງກຳລະນີອຸປະຕິເຫດ ທີ່ຮ້າຍແຮງເຖິງຊີວິດ ແລະ ບໍ່ຮ້າຍແຮງ ໃນການເຮັດວຽກງານ ທີ່ໄດ້ລາຍງານ ໃນຊ່ວງປີອ້າງອີງ ²⁵⁵	--	--	MoLSW ຈະສະໜອງໃຫ້.

SDG 8: ສິ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ຍືນຍົງ, ການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເຕັມສ່ວນ ແລະ ວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າສຳລັບໝົດທຸກຄົນ				
8.9. ສິ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວ ແບບຍືນຍົງ ທີ່ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສິ່ງເສີມວັດ ທະນະທຳ ແລະ ຜະລິດຕະ ພັນຂອງທ້ອງຖິ່ນ	8.9.1. ລາຍຮັບຈາກການທ່ອງທ່ຽວ (ລ້ານ US\$) ²⁵⁶	2014	641.6	ອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດ ²⁵⁴
8.10. ເສີມຂະຫຍາຍໃຫ້ທຸກຄົນ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານທະນາຄານ, ປະກັນໄພ ແລະ ການເງິນ.	8.10.1. **ຈຳນວນຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ (ອາຍຸ 15 ຂຶ້ນໄປ) ຂອງ: - ເຄື່ອງເບິກເງິນສົດອັດຕະໂນມັດ (ATMs) - ສາຂາທະນາຄານ, ໜ່ວຍບໍລິການ & ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ ²⁵⁷	2016 2016	24.5 16.7	ຂໍ້ມູນ ²⁵⁵ BoL ປີ 2016 ທີ່ຄິດໄລ່ໂດຍໃຊ້ຂໍ້ມູນການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ປີ 2015. ສຸດທ້າຍຈະສະໜອງຂໍ້ມູນປະຊາກອນປີ 2016
	8.10.2. **ເປີເຊັນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ Percentage of adults (18 ຂຶ້ນໄປ) (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ):%			

²⁵⁰ ຄຳນິຍາມ ກ່ຽວກັບ ແຮງງານເດັກ ອາດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ປັບປຸງ ເພື່ອກົມກຽວກັບ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາ ທີ່ຜ່ານການຮັບຮອງແລ້ວ ໃນເດືອນມິຖຸນາ ປີ 2015.

²⁵¹ ຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ ສຳລັບ ອັດຕາຄວາມຖີ່ຂອງ ການໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ທີ່ຮ້າຍແຮງເຖິງຊີວິດ ແລະ ບໍ່ຮ້າຍແຮງ ໃນການເຮັດວຽກງານ ເຊິ່ງບໍ່ມີ ໃນປັດຈຸບັນ.

²⁵² ສິ່ງນີ້ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ ສຳລັບຈຳນວນ ວຽກງານ ໃນອຸດສາຫະກຳທ່ອງທ່ຽວ ຄິດເປັນອັດຕາສ່ວນ ຂອງວຽກງານທັງໝົດ ແລະ ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງວຽກງານ ແຍກຕາມເພດ.

²⁵³ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ແມ່ນ “ຈຳນວນຂອງສາຂາທະນາຄານທຸລະກິດ ຫລື ເຄື່ອງເບິກເງິນສົດ (ATMs) ຕໍ່ຜູ້ໃຫຍ່ 100,000 ຄົນ”

	- ມີປຶ້ມເງິນຝາກປະຢັດ/ບັນຊີເງິນຝາກປະຢັດ - ມີ/ຊົມໃຊ້ຜະລິດຕະພັນທະນາຄານ/ການບໍລິການທີ່ສະເໜີໃຫ້ ໂດຍທະນາຄານທຸລະກິດ ຫລື ທະນາຄານກະສິກໍາ ("ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ໃຊ້ບໍລິການທະນາຄານ") ^໑ - ໄດ້ຊົມໃຊ້ຜະລິດຕະພັນ/ບໍລິການສະຖາບັນທາງການອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ ແມ່ນທະນາຄານ - ຜູ້ທີ່ໄດ້ເຄີຍໃຊ້ບໍລິການ ແຕ່ກິນໄກນອກລະບົບເທົ່ານັ້ນ	2014 2014 2014 2014	ລວມ 24 ລວມ 36/ ຍິງ 35/ຊາຍ 36 ລວມ 11/ຍິງ 12/ຊາຍ 10 ລວມ 28/ຍິງ 29/ຊາຍ 26	ການສໍາຫຼວດ ຂອງ FinScope ຢູ່ ສປປ ລາວ ປີ 2014 (BOL ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນ ສໍາລັບ ການຄິດໄລ່ ໂດຍໃຊ້ຂໍ້ມູນ ປະຊາກອນ ຂອງ ສຸດຕ (LSB))
	8.10.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງບັນຊີທະນາຄານ ຂອງປະຊາກອນຜູ້ ໃຫຍ່	2015/16		BOL ຈະສະໜອງຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບຈໍານວນບັນຊີ ທະນາຄານ
8.a. ເພີ່ມທະວີການຊ່ວຍ ເຫຼືອ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຄ້າໃຫ້ແກ່ປະເທດ ກໍາລັງພັດທະນາ	8.a.1. ຈໍານວນມື້ໂດຍສະເລ່ຍ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ສໍາເລັດຂັ້ນຕອນ ການນໍາສິນຄ້າເຂົ້າປະເທດ 8.a.2. ຈໍານວນມື້ ທີ່ຕ້ອງໃຊ້ ກ່ອນທີ່ຈະໄດ້ຮັບໃບອະນຸຍາດດໍາ ເນີນທຸລະກິດ	2016 2016	2 256 16.3	ການສໍາຫຼວດວິສາຫະກິດ ທະນາຄານໂລກ
8.b. ປະຕິບັດສິນທິສັນຍາ ຂອງສາກົນວ່າ ດ້ວຍວຽກ ເຮັດງານທຳ ຂອງອົງການ ແຮງງານສາກົນ.	8.b.1. ການໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ ໃນໂຄງການປົກ ປ້ອງທາງສັງຄົມ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳ ເປັນເປີເຊັນຂອງ ງົບປະມານແຫ່ງຊາດ ແລະ GDP	--	--	ກະຊວງການເງິນ /MoLSW
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊື່ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ²⁵⁷ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊື່ບອກ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ</p>				

ຕາຕະລາງ A25. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 9

SDG 9: ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ໝັ້ນຄົງທົນທານ, ສົ່ງເສີມ ການຫັນເປັນອຸດສະຫະກໍາແບບຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມນະວັດຕະກໍາ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
9.1. ພັດທະນາພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ໄວ້ວາງໃຈໄດ້, ຍືນຍົງ ແລະ ໝັ້ນຄົງທົນທານ ເຮັດໃຫ້ມີ ຄວາມເທົ່າທຽມ ແລະ ມີ ລາຄາບໍ່ແພງ ເຊິ່ງທຸກຄົນ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້.	9.1.1. *** ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນຊົນນະບົດ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານທີ່ມີ ເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງໄດ້ໃນທຸກລະດູ ^໑	2015	84.5	NCRDPE
	*9.1.2. ປະລິມານຜູ້ໂດຍສານ (ຜູ້ໂດຍສານ-ກິໂລແມັດ) ^ຂ - ຖະໜົນ - ທາງລົດໄຟ ²⁵⁸ - ທາງອາກາດ - ທາງນໍ້າ	2013	2,740	MPWT ຈະປັບປຸງ ຂໍ້ມູນໃຫ້ທັນສະ ພາບ/ສະໜອງໃຫ້. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃນ
		259	--	
		2014	242	
2014	80			

^໑ ບໍ່ນັບລວມການໂອນເງິນຜ່ານ ບ່ອນ ຫລື ໂຕະບໍລິການລູກຄ້າ (ການໃຊ້ເປັນບາງຄັ້ງຄາວ)

^໑ ປ່ຽນແທນ ສັດສ່ວນ ຂອງປະຊາກອນຊົນນະບົດທີ່ອາໄສຢູ່ພາຍໃນ 2 ກິໂລແມັດຂອງເສັ້ນທາງທີ່ໃຊ້ໄດ້ທຸກລະດູ ເພື່ອກົມກຽວກັບແຜນງານຂອງ
NCRDPE

^ຂ ຫົວໜ່ວຍຜູ້ໂດຍສານ-ກິໂລແມັດ ແມ່ນຈໍານວນຂອງຜູ້ໂດຍສານທີ່ຂົນສົ່ງ (ໂດຍທາງຖະໜົນ/ທາງລົດໄຟ/ທາງອາກາດ/ທາງນໍ້າ) ຄຸນໃຫ້ຈໍານວນຄັ້ງຂອງ
ກິໂລແມັດທີ່ເດີນທາງ

	<p>**9.1.3. ປະລິມານ ຂົນສົ່ງ/ສິນຄ້າ (ລ້ານໂຕນ-ກິໂລແມັດ) ^໑</p> <ul style="list-style-type: none"> - ຖະໜົນ - ທາງລົດໄຟ - ທາງອາກາດ - ທາງນໍ້າ 	<p>2014</p> <p>--</p> <p>2013</p>	<p>395</p> <p>--</p> <p>0.5</p> <p>95</p>	<p>ປັດຈຸບັນ: ADB 260</p>
<p>9.2. ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເພີ່ມອັດຕາສ່ວນຂອງການຈ້າງງານ ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ຂອງຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ</p>	<p>9.2.1. *** ມູນຄ່າເພີ່ມຂອງຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ຄິດໄລ່ເປັນເປີເຊັນຂອງ GDP (%) - ຄິດໄລ່ຕໍ່ຫົວຄົນ ²⁶¹ (ອັດຕາແລກປ່ຽນຄົງທີ່ USD ບີ 2010) 	<p>2016</p>	<p>8.785</p> <p>112.3</p>	<p>ຖານຂໍ້ມູນທະນາຄານໂລກ ແລະ ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ປີ2015</p>
	<p>9.2.2. *** ການຈ້າງງານໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ຄິດເປັນເປີເຊັນ ຂອງການຈ້າງງານທັງໝົດ (%)</p>	<p>2010</p> <p>2015</p>	<p>5.07</p> <p>3.54</p>	<p>ການສໍາຫຼວດກຳລັງແຮງງານ ຕາຕະລາງ 9.6 ຂອງການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ</p>
<p>9.3. ເຮັດໃຫ້ວິສາຫະກິດດ້ານອຸດສາຫະກຳຂະໜາດນ້ອຍ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນລະບົບຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດ ແລະ ຕະຫຼາດ</p>	<p>9.3.1. ສັດສ່ວນຂອງອຸດສາຫະກຳຂະໜາດນ້ອຍໃນມູນຄ່າເພີ່ມຂອງອຸດສາຫະກຳທັງໝົດ</p>	<p>--</p>	<p>--</p>	<p>ການສໍາຫຼວດໂດຍ MoIC (ກຳລັງດຳເນີນການ) ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ UNIDO</p>
	<p>9.3.2. ເປີເຊັນຂອງທຸລະກິດ ທີ່ມີການກູ້ຢືມ/ວົງເງິນທີ່ທະນາຄານໃຫ້ກູ້ຢືມ</p>	<p>2016</p>	<p>12.4</p>	<p>ການສໍາຫຼວດທຸລະກິດ, ທະນາຄານໂລກ (MoIC ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ)</p>
<p>9.4. ຍົກລະດັບອຸດສາຫະກຳ ໃຫ້ທັນສະໄໝ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ, ມີປະສິດທິພາບເພີ່ມຂຶ້ນໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ມີການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ສະອາດ ແລະ ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ</p>	<p>9.4.1. ປະລິມານການປ່ອຍ ທາດ CO₂ ຕໍ່ຫົວມູນຄ່າເພີ່ມ (ຄິດເປັນກິໂລຕໍ່ PPP \$ ຂອງ GDP)</p>	<p>2013</p>	<p>0.067</p>	<p>ສູນ ວິເຄາະຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທາດກາກບອນໄດອອກໄຊ (CO₂), ຫ້ອງປະຕິບັດການ Oak Ridge National Laboratory, ລັດເທັນເນັດຊີ.^໑</p>
<p>9.a. ເພີ່ມທະວີການສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ວິຊາການ ໃຫ້ແກ່ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ພື້ນຄົງທົນທານ</p>	<p>9.a.1. ມູນຄ່າທັງໝົດ ຂອງການຊ່ວຍເຫລືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ (ODA) ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ</p>	<p>--</p>	<p>--</p>	<p>MPI ຈະກຳນົດຂອບເຂດ ຂອງໂຄງການພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນ</p>
<p>9.b. ມີນະໂຍບາຍທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳໃຫ້ມີຄວາມ</p>	<p>9.b.1. ສັດສ່ວນ ມູນຄ່າເພີ່ມ ຂອງອຸດສາຫະກຳ ເຕັກໂນໂລຊີລະດັບສູງ ແລະ ລະດັບກາງ ຄິດເປັນຮ້ອຍລະຂອງມູນຄ່າເພີ່ມລວມທັງໝົດ</p>	<p>--</p>	<p>--</p>	<p>ການສໍາຫຼວດ MoIC (ກຳລັງດຳເນີນການ)</p>

^໑ ຫົວໜ່ວຍລ້ານໂຕນ-ກິໂລແມັດ ແມ່ນປະລິມານຂອງສິນຄ້າ Kທີ່ຂົນສົ່ງ ໂດຍທາງຖະໜົນ/ທາງລົດໄຟ/ທາງອາກາດ/ທາງນໍ້າ, ທີ່ວັດແທກເປັນຫົວໜ່ວຍລ້ານໂຕນແມັດກ້ອນ ຄຸນໃຫ້ຈຳນວນກິໂລແມັດທີ່ເດີນທາງ. ການຂົນສົ່ງທາງອາກາດຄືປະລິມານການຂົນສົ່ງສິນຄ້າດ່ວນແລະ ຖົງທາງການທຸດທີ່ດຳເນີນການໃນແຕ່ລະຖ້ຽວບິນ (ການດຳເນີນການຂອງເຄື່ອງບິນຈາກການບິນຂຶ້ນເພື່ອລົງຈອດຄັ້ງຕໍ່ໄປ), ວັດແທກເປັນໂຕນແມັດກ້ອນ ກິໂລແມັດທີ່ເດີນທາງ.

^໑ ສະຖິຕິທະນາຄານໂລກ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PP.GD>

ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ເພີ່ມມູນຄ່າໃຫ້ແກ່ສິນຄ້າ				ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ UNIDO
9.c. ເພີ່ມທະວີການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານໃຫ້ ຫຼາຍຢ່າງຂຶ້ນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການອິນເຕີເນັດຢ່າງທົ່ວເຖິງ	9.c.1. ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີສັນຍານໂທລະສັບເຄື່ອນທີ່, ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງການໃຊ້ງານ, ແຍກຕາມປະເພດເຕັກໂນໂລຊີ	--	--	ກະຊວງໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ (MPT)

ໝາຍເຫດ: *** ຊື່ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊື່ບອກໃນຂອບ262-M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊື່ບອກ ຕົວຊື່ບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍລັດຖະບານຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດພິນລະເມືອງໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).

ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທຳອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊື່ບອກແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊື່ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລຳດັບ.

ຕາຕະລາງ A26. ຕົວຊື່ບອກ ແລະ ຊື່ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສຳລັບ SDG 10

SDG 10: ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຢູ່ພາຍໃນ ປະເທດ ແລະ ລະຫວ່າງປະເທດ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊື່ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນຳໃຊ້ໃນ ປັດຈຸບັນ/ ຂໍ້ສັງເກດ
10.1. ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານລາຍຮັບຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າຈຳນວນ 40 ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນ	10.1.1. *** ອັດຕາການເຕີບໂຕສະເລ່ຍສ່ວນຮ້ອຍ ຕໍ່ປີໃນການບໍລິໂພກ, ປະຊາກອນທັງໝົດ (%) ¹ - ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງການບໍລິໂພກສະເລ່ຍ ໃນຈຳນວນປະຊາ ກອນລາຍໄດ້ຕໍ່າ 40 ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນ	2007/8 - 2012/13	1.7 1.3	LECS
	10.2.1. ສ່ວນແບ່ງລາຍໄດ້ຖືໂດຍກຸ່ມຕໍ່າສຸດ 20%	2012/13	7.25	ການຄິດໄລ່ຂອງທະນາຄານໂລກຈາກຂໍ້ມູນຂອງ LSB/LECS
10.2. ສິ່ງເສີມໃຫ້ທຸກຄົນໄດ້ມີສ່ວນ ເຂົ້າຮ່ວມທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງ	10.2.2. *** % ຂອງຄົວເຮືອນ ທີ່ດຳລົງຊີວິດ ຕໍ່າກວ່າ 50% ຂອງລາຍໄດ້ສະເລ່ຍ	--	--	NCRDPE ຈະຍືນຍັນ
	10.4.1. ສ່ວນແບ່ງແຮງງານຂອງ GDP, ປະກອບດ້ວຍຄ່າແຮງ ² (%)	--	--	LSB/ ຂໍ້ມູນບັນຊີແຫ່ງຊາດ

¹ ສູດ ຕົວຊື່ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແມ່ນ ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງລາຍຈ່າຍຄົວເຮືອນ ຫລື ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ໃນຈຳນວນຕໍ່າສຸດ 40 ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນ ແລະ ປະຊາກອນທັງໝົດ.

² ປ່ຽນແທນດ້ວຍ ຕົວຊື່ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ສ່ວນແບ່ງແຮງງານຂອງ GDP, ປະກອບດ້ວຍການໂອນເງິນຄ່າຈ້າງ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ, ຕາມທີ່ MoLSW ແຈ້ງໃຫ້ຊາບວ່າ ການໂອນເງິນການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນບໍ່ມີສຳລັບການລາຍງານ.

10.5. ປັບປຸງລະບຽບການ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ ຕະຫຼາດ ແລະ ສະຖາບັນການ ເງິນ	10.5.1. ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບທະນາຄານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ແລະ ປະກາດໃຊ້ ກ້າວໄປສູ່ການ ປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານສາກົນ: ⁶¹ <ul style="list-style-type: none"> • i) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ • ii) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານທຸລະກິດ • iii) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຫລັກຊັບ • (iv) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຊຳລະສະສາງ 	2016	ເລີ່ມຕົ້ນແລ້ວ ເລີ່ມຕົ້ນແລ້ວ -- --	ທະນາຄານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໂດຍ ການສະໜັບ ສະໜູນໂດຍ ທະນາຄານ ໂລກ
--	---	------	--	--

ໝາຍເຫດ: *** ຊັບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊັບອກໃນຂອບ²⁶³ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊັບອກ ຕົວຊັບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍ ລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການ ສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).
 ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄິວທຳອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊັບ ອອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊັບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລຳດັບ

ຕາຕະລາງ A27. ຕົວຊັບອກ ແລະ ຊັບອກ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສຳລັບ SDG 11

SDG 11: ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສຂອງປະຊາຊົນ ໃຫ້ທົ່ວເຖິງ, ປອດໄພ, ໜັ້ນຄົງທົນທານ ແລະ ຍືນຍົງ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊັບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນຳໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
11.1. ຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນສາ ມາດເຂົ້າເຖິງທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການ ບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານທີ່ພຽງພໍ, ປອດໄພ	11.1.1. **ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງ ທີ່ດຳລົງຊີວິດ ບ່ອນຢູ່ອາໄສ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ⁶¹	2011	20	ຄິດໄລ່ໂດຍ ສຖຸຕ ຈາກ LSIS ປີ 2011/12 ສຳລັບ ບົດລາຍງານ MDG ປີ 2013
11.4. ການປົກປ້ອງ ແລະ ປົກ ປັກຮັກສາມໍລະດົກທາງທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງໂລກ.	11.4.1.*** ຈຳນວນຂອງແຫຼ່ງມໍລະດົກ ທາງວັດທະນະທຳຂອງ ປະເທດ (ລວມທັງທາງປະຫວັດສາດ)	--	--	NSEDP/MOICT
	11.4.2. ***ຈຳນວນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ /ແຫຼ່ງມໍລະດົກ ທາງທຳມະຊາດ	--	--	NSEDP/MOICT
	11.4.3.ຈຳນວນຂອງແຫຼ່ງມໍລະດົກໂລກ ອົງການ UNESCO	2017	2	UNESCO ²⁶⁴
	11.4.4. ການສະໜັບສະໜູນຈາກງົບປະມານລັດ ຕໍ່ແຫຼ່ງຢູ່ຂ້າງ ເທິງນັ້ນ: - ຈຳນວນເງິນ - ການໃຊ້ຈ່າຍ	-- --	-- --	MPI

⁶¹ ຄາດໝາຍ SDG 10.5 ໝາຍເຖິງການຕິດຕາມດ້ວຍ ຕົວຊັບອກເພື່ອສອດສ່ອງດູແລຄວາມແຂງແກ່ນ ແລະ ສະຖຽນລະພາບຂອງລະບົບການເງິນ (FSI). ທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ພັດທະນາສູດປັດຈຸບັນ. ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ລະບຸວ່າ “ປັບປຸງ” ໝາຍເຖິງສະພາແຫ່ງຊາດ ຮັບຮອງການແກ້ໄຂ, ໃນຂະນະທີ່ “ອອກກົດໝາຍ” ໝາຍເຖິງສະພາແຫ່ງຊາດປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍໃໝ່.

⁶² ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດວ່າຕົວຊັບອກ SDG ດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສັດສ່ວນຂອງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ, ເຊິ່ງຂາດແຄນໜຶ່ງ ຫລື ຫຼາຍ ຢ່າງໃນສິ່ງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ເຮືອນຢູ່ອາໄສທີ່ທົນທານ, ເນື້ອທີ່ຢູ່ອາໄສພຽງພໍ, ເຂົ້າເຖິງໂດຍສະດວກຕໍ່ນ້ຳສະອາດ, ການເຂົ້າເຖິງຕໍ່ສຸຂະອະນາໄມທີ່ພຽງພໍ, ແລະ ຄວາມໜັ້ນຄົງໃນສິດຄອບຄອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຢູ່ ສປປ ລາວ, ວັດສະດຸປຸກສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ບໍ່ທົນທານບາງຢ່າງ ແມ່ນເປັນທີ່ຍອມຮັບທາງດ້ານວັດ ທະນະ ທຳ ແລະ ບໍ່ສາມາດຖືກກຳນົດວ່າເປັນຊຸມຊົນແອອັດ. ດັ່ງນັ້ນ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກຳນົດຄຳນິຍາມ “ທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ບໍ່ພຽງພໍ.” ໃນປີ2013 ບົດ ລາຍງານ MDG, ທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ໃນສະພາບແວດລ້ອມຕົວເມືອງ ຖືກກຳນົດວ່າແມ່ນເຮືອນທີ່ຂາດແຄນ ໜຶ່ງຫລືຫລາຍ ໃນສິ່ງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ແຫຼ່ງນ້ຳດື່ມທີ່ ບໍ່ປັບປຸງ, ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອະນາໄມທີ່ບໍ່ປັບປຸງ, ຫລັງຄາ ແລະ ພື້ນທີ່ເໝາະສົມ (ຍົກຕົວຢ່າງ ພື້ນເຮັດດ້ວຍດິນອັດແໜ້ນ ຖືວ່າເປັນພື້ນເຮືອນ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ).

11.5. ຫລຸກຜ່ອນຜົນກະທົບ ຈາກ ໄພພິບັດ, (ຕໍ່ປະຊາຊົນ ແລະ ເາດ ຖະກິດ)	11.5.1. ***ຈຳນວນຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ / ສູນຫາຍ/ ປະຊາຊົນທີ່ ຖືກກະທົບໂດຍກົງ ຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ຕໍ່ 100,000 ຄົນ	2015	738 ຕໍ່ 100,000 ຄົນ	EM-DAT. ເບິ່ງຢູ່ 1.5.1 ແລະ 13.1.2. MoNRE ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນ ສະພາບ)
11.6. ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານ ສິ່ງແວດ ລ້ອມຈາກຕົວເມືອງ ຕໍ່ ຫົວຄົນ ໂດຍການເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິ ເສດຕໍ່ຄຸນນະພາບອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ສິ່ງເສດເຫຼືອ	11.6.1 ການປົກຄຸມ ກາບເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອ ຫລື ຂີ້ເຫຍື້ອ (%) ຢູ່ຕົວເມືອງ) ^໗ 265	--	--	MoNRE ຈະປັບປຸງ ໃຫ້ທັນສະພາບ.
	11.6.3. ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນສະເລ່ຍຕໍ່ປີຂອງຝຸ່ນລະອອງອະນຸພາກ (PM 10) ຢູ່ໃນເທດສະບານທີ່ເລືອກ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$): - PM10 - PM2.5	-- 2015	-- 32.6	MoNRE ມີຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ PM10 ເທົ່ານັ້ນ. PM2.5 ຂໍ້ມູນຈາກການສຶກສາ GBD ຕາມທີ່ໄດ້ ລາຍງານໂດຍທະ ນາຄານໂລກ ²⁶⁶
11b. ເພີ່ມຈຳນວນຕົວເມືອງ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສຂອງປະຊາຊົນ	11.b.1. % ຂອງອົງການປົກຄອງເມືອງ ທີ່ມີຍຸດທະສາດການຫຼຸດ ຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດທ້ອງຖິ່ນ ສອດຄ່ອງກັບ ຂອບເຂັ້ມໄດ	--	--	MoNRE
	11.b.2. ການສ້າງຕັ້ງຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ , ປະກອບດ້ວຍ plan, ຍຸດທະສາດການຫຼຸດ ຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ແຜນ ປະຕິບັດງານ			
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊັບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ²⁶⁷ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊັບອກ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍ ລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສຳ ຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p><u>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ:</u> ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທຳອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລຳດັບ</p>				

^໗ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ແມ່ນ ອັດຕາສ່ວນຂອງການເກັບສິ່ງເຫຼືອໃຊ້ ຫລື ຂີ້ເຫຍື້ອໃນເຂດເມືອງທີ່ມີການຈັດເກັບເປັນປະຈຳ ແລະ ພຽງພໍທີ່ຈະປ່ອຍຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອ ຂັ້ນສຸດທ້າຍເຊິ່ງເກີດຂາກຂີ້ເຫຍື້ອທັງໝົດທີ່ເກີດຈາກເມືອງນັ້ນ.

ຕາຕະລາງ A28. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 12

SDG 12: ຮັບປະກັນຮູບແບບການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ ສັງເກດ
12.1. ຂອບແຜນງານ 10 ປີ ກ່ຽວກັບຮູບແບບການອຸປະໂພກ ບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບ ຍືນຍົງ	12.1.1 ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ ການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ (SCP) ຖືກຮັບຮອງ ຫລື ເຊື່ອມສານເປັນ ກະແສເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ	--	--	MoNRE ສະ ໜັບ ສະໜູນໂດຍ UNEP
12.2. ບັນລຸການຄຸ້ມຄອງແບບ ຍືນຍົງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຊັບພະ ຍາກອນ ທໍາມະຊາດຢ່າງມີປະ ສິດທິພາບ	12.2.1. ຕົວຊີ້ບອກ ການບໍລິໂພກພື້ນຖານຕໍ່ການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ (ຮ່ອງຮອຍການໃຊ້ວັດຖຸດິບ ຫຼື Material footprint), ຕົວຊີ້ບອກ ການບໍລິໂພກພື້ນຖານຕໍ່ການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຕໍ່ປະຊາກອນ, ແລະ ການບໍລິໂພກພື້ນຖານ ຕໍ່ GDP	--	--	MoNRE ສະ ໜັບ ສະໜູນໂດຍ UNEP
12.3. ຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍ ສະບຽງອາຫານ ລວມທັງ ການ ສູນເສຍພາຍຫລັງການເກັບກ່ຽວ	12.3.1. ດັດຊະນີການສູນເສຍອາຫານ ^໗	--	--	MAF ສະໜັບ ສະໜູນໂດຍ FAO
12.4. ບັນລຸການຄຸ້ມຄອງສານເຄ ມີ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອທັງໝົດ ແບບທີ່ບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດ ລ້ອມ ຕະຫຼອດໄລຍະວົງຈອນ ຊີວິດຂອງມັນ	12.4.1. ປະລິມານຂອງຂີ້ເຫຍື້ອອັນຕະລາຍ ທີ່ເກີດຈາກນະຄອນ ຫລວງວຽງຈັນ ^໘	--	--	MoNRE
12.5. ຫຼຸດຜ່ອນການສ້າງສິ່ງເສດ ເຫຼືອໂດຍການປ້ອງກັນ, ຫຼຸດ ຜ່ອນ, ບໍາບັດ ແລະ ນໍາກັບມາ ໃຊ້ຄືນ.	12.5.1. ** ອັດຕາການນໍາເອົາຂີ້ເຫຍື້ອກັບມາໃຊ້ໃໝ່: % ຂອງຂີ້ ເຫຍື້ອທີ່ເກີດຈາກນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ^໙ ^໑	--	--	MoNRE ²⁶⁸
12.8. ຮັບປະກັນໃຫ້ປະຊາຊົນຢູ່ ທົ່ວທຸກແຫ່ງ ມີຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ມີຈິດສໍານຶກກ່ຽວກັບການ ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ການ ໃຊ້ຊີວິດທີ່ກົມກຽວກັບທໍາມະ ຊາດ	12.8.1. ເຊື່ອມສານເປັນກະແສ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງເຂົ້າໃນ ຫລັກສູດການສຶກສາ: - ພັດທະນາຫລັກສູດຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມ ກ່ຽວກັບການ ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ - ໂຄງການຝຶກອົບຮົມຄູ, ປະຖົມ/ ມັດທະຍົມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຫລັກສູດໃໝ່ ^໑	--	--	MoES, ບົດລາຍ ງານດ້ານຄຸນ ນະພາບ ເບິ່ງ 13.3.1
	12.8.2. ຈໍານວນຂອງມະຫາວິທະຍາໄລ ທີ່ມີແຜນສ້າງວິທະຍາເຂດທີ່ ມີຄວາມຍືນຍົງ	2017	5	MoES
12.b. ພັດທະນາ ແລະ ນໍາໃຊ້ ເຄື່ອງມືໃນການຕິດຕາມກວດກາ ຜົນກະ ທົບຂອງການພັດທະນາ ແບບຍືນຍົງຕໍ່ການທ່ອງທ່ຽວ ແບບຍືນຍົງ	12.b.1. ແຜນປະຕິບັດງານຂອງ ສປປ ລາວ ສໍາລັບຖະແຫລງການ ປາກເຊ (ແຜນແມ່ບົດ ຍຸດທະສາດເພື່ອການພັດທະນາ ກຸ່ມການທ່ອງ ທ່ຽວທາງນິເວດ ແລະ ປະຕູການທ່ອງທ່ຽວອາຊຽນ) (i) ຮັບຮອງເອົາ,	--	--	MOICT. ເບິ່ງ ຕື່ມເຊັ່ນກັນຢູ່ຕົວ ຊີ້ບອກ 8.9.1.

^໗ ຂໍ້ມູນອາດມີໃຊ້ພຽງແຕ່ກ່ຽວກັບການສູນເສຍຫລັງເກັບກ່ຽວເທົ່ານັ້ນ.

^໘ ຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ ສໍາລັບ ຂີ້ເຫຍື້ອອັນຕະລາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຕໍ່ຫົວຄົນ ແລະ ສັດສ່ວນຂອງຂີ້ເຫຍື້ອອັນຕະລາຍທີ່ບໍາບັດ, ແຍກຕາມປະເພດຂອງການບໍາບັດ.

^໙ ຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນສໍາລັບ ອັດຕາການນໍາກັບມາໃຊ້ຄືນແຫ່ງຊາດ, ຈໍານວນໂຕນຂອງວັດສະດຸທີ່ນໍາກັບມາໃຊ້ຄືນ

^໑ ຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ ສໍາລັບ ອັດຕາການນໍາກັບມາໃຊ້ຄືນແຫ່ງຊາດ, ຈໍານວນໂຕນຂອງວັດສະດຸທີ່ນໍາກັບມາໃຊ້ຄືນ, ແລະ ສະເພາະແຕ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ , ຕາມທີ່ກະຊວງ MoNRE ຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດ ມັນເປັນໄປໄດ້ ໃນປັດຈຸບັນ ທີ່ຈະວັດແທກອັດຕາແຫ່ງຊາດ. ການນໍາກັບມາໃຊ້ຄືນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໂດຍລວມ ຄາດຄະເນແມ່ນປະມານ 10% ຂອງຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຈັດເກັບ (ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ປີ 2015).

^໑ ຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກ SDG ຂອບເຂດທີ່ການສຶກສາເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ຖືກເຊື່ອມສານເປັນກະແສຫຼັກເຂົ້າໃນຫຼັກສູດຂັ້ນ ປະຖົມ/ມັດທະຍົມ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຄູສອນ.

(ii)ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ⁷¹			
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊື່ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ²⁶⁹ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊື່ບອກ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ</p>			

ຕາຕະລາງ A29. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 13

SDG 13: ເອົາມາດຕາການອັນຮີບດ່ວນເພື່ອແກ້ໄຂ ບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບຜົນກະທົບຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
13.1. ສ້າງຄວາມທົນທານ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອຮັບມືກັບໄພອັນຕະລາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ກໍ່ຄືໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ	13.1.1. ການສ້າງຕັ້ງຍຸດທະສາດຂອງການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ ແລະ ແຜນການ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ຍຸດທະສາດຂອງການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ ແລະ ແຜນການປະຕິບັດງານ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ			ເບິ່ງຢູ່ 1.5.2 ແລະ 11.b.2
	13.1.2. *** ຈໍານວນຜູ້ທີ່ຖືກກະທົບໂດຍກົງ ເນື່ອງຈາກໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ (ເສຍຊີວິດ ສູນຫາຍ ບາດເຈັບ ບໍ່ມີບ່ອນຢູ່ອາໄສ/ພັດພາກຈາກຖິ່ນຖານ ຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ)	2015	738 ຕໍ່ 100,000	ຂໍ້ມູນຈາກ EM-DAT ⁷² ເບິ່ງຢູ່ 1.5.1 ແລະ 13.1.2. MoNRE/MoLSW ຈະປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ
13.2. ເຊື່ອມສານມາດຕະການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ	13.2.1. ລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າເປັນປະຈໍາ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄາດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	--	--	MoNRE ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ UNDP
13.3. ປັບປຸງການສຶກສາ, ການປຸກຈິດສໍານຶກ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດ ກ່ຽວກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	13.3.1. ການເຊື່ອມສານ ຂອງການບັນເທົາ, ການປັບຕົວ, ການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າ ເຂົ້າໃນຫຼັກສູດການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ, ມັດທະຍົມ ແລະ ຂັ້ນສູງ ຂອງ ສປປ ລາວ	--	--	MoES, ບົດລາຍງານທາງຄຸນນະພາບ
ໝາຍເຫດ: *** ຊື່ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ ²⁷⁰ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊື່ບອກ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).				

⁷¹ ຕົວຊີ້ບອກລະດັບໂລກສໍາລັບຄາດໝາຍດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນ: ຈໍານວນຍຸດທະສາດ ຫລື ນະໂຍບາຍດ້ານການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດງານໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງມືການຄິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນທີ່ເກີດລົງກັນໄວ້.

⁷² EM-DAT: ຖານຂໍ້ມູນໄພພິບັດລະຫວ່າງປະເທດ. ສູນວິໄຈລະບາດວິທະຍາແຫ່ງໄພພິບັດ CRED, ສະຖາບັນສາທາລະນະສຸກ, Université Catholique de Louvain, ນະະະຄອນບຣຸກເຊນ (Brussels). ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.emdat.be/database>

ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທຳອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລຳດັບ.

ຕາຕະລາງ A30. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊັ້ນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສຳລັບ SDG 14

SDG 14: ອະນຸລັກ ແລະ ຊົມໃຊ້ມະຫາສະມຸດ, ທະເລ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລຢ່າງຍືນຍົງ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນຳໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
14.4. ພື້ນຟູຈຳນວນປາ ໂດຍໄວທີ່ສຸດໃນ ລະດັບທີ່ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ຍືນຍົງສູງສຸດ	14.4.1. ຄວາມກວ້າງເປັນກິໂລແມັດຂອງເຂດອະນຸລັກປາ ¹ **ຈຳນວນຂອງເຂດອະນຸລັກປາ	– 2011	– 197	MAF ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ FAO ບົດລາຍງານ MDG ປີ2013
14.6. ຢຸດຕິ ການເກື້ອກູນທີ່ນຳໄປສູ່ການການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ	14.6.1. ການພັດທະນາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ (NPOA) ເພື່ອຢຸດຕິການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ ສອດຄ່ອງກັບແຜນປະຕິບັດງານສາກົນ ເພື່ອປ້ອງກັນ, ຍັບຢັ້ງ ແລະ ຢຸດຕິການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ (IPOAIUU)	--	--	MAF ຈະລາຍງານຕໍ່ IPOAIUU ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ FAO
14.b. ເຮັດໃຫ້ຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຕະຫຼາດ.	14.b.1. ການມີຢູ່ຂອງເຄື່ອງມື ທີ່ກຳນົດເປົ້າໝາຍສະເພາະ ຫລື ການ ຫລື ແກ້ໄຂຂະແໜງການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ (SSF)	--	--	MAF ຈະລາຍງານການສຳຫຼວດກ່ຽວກັບຫລັກຈັນຍາບັນສຳລັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (CCRF) ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ FAO
	14.b.2. ການລິ້ນສະເພາະ ທີ່ກຳລັງດຳເນີນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທິດຊື່ນຊາຂອງ SSF	-	-	
	14.b.3. ການມີຢູ່ຂອງກົນໄກ ທີ່ເອື້ອອຳນວຍຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຄົນງານປະມົງ ເພື່ອມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈ ²	-	-	
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊີ້ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ M&E ²⁷¹ ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊີ້ບອກ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວ ໂດຍລັດ ຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທຳອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລຳດັບ.</p>				

¹ ຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ ສຳລັບ ຕົວຊີ້ບອກ SDG “ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນປາໃນລະດັບທີ່ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ຍືນຍົງສູງສຸດ ອີງຕາມລັກສະນະທາງດ້ານຊີວະສາດ, ເນື່ອງຈາກການປະເມີນປະຊາກອນປາ ແຕ່ລະຊະນິດພັນ ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນຍັງບໍ່ມີໃຊ້.

² ສາມ ຕົວຊີ້ບອກ ພາຍໃຕ້ 14.b. ແມ່ນອີງໃສ່ ຄຳຖາມການສຳຫລວດຂອງ FAO ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫລັກຈັນຍາບັນ ສຳລັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (CCRF), ເຊິ່ງ ປະເທດສະມາຊິກອົງການ FAO ທັງໝົດ ສາມາດຕອບໄດ້. ສາມ ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ ໃຊ້ກັບການປະມົງທະເລ ແລະ ການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ໃນປະເທດ, ລວມທັງການປະມົງໃນປະເທດ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ຕາຕະລາງ A30. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊຸ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 14

SDG 14: ອະນຸລັກ ແລະ ຊົມໃຊ້ມະຫາສະມຸດ, ທະເລ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລຢ່າງຍືນຍົງ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
14.4. ພື້ນຟູຈໍານວນປາ ໂດຍ ໄວທີ່ສຸດໃນ ລະດັບທີ່ສາມາດ ໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ຍືນຍົງສູງສຸດ	14.4.1. ຄວາມກວ້າງເປັນກິໂລແມັດຂອງເຂດອະນຸລັກປາ ¹ **ຈໍານວນຂອງເຂດອະນຸລັກປາ	– 2011	– 197	MAF ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ FAO ບົດລາຍງານ MDG ປີ2013
14.6. ຢຸດຕິ ການເກື້ອກູນ ທີ່ນໍາໄປສູ່ການການປະມົງທີ່ ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ	14.6.1. ການພັດທະນາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ (NPOA) ເພື່ອຢຸດຕິການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ ສອດຄ່ອງກັບ ແຜນປະຕິບັດງານສາກົນ ເພື່ອປ້ອງກັນ, ຢັບຢັ້ງ ແລະ ຢຸດຕິການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ (IPOAIUU)	--	--	MAF ຈະລາຍງານ ຕໍ່ IPOAIUU ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ FAO
14.b. ເຮັດໃຫ້ຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຕະຫຼາດ.	14.b.1. ການມີຢູ່ຂອງເຄື່ອງມື ທີ່ກໍານົດເປົ້າໝາຍສະເພາະ ຫລື ການ ຫລື ແກ້ໄຂຂະແໜງການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ (SSF)	--	--	MAF ຈະລາຍງານ ການສໍາຫຼວດກ່ຽວກັບຫລັກຈັນຍາບັນ ສໍາລັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (CCRF) ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ FAO
	14.b.2. ການລິ້ມສະເພາະ ທີ່ກໍາລັງດໍາເນີນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທິດຊື່ນຊາຂອງ SSF	-	-	
	14.b.3. ການມີຢູ່ຂອງກົນໄກ ທີ່ເອື້ອອໍານວຍຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຄົນງານປະມົງ ເພື່ອມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈ ²	-	-	
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊີ້ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ M&E ²⁷¹ ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊີ້ບອກ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວ ໂດຍລັດ ຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄືວ່າອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ.</p>				

¹ ຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ ສໍາລັບ ຕົວຊີ້ບອກ SDG “ ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນປາໃນລະດັບທີ່ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ຍືນຍົງສູງສຸດ ອີງຕາມລັກສະນະທາງດ້ານຊີວະສາດ, ເນື່ອງຈາກການປະເມີນປະຊາກອນປາ ແຕ່ລະຊະນິດພັນ ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນຍັງບໍ່ມີໃຊ້.

² ສາມ ຕົວຊີ້ບອກ ພາຍໃຕ້ 14.b. ແມ່ນອີງໃສ່ ຄໍາຖາມການສໍາຫລວດຂອງ FAO ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫລັກຈັນຍາບັນ ສໍາລັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (CCRF), ເຊິ່ງ ປະເທດສະມາຊິກອົງການ FAO ທັງໝົດ ສາມາດຕອບໄດ້. ສາມ ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ ໃຊ້ກັບການປະມົງທະເລ ແລະ ການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ໃນປະເທດ, ລວມທັງການປະມົງໃນປະເທດ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ຕາຕະລາງ A30. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊຸ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 14

SDG 14: ອະນຸລັກ ແລະ ຊົມໃຊ້ມະຫາສະມຸດ, ທະເລ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລຢ່າງຍືນຍົງ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
14.4. ພື້ນຟູຈໍານວນປາ ໂດຍ ໄວທີ່ສຸດໃນ ລະດັບທີ່ສາມາດ ໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ຍືນຍົງສູງສຸດ	14.4.1. ຄວາມກວ້າງເປັນກິໂລແມັດຂອງເຂດອະນຸລັກປາ ⁷¹ **ຈໍານວນຂອງເຂດອະນຸລັກປາ	– 2011	– 197	MAF ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ FAO ບົດລາຍງານ MDG ປີ2013
14.6. ຢຸດຕິ ການເກື້ອກູນ ທີ່ນໍາໄປສູ່ການການປະມົງທີ່ ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ	14.6.1. ການພັດທະນາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ (NPOA) ເພື່ອຢຸດຕິການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ ສອດຄ່ອງກັບ ແຜນປະຕິບັດງານສາກົນ ເພື່ອປ້ອງກັນ, ຢັບຢັ້ງ ແລະ ຢຸດຕິການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ (IPOAIUU)	--	--	MAF ຈະລາຍງານ ຕໍ່ IPOAIUU ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ FAO
14.b. ເຮັດໃຫ້ຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຕະຫຼາດ.	14.b.1. ການມີຢູ່ຂອງເຄື່ອງມື ທີ່ກໍານົດເປົ້າໝາຍສະເພາະ ຫລື ການ ຫລື ແກ້ໄຂຂະແໜງການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ (SSF)	--	--	MAF ຈະລາຍງານ ການສໍາຫຼວດກ່ຽວກັບຫລັກຈັນຍາບັນ ສໍາລັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (CCRF) ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງ FAO
	14.b.2. ການລິ້ມສະເພາະ ທີ່ກໍາລັງດໍາເນີນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທິດຊື່ນຊາຂອງ SSF	-	-	
	14.b.3. ການມີຢູ່ຂອງກົນໄກ ທີ່ເອື້ອອໍານວຍຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຄົນງານປະມົງ ເພື່ອມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈ ⁷²	-	-	
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊີ້ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ M&E ²⁷¹ ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊີ້ບອກ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວ ໂດຍລັດ ຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄິວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ.</p>				

⁷¹ ຕົວຊີ້ບອກຕົວແທນ ສໍາລັບ ຕົວຊີ້ບອກ SDG “ ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນປາໃນລະດັບທີ່ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ຍືນຍົງສູງສຸດ ອີງຕາມລັກສະນະທາງດ້ານຊີວະສາດ, ເນື່ອງຈາກການປະເມີນປະຊາກອນປາ ແຕ່ລະຊະນິດພັນ ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນຍັງບໍ່ມີໃຊ້.

⁷² ສາມ ຕົວຊີ້ບອກ ພາຍໃຕ້ 14.b. ແມ່ນອີງໃສ່ ຄໍາຖາມການສໍາຫລວດຂອງ FAO ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫລັກຈັນຍາບັນ ສໍາລັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (CCRF), ເຊິ່ງ ປະເທດສະມາຊິກອົງການ FAO ທັງໝົດ ສາມາດຕອບໄດ້. ສາມ ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ ໃຊ້ກັບການປະມົງທະເລ ແລະ ການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ໃນປະເທດ, ລວມທັງການປະມົງໃນປະເທດ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ຕາຕະລາງ A31. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 15

SDG 15: ປົກປ້ອງ, ພື້ນຟູ ແລະ ສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ລະບົບ ນິເວດແບບຍືນຍົງ, ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ຕ້ານການກາຍເປັນທະເລຊາຍ, ຢຸດຕິ ແລະ ພື້ນຟູການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ຢຸດການ ສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
15.1. ຮັບປະກັນການອະນຸລັກ, ການພື້ນຟູ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ແບບຍືນຍົງ ລະບົບນິເວດເທິງໜ້າດິນ ແລະ ນໍ້າຈືດ ກໍາຄິຜົນ ປະໂຫຍດຂອງມັນ	15.1.1. ***ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ (% ຂອງພື້ນທີ່ດິນທັງໝົດ) ເຊິ່ງໃນ ນັ້ນ: - ປ່າທໍາມະຊາດທີ່ບໍ່ຖືກລົບກວນ, - ປ່າເສື່ອມໂຊມ ຫລື ທີ່ມີການຕັດໄມ້ໃນປ່າທໍາມະຊາດ, - ສວນປູກໄມ້ ັ	2015	58.0 - 0.007	MAF (ແຜນທີ່ການປົກຄຸມປ່າໄມ້ຂອງ FIPD ປີ 2015 ທີ່ສະ ຫັບສະໜູນຜ່ານ JICA F-REDD), ທີ່ນໍາສະເໜີຢູ່ກອງ ປະຊຸມ REL/TWG ຄັ້ງທີ 5 ພາຍໃຕ້ ໜ່ວຍງານສະເພາະ ກິດ REDD+, ສິງຫາ 2017).
	15.1.2. % ຂອງພື້ນທີ່ດິນ ທີ່ປົກຄຸມ ໂດຍພື້ນທີ່ປ່າປ້ອງກັນ ຂ	2015	20	
15.2. ສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງ ປ່າໄມ້ທຸກປະເພດແບບຍືນຍົງ	15.2.1. ***ພື້ນທີ່ປ່າຜະລິດ ທີ່ມີການຍັງຢືນ (ເຮັກຕາ) (ຍົກຕົວຢ່າງ, FSC ັ)	-	-	NSEDP/MAF. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເບິ່ງ ຢູ່ໝາຍເຫດ.
	15.2.2. ** ສັດສ່ວນພື້ນທີ່ດິນທີ່ປົກຄຸມໂດຍປ່າສະຫງວນ ັ	2015	15.1	ແຫລ່ງທີ່ມາດຽວກັນ ກັບ 15.1.1. ແລະ ບາງຕົວຊີ້ບອກ ເຊັ່ນ 15.4.1
15.3. ພື້ນຟູພື້ນທີ່ດິນ ແລະ ດິນທີ່ເສື່ອມໂຊມ	15.2.3. ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ທີ່ມີແຜນການຄຸ້ມຄອງ (ເຮັກຕາ): - ປ່າຜະລິດ - ປ່າສະຫງວນ - ປ່າປ້ອງກັນ	2017	--	MAF ໂດຍການສະ ຫັບສະໜູນຈາກ FAO
	15.3.1. **ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງບ້ານຊົນນະບົດ ທີ່ລາຍງານການ ເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ ເປົາບາງ ປານກາງ ໜັກໜ່ວງ	2010/11	ລວມ 29 ²⁷² 20 8 1	MAF: ການສໍາຫຼວດ ກະສິກໍາຂອງ ລາວ 2010/11: ຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໃຫ້ທັນສະພາບໃນປີ 2018/19
15.4. ຮັບປະກັນການອະນຸ ລັກລະບົບນິເວດຂອງພູເຂົາ ລວມທັງຊີວະນາໆພັນ	15.4.1. **ສັດສ່ວນ ຂອງພື້ນທີ່ດິນ ປົກຄຸມ ໂດຍປ່າສະຫງວນ			ເບິ່ງຢູ່ຕົວຊີ້ບອກ 15.2.2.
15.5. ຢຸດຕິການສູນເສຍ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ປົກປັກ ຮັກສາ ແລະ ປ້ອງກັນການ	15.5.1. ***ຈໍານວນຂອງຊະນິດພັນ ທີ່ຖືກຄຸກຄາມໃກ້ສູນພັນ	2017	210	IUCN Red List 273

ັ) ການແຍກຕາມປະເພດປ່າໄມ້ ທີ່ແນະນໍາໂດຍທະນາຄານໂລກ. ການຈໍາແນກປະເພດທີ່ມີຢູ່ ຖືກນໍາສະເໜີຢູ່ໃນເນື້ອຄວາມໃນ ຕາຕະລາງ 3 ແລະ 4.

ຂ) ຕົວແທນ ສໍາລັບ ສັດສ່ວນ ຂອງພື້ນທີ່ ສໍາຄັນ ສໍາລັບຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທາງຊີວະນາໆພັນເທິງໜ້າດິນ ແລະ ນໍ້າຈືດ ທີ່ປົກຄຸມໂດຍເຂດປົກປັກຮັກສາ:

ອ) ອົງການ Forest Stewardship Council (FSC). ແຜນປະຕິບັດງານຂອງ EU ສໍາລັບການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍປ່າໄມ້, ການປົກຄອງ ແລະ ການຄ້າ (FLEGT) ຄວນຈະປະໄວ້ ເພາະບໍ່ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກໜຶ່ງສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ.

ງ) ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາສັງເກດວ່າ ສິ່ງນີ້ອາດບໍ່ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກທີ່ເໝາະສົມ ສໍາລັບຄາດໝາຍ 15.2. ເບິ່ງເນື້ອຄວາມກ່ຽວກັບວ່າ ເປັນຫຍັງມັນຈຶ່ງຖືກຮັກສາໄວ້.

ຄ) ຕົວແທນ ສໍາລັບ ປານປົກຄຸມໂດຍ ເຂດປົກປັກຮັກສາ ທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບຊີວະນາໆພັນເຂດພູເຂົາ.

ສູນພັນຂອງສັດສາວາສິ່ງທີ່ໃກ້ ຈະສູນພັນ				
15.7. ເພື່ອຢຸດຕິການລັກ ລອບລ່າສັດ ແລະ ກາ ຄ້າ ຂາຍພືດພັນສັດປ່າຫວງຫ້າມ	15.7.1. ສັດສ່ວນຂອງການຄ້າສັດປ່າ ທີ່ລັກລອບລ່າ ຫລື ການ ຄ້າຂາຍສັດປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ (ການຈັບກຸມສັດປ່າທັງໝົດ ທຽບ ກັບສັດປ່າທັງໝົດ ທີ່ຊື່ຂາຍໂດຍຫຼັກຖານ ຕາມໃບອະນຸຍາດສິ່ງ ອອກ) (ອັດຕາສ່ວນ) ²⁷⁴	--	--	UNODC/ ເຄືອຂ່າຍ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດ ໝາຍກ່ຽວກັບສັດປ່າ ແລະ ພືດປ່າແຫ່ງ ສປປ ລາວ (LaoWEN)
15.9. ເຊື່ອມສານຄຸນຄ່າດ້ານ ລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆ ພັນເຂົ້າ ໃນການວາງແຜນ ລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ	15.9.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ກ້າວໄປສູ່ ຄາດໝາຍຊີວະນາໆພັນແຫ່ງ ຊາດ, ຕາມທີ່ໄດ້ລາຍງານ ໂດຍແຜນ NSEDP ແລະ ບົດລາຍ ງານແຫ່ງຊາດອື່ນໆ	-	-	MoNRE
15.a. ລະດົມ ແລະ ເພີ່ມທະ ວິທິນຮອນຈາກແຫຼ່ງທັງໝົດ ເພື່ອການອະນຸລັກ ແລະ ການ ນຳໃຊ້ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ລະບົບນິເວດແບບຍືນຍົງ ^໑	15.a.1. *** ODA ສຸດທິ ທີ່ສະໜອງໃຫ້ ສຳລັບຊີວະນາໆພັນ/ ການບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ (US\$)	-	-	MPI
	15.a.2. ການໃຊ້ຈ່າຍສາທາລະນະ ກ່ຽວກັບຊີວະນາໆພັນ/ການ ບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ			MoF
15b. ລະດົມ ເພື່ອສະໜອງ ທຶນໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ	15.b.1. *** ODA ສຸດທິ ທີ່ສະໜອງໃຫ້ ການປ່າໄມ້/ການ ພັດທະນາປ່າໄມ້ (US\$)	-	-	MPI
	15.b.2. ການໃຊ້ຈ່າຍສາທາລະນະ ກ່ຽວກັບການປ່າໄມ້/ການ ພັດທະນາປ່າໄມ້	--	--	MAF/MoF

SDG 15: ປົກປ້ອງ, ພື້ນຟູ ແລະ ສິ່ງເສີມການນຳໃຊ້ລະບົບ ນິເວດແບບຍືນຍົງ, ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ຕ້ານການກາຍເປັນ ທະເລຊາຍ, ຢຸດຕິ ແລະ ພື້ນຟູການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ຢຸດການ ສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ		
15.c. ຢຸດຕິການລັກລອບລ່າສັດ ແລະ ການຄ້າຂາຍພືດພັນສັດປ່າ ຫ່ວງຫ້າມ ໂດຍການເພີ່ມຂີດ ຄວາມສາມາດຂອງຊຸມຊົນ ທ້ອງຖິ່ນໃນການຊອກຫາໂອ ກາດ ດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງ.	15.c.1. ສັດສ່ວນ ຂອງການຄ້າຂາຍສັດປ່າ ທີ່ລັກລອບລ່າ ແລະ ການຄ້າຂາຍທີ່ຜິດ ກົດໝາຍ	ເບິ່ງຢູ່ 15.7.1.
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊັບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ M&E ²⁷⁵ ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊັບອກ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວ ໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍ ງານການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທຳອິດຂອງເລກໝາຍຕົວ ຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລຳດັບ.</p>		

^໑ ອົງການ OECD ໄດ້ເພີດທະນາມາດຕະຖານ ກ່ຽວກັບການວັດແທກການຊ່ວຍຕໍ່ການປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ. ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບ ຄຸນຄ່າສຸດທິຂອງ
ການຫັກລົງຊີວະນາໆພັນ (biodiversity offsets) ຕໍ່ມີ ໄດ້ຍື່ນສະເໜີໃຫ້ລັດຖະບານພິຈາລະນາ.

ຕາຕະລາງ A32. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 16

SDG 16: ສິ່ງເສີມໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບສຸກ ແລະ ກວມລວມ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິ ທໍາ ແລະ ສ້າງສະຖາບັນມີປະສິດທິພາບ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຫົວເຖິງໃນທຸກລະດັບ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ ¹	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ ສັງເກດ
16.1. ຫຼຸດຜ່ອນທຸກຮູບແບບ ຂອງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ອັດຕາການເສຍຊີວິດຍ້ອນ ສາເຫດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຢູ່ທົ່ວທຸກ ແຫ່ງ	16.1.1. ຈໍານວນຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ຂອງການຄາດຈະກໍາຈິງໃຈ ຕໍ່ ປະຊາ ກອນ 100,000 ຄົນ	2012	7.1	WHO ສະຖິຕິ ສຸຂະພາບໂລກ 2016. MoH/MPS ຈະປບປຸງໃຫ້ ຫັນສະພາບ
	16.1.2. **% ຂອງຍິງ ແລະ ຊາຍໜຸ່ມ ອາຍຸ 18-24 ທີ່ມີ ປະສິບການຄວາມຮຸນແຮງທາງກາຍະພາກ ເວລາອາຍຸໄດ້ 18 ປີ (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ)	2015	ລວມ 16 ຍິງ 15 ຊາຍ 17	LSB / ການສໍາ ຫຼວດ ການໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ ເດັກນ້ອຍ (VAC), ປີ 2016
	16.1.3. **% ຂອງຍິງ ແລະ ຊາຍໜຸ່ມ ອາຍຸ 18-24 ທີ່ມີ ປະສິບການຄວາມຮຸນແຮງທາງອາລົມ ເວລາອາຍຸໄດ້ 18 ປີ (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ)	2015	ລວມ 21.1 ຍິງ 24 ຊາຍ 17.7	
16.2. ຢຸດຕິການລ່ວງລະເມີດ, ການຂຸດຮີດ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການທໍລະມານເດັກນ້ອຍ ໃນທຸກຮູບແບບ	16.2.1. ** % ຂອງເດັກນ້ອຍ (1-17) ທີ່ລາຍງານ ເຄີຍຖືກ ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທາງກາຍະພາກ ຕະຫຼອດໄລຍະປີຜ່ານມາ (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ)	2015	ລວມ 6.6 ຍິງ 8.2 ຊາຍ 7.4	ກະຊວງປ້ອງກັນ ຄວາມສະຫງົບ (MPS)
	16.2.2. **% ຂອງເດັກນ້ອຍ ທີ່ລາຍງານ ເຄີຍຖືກໃຊ້ຄວາມຮຸນ ແຮງ ທາງກາຍະພາກ ຕະຫຼອດໄລຍະປີຜ່ານມາ (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ)	2015	ລວມ 9.6 ຍິງ 10.1 ຊາຍ 9.8	
	16.2.3. *** ຈໍານວນ ຂອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ທີ່ກວດພົບ/ກວດບໍ່ພົບ ຂອງການຄ້າມະນຸດ ຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ) ²	-	-	LSB / VAC ການສໍາຫຼວດ
	16.2.4. **ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຍິງ ແລະ ຊາຍໜຸ່ມ ອາຍຸ 18-24 ທີ່ມີປະສິບການລ່ວງລະເມີດ ທາງເພດ ເວລາອາຍຸ 18 (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ)	2015	ລວມ 9.5 ຍິງ 7.3 ຊາຍ 12.0	
16.3. ສິ່ງເສີມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ ທຸກຄົນສາ ມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທໍາຢ່າງ ສະເໝີພາບກັນ	16.3.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງກໍລະນີ ທີ່ບັງຄັບໃຊ້ຢ່າງສໍາເລັດຜົນ ໂດຍກະຊວງຍຸຕິທໍາ ຕໍ່ຈໍານວນກໍລະນີທັງໝົດ ທີ່ຍິນໂດຍສານ ³	2016	1:3.5	ສານປະຊາຊົນ ສູງສຸດ ແລະ MoJ
16.6. ພັດທະນາສະຖາບັນການ ຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ,	16.6.1. ການໃຊ້ຈ່າຍຫຼັກຂອງລັດຖະບານ ຄິດເປັນອັດຕາສ່ວນ ຂອງງົບປະມານເດີມທີ່ອະນຸມັດ, ແຍກປະເພດຕາມຂະແໜງການ (ຫລື ຕາມລະຫັດງົບປະມານ ຫລື ຄ້າຍຄືກັນ)	2016	--	MoF & MPI

¹ ເບິ່ງ SDG 5 ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ເຊັ່ນກັນ. ຄາດໝາຍ 16.4, 16.5 ແລະ 16.10 ຖືກຕັດອອກໃນກອງປະຊຸມວິຊາ ການລະຫວ່າງກະຊວງຕ່າງໆ.

² ຊໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນຈໍາກັດເພື່ອກວດຫາຜູ້ເຄາະຮ້າຍຂອງການຄ້າມະນຸດ. ການສະໜັບສະໜູນ ຂອງອົງການ UNODC ອາດຈະຈໍາເປັນສໍາລັບ ການລາຍງານກ່ຽວກັບການກວດຫາຜູ້ເຄາະຮ້າຍຂອງການຄ້າມະນຸດ, ເນື່ອງຈາກມີວິທີການທີ່ພັດທະນາເປັນຢ່າງດີແລ້ວ ແລະ ມາດຕະຖານສາກົນ. ວິທີການ ເພື່ອວັດແທກຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ບໍ່ສາມາດກວດພົບໄດ້ ແມ່ນຍັງຢູ່ພາຍໃຕ້ການພັດທະນາຢູ່.

³ ມີສູດທີ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບ ຢູ່ກອງປະຊຸມວິຊາການຂອງລັດຖະບານ. ໃນປະຈຸບັນ, ຊໍ້ມູນທີ່ແຍກປະເພດຕາມເພດ ບໍ່ມີໃຊ້.

ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ໂປ່ງໃສໃນທຸກ ັ	16.6.2. ຈຳນວນຂອງມື້ ຫຼັງການເລີ່ມຕົ້ນປົກປະມານ ເວລາທີ່ປົກປະມານທີ່ວາງແຜນໄວ້ ເປີດເຜີຍຕໍ່ສາທາລະນະ ^໑ (ຄາດໝາຍ: 30 ມື້)	2016	--	ສູດທີ່ປັບປຸງແກ້ໄຂ ອີງຕາມການແນະນຳຂອງທະນາຄານໂລກ ແລະ JICA
	16.6.3. ຈຳນວນຂອງເດືອນ ຫຼັງຈາກການສິ້ນສຸດປົກປະມານ ເວລາທີ່ກະຊວງການເງິນ ປະກາດ ບົດລາຍງານການປະຕິບັດແຜນປົກປະມານປະຈຳປີເບື້ອງຕົ້ນ (ຄາດໝາຍ 6 ເດືອນ)	2016	24 ເດືອນ	
	16.6.4. ຈຳນວນຂອງເດືອນ ຫຼັງຈາກການສິ້ນສຸດປົກປະມານ ເວລາທີ່ ບົດລາຍງານການປະຕິບັດແຜນປົກປະມານ ທີ່ກວດສອບແລ້ວ ຖືກຮັບຮອງເອົາໂດຍສະພາແຫ່ງຊາດ ເປີດເຜີຍຕໍ່ສາທາລະນະ (ຄາດໝາຍ: 12 ເດືອນ (ຄາດໝາຍ: 6 ເດືອນ)	2016	ບໍ່ໄດ້ພິມເຜີຍແຜ່	.ຂໍ້ມູນພື້ນຖານຈາກທະນາຄານໂລກ

SDG 16: ສ້າງເສີມໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບສຸກ ແລະ ກວມລວມ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳແລະ ສ້າງສະຖາບັນມີປະສິດທິພາບ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ທົ່ວເຖິງໃນທຸກລະດັບ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນຳໃຊ້ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
	16.6.5. ຈຳນວນ ຂອງກະຊວງ/ແຂວງ ທີ່ຍື່ນປົກປະມານ ພາຍໃນ MOF/H- ເພດານການໃຊ້ຈ່າຍທີ່ປະກາດໃຊ້ (ຄາດໝາຍ: ກະຊວງທັງໝົດ / ແຂວງທັງໝົດ) ^໓	2016		
16.7 ຮັບປະກັນໃຫ້ການຕັດສິນໃຈໃນທຸກລະດັບທັນການ, ກວມລວມ, ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກທຸກຝ່າຍ ແລະ ເພື່ອສ່ວນລວມ.	16.7.1. ** ສ່ວນແບ່ງຂອງແມ່ຍິງ ໃນບັນດາພະນັກງານສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານ (%)	2015	32 ^໔	MoHA.
	16.7.2. ພະນັກງານ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານ ແຍກຕາມກຸ່ມຊົນເຜົ່າ	-	-	-
16.9 ໃຫ້ທຸກຄົນມີສະຖານະທາງດ້ານກົດໝາຍ, ລວມທັງການຂຶ້ນທະບຽນການເກີດລູກ	16.9.1. *** ເປີເຊັນຂອງເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ການເກີດໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນກັບອົງການຄຸ້ມຄອງພົນລະເມືອງ (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ)	2011/12	T 74.8 F 75.2 M 74.3	LSIS – MoHA ຈະສະໜອງການປັບປຸງໃຫ້ທັນສະພາບ
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊີ້ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ M&E ²⁶ ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊີ້ບອກ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວ ໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລື ບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທຳອິດຂອງເລກໝາຍ ຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລຳດັບ.</p>				

^໓ ຕົວຊີ້ບອກ 16.6.1 ເຖິງ 16.6.5 ຮ່ວມກັນກວມເອົາ ຄາດໝາຍ 16.6 ຂອງ SDG ແລະ ໃນບາງຂອບເຂດ ສະທ້ອນເຖິງ ຄາດໝາຍ 16.10 ກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງຕໍ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.

^໔ ຂອບເຂດ ແລະ ລະດັບຂອງລາຍລະອຽດຂອງບົດລາຍງານ ແລະ “ມີພ້ອມໃຊ້ໂດຍສາທາລະນະ” ແມ່ນຈະຖືກກຳນົດ ໃນການປຶກສາຫາລື ຮ່ວມກັບການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

^໓ ກົດໝາຍປົກປະມານ ກຳນົດໃຫ້ ກະຊວງການເງິນ/ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກຳນົດເພດານປົກປະມານລວມ. ສິ່ງນີ້ ກວມເອົາກະຊວງ/ແຂວງ ທັງໝົດ.

^໔ ຄິດໄລ່ໃໝ່ຈາກການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ປີ 2015

ຕາຕະລາງ A33. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 17

SDG 17: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ພື້ນຖານເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ຂໍ້ສັງເກດ
17.1. ລະດົມທຶນຮອນພາຍ ໃນປະເທດ ລວມທັງການ ເກັບພາສີ ແລະ ເກັບລາຍ ຮັບອື່ນໆ.	17.1.1. *** ລາຍຮັບລວມລັດຖະບານ (ອີງຕາມແຫລ່ງ) ເປັນເປີເຊັນຂອງ GDP (ລາຍໄດ້ພາຍໃນ/ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອ ລ້າ/ ເງິນກູ້)	--	--	MPI/ NSEDP
	17.1.2. ***% ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍ ທີ່ສະໜອງທຶນໂດຍລາຍ ຮັບພາຍໃນ	-	-	MPI/ NSEDP
17.3. ລະດົມທຶນຮອນເພີ່ມ ເຕີມ ຈາກຫຼາຍໆແຫຼ່ງທຶນ ສໍາ ລັບປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ.	17.3.1. ***ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI), *** ຊຸກພ (ODA) & ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງໃຕ້-ໃຕ້ (SSC) - ຈໍານວນ (US\$) FDI /ODA/ SSC - % ຂອງງົບປະມານພາຍໃນປະເທດທັງໝົດ FDI /ODA/ SSC	-	-	ຕົວຊີ້ບອກ NSEDP. ການປະເມີນທາງການ ຂອງ FDI & SSC ຈາກ MPI & MoF ແມ່ນຈໍາ ເປັນ
	17.3.2. ການສົ່ງມອບ ພາຍໃຕ້ຖະແຫຼງການວຽງຈັນ & ແຜນປະຕິບັດງານລະດັບປະເທດ (VD-CAP)	-	-	ການທົບທວນດ້ານຄຸນ ນະພາບ
	17.3.3. ການໂອນເງິນສ່ວນຕົວຈາກຕ່າງປະເທດ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນຂອງ GDP (%)	2016	0.6	ຂໍ້ມູນທະນາຄານ ຂອງ ທະນາຄານໂລກ. 277 MoF ຈະຍືນຍັນ
17.4. ບັນລຸການຈ່າຍໜີ້ສິນ ໃນໄລຍະຍາວ	17.4.1. ***ການຈ່າຍໜີ້ສິນລວມຄິດເປັນ % ຂອງການສົ່ງ ອອກສິນຄ້າ, ການບໍລິການ ແລະ ລາຍໄດ້ຫຼັກ	2015	10.851	ຂໍ້ມູນທະນາຄານ ຂອງ ທະນາຄານໂລກ. 278 MoF ຈະຍືນຍັນ
17.6. ເຂົ້າເຖິງວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະ ກໍາ	17.6.1. ການລົງທະບຽນສະມາຊິກອິນເຕີເນັດຕາມສາຍຄົງ ທີ່ຄວາມໄວສູງ ຕໍ່ 100 ຕິນ, ແຍກຕາມຄວາມໄວ ^໗	2015	0.525	ສະຫະພາບໂທລະຄົມ ມະນາຄົມສາກົນ (ITU), ທີ່ອີງຕາມບົດລາຍງານ ຂອງ MPT ²⁷⁹
		2016	0.342	
17.8. ເພີ່ມທະວີການນໍາໃຊ້ ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ຊ່ວຍສະໜັບ ສະໜູນ ໂດຍສະເພາະເຕັກໂນ ໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ.	17.8.1. ***% ຂອງປະຊາກອນ ທີ່ລົງທະບຽນເປັນຜູ້ໃຊ້ ອິນເຕີເນັດ ຜ່ານທາງສາຍ ແລະ ໄຮ້ສາຍ	2015	7	ບົດລາຍງານ ຂອງ MPT ຕໍ່ NSEDP
	17.8.2. ***ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ລົງທະບຽນເປັນຜູ້ ໃຊ້ໂທລະສັບມືຖື ^ຂ	2015	57	ບົດລາຍງານ ຂອງ MPT ຕໍ່ NSEDP
	17.8.3. ເປີເຊັນຄົວເຮືອນ ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງໂທລະສັບມືຖື	2015	86	ການສໍາຫລວດ ພິນລະເມືອງ
	17.8.4. ***ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ລົງທະບຽນ ເປັນຜູ້ ໃຊ້ໂທລະສັບຕາມສາຍ ແລະ ໄຮ້ສາຍ ຢູ່ຕາມເຮືອນ	2015	14	ບົດລາຍງານ ຂອງ MPT ຕໍ່ NSEDP

^໗ ການສະໜັບສະໜູນເປັນສະມາຊິກອິນເຕີເນັດຄວາມໄວສູງຄົງທີ່ ໝາຍເຖິງ ການສະໜັບສະໜູນແບບຄົງທີ່ ເພື່ອເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ ສາທາລະນະ ຄວາມໄວສູງ (ການ ເຊື່ອມຕໍ່ຜ່ານ TCP/IP), ທີ່ຄວາມໄວປາຍສາຍເທົ່າກັບ, ຫລືໃຫຍ່ກວ່າ, 256 kbit/s.

^ຂ ສິ່ງນີ້ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກ NSEDP ທີ່ MPT ສາມາດລາຍງານໄດ້. ມັນປ່ຽນແທນ ເປີເຊັນ ແລະ ຈໍານວນຂອງຜູ້ໃຊ້ໂທລະສັບມືຖື ທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງອິນເຕີ ເນັດ, ເຊິ່ງ ຂໍ້ມູນແມ່ນບໍ່ມີໃຊ້ງານໄດ້.

	17.8.3. ເປີເຊັນຂອງບຸກຄົນ ທີ່ນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດ (%)	2016	21.87	ການຄາດຄະເນເທົ່ານັ້ນ ITU. ເບິ່ງຢູ່ເນື້ອຫາ
17.18. ເຮັດໃຫ້ມີ ຂໍ້ມູນທີ່ມີ ຄຸນນະ ພາບສູງ, ທັນເວລາ ແລະ ເຊື່ອຖືໄດ້ ໂດຍມີການ ຈັດແບ່ງຕາມລາຍຮັບ, ເພດ, ອາຍຸ, ເຊື້ອຊາດ, ຊົນເຜົ່າ, ປະ ຫວັດການຍົກຍ້າຍ, ຄວາມພິ ການ, ທີ່ຕັ້ງ ແລະ ຈຸດພິເສດ ອື່ນໆ	17.18.1. ສັດສ່ວນຂອງຕົວຊີ້ບອກ SDG ຮັບຮອງໂດຍ ສປປ ລາວ ທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍມີການແຍກປະເພດຢ່າງຄົບຖ້ວນ ເມື່ອສອດຄ່ອງກັບຄາດໝາຍ, ໂດຍອີງຕາມ ຫຼັກການພື້ນ ຖານສະຖິຕິທາງການ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ	--	--	LSB
	17.18.2. ການຮັບເອົາ ນິຕິກຳວ່າດ້ວຍສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ທີ່ ສອດຄ່ອງ ກັບຫຼັກການພື້ນຖານສະຖິຕິທາງການ	--	--	LSB
	17.18.3. ການສ້າງຕັ້ງ/ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນສະຟຸດິຕິ ແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ	--	--	LSB
17.19. ສະໜັບສະໜູນການ ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດທາງ ດ້ານສະຖິຕິ ເພື່ອເອື້ອອໍານວຍ ການວັດແທກ ຄວາມຄືບໜ້າ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບ ຍືນຍົງ	17.19.1. ສໍາເລັດ ຢ່າງໜ້ອຍ ໜຶ່ງຄັ້ງ ຂອງການສໍາຫຼວດ ພົນລະເມືອງ ແລະ ການສໍາຫຼວດທີ່ຢູ່ອາໄສ ໃນໄລຍະ 10 ປີຜ່ານມາ	2015	ແມ່ນ	LSB
	17.19.2. . *** % ບັນລຸໄດ້ການຂຶ້ນທະບຽນການເກີດ (ລວມ/ ຍິງ/ ຊາຍ)	2011/12	ລວມ 74.8/ ຍິງ 75.2 ຊາຍ 74.3	LSIS, ເບິ່ງຢູ່ 16.9.1.
	17.19.3. % ການຂຶ້ນທະບຽນຄົນຕາຍບັນລຸໄດ້	-	-	MoH/LSB

- a. ການສະຫມັກເປັນສະມາຊິກອິນເຕີເນັດຄວາມໄວສູງຄົງທີ່ ໝາຍເຖິງ ການສະໜັກແບບຄົງທີ່ ເພື່ອເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ ສາທາລະນະ ຄວາມໄວສູງ (ການ ເຊື່ອມຕໍ່ຜ່ານ TCP/IP), ທີ່ຄວາມໄວປາຍສາຍເທົ່າກັບ, ຫລືໃຫຍ່ກວ່າ, 256 kbit/s.
- b ສິ່ງນີ້ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກ NSEDP ທີ່ MPT ສາມາດລາຍງານໄດ້. ມັນປ່ຽນແທນ ເປີເຊັນ ແລະ ຈໍານວນຂອລຜູ້ໃຊ້ໂທລະສັບມືຖື ທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງອິນເຕີ ເນັດ, ເຊິ່ງ ຂໍ້ມູນແມ່ນບໍ່ມີໃຊ້ງານໄດ້.

SDG 17: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ພື້ນຟູການເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ ຂໍ້ສັງເກດ
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊີ້ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ²⁸⁰ M&E ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊີ້ບອກ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວ ໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດ ລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ: ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍ ຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ.</p>				

ຕາຕະລາງ A34. ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຊໍ້ມູນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນປັດຈຸບັນ ສໍາລັບ SDG 18

SDG 18: ເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ອຸປະສັກຕໍ່ການພັດທະນາມະນຸດ				
ຄາດໝາຍທີ່ຄັດເລືອກ, ທີ່ສັງລວມ	ຕົວຊີ້ບອກ SDG ສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ	ປີ	ຄ່າທີ່ມີຢູ່	ແຫຼ່ງທີ່ນໍາໃຊ້ ໃນ ປັດຈຸບັນ/ ຂໍ້ສັງເກດ
18.1: ຮັບປະກັນ ໃຫ້ຈໍານວນຜູ້ຖືກບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນແຕ່ລະປີຫຼຸດລົງ ເທື່ອລະກ້າວ ຈົນຮອດ ຈຸດຕໍ່າສຸດ	***18.1.1 ຈໍານວນຜູ້ຖືກບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ມີການລາຍງານ (ແຍກຕາມກຸ່ມອາຍຸ ແລະ ເພດ);	2015	42	NRA: ບົດລາຍງານຂະແໜງການ UXO ປະຈໍາປີ 2015
	18.1.2. ຈໍານວນເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນຢູ່ໃນບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກມີການລາຍງານຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ ຢູ່ພາຍບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າ (ລາຍງານ ແຍກຕາມກຸ່ມ, ເພດແລະຄົນພິການ)	--	--	NRA ໄດ້ຍືນຍັນ ການທົບທວນຕົວຊີ້ບອກ. ”
18.2: ຮັບປະກັນໃຫ້ສໍາເລັດ ການກວດກູ້ລະເບີດ ບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງຢູ່ບັນດາພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດພັດທະນາ ແລະ ບັນດາ ‘ ບ້ານທີ່ທຸກຍາກ’	18.2.1. ຈໍານວນເປີເຊັນທີ່ຍັງເຫຼືອຂອງ ພື້ນທີ່ທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງ ແລະ ທີ່ຈະຍັງຕ້ອງໄດ້ກວດກູ້ ແມ່ນຖືກເກັບ ກໍາ ແລະ ລາຍງານ (ໃຫ້ແຍກຕາມ ບ້ານທຸກຍາກ ທີ່ນອນຢູ່ໃນ ບຸລິມະສິດສູງ)	--	--	NRA
	18.2.2. ຈໍານວນບ້ານທຸກຍາກທີ່ຍັງເຫຼືອ ທີ່ກໍານົດເປັນບ້ານທີ່ທຸກຍາກ ທີ່ມີພື້ນທີ່ອັນຕະລາຍທີ່ຍືນຍັນ ທີ່ຍັງຕ້ອງໄດ້ກວດກູ້	--	--	NRA
18.3 ຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ລອດຊີວິດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທັງໝົດ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ທາງດ້ານການປິ່ນປົວ, ພື້ນຟູສຸຂະ ພາບ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ທຸກຍາກ ໄດ້ຮັບການປະກອບອາຊີບ	18.3.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ທີ່ຍັງຢູ່ໃນ ເກນອາຍຸທີ່ສາມາດທໍາມາຫາກິນໄດ້ ແຕ່ບໍ່ສາມາດສ້າງລາຍຮັບຂຶ້ນພື້ນຖານໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ ສາມາດເຂົ້າເຖິງລາຍຮັບຂຶ້ນພື້ນຖານໄດ້ ²	--	--	NRA “ເກນອາຍຸທີ່ສາມາດທໍາມາຫາກິນໄດ້” ຈະໄດ້ຮັບການກໍານົດເພີ່ມຕື່ມ
	18.3.2. ຈໍານວນເປີເຊັນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດ ແລະ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ທີ່ຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນລະບົບການປິ່ນປົວສຸຂະພາບ	--	--	NRA “ເຊື່ອມສານເປັນກະແສ” to ຈະໄດ້ຮັບການກໍານົດເພີ່ມຕື່ມ
<p>ໝາຍເຫດ: *** ຊີ້ບອກ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກໃນຂອບ M&E ²⁸¹ ຂອງແຜນ NSEDP. ** ຊີ້ບອກ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວ ໂດຍລັດຖະບານ ຕາມທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MDGs ຫລືບົດລາຍງານທາງການອື່ນໆ, ດັ່ງເຊັ່ນ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດຕົວແທນຕ່າງໆ ແລະ ບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB).</p> <p><u>ລະບົບການໃສ່ໝາຍເລກ:</u> ຕົວເລກຄາດໝາຍ ກົງຕາມລັກສະນະ ຕໍ່ກັບບັນດາ ຄາດໝາຍ SDG ລະດັບໂລກ. ຕົວເລກສອງຄົວທໍາອິດຂອງເລກໝາຍຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນມາຈາກ ຕົວຊີ້ບອກ SDG ລະດັບໂລກ ແລະ ສອງຕົວເລກຫຼັງສຸດ ແມ່ນການໃສ່ໝາຍເລກລຽງຕາມລໍາດັບ.</p>				

¹ ສູດດັ່ງເດີມແມ່ນ ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນໃນບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ມີການລາຍງານຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ ຢູ່ພາຍບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າ. ສິ່ງນີ້ຈະຮຽກຮ້ອງການສໍາຫຼວດຢ່າງກວ້າງຂວາງ; ດັ່ງນັ້ນ, ມັນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ.

² ຈໍານວນ ແລະ ເປີເຊັນ ຂອງຜູ້ລອດຊີວິດ ເກນອາຍຸທີ່ສາມາດທໍາມາຫາກິນໄດ້ ບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ ນອກຈາກວ່າ ເຂົາເຈົ້າຂຶ້ນທະບຽນ; ສິ່ງນີ້ ສະໜອງເປັນຕົວຫານ.

ໝາຍເຫດ

- 1 Pimhidzai, et al., 2014. LECS 5, 2012/13
- 2 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ: ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, 2015
- 3 Pimhidzai, et al., 2014.
- 4 ອັດຕາສ່ວນຊ່ອງວ່າງຂອງຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນການຂາດແຄນສະເລ່ຍ ຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ ຈາກເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ (ໂດຍມີການນັບເອົາຜູ້ບໍ່ທຸກວ່າເປັນຜູ້ບໍ່ຂາດແຄນ), ເຊິ່ງສະແດງອອກເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ. ສິ່ງນີ້ວັດແທກ "ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງລາຍໄດ້ຂອງບຸກຄົນຜູ້ໜຶ່ງ ຫລື ຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ ທຽບໃສ່ ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ" ຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ, ທີ່ການຂາດຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນຈໍານວນຂອງຊັບພະຍາກອນຕໍ່ຫົວຄົນທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ຄົນທຸກຍາກທັງໝົດ ຢູ່ເໜືອເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ ຜ່ານການໂອນເງິນສົດຖືກເປົ້າໝາຍຢ່າງສົມບູນແບບ. ດັດຊະນີຄວາມຮຸນແຮງຂອງຄວາມທຸກຍາກ ໃຊ້ນໍ້າໜັກໂດຍເພີ່ມທະວີ ທີ່ທ່າງໄກຫຼາຍເຕີມ ໃຫ້ຕໍ່າລົງກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສະນັ້ນ ຈຶ່ງເປັນການສະດັງໄວຕໍ່ຄວາມຮຸນແຮງຂອງຄວາມທຸກຍາກ.
- 5 Pimhidzai, et al., 2014 and Lindelow et al., 2010.
- 6 Pimhidzai, et al., 2014 and Lindelow et al., 2010.
- 7 Pimhidzai, et al., 2014 and Lindelow et al., 2010.
- 8 Pimhidzai, et al., 2014
- 9 ຜະລິດຕະພາບແຮງງານ ແມ່ນກໍານົດໂດຍ ອົງການແຮງງານສາກົນ (ILO) ເປັນ GDP ຕໍ່ຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທໍາ.
- 10 ການສໍາຫຼວດກໍາລັງແຮງງານໃນປີ 2010 ປະກອບອາຊີບອີງຕາມມາດຕະຖານສາກົນຂອງອາຊີບ (ISCO 2008) ຂອງ ILO.
- 11 ການສໍາຫຼວດແຮງງານ ປີ 2010
- 12 ອົງການແຮງງານສາກົນ, ປີ 2010
- 13 ກຸ່ມແຮງງານລະດັບທີ 1 (ຫລື ປະກອບອາຊີບພື້ນຖານ) ກ່ຽວພັນກັບປະສິດທິພາບວຽກງານປະຈໍາວັນ ທີ່ງ່າຍໆ ເຊິ່ງອາດຕ້ອງໃຊ້ເຄື່ອງມືກໍາຈະເປັນເຄື່ອງມືຖື ແລະ ໃຊ້ແຮງງານ ແລະ ຄວາມອິດທິນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ອາຊີບສ່ວນຫຼາຍໃນກຸ່ມໃຫຍ່ດັ່ງກ່າວນີ້ ຕ້ອງມີທັກສະໃນລະດັບທໍາອິດຂອງລະດັບທັກສະຂອງມາດຕະຖານການຈັດປະເພດອາຊີບຕາມມາດຕະຖານສາກົນ (ISCO). ວຽກງານທີ່ປະຕິບັດໂດຍພະນັກງານໃນອາຊີບລະດັບທີ 1 ຕາມປົກກະຕິປະກອບດ້ວຍ: ການເຮັດອະນາໄມ, ການຍົກເຄື່ອງດ້ວຍມື ແລະ ການບໍາລຸງຮັກສາພື້ນຖານໃນອາຄານຫ້ອງຊຸດ, ເຮືອນ, ເຮືອນຄົວ, ໂຮງແຮມ, ຫ້ອງການ ແລະ ອາ ຄານອື່ນໆ; ການລ້າງລົດ ແລະ ເຊັດປ່ອງຢ້ຽມ, ຜູ້ຊ່ວຍມືໃນເຮືອນຄົວ, ການສົ່ງເອກະສານຫຼືສິນຄ້າ, ການຖືກະເປົາເດີນທາງ, ການຂົນຫົບເດີນທາງ ແລະ ຂົນຂອງໃນລົດສິນຄ້າ, ການເກັບລວມ ແລະ ການຄັດແຍກຂີ້ເຫຍື້ອ, ກວາດຖະໜົນຫົນທາງ ແລະ ສະຖານທີ່ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ, ເຮັດວຽກງານທີ່ງ່າຍຕ່າງໆຢູ່ຟາມ, ການຫາປາ ຫລື ດັກຈັບ; ເຮັດງານງ່າຍໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ, ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການຜະລິດ, ແລະອື່ນໆ. (ຄັດຈາກ: ການຈັດປະເພດອາຊີບຕາມມາດຕະຖານສາກົນ ISCO 08, 2012 ຂອງອົງການ ILO).
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---ubl/documents/publication/wcms_172572.pdf
- 14 ຄາດຄະເນວ່າ ມີຊາຍ ແລະ ຍິງຊາວລາວປະມານ 200.000 ຄົນ ທີ່ເຮັດວຽກ ຢູ່ປະເທດໄທ, ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນວຽກກໍ່ສ້າງ, ສວນປູກພືດ, ເຮັດວຽກຄົວເຮືອນ ແລະ ການບໍລິການ (ອົງການແຮງງານສາກົນ, 2014 ^໗).
- 15 ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແລະ ອື່ນໆ, ປີ 2015
- 16 ຕົວຊີ້ບອກດ້ານການມີແຜ່ຫຼາຍຂອງການຂາດສານອາຫານ (PoU) ໂດຍອົງການ FAO ວັດແທກຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າ ບຸກຄົນທີ່ຖືກຄັດເລືອກແບບສຸ່ມຈາກກຸ່ມຕົວຢ່າງ ຖືກພົບເຫັນວ່າ ບໍລິໂພກໜ້ອຍກວ່າ ຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານຂອງພວກເຂົາ ສໍາລັບການດໍາລົງຊີວິດທີ່ອອກແຮງງານ ແລະ ມີສຸຂະພາບທີ່ດີ.

- 17 ການຄາດຄະເນຂອງ FAO ສຳລັບປີ 2014-2016
- 18 GHI ລວມເອົາສາມຕົວຊີ້ບອກທີ່ມີຄວາມສົມດຸນກັນ ເຂົ້າໃນໜຶ່ງດັດຊະນີ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນ (i) ອັດຕາສ່ວນຂອງ ຄົນຂາດສານອາຫານອີງຕາມອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນ, (ii) ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍເກນອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ ທີ່ມີນ້ຳໜັກຕໍ່າກວ່າເກນມາດຕະຖານ ແລະ (iii) ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ. ໂດຍນຳໃຊ້ລະດັບ ຕົວຊີ້ບອກ, GHI ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງລັກສະນະທີ່ຫຼາກຫຼາຍດ້ານຂອງຄວາມອິດທິວ. GHI ຖືກວັດແທກ ພຽງ ແຕ່ ຖ້າຫາກ ວ່າມີຂໍ້ມູນມີຢູ່ ແລະ ການວັດແທກຄວາມອິດທິວ ແມ່ນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງສຳລັບປະເທດ.
- 19 von Grebmer ແລະ ຄົນອື່ນໆ, 2017
- 20 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 21 ສາເຫດປະກອບດ້ວຍອາຫານ ແລະ ການໄດ້ຮັບສານອາຫານ, ເຊື່ອມໂຍງກັບວິທີການກິນອາຫານ ແລະ ການ ເອົາໃຈໃສ່ດູແລ, ແລະ ພາລະແບບຫາບທີ່ສູງຂອງພະຍາດຕິດຕໍ່, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນອາການຖອກທ້ອງ ແລະ ຕິດເຊື້ອແມ່ກາຟາກ. ແອບແຝງໃນສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນສຸຂະພາບຂອງແມ່ ແລະ ໂພຊະນາການ, ການຖືພາໃນໄວລຸ້ນ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ການສຶກສາຂອງແມ່ຍິງ, ການມີພ້ອມໃຊ້ຂອງອາຫານ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ, ວິທີປະຕິບັດການ ກິນອາຫານ, ການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບ, ນ້ຳ, ສຸຂະອະນາໄມແລະສຸຂາພິບານ. ຕົວກຳນົດ ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ ເລິກເຊິ່ງ ລວມເຖິງຄວາມເຊື່ອຖືທາງວັດທະນະທຳ, ການຄະລໍາອາຫານ, ສະຖານະພາບທາງສັງຄົມຂອງແມ່ຍິງ, ການຜະລິດກະສິກຳ, ແລະ ໂຄງສ້າງອຳນາດທີ່ມີຢູ່ (Humphrey, 2009, Black et al., 2013)
- 22 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 23 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 24 Barennes, ແລະ ຄົນອື່ນໆ, 2007.
- 25 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2006
- 26 ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, 2000
- 27 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ UNICEF, 2006
- 28 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 29 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 30 ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2014⁷
- 31 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 32 Barennes ແລະ ຄົນອື່ນໆ, 2007
- 33 Holmes, ແລະ ຄົນອື່ນໆ, 2007
- 34 ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ປີ 2013
- 35 ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ປີ 2012
- 36 ທະນາຄານໂລກ, 2010
- 37 ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແລະ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ປີ 2013
- 38 Pimhidzai, ແລະ ຄົນອື່ນໆ, 2014.
- 39 ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ (EMIS)
- 40 ອັດຕາການຮຽນຄົບຊັ້ນ: ຮ້ອຍລະຂອງກຸ່ມນັກຮຽນ ທີ່ເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນຮຽນປີທີໜຶ່ງຂອງລະດັບໃດໜຶ່ງ ຫຼືວົງຈອນ ການສຶກສາໃນສຶກສາໃດໜຶ່ງ ທີ່ຄາດວ່າຈະຮຽນເຖິງໃນລະດັບໃດໜຶ່ງ, ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງວ່າຈະເປັນການຮຽນຄ້າງ ຫ້ອງກໍ່ຕາມ.
- 41 ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ (EMIS)

- 42 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2014
- 43 ຂໍ້ມູນຈາກກະຊວງສຶກສາທິການ ທີ່ສະໜອງ ສໍາລັບການທົບທວນສັງລວມ MDG ປີ 2015 (ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2015)
- 44 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2014
- 45 ຂໍ້ມູນ EMIS ຂອງລາວ: ແຂວງໄຊສົມບູນ ມີອັດຕາ NER ຂັ້ນປະຖົມຕໍ່າສຸດ ຢູ່ທີ່ 96.5 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ສອງ ແຂວງ ມີອັດຕາ NER ຂອງຂັ້ນປະຖົມ ເຕັມ 100 % (ເຊກອງ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ)
- 46 ອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຮຽນສຸດທິທີ່ດັດປັບຂອງນັກຮຽນຂັ້ນປະຖົມ (ANAR): ອັດຕາສ່ວນເດັກນ້ອຍເກນອາຍຸຂັ້ນ ປະຖົມທີ່ເຂົ້າໂຮງ ຮຽນປະຖົມ ຫຼື ມັດທະຍົມ.
- 47 65.4 ສ່ວນຮ້ອຍ ຢູ່ສາລະວັນ ຈົນເຖິງ 93.3 ສ່ວນຮ້ອຍ ຢູ່ໄຊຍະບູລີ
- 48 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2014
- 49 ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານການສຶກສາ (EMIS)
- 50 ຄໍານິຍາມຂອງອົງການ UNESCO: ຈໍານວນຂອງນັກຮຽນຈົບການສຶກສາ ໂດຍບໍ່ຄໍານຶງເຖິງອາຍຸໃນລະດັບ ຫຼື ຫຼັກສູດໃດໜຶ່ງ, ສະແດງອອກເປັນ ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນ ຢູ່ໃນລະດັບເກນອາຍຸຮຽນຈົບຂັ້ນຕາມຫຼັກ ທິດສະດີ ສໍາລັບລະດັບຫຼັກສູດນັ້ນ.
- 51 ອັດຕາການຈົບການສຶກສາລວມ ສະໜອງໂດຍ UNICEF-ປະຈໍາ ສປປ ລາວ ເນື່ອງຈາກຂໍ້ມູນ EMIS ກ່ຽວກັບ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ມີໃຊ້ໃນເວລາທີ່ເຮັດບົດລາຍງານການທົບທວນສັງລວມຂອງ MDG ປີ 2015.
- 52 ໃນປີ 2014 ອັດຕາການຈົບຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ ແມ່ນປະມານ 56%, ໃນຂະນະທີ່ອັດຕາການຈົບລວມ ຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ ແມ່ນປະມານ 34%.
- 53 ໃນປີ 2012, ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ຮ້ອຍລະ 54ຈຸດ ລະຫວ່າງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (76,4%) ແລະ ສາລະ ວັນ (22,3%).
- 54 ໃນຂະນະທີ່ການຫຼຸດລົງໃນອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຈາກ 84% ໃນປີ 2005 (ການສໍາຫຼວດປະຊາກອນ) ມາຢູ່ປະມານ 73% ໃນປີ 2011 (ການສໍາຫຼວດຕົວແທນ) ອາດສາມາດອະທິບາຍໄດ້ໂດຍການປ່ຽນແປງໃນວິທີການວັດແທກ (ທີ່ລາຍງານທຽບກັບອັດຕາການຮູ້ໜັງສືທີ່ທົດສອບ). ການຫຼຸດລົງຈາກ 79% ໃນປີ 2001 ມາຢູ່ 73% ໃນປີ 2011/12 ອາດຈະສະທ້ອນສະຖານະການທີ່ແທ້ຈິງ, ຍ້ອນວ່າທັງສອງໄດ້ຖືກວັດແທກໂດຍການທົດສອບໃນການ ສໍາຫຼວດ.
- 55 ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ (RIES), 2010
- 56 PASEC, 2014.
- 57 ອົງການ UNESCO ກໍານົດ ການບັນລຸຜົນຂອງຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ທີ່ບັນລຸໄດ້ເຖິງ 0.97- 1.03 ຂອງ GPI. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.uis.unesco.org/factsheets/documents/fs4-2010-en.pdf>
- 58 GPI ໃນການລົງທະບຽນການສຶກສາ ແມ່ນໄດ້ຮັບ ໂດຍການຫານ GER ຂອງເພດຍິງ ໂດຍ GER ຂອງເພດ ຊາຍ. ຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຍັງສາມາດຖືກວິເຄາະໃນຂົງເຂດອື່ນໆ (ຍົກຕົວຢ່າງ ການຮຽນຄົບຊັ້ນ, ການປ່ຽນແປງ (ຫລືການຜ່ານ), ການຮຽນຈົບການສຶກສາ, ແລະອື່ນໆ) ໂດຍການຫານຕົວຊີ້ບອກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສໍາ ລັບເພດຍິງ ໂດຍຕົວຊີ້ບອກສໍາລັບເພດຊາຍ. ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກທັງໝົດ, GPI ຂອງ 1 ໝາຍເຖິງມີຄວາມສະເໝີ ພາບ, GPI ຕໍ່າກວ່າ 1 ໝາຍເຖິງອັດຕາສ່ວນທີ່ໃຫຍ່ກວ່າຂອງເດັກຊາຍ ທຽບຖານກັບເດັກຍິງ. GPI ສູງກວ່າ 1 ໝາຍເຖິງອັດຕາສ່ວນທີ່ໃຫຍ່ກວ່າຂອງເດັກຍິງທຽບຖານກັບເດັກຊາຍ.
- 59 ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບວຽກເຮັດງານທຳທັງໝົດໃນພາກນີ້, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ລະບຸເປັນຢ່າງອື່ນ, ແມ່ນອີງໃສ່ຕາມການ ສໍາຫຼວດແຮງງານປີ 2010 (ສູນສະຖິແຫ່ງຊາດ, 2010).

- 60 ຕົວຊີ້ບອກ MDG, *ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນວຽກເຮັດງານທຳທີ່ໄດ້ຄ່າແຮງງານ ໃນຂະແໜງທີ່ບໍ່ແມ່ນການກະສິກຳ ຖືກສະແດງອອກເປັນອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງຜູ້ອອກແຮງງານເພດຍິງ ພາຍໃນວຽກເຮັດງານທຳທີ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງທັງໝົດ ໃນຂະແໜງທີ່ບໍ່ແມ່ນການກະສິກຳ. ການວຽກງານທີ່ມີຄ່າຈ້າງໜ້າເຖິງສະເພາະແຕ່ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງ ແລະ ພະນັກງານທີ່ໄດ້ເງິນເດືອນ, ຫຼືບຸກຄົນໃນວຽກເຮັດງານທຳທີ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງ. ທັງນີ້ມັນບໍ່ລວມເອົາຜູ້ໃຊ້ແຮງງານເຂົ້ານຳ. (ຄຳນິຍາມຂອງ ILO ສຳລັບ MDGs). ຢູ່ ສປປ ລາວ, ສິ່ງນີ້ແມ່ນ 34 ສ່ວນຮ້ອຍ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສິ່ງນີ້ ບໍ່ແມ່ນຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍສົມຄວນຈາກ *ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນວຽກເຮັດງານທຳທີ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງໃນຂະແໜງການທັງໝົດ*, ເຊິ່ງຄິດໄລ່ວ່າແມ່ນປະມານ 35%. ເຖິງວ່າເລື່ອງລ່າສຸດນີ້ ບໍ່ແມ່ນ MDG ອັນໜຶ່ງ, ແຕ່ກໍມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບການວິເຄາະນີ້ພຽງເທົ່ານັ້ນ.*
- 61 ປະກອບອາຊີບປະຖົມປະກອບດ້ວຍການປະຕິບັດວຽກງານທີ່ງ່າຍດາຍແລະເປັນປະຈຳເຊິ່ງອາດຕ້ອງໃຊ້ເຄື່ອງມືຖື ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມທາງດ້ານຮ່າງກາຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ອາຊີບສ່ວນຫຼາຍໃນກຸ່ມໃຫຍ່ນີ້ຕ້ອງມີທັກສະໃນລະດັບທັກສະ ISCO ທຳອິດ. ວຽກງານທີ່ປະຕິບັດໂດຍພະນັກງານໃນອາຊີບປະຖົມປະກອບມີ: ການເຮັດຄວາມສະອາດ, ການຈັດສິ່ງຂອງໃສ່ຕົ້ມ ແລະການບຳລຸງຮັກສາພື້ນຖານໃນຫ້ອງແຖວ, ເຮືອນ, ເຮືອນຄົວ, ໂຮງແຮມ, ຫ້ອງການ ແລະ ອາຄານອື່ນໆ; ການລ້າງລົດ ແລະ ເຊັດປ່ອງຢ້ຽມ, ການເປັນຜູ້ຊ່ວຍເຫຼືອໃນເຮືອນຄົວ, ການສົ່ງຂໍ້ຄວາມ ຫຼື ສິນຄ້າ, ການຫ້ວຍຫິບ ແລະ ຈັດການຫິບ, ການທ້ອນໂຮມ ແລະ ຄັດແຍກສິ່ງເສດເຫຼືອ, ການປັດກວາດຖະໜົນຫົນທາງ ແລະ ສະຖານທີ່ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ, ປະຕິບັດວຽກງານທີ່ງ່າຍດາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຜະລິດກະສິກຳ, ການຫາປາ ແລະ ໃສ່ແຫ້ວ. ປະຕິບັດວຽກງານທີ່ງ່າຍດາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ, ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການຜະລິດ, ແລະ ອື່ນໆ. (Extract from ILO: ການຈັດປະເພດມາດຕະຖານສາກົນຂອງອາຊີບ ISCO 08, 2012). ເບິ່ງໄດ້ຢູ່ : http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_172572.pdf
- 62 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ທະນາຄານໂລກ, 2012
- 63 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 64 ອົງການແຮງງານສາກົນ, 2010
- 65 ກະຊວງພາຍໃນ ແລະ ຫ້ອງວ່າການສູນກາງພັກ, ກໍລະກົດ 2012, ສະໜອງໃຫ້ບົດລາຍງານ MDG ປີ 2013
- 66 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2015 (ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ)
- 67 ອົງການສະຫະປະຊາຊາດກອງທຶນສຳລັບເດັກ ແລະ ອື່ນໆ., 2015
- 68 ການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 69 ການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 70 ການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 71 ການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 72 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 73 ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ກອງທຶນສຳລັບປະຊາກອນ (UNFPA), 2014.
- 74 WHO, UNICEF, UNFPA, ທະນາຄານໂລກ ແລະ ພະແນກປະຊາກອນຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, 2014
- 75 ສຖຸດ: ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, 2015
- 76 ແພດຜູ້ທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມແລ້ວ ໝາຍເຖິງທ່ານໝໍ, ພະຍາບານ ຫລື ຜູ້ຊ່ວຍເກີດພຽງເທົ່ານັ້ນ, ຕາມທີ່ກຳນົດໂດຍການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ປີ 2011/12 (ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2012)

- 77 ສໍາລັບ ສປປ ລາວ, ການປົກຄຸມຂອງການກວດທ້ອງກ່ອນເກີດ (ຢ່າງໜ້ອຍລົງຢ້ຽມຢາມໜຶ່ງຄັ້ງ) ແມ່ນອັດຕາສ່ວນ ຮ້ອຍຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 15 ຫາ 49 ປີທີ່ມີການມີຊີວິດຢູ່ໃນໄລຍະເວລາໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຮັບການດູແລຝາກທ້ອງສະໜອງ ໂດຍແພດຜູ້ທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມແລ້ວ (ທ່ານໝໍ, ພະຍາບານ ຫລື ຜູ້ຊ່ວຍເກີດ), ຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຄັ້ງໃນໄລຍະ ການຖືພາ. ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ແພດຜູ້ທີ່ຜ່ານ "ການຝຶກອົບຮົມແລ້ວ" ແທນທີ່ ຄຳວ່າແພດຜູ້ "ຊໍານິຊໍານານ".
- 78 ອົງການ WHO ປັດຈຸບັນ ແນະນຳການລົງຢ້ຽມຢາມເຖິງ 8 ຄັ້ງ, ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກການລົງຢ້ຽມຢາມກວດທ້ອງກ່ອນ ເກີດ 4 ຄັ້ງໃນເມື່ອກ່ອນ.
ເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.who.int/reproductivehealth/news/antenatalcare/en/>
- 79 ໃນບັນດາແມ່ຍິງເຫຼົ່ານັ້ນ ຜູ້ທີ່ໄດ້ເກີດລູກໃນໄລຍະສອງປີຢ່າງກ່ອນໜ້າການສໍາຫຼວດ, 47% ໄດ້ລາຍງານວ່າເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຖືກກວດຄວາມດັນເລືອດ, 23% ໄດ້ລາຍງານວ່າຕົວຢ່າງນໍ້າຢຽວຖືກເກັບກຳ ແລະ 23% ໄດ້ລາຍງານວ່າມີ ການເກັບກຳຕົວຢ່າງເລືອດໃນຊ່ວງການລົງຢ້ຽມຢາມ ANC. ມີພຽງແຕ່ 18% ຂອງແມ່ຍິງ ທີ່ລາຍງານວ່າເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຮັບການບໍລິການ ANC ທັງສາມປະເພດ. ປະມານເກືອບເຄິ່ງໜຶ່ງ (48%) ບໍ່ໄດ້ກິນຢາເມັດທາດເຫຼັກໃນ ລະຫວ່າງການຖືພາຂອງເຂົາເຈົ້າ, ໜຶ່ງໃນສີ່ໄດ້ໃຊ້ຢາເມັດທາດເຫຼັກໜ້ອຍກວ່າ 90 ເມັດ ແລະ ໜຶ່ງໃນສີ່ ໄດ້ກິນຄົບ ຕາມທີ່ຄຳແນະນຳຂອງຈຳນວນ 90 ເມັດຢາທາດເຫຼັກ ຫຼືຫຼາຍກວ່ານັ້ນ. (LSIS, 2011/12)
- 80 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ປີ 2013
- 81 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ປີ 2012
- 82 ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດຕ້ານພະຍາດເອດ (NCCA), 2016.
- 83 ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດຕ້ານພະຍາດເອດ (NCCA), 2015
- 84 ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດຕ້ານພະຍາດເອດ (NCCA), 2016
- 85 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ປີ 2000 (MICS).. ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ປີ 2012 (LSIS).
- 86 ສະຖິຕິທີ່ປັບປຸງ ຈາກການຕິດຕາມ ເອັດໃນທົ່ວໂລກ, ອົງການ UNAIDS
- 87 ອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO), 2015^e
- 88 ຂໍ້ມູນໄຂ້ມາລາເຣຍທັງໝົດແມ່ນມາຈາກສູນພະຍາດໄຂ້ຍຸງ, ແມ່ກາຟາກ ແລະ ແມງໄມ້ (CMPE) ຂອງກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ
- 89 ການປຽບທຽບຂໍ້ມູນຂອງການສໍາຫຼວດກ່ຽວກັບ Bed Net ກັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຈາກການສໍາຫຼວດ LSIS ຫຼື MICS ແມ່ນບໍ່ຖືກຕ້ອງເພາະວ່າ ການສໍາຫຼວດການໃຊ້ມຸ້ງກາງນອນທົ່ວປະເທດ (National Bed Net Survey) ນໍາ ໃຊ້ການອອກແບບຕົວແບບທີ່ແບ່ງເປັນຊັ້ນອີງຕາມລະດັບຄວາມສ່ຽງຂອງພະຍາດໄຂ້ຍຸງ ແລະ ພາລະທີ່ໜັກໃນ ການເປັນພະຍາດ. ສິ່ງນີ້ແມ່ນເພື່ອຫຼີກລ່ຽງ ຂໍ້ບົກຜ່ອງຂອງການສໍາຫຼວດລະ ດັບຊາດເກືອບທັງໝົດກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໄຂ້ມາລາເຣຍ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ຂອບການສຸ່ມຕົວຢ່າງ ສໍາລັບການສໍາຫຼວດທົ່ວປະເທດສ່ວນໃຫຍ່ ບໍ່ ໄດ້ພິຈາລະນາພາລະທີ່ໜັກຂອງໄຂ້ມາລາເຣຍ
- 90 ການສໍາຫຼວດ ກວມເອົາ 5 ແຂວງທົ່ວປະເທດ: ຫຼວງນໍ້າທາ, ສະຫວັນນະເຂດ, ສາລະວັນ, ເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື ແລະ 11 ເມືອງທັງໝົດ. (ສູນ CMPE, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, 2012).
- 91 ການສໍາຫຼວດ ດຳເນີນການໂດຍ ສູນ CMPE, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ຫຼັງຈາກການບັນໂຄສະນາລະດັບຊາດ ເພື່ອສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ມຸ້ງເຄືອບສານອອກລິດຄົງທົນຍາວນານ (Long Lasting Insecticidal Net - LLIN)
- 92 ແຫຼ່ງ: ສູນ CPME
- 93 ໂຄງການຕ້ານວັນນະໂລກແຫ່ງຊາດ, 2011. ການສໍາຫຼວດການແຜ່ກະຈາຍພະຍາດວັນນະໂລກທົ່ວປະເທດ 2010-2011

- 94 ອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO), 2012
- 95 ການຄາດຄະເນປະກອບດ້ວຍການເສຍຊີວິດຈາກພະຍາດວັນນະໂລກ (TB) ຂອງຜູ້ປ່ວຍທີ່ມີເຊື້ອ HIV: 53/100.000 ສໍາລັບທີ່ບໍ່ແມ່ນຜູ້ມີເຊື້ອ HIV, ແລະ 8.9 / 100.000 ສໍາລັບຜູ້ປ່ວຍທີ່ມີເຊື້ອ HIV.
- 96 ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE), 2012^ກ
- 97 ອົງການສາກົນເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ (IUCN), 2011.
- 98 ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE), 2012^ຂ.
- 99 ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ ໃນປັດຈຸບັນ ທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນຂອງເຮືອນຍອດຫຼາຍກວ່າ 20%, ອີງຕາມຄຳນິຍາມຂອງປະເທດ ແມ່ນ 9,5 ລ້ານເຮັກຕາ, ປະມານ 40% ຂອງພື້ນທີ່ດິນທັງໝົດ ທຽບໃສ່ກັບ 47% ໃນປີ 1992. ... " (ທັດສະນີຍະພາບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, MoNRE, 2012)
- 100 ການຄາດຄະເນ ໂດຍລັດຖະບານ ສໍາລັບການລາຍງານ MDG ປີ 2013
- 101 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (MPI), 2015.
- 102 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ປີ 2000. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ປີ 2013
- 103 ກອງເລຂາທິການໂອໂຊນຂອງອົງການ UNEP
- 104 ຂໍ້ຕົກລົງ XIX / 6, ລາຍຊື່ຂອງປະເທດພາຄີ ຈັດປະເພດຕາມທີ່ດຳເນີນການພາຍໃຕ້ມາດຕາ 5 ວັກ 1 ຂອງ ສົນທິສັນຍາມົງເຣອານ (ພິຈາລະນາວ່າເປັນປະເທດກຳລັງພັດທະນາ) (ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອ ສິ່ງແວດລ້ອມ (UNEP), 2007)
- 105 ຖານຂໍ້ມູນອອນລາຍ ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານລະດັບໂລກກ່ຽວກັບນໍ້າ ຂອງ FAO (Aquatat)
- 106 ນັ້ນແມ່ນ, ຈຳນວນຂອງຊະນິດພັນ ທີ່ຮູ້ກັນວ່າຖືກຄຸກຄາມຢູ່ພາຍໃນຊະນິດເຫຼົ່ານັ້ນ ທີ່ໄດ້ຖືກປະເມີນມາເຖິງ ປັດຈຸບັນ, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນຈຳນວນລວມທັງໝົດ ຂອງຊະນິດທີ່ຖືກຄຸກຄາມ ສໍາລັບແຕ່ລະກຸ່ມ. ການຄຸກຄາມ ອ້າງອີງ ເຖິງຊະນິດພັນທີ່ຖືກຈັດປະເພດຢູ່ໃນບັນຊີແດງຂອງ IUCN ຂອງສິ່ງມີຊີວິດທີ່ເກືອບຢູ່ໃນຂ່າຍໃກ້ສູນພັນ, ສິ່ງ ມີຊີວິດທີ່ໃກ້ສູນພັນ, ຫຼືສິ່ງມີຊີວິດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຂັ້ນວິກິດຕໍ່ ການສູນພັນ. ມີເບິ່ງໄດ້ຢູ່ : <http://www.iucnredlist.org/initiatives/mammals/analysis/red-list-status>
- 107 ບັນຊີແດງຂອງ IUCN. ມີເບິ່ງໄດ້ຢູ່ : http://cmsdocs.s3.amazonaws.com/summarystats/2016-2_Summary_Stats_Page_Documents/2016_2_RL_Stats_Table_5_CORRECTED.pdf and <https://www.iucn.org/theme/species/publications/iucnred-list-publications> (2008 data)
- 108 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2012 (LSIS 2011/12) ແລະ ແຜນງານຕິດຕາມຮ່ວມຂອງ UNICEF/WHO (JMP), ມິຖຸນາ 2015. ສັງເກດວ່າ LECS 5 (2012/13) ບໍ່ປຽບທຽບກັນໄດ້ຢ່າງເຄັ່ງຄັດ (Pimhidzai ແລະ ອື່ນໆ., 2014)
- 109 ແຜນງານຕິດຕາມຮ່ວມ ຂອງ UNICEF/WHO (JMP)
- 110 ຄຳນິຍາມ ອີງຕາມ MDG ກ່ຽວກັບສຸຂະພິບານທີ່ປອດໄພ ທີ່ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາ ສ້ວມຖ່າຍທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນ.
- 111 ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ນຳໃຊ້ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກສຸຂະອະນາໄມທີ່ປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ລວມ, ຕົວ ເມືອງ, ຊົນນະບົດ, ແມ່ນອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ເຂົ້າເຖິງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທີ່ແຍກອາຈົມຂອງ ມະນຸດອອກຈາກການສຳພັດຂອງມະນຸດຢ່າງຖືກຫຼັກອະນາໄມ. ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທີ່ດີຂຶ້ນ ປະກອບ ດ້ວຍວິດຖ່າຍແບບຊັກໂຄກ ຫຼືຖອກນໍ້າ ຫຼືສ້ວມຖ່າຍ ທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ກັບທໍ່ລະບາຍນໍ້າ, ຖັງບໍາບັດນໍ້າເສຍ, ຫຼືຊຸມ, ສ້ວມຖ່າຍທີ່ລະບາຍອາກາດໄດ້ດີ, ສ້ວມຖ່າຍທີ່ມີຝາປິດ ຫຼື ແທ່ນປົກ ເຮັດດ້ວຍວັດສະດຸໃດໜຶ່ງ ທີ່ປົກປິດຊຸມ ທັງໝົດ, ນອກຈາກຮູຖ່າຍ ແລະ ວິດຖ່າຍ/ສ້ວມຖ່າຍແບບໝັກ. **ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບ ການປັບ ປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ປະກອບດ້ວຍ ຫ້ອງນໍ້າສາທາລະນະ ຫຼື ຫ້ອງນໍ້າທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນຂອງ**

ປະເພດທີ່ຍອມຮັບໄດ້ເຊັ່ນກັນ, ວິດຖ່າຍ/ສ້ວມແບບຊັກໂຄກຫຼືຖອກນ້ຳ ເຊິ່ງໄຫຼອອກໂດຍກົງລົງສູ່ທີ່
 ລະບາຍ ນ້ຳເປີດຫຼືຮ່ອງນ້ຳ, ວິດຖ່າຍແບບບໍ່ມີຝາປິດ, ຖັງສ້ວມ, ວິດຖ່າຍ ແບບຫ້ອຍ ຫຼືສ້ວມຖ່າຍ ທີ່ລະບາຍ
 ໂດຍກົງລົງສູ່ພື້ນທີ່ນ້ຳ ຫຼື ບ່ອນເປີດແປນ ແລະ ການຖ່າຍຊະຊາຍໃນພຸ່ມໄມ້, ທົ່ງ ຫຼືພື້ນທີ່ນ້ຳຫຼືນ້ຳ. ເບິ່ງໄດ້ຢູ່:
<http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Metadata.aspx?IndicatorId=31>

- 112 ໂຄງການຕິດຕາມຮ່ວນ (JMP) ຂອງ UNICEF/WHO
- 113 ໂຄງການຕິດຕາມຮ່ວນ (JMP) ຂອງ UNICEF/WHO
- 114 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2012
- 115 ໂຄງການຕິດຕາມຮ່ວນ (JMP) ຂອງ UNICEF/WHO
- 116 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2012
- 117 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2012
- 118 ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທາງດ້ານການຄ້າຂອງ ສປປ ລາວ. www.laotradeportal.gov.la
- 119 ທະນາຄານໂລກ, 2016². ບົດສັງລວມ ການສົມທຽບກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງມາດຕະການທີ່ບໍ່ແມ່ນພາສີຕໍ່ການ
 ຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ບົດລາຍງານເລກທີ: AUS9097 ກຸມພາ 2016. ວິຊິງຕັນ: ທະນາຄານໂລກ.
- 120 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, 2016. ແຜນ NSEDP

- 121 ອົງການການເງິນສາກົນ, 2015
- 122 ອົງການການເງິນສາກົນ, 2015
- 123 ສຖຸຕ: ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, 2015
- 124 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2012
- 125 ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດ (ຄຊກລ), 2010 ແລະ ການປັບປຸງ ໄດ້ຈາກ ຄຊກລ ສຳລັບບົດລາຍງານ
 MDG 2013
- 126 ຕົວເລກໄດ້ຈາກ ຄຊກລ ສະໜອງໃຫ້ ບົດລາຍງານທົບທວນ MDG (ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ປີ 2015)
- 127 ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ ສປປ ລາວ (ຄຊກລ),
 2016
- 128 ແຫຼ່ງ: ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດ (ຄຊກລ), 25 ກໍລະກົດ 2014
- 129 ທະນາຄານໂລກ, 2016.
- 130 ແຜນປະຕິບັດງານ ຮຽກຮ້ອງການແກ້ໄຂສະເພາະດ້ານໂພຊະນາການ, ມາພ້ອມກັບການແກ້ໄຂທີ່ເອົາໃຈໃສ່ໂພຊະ
 ນາການ ໃນຂະແໜງສຸຂະພາບ, ນ້ຳ, ສຸຂະອະນາໄມ, ການກະສິກຳ, ການສຶກສາ ແລະ ການປົກປ້ອງສັງຄົມ ໃນ
 ແນວທາງແບບຕະລຸມບອນທີ່ປະສານສົມທົບກັນ ໂດຍເລັ່ງໃສ່ເມືອງຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ. ການແກ້ໄຂ
 ສະເພາະດ້ານໂພຊະນາການ ປະກອບດ້ວຍ ການປ້ອນອາຫານ ແກ້ເດັກແດງ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ເໝາະສົມ ແລະ
 ການໃຫ້ຄຳປຶກນຳ, ການເສີມຈຸລະສານອາຫານໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການຂາດໂພຊະ
 ນາການແບບຮຸນແຮງ.

- 131 ການປົກຄຸມ ການກວດທ້ອງກ່ອນເກີດ ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 46 ຫາ 75% ໃນໂຄງການໜຶ່ງ ຢູ່ ສປປ ລາວ ບ່ອນທີ່ມີ
 ການແຈກເງິນຊ່ວຍເຫຼືອ ສະໜອງໃຫ້ແມ່ຍິງຖືພາ ໃນການແລກປ່ຽນກັບ ການໄປກວດທ້ອງກ່ອນເກີດ (ຝາກ
 ທ້ອງ), ການຄອດລູກ ແລະ ການດູແລຫຼັງຈາກເກີດລູກ ຢູ່ສະຖານພະຍາບານ. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ທະນາຄານໂລກ,
 ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.
- 132 ວິທີການ FAO ໃນຄວາມເປັນຈິງ ລວມເອົາ ຂໍ້ມູນການຕອບສຳພາດໂດຍບຸກຄົນ (microdata) ທີ່ພ້ອມໃຊ້
 ວຽກກ່ຽວກັບການບໍລິໂພກອາຫານ ທີ່ມາຈາກການສຳຫຼວດຕົວແທນເຂົ້າກັບ ຂໍ້ມູນຂະໜາດໃຫຍ່

- (macrodata) ຈາກຕາຕະລາງການດຸ່ນດ່ຽງອາຫານ. ຕາຕະລາງການດຸ່ນດ່ຽງອາຫານ ສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບປະລິມານຂອງອາຫານທີ່ມີພ້ອມ ສໍາລັບການບໍລິໂພກ ຫຼັງຈາກພິຈາລະນາເຖິງ ທາງເລືອກການນໍາ ໃຊ້ອື່ນໆທັງໝົດ ຂອງລາຍການອາຫານ; ດັ່ງນັ້ນ, ພວກມັນ ສະໜອງມາດຕະການໂດຍປະມານຂອງການບໍລິໂພກ ຕໍ່ຫົວຄົນ (FAO, 2015).
- 133 ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2006.
- 134 Vanphanom ແລະ ຄົນອື່ນໆ, 2014.
- 135 ອົງການສະຫະປະຊາຊາດກອງທຶນເພື່ອປະຊາກອນ, 2014
- 136 ຄາດໝາຍໃໝ່ ໃນການຍົກລະດັບການປິ່ນປົວ HIV ຫຼັງປີ 2015 ແມ່ນ (i) ພາຍໃນປີ 2020, 90% ຂອງຜູ້ທີ່ ຕິດເຊື້ອ HIV ທັງໝົດ ຈະຮູ້ຈັກສະຖານະພາບ HIV ຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ, (ii) ພາຍໃນປີ 2020, 90% ຂອງຜູ້ທີ່ ຖືກບົ່ງມະຕິວ່າຕິດ ເຊື້ອ HIV ຈະໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານຮີໂຕຼໄວຣັດ ແລະ (iii) ພາຍໃນປີ 2020, 90% ຂອງຄົນທີ່ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານຮີໂຕຼໄວຣັດ ຈະມີການຄວບຄຸມຈໍານວນເຊື້ອໄວຣັດ HIV ໃນ ຮ່າງກາຍໃຫ້ມີຈໍານວນນ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ດົນນານທີ່ສຸດ.
- 137 ສູນວັນນະໂລກແຫ່ງຊາດ (NTC), 2013.
- 138 ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2014^ຂ
- 139 ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2015^ກ
- 140 ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2014^ຂ
- 141 ການຄິດໄລ່ ທີ່ອີງຕາມຂໍ້ມູນປະຊາກອນ ທີ່ສະໜອງໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB) ໃນປີ 2015 ແລະ ຂໍ້ ມູນການເສຍຊີວິດຈາກອຸບັດຕິເຫດທ້ອງຖະໜົນ ຈາກກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ການຂົນສົ່ງ ທີ່ອ້າວເຖິງ ໂດຍ ການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືການຂົນສົ່ງລະຫວ່າງອາຊຽນ-ຍີ່ປຸ່ນ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:
<https://www.ajtpweb.org/ajtp/statistics/index.html>
- 142 ສໍານັກງານເລຂາທິການຂອງອົງການ SEAMEO ແລະ ສໍານັກງານປະຈໍາພາກພື້ນອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ (EAPRO) ຂອງອົງການ UNICEF. ຕົວວັດແທກການຮຽນຮູ້ຂັ້ນປະຖົມສຶກສາຢູ່ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ແລະ ປາຊີຟິກ (SEA-PLM). ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.seaplmm.org/seaplmm/>
- 143 ອົງການບໍ່ຫວັງຜົນກໍາໄລ RTI International, 2009. ເຄື່ອງມືການປະເມີນການອ່ານໃນທ້ອງປະຖົມຕອນ ຕົ້ນ. ນະຄອນຫຼວງວໍຊິງຕັນ ດີຊີ: ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:
http://s3.amazonaws.com/ineeassets/resources/EGRA_Toolkit_Mar09.pdf
- 144 ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ (RIES), 2015.
- 145 ເດັກນ້ອຍ ຊົນເຜົ່າຈີນ - ທິເບດ ມີອັດຕາການຮຽນຄົບຊັ້ນປະຖົມສຶກສາທີ່ສູງທີ່ສຸດ (87% ໃນປີ 2012), ສູງ ກວ່າທີ່ເດັກນ້ອຍ ຊົນເຜົ່າ ລາວ-ໄຕ (67% ໃນປີ 2012), ໃນຂະນະທີ່ຊົນເຜົ່າ ມອນ - ຂະແມ ມີອັດຕາການ ຮຽນຄົບຊັ້ນຕໍ່າສຸດ (59% ໃນປີ 2012)
- 146 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2014
- 147 ໂຮງຮຽນທີ່ບໍ່ມີຊັ້ນຮຽນຄົບຖ້ວນ ບໍ່ມີອຸປະກອນອໍານວຍຄວາມສະດວກທີ່ພຽງພໍ ສໍາລັບເດັກນ້ອຍ ທີ່ຈະຮຽນ ຈົບລະດັບປະຖົມສຶກສາເຖິງທ້ອງ ປ 5.
- 148 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2014
- 149 ແຜນການພັດທະນາຂະແໜງການສຶກສາ 2013 ການປະເມີນຜົນໃນໄລຍະກາງສະໄໝ
- 150 ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຄ້າ ຂອງອິດສະຕາລີ, 2014
- 151 Benveniste ແລະ ຄົນອື່ນໆ, 2007.

- 152 ການທົບທວນລະດັບປະເທດ ຂອງການມີພ້ອມໃຊ້ ປຶ້ມດຳລາຮຽນ ຢູ່ໂຮງຮຽນປະຖົມສຶກສາ, 2011
- 153 37% ຂອງແມ່ຍິງເກນອາຍຸ 20-49 ທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນອາຍຸເຖິງ 18 ປີ, ໃນຂະນະທີ່ 9,3% ຂອງແມ່ຍິງເກນອາຍຸ 15-49 ທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນອາຍຸເຖິງ 15 ປີ (ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2012)
- 154 ກົມເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (UN-DESA), ປີ 2014
- 155 ການຊົມໃຊ້ນໍ້າ ຄາດຄະເນປະມານ 82% ໂດຍຂະແໜງການກະສິກໍາ, ຕິດຕາມມາ ໂດຍຂະແໜງການອຸດສາຫະກໍາ 10%, ແລະຂະແໜງການຄົວເຮືອນ 8%. ການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມນໍ້າຢູ່ທະວີບອາຊີ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.wepa-db.net/database.html>
- 156 ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2017
- 157 ກຸ່ມຜູ້ຊ່ຽວຊານລະຫວ່າງອົງການ IAEA-SDGs ກ່ຽວກັບການລວບລວມຕົວຊີ້ບອກ SDG ຂອງຂໍ້ມູນຂະໜາດໃຫຍ່ ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກລະດັບໂລກ ທີ່ສະເໜີສໍາລັບການທົບທວນຂອງ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ປັບປຸງໃໝ່ເມື່ອວັນທີ 30 ມີນາ 2016. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <https://unstats.un.org/sdgs/files/metadatabcompilation/Metadata-Goal-7.pdf>
- 158 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2013. ພະລັງງານ
- 159 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2013.
- 160 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2013.
- 161 ການນໍາໃຊ້ຜູ້ປະກອບອາຊີບອິດສະຫຼະ ແລະ ຜູ້ເຮັດວຽກປະກອບສ່ວນໃນຄອບຄົວ ເປັນດັ່ງຕົວແທນ ສໍາລັບວຽກເຮັດງານ ທໍາໃນຂະແໜງການນອກລະບົບ ບໍ່ເປັນທີ່ພໍໃຈຢ່າງເຕັມສ່ວນ, ຍ້ອນວ່າຕົວແທນ ອາດຈະຍົກເວັ້ນຜູ້ອອກແຮງງານຂອງວິສາຫະກິດຂະແໜງການນອກລະບົບ ແລະ ຄໍານິຍາມອື່ນໆ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານຂະແໜງການນອກລະບົບ ທີ່ຮັບຮອງເອົາໂດຍກອງປະຊຸມສາກົນຂອງນັກສະຖິຕິແຮງງານຄັ້ງທີ 17.
- 162 ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ອື່ນໆ, 2014
- 163 ອັດຕາຄວາມຖີ່ ຖືກກໍານົດໂດຍອົງການ ILO ຕາມຈໍານວນຂອງກໍລະນີຂອງການໄດ້ຮັບບາດເຈັບເຖິງຊີວິດ/ບໍ່ຮ້າຍແຮງໃນເວລາອອກແຮງງານ ທີ່ລາຍງານໃນຕະຫຼອດປີປະຕິທິນ, ຫານໃຫ້ຈໍານວນທັງໝົດຂອງຊົ່ວໂມງເຮັດວຽກງານໂດຍຜູ້ອອກແຮງງານ ໃນກຸ່ມອ້າງອີງ ໃນຊ່ວງປີ, ຄຸນໃຫ້ 1,000,000
- 164 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2017
- 165 ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2017
- 166 Ahn, Pong-Sul, 2015.
- 167 ອົງການແຮງງານສາກົນ 2016
- 168 Dhir, 2015.
- 169 Theil, S., 2015.
- 170 ຕົວຊີ້ບອກ 9 ຄ 1 ວັດແທກອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງພົນລະເມືອງທີ່ອາໄສຢູ່ພາຍໃນລັດສະໝີຂອງສັນຍານໂທລະສັບມືຖື, ໂດຍບໍ່ວ່າຈະແມ່ນຫຼືບໍ່ແມ່ນສະມາຊິກ ຫຼືຜູ້ໃຊ້ໂທລະສັບມືຖື ກໍ່ຕາມ. ໃນເມື່ອຫາກ ມີຜູ້ປະກອບການຈໍານວນຫຼາຍທີ່ສະໜອງການບໍລິການ, ຈໍານວນປະຊາກອນສູງສຸດທີ່ຖືກປົກຄຸມຄວນໄດ້ລາຍງານ. ການປົກຄຸມຄວນຈະອ້າງອີງເຖິງ ເຕັກໂນໂລຊີການສົ່ງຂໍ້ມູນຄວາມໄວສູງ ຜ່ານທາງເຄືອຂ່າຍອິນເຕີເນັດ (3G ແລະ ອື່ນ ໆ) ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີໂທລະສັບເຄື່ອນທີ່ - ເຄືອຂ່າຍແຖບຄວາມຖີ່ແຄບ (2G) ໃນຂໍ້ມູນຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງ UN ກ່ຽວກັບ SDG 9: ປັບປຸງໃໝ່ໃນວັນທີ 3 ມີນາ 2016.ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <https://unstats.un.org/sdgs/files/metadatabcompilation/Metadata-Goal-9.pdf>
- 171 ໃນປັດຈຸບັນ, ການຄາດຄະເນການປ່ອຍອາຍພິດ CO2 ໂດຍປະເທດແມ່ນມີຢູ່ທີ່ ສູນວິເຄາະຂໍ້ມູນຂ່າວສານກາກບອນໄດອອກໄຊ, Oak Ridge National Laboratory, ລັດ Tennessee, USA, ສູນຂໍ້ມູນການປ່ຽນ

ແປງດິນຟ້າອາກາດຂັ້ນຕົ້ນ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງກະຊວງພະລັງງານ ສະຫະລັດອາເມລິກາ. ຂໍ້ມູນ ຈາກແຫຼ່ງນີ້ ຖືກນຳໃຊ້ ໂດຍທະນາຄານໂລກ ເພື່ອລາຍງານກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກນີ້. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PP.D?locations=LA>

- 172 ຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ຈາກ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2016
- 173 OECD, 2013.
- 174 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2017
- 175 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2017
- 176 OECD, 2013.
- 177 GIZ, 2014
- 178 ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2017
- 179 ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2017
- 180 ການສ້າງຕັ້ງພື້ນຖານ ສຳລັບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ຮ່ວມກັບ ILO: ພ້ອມພຽງກັນ, ເພື່ອປ່ຽນແປງຊີວິດຂອງ ປະຊາຊົນຫຼາຍລ້ານ ຢູ່ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.socialprotection.org/gimi/gess/ShowProject.action?id=3000>.
- 181 ມະນີທອນ ແກ້ວລັງສີ, 2017
- 182 EM-DAT: ຖານຂໍ້ມູນໄພພິບັດສາກົນ
- 183 ເວທີການຟື້ນຕົວລະດັບສາກົນ. ວິທີການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຫຼັງໄພພິບັດ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.recoveryplatform.org/pdna/>
- 184 ການເປີດຮັບທີ່ຄຳນວນຕາມຈຳນວນປະຊາກອນ ຕໍ່ມົນລະພິດລ້ອມຮອບ ຖືກກຳນົດຕາມລະດັບສະເລ່ຍຂອງ ການເປີດຮັບຂອງປະຊາກອນຂອງປະເທດຕໍ່ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງຝຸ່ນລະອອງ. ການເປີດຮັບແມ່ນຖືກຄິດໄລ່ ໂດຍ ຄຳນວນນ້ຳໜັກຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນສະເລ່ຍປະຈຳປີຂອງ PM2.5 ຕາມຈຳນວນປະຊາກອນ ທັງໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ.
- 185 Hayes, 2015
- 186 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2017
- 187 UNEP ກຳລັງສະໜັບສະໜູນ MoNRE ໃນການວັດແທກຕົວຊີ້ບອກທີ່ສຳພັນກັບການປ່ອຍກາກບອນ ແລະ ການບໍລິໂພກວັດສະດຸພາຍໃນປະເທດ (ໂຕນ, ໂຕນຕໍ່ຫົວຄົນ ແລະ ໂຕນຕໍ່ໜ່ວຍ GDP). ການບໍລິໂພກວັດສະ ດຸພາຍໃນປະເທດ ລາຍງານ ປະລິມານຂອງວັດສະດຸທີ່ຊົມໃຊ້ໃນເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ. ການບໍລິໂພກວັດສະດຸ ພາຍໃນປະເທດ ສະທ້ອນເຖິງປະລິມານຂອງວັດສະດຸຫຼັກທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອຮັບໃຊ້ຄວາມຕ້ອງການສຸດທ້າຍຂອງ ປະເທດ. ປະສິດທິພາບຊັບພະຍາກອນ ແມ່ນໄດ້ຈາກ ໂດຍການແບ່ງປັນສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນໂດຍໜ່ວຍງານຂອງ GDP.
- 188 T. Phonsavath, 2017. (ທ. ພອນສະຫວັດ, 2017)
- 189 ສປປ ລາວ, 2015. ຄາດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ
- 190 ຄະນະກຳມະການສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ, 2009
- 191 ອົງການເພື່ອການພັດທະນາລະຫວ່າງປະເທດ ຂອງສະຫະລັດອາເມລິກາ (USAID), 2014
- 192 ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2011
- 193 ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2011
- 194 ສະຫະພັນກາແດງ ແລະ ສ້ຽວວົງເດືອນແດງລະຫວ່າງປະເທດ, 2015
- 195 ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ (FAO): ຈາລິຍະທຳໃນການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.fao.org/fishery/code/en>

- 196 ພອນວະໄຊ ສິງຄໍາ, 2013
- 197 ອົງການ FAO, 2006. ຂໍ້ມູນການປະມົງລະດັບປະເທດ
- 198 ຄະນະກຳທະການແມ່ນ້ຳຂອງ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.mrcmekong.org/topics/fisheries/>
- 199 ອົງການ FAO, 2006. ຂໍ້ມູນການປະມົງລະດັບປະເທດ
- 200 ການຕິດເຊື້ອພະຍາດໃບໄມ້ໃນຕັບ ແມ່ນພົວພັນກັບພະຍາດຕັບຫຼາຍຊະນິດ, ໃນຈຳນວນນັ້ນ ລວມທັງພະຍາດ cholangitis (ທໍ່ນ້ຳບີອັກເສບ), ພະຍາດ cholecystitis (ຖົງນ້ຳບີອັກເສບ), ນິ້ວຖົງນ້ຳບີ, hepatomegaly (ພາວະຕັບໃຫຍ່) ແລະ ພະຍາດ cholangiocarcinoma ຫລື ມະເຮັງທໍ່ນ້ຳບີ.
- 201 Sripa B, 2008. ການປະຕິບັດງານຮ່ວມກັນ ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນ ເພື່ອແກ້ໄຂການຕິດເຊື້ອພະຍາດໃບໄມ້ໃນຕັບ ຢູ່ທະວີບອາຊີ. PLoS Negl Trop Dis 2 (5): e232 doi: 101371 / journal.pntd00232
- 202 ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ (FAO): 2012²
- 203 ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, 2011.
- 204 ແຜນທີ່ປ່າໄມ້ຂອງ FIPD ປີ 2015 (ສະໜັບສະໜູນຜ່ານທາງ JICA F-REDD), ທີ່ນຳສະເໜີໃນກອງ ປະຊຸມ REL/RG ຄັ້ງທີ 5 ພາຍໃຕ້ໜ່ວຍງານສະເພາະກິດ REDD + ແຫ່ງຊາດ ໃນເດືອນສິງຫາ 2017
- 205 ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE), 2012a
- 206 ແຜນທີ່ການປົກຄຸມປ່າໄມ້ ໂດຍ FIPD
- 207 ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2001
- 208 ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ແມ່-ເດັກ ແລະອື່ນໆ., ປີ 2016
- 209 ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2016ກ. ການສຳຫຼວດວິສາຫະກິດ: ຂໍ້ມູນປະເທດ ສປປ ລາວ 2016. www.enterprisesurveys.org
- 210 ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, 2015ກ ແລະ 2015ຂ.
- 211 ດັດຊະນີຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງການສໍ້ລາດບັງຫຼວງແມ່ນດັດຊະນີສ່ວນໜຶ່ງຂອງຄວາມຄິດເຫັນຂອງຜູ້ທີ່ເປັນຜູ້ ຊ່ຽວຊານດ້ານສາກົນ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມາຈາກຄວາມເປັນມາຂອງບໍລິສັດ ແລະ /ຫຼື ມີລະດັບການສຶກສາສູງກວ່າ. ທຽບກັບຜົນໄດ້ຮັບໃນປີ 2015 (139 ໃນ 167 ບັນດາປະເທດ, (145 ຂອງ 175 ປະເທດ, ຄະແນນ 25).
- 212 ມູນນິທິສາກົນ ECPAT. ປີ 2014
- 213 ສຸພານິມິດອິດສະຕາລີ. 2013
- 214 ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ປີ 2014.
- 215 ຂໍ້ມູນຂະໜາດໃຫຍ່ສຳລັບຕົວຊີ້ບອກ 17.8.1. ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
- 216 ບົດລາຍງານຕໍ່ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດລູກຫວ່ານ (CCM) ຂອງສປປ ລາວ, ມັງກອນ ເຖິງ ທັນວາ 2013. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.clusterconvention.org/files/2011/01/Lao-PDR.pdf>
- 217 ແຈ້ງການເລກທີ 093/NRA ລົງວັນທີ 19/11/2012 ກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກສຳລັບໂຄງການ ພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ1 ຢູ່ສປປ ລາວ. ສິ່ງນີ້ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນໃນທ້າຍປີ 2016 ເມື່ອ ທ່ານ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໄດ້ອອກຄຳສັ່ງເລກທີ 43/ນຍ, ລະບຸວ່າໂຄງການພັດທະນາໃນແຂວງ ແລະ ເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບຈາກ UXO ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສຳຫຼວດກວດຫາ ແລະ ເກັບກູ້ກ່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ, ແລະ ໂຄງການພັດທະນາເຫຼົ່ານັ້ນ ຍັງຈະຕ້ອງຈັດສັນທຶນສຳລັບການສຳຫຼວດກວດຫາ ແລະ ເກັບກູ້.
- 218 ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ ສປປ ລາວ (ຄຊກລ), 2016
- 219 ຈຳນວນຄົນທີ່ວຽກເຮັດງານທຳ ແມ່ນໄດ້ຈາກການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງປີ 1995, 2005 ແລະ 2015 (ທຽບໃສ່ ກັບການສຳຫຼວດກຳລັງແຮງງານປີ 2010, ຂໍ້ມູນການສຳຫຼວດ ຖືກຄິດຄືນໃໝ່ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມູນຄ່າສຳລັບ

ປະຊາກອນອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ). ຂໍ້ມູນການຈ້າງງານຈາກການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງສາມຄັ້ງ ແລະ ການສໍາຫຼວດກໍາລັງແຮງງານປີ 2010 ໄດ້ຜະລິດ 4 ຈຸດຂໍ້ມູນ (1995, 2005, 2010 ແລະ 2015) ສໍາລັບຈໍານວນຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທໍາໃນໄລຍະ 20 ປີ. ສູດມາດຕະຖານສໍາລັບ ອັດຕາການເຕີບໂຕສະເລ່ຍຕໍ່ປີ (ຫຼື ອັດຕາຜົນຕອບແທນແບບທົບຕົ້ນ) ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ກັບສີ່ຈຸດຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້, ໃຫ້ຜົນຜະລິດອັດຕາການເຕີບໂຕປະຈໍາປີໂດຍສະເລ່ຍ ໃນຜະລິດຕະພາບແຮງງານໃນຊ່ວງປີ 1995-2005, 2005-2010 ແລະ 2010-2015:

$$LP19952005_{growth} = \left(\frac{GDP_{2005}/Employed_{2005}}{GDP_{1995}/Employed_{1995}} \right)^{\frac{1}{2005-1995}} - 1$$

$$LP20052010_{growth} = \left(\frac{GDP_{2010}/Employed_{2010}}{GDP_{2005}/Employed_{2005}} \right)^{\frac{1}{2010-2005}} - 1$$

$$LP20102015_{growth} = \left(\frac{GDP_{2015}/Employed_{2015}}{GDP_{2010}/Employed_{2010}} \right)^{\frac{1}{2015-2010}} - 1$$

220 ການຄາດຄະເນສໍາລັບປີ 2014-2016 (ອົງການ FAO ແລະ ອື່ນໆ, 2015)

221 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ປີ 2014

222 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ປີ 2014

223 ອົງການ FAO, 2012⁷.

224 ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE), 2012

225 ຂໍ້ມູນສະໜອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາຂອງ OECD: ລາຍຮັບ ODA ແລະ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຄັດເລືອກສໍາລັບປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ ແລະ ດິນແດນ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainabledevelopment/development-finance-data/>

226 ທະນາຄານໂລກ: ສະຖິຕິໜີ້ສິນສາກົນ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://data.worldbank.org/indicator/DT.TDS.DECT.EX.ZS>

227 ໃນແຕ່ລະປະເທດ, ປະເທດເອງເປັນຜູ້ກໍານົດ ວ່າໃຜເປັນຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ທີ່ບໍ່ທຸກຍາກ ໂດຍນໍາໃຊ້ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດເພື່ອສ້າງເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ບໍ່ສາມາດນໍາໃຊ້ເປັນພື້ນຖານ ສໍາລັບການປຽບທຽບຄວາມທຸກຍາກໃນປະເທດທັງຫຼາຍ. ທະນາຄານໂລກໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກໃນລະດັບສາກົນຂອງທະນາຄານຢູ່ທີ່ 1,90 ໂດລາສະຫະລັດໃນ ຄວາມສະເໝີພາບກັນຂອງອໍານາດຊື້ (PPP) ປີ 2011 (ຮັບຮອງເອົານັບຈາກເດືອນຕຸລາ 2015) ຈາກເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດຂອງ 15 ປະເທດທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດໃນໂລກ. ສິ່ງນີ້ໝາຍ ຄວາມວ່າ ເສັ້ນໃໝ່ລະດັບໂລກ ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນ 1,90 ໂດລາສະຫະລັດໂດຍໃຊ້ລາຄາປີ 2011, ແລະ ນໍາໃຊ້ອັດຕາແລກປ່ຽນ PPP, ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການປະລິມານດຽວກັນ ຖືກກໍານົດລາຄາເທົ່າກັນໃນທົ່ວປະເທດ. ເນື່ອງຈາກຄວາມແຕກຕ່າງໃນຄ່າຄອງຊົບໃນທົ່ວໂລກ ມີການປ່ຽນແປງຢູ່ຕະຫຼອດ, ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກລະດັບໂລກ ຖືກປັບປຸງເປັນໄລຍະໆເພື່ອສະທ້ອນເຖິງການປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານີ້.

228 Pimhidzai, ແລະ ຄົນອື່ນໆ, 2014.

229 EM-DAT: ຖານຂໍ້ມູນໄພພິບັດສາກົນ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://www.emdat.be/database> 230 ອົງການແຮງງານສາກົນ, 2014^ຂ

231 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

232 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

233 ຕົວຕາມຮອຍການເຂົ້າແກ້ໄຂສໍາລັບການບໍລິການສິ່ງເສີມ ແລະ ປ້ອງກັນປະກອບດ້ວຍ: ການປົກຄຸມການວາງແຜນຄອບຄົວ (ບັນລຸຄວາມພໍໃຈໃນຄວາມຕ້ອງການ), ການກວດທ້ອງຖ່ວງກ່ອນເກີດ (ຢ່າງໜ້ອຍສີ່ຄັ້ງ), ການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດ, ການບໍ່ຊົມໃຊ້ຢາສູບ, ການປັບປຸງແຫຼ່ງນໍ້າສະອາດ, ສຸຂະອະນາໄມທີ່ພຽງພໍ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກການປົກຄຸມທີ່ກ່ຽວພັນລະດັບທ້ອງຖິ່ນອື່ນໆ. ຕົວຕາມຮອຍການເຂົ້າແກ້ໄຂ ສໍາລັບການບໍລິການປິ່ນປົວ ປະກອບດ້ວຍ: ການເກີດລູກທີ່ມີແພດຜູ້ຊໍານານຊ່ວຍເກີດ, ການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານໄວຣັດ, ການປິ່ນປົວວັນນະໂລກ (ການກວດຫາກໍລະນີ ແລະ ຜົນສໍາເລັດໃນການປິ່ນປົວ), ການປິ່ນປົວຄວາມດັນເລືອດສູງ, ການປິ່ນປົວພະຍາດເບົາຫວານ, ການປິ່ນປົວພະຍາດປອດບວມໃນເດັກ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກອື່ນໆ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບທ້ອງຖິ່ນ. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນຂະໜາດໃຫຍ່ສໍາລັບ SDG 3, 11 May 2016. Available from: ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://unstats.un.org/sdgs/files/metadatacompilation/Metadata-Goal-3.pdf>

234 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

235 ຄໍານິຍາມຂອງອົງການ UNESCO: ຈໍານວນລວມຜູ້ເຂົ້າໃໝ່ໃນຊັ້ນຮຽນສຸດທ້າຍຂອງການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນອາຍຸ, ຈໍານວນລວມຂອງຜູ້ເຂົ້າຮຽນໃໝ່ໃນທ້ອງສຸດທ້າຍຂອງການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ, ໂດຍບໍ່ຄໍານິງເຖິງວ່າອາຍຸເທົ່າໃດ, ຕາມທີ່ເປັນສັດສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ ຂອງອາຍຸເຂົ້າຮຽນທ້ອງສຸດທ້າຍຂັ້ນປະຖົມຕາມຫຼັກທິດສະດີ. ໃນສະພາບແວດລ້ອມຂອງລາວ, ໂດຍມີໂຄງສ້າງການສຶກສາໃນລະບົບ 5-4-3 ຕັ້ງແຕ່ປີ 2010, ສິ່ງນີ້ໝາຍເຖິງທ້ອງ 5 ແລະ ເດັກມີອາຍຸ 10 ປີ.

236 ຄໍານິຍາມຂອງ UNESCO: ຈໍານວນລວມຂອງຜູ້ເຂົ້າຮຽນໃໝ່ໃນທ້ອງສຸດທ້າຍຂອງການສຶກສາຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ, ໂດຍບໍ່ຄໍານິງເຖິງວ່າອາຍຸເທົ່າໃດ, ຕາມທີ່ເປັນສັດສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ ຂອງອາຍຸເຂົ້າຮຽນທ້ອງສຸດທ້າຍຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນຕາມຫຼັກທິດສະດີ (ທ້ອງ 9 ແລະ ເດັກມີອາຍຸ 14 ປີ).

237 ຄໍານິຍາມຂອງ UNESCO: ຈໍານວນລວມຂອງຜູ້ເຂົ້າຮຽນໃໝ່ ໃນທ້ອງສຸດທ້າຍຂອງການສຶກສາຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ, ໂດຍບໍ່ຄໍານິງເຖິງວ່າອາຍຸເທົ່າໃດ, ຕາມທີ່ເປັນສັດສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ ຂອງອາຍຸເຂົ້າຮຽນທ້ອງສຸດທ້າຍຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍຕາມຫຼັກທິດສະດີ (ທ້ອງ 12 ແລະ ເດັກມີອາຍຸ 17 ປີ).

238 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

239 ສະຫະພາບໂທລະຄົມມະນາຄົມສາກົນ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:

<http://www.itu.int/en/ITU/Statistics/Pages/stat/default.aspx>

240 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

241 JMP (WHO & UNICEF). ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:

[https://www.wssinfo.org/documents/?tx_displaycontroll er\[type\]=country_files](https://www.wssinfo.org/documents/?tx_displaycontroll er[type]=country_files)

242 ອົງຕາມຂໍ້ມູນປີ 2005 ຂອງອົງການ FAO: ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:

<http://www.fao.org/nr/water/aquastat/data/query/index.html?lang=en>

243 ຖານຂໍ້ມູນ OECD QWIDS. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://stats.oecd.org/qwids/>

244 ອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO), 2014^ຄ

245 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016.

- 246 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016.
- 247 ທະນາຄານໂລກ. ຄ່າເງິນໂດລາຄົງທີ່ປີ 2010
- 248 ວິທີການໃຊ້ໃນການຄິດໄລ່ ການເຕີບໂຕຂອງການຜະລິດຕະພາບແຮງງານ ໄດ້ອະທິບາຍຢູ່ໃນບົດລາຍງານຄວາມ ຄືບໜ້າຂອງ MDG ປີ 2013, ເຊິ່ງປະຕິບັດຕາມຄຳແນະນຳຂອງ ILO. ເພື່ອໃຫ້ໝັ້ນໃຈວ່າສາມາດປຽບທຽບ ກັບການສຳຫຼວດກຳລັງແຮງງານ ປີ 2010, ວຽກເຮັດງານທຳຈາກການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງປີ 2015 ຖືກຄິດໄລ່ ຄືນ ໃໝ່ສຳລັບກຸ່ມອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປ.
- 249 ເພື່ອໃຫ້ໝັ້ນໃຈວ່າສາມາດປຽບທຽບກັບການສຳຫຼວດກຳລັງແຮງງານ, ອັດຕາການວ່າງງານ ຖືກຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ສຳ ລັບກຸ່ມອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປ, ແລະ ຕາມຄຳໝາຍ ອັດຕາສ່ວນຂອງກຳລັງແຮງງານ (ປະຊາກອນທີ່ໃຊ້ງານທາງ ເສດຖະກິດ, ມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ວ່າງງານ) (ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ, ຕາຕະລາງ P6.1)
- 250 ຄຳນິຍາມຂອງ ILO: ສັດສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ໃນຂະແໜງນອກລະບົບ (%) = (ຄົນທີ່ເຮັດວຽກ ໃນຂະແໜງ ນອກລະບົບ x 100) / ການຈ້າງງານທັງໝົດ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:
http://www.ilo.org/ilostatfiles/Documents/description_IFL_EN.pdf
- 251 ຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ ສຳລັບກຸ່ມອາຍຸ 15+ ຈາກການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ປີ 2015 (ຕາຕະລາງ P6.1, P6.5) ເພື່ອໃຫ້ສາມາດປຽບທຽບກັບການສຳຫຼວດກຳລັງແຮງງານ. ສິ່ງນີ້ພຽງແຕ່ລວມເອົາ ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກອິດສະຫຼະ ແລະ ເຮັດວຽກຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຄ່າຈ້າງ ແລະ ບໍ່ລວມເອົາ ຜູ້ອອກແຮງງານຂອງວິສາຫະກິດຂະແໜງການນອກລະບົບ, ແລະອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາໂດຍ ກອງປະຊຸມສາກົນຂອງນັກສະຖິຕິແຮງງານຄັ້ງທີ 17.
- 252 ຕາຕະລາງ P6.1 ແລະ P6.5. ເລກເສດສ່ວນແມ່ນຜົນລວມຂອງຜູ້ທີ່ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຜູ້ທີ່ບໍ່ຖືກລາຍ ງານວ່າເປັນ "ນັກຮຽນ". ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະຄິດໄລ່ "ການຝຶກອົບຮົມ" ຢ່າງແຍກກັນ.
- 253 ILO, IPEC & LSB, 2012.
- 254 ອົງການທ່ອງທ່ຽວໂລກ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ລາຍງານໃນ
<http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.RCPT.CD?locations=LA>
- 255 ຂໍ້ມູນ ປີ 2016 ທີ່ໄດ້ຈາກ BOL: ສາຂາທະນາຄານ 96 ແຫ່ງ, ໜ່ວຍບໍລິການທະນາຄານ 485 ແຫ່ງ, ສະຖາ ບັນການເງິນຈຸລະພາກ 158 ແຫ່ງ (microfinance) ແລະ ຕູ້ ATM 1,079 ແຫ່ງ.
- 256 ການສຳຫຼວດວິສາຫະກິດ, ທະນາຄານໂລກ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:
<http://www.enterprisesurveys.org/data/exploreconomies/2016/lao-pdr>
- 257 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016.
- 258 ສປປ ລາວ ມີເສັ້ນທາງລົດໄຟພຽງແຕ່ 3.5 ກມ ເຊື່ອມໂຍງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ກັບຈັງຫວັດໜອງຄາຍ, ປະເທດໄທ
- 259 ສຳລັບຕົວຊີ້ບອກ 9.1.2 ປະລິມານຜູ້ໂດຍສານ, ຂໍ້ມູນປີ 2014 ໜ້າຈະບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຫຼື ຄ່າຜິດປົກກະຕິ. ເບິ່ງຢູ່ ແຫຼ່ງ
- 260 ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2016. ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ
- 261 ຄິດໄລ່ດ້ວຍຂໍ້ມູນ ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ປີ 2015 ແລະ ຂໍ້ມູນ ຂອງທະນາຄານໂລກ ກ່ຽວກັບ ການຜະລິດ , ມູນຄ່າເພີ່ມ (ອັດຕາແລກປ່ຽນຄົງທີ່ US \$ ປີ 2010) ສຳລັບປີ 2015.
- 262 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016.
- 263 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016.
- 264 (i) ເທດສະບານເມືອງຫຼວງພະບາງ, (ii) ວັດພູ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງຖິ່ນຖານບູຮານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງພາຍໃນ ພູມິທັດ ວັດທະນາທຳ ແຂວງຈຳປາສັກ

265 Sang-Arun, J. & Pasomsouk, K., 2012.

266 ຄວາມເຂັ້ມຂົນສະເລ່ຍຕໍ່ປີຂອງອະນຸພາກລະອຽດໃນຂົງເຂດຕົວເມືອງສຳລັບ ສປປ ລາວ ຖືກລາຍງານວ່າມີປະມານ 32.569 µg/ m³ (ໄມໂກກຸ້ມຕໍ່ແມັດກ້ອນ) ໃນປີ 2015 (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຶກສາພາລະໜັກຂອງພະຍາດ (GBD) ລະດັບໂລກ) ສະຖາບັນ ເພື່ອວັດແທກສຸຂະພາບ ແລະ ການປະເມີນຜົນ, ມະຫາວິທະຍາໄລວໍຊິງຕັນ. ເບິ່ງໄດ້ຢູ່: <http://vizhub.healthdata.org/sdg/> and as also reported by the World Bank. Available from: <http://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.PM25.MC.M3?locations=LA>). ບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບໂລກ 2016 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໃນປີ 2014, ສປປ ລາວ ແລະ ມຽນມາ ມີຄວາມເຂັ້ມຂົນສູງທີ່ສຸດ ໃນພາກພື້ນອາຊຽນ (336 g/m³ ແລະ 567 µg/m³ ຕາມລຳດັບ).

267 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016.

268 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2015

269 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

270 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

271 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

272 ຈຳນວນລວມ ອາດຈະເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ເນື່ອງຈາກການຍົກຂຶ້ນເປັນຈຳນວນເຕັມຂອງທິດສະນີຍົມ

273 ອົງການສາກົນເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ, 2016

274 ນ້ຳໜັກ ແລະ ຈຳນວນຂອງການຈັບກຸມແມ່ນບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ເປັນຕົວຊີ້ບອກຂອງການລັກລອບລ່າສັດປ່າ, ເພາວ່າມັນບໍ່ມີຄວາມໝາຍທີ່ຈະປຽບທຽບ ຫຼື ບວກເຂົ້າກັນຜະລິດຕະພັນສັດປ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ເນື່ອງຈາກວ່າການຄ້າຂາຍ ຖືກກົດໝາຍເກີດຂຶ້ນໃນຜະລິດຕະພັນຂອງຊະນິດພັນທັງໝົດ, ລາຄາ/ມູນຄ່າມາດຕະຖານທີ່ກ່ຽວພັນ ກັບແຕ່ລະຊະນິດພັນ ແມ່ນຖືກຄຳນວນ (UN Metadata ກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ ຄາດໝາຍ 15.7).

275 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016.

276 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016.

277 ສູດຂອງທະນາຄານໂລກ ຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບຕົວຊີ້ບອກ SDG ປະລິມານຂອງເງິນທີ່ໂອນກັບປະເທດຂອງແຮງງານເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງ GDP ທັງໝົດ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:

<http://data.worldbank.org/indicator/BX.TRF.PWKR.DT.GD.ZS?locations=LA>

278 ຕົວຊີ້ບອກ SDG ແມ່ນ "ພາລະໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດ ເປັນອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງລາຍໄດ້ຈາກການເປັນສິ່ງອອກສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ". ສູດຂອງທະນາຄານໂລກ ຖືກນຳໃຊ້ໃນທີ່ນີ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:

<http://data.worldbank.org/indicator/DT.TDS.DECT.EX.ZS?locations=LA>

279 ມີຜູ້ໃຫ້ບໍລິການໂທລະສັບມືຖື: LTC, BEELINE, UNITEL, ETL. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຢູ່:

<http://www.itu.int/en/ITU/Statistics/Pages/stat/default.aspx>

280 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

281 ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, 2016

ສະຫງວນລິຂະສິດ

ໂດຍ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ, ປີ 2017
ຮູບຖ່າຍທັງໝົດ: ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ